

VILNIAUS UNIVERSITETAS

LAURA JUCHNEVIČ

**BIBLIOTEKŲ VAIDMENŲ KAITA TINKLAVEIKOS
VISUOMENĖJE: LIETUVOS ATVEJIS**

Daktaro disertacija

Socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija (08 S)

Vilnius, 2016 m.

Disertacija rengta 2011-2015 metais Vilniaus universitete

Disertacijos rengimą iš dalies rėmė Lietuvos mokslo taryba (2015 m.)

Mokslinis vadovas – prof. dr. Rimvydas Laužikas (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija – 08S)

TURINYS

Paveikslų sąrašas	5
Lentelių sąrašas	5
ĮVADAS	7
I. BIBLIOTEKŲ VAIDMENYS KINTANČIOJE APLINKOJE.....	21
1.1. Šiuolaikiniai bibliotekos konceptai: bibliotekos ir visuomenės ryšių pasikeitimai	22
1.2. Tinklaveikos visuomenės veiksnių įtaka bibliotekų vaidmenų kaitai.....	27
1.2.1. <i>Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	27
1.2.2. <i>Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	31
1.2.3. <i>Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	36
1.3. Bibliotekų vaidmenų kaita tinklaveikos visuomenėje sisteminiu požiūriu	43
1.3.1. <i>Bibliotekų vaidmenų apibrėžimas sisteminiu požiūriu</i>	43
1.3.2. <i>Bibliotekos sistemos esiniai ir jų sąveikos</i>	45
1.3.3. <i>Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis</i>	51
1.4. Apibendrinimas	54
II. LIETUVOS BIBLIOTEKŲ VAIDMENŲ KAITA NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKOTARPIU 1990–2014 M.	57
2.1. Empirinio tyrimo metodikos pasirinkimas ir pagrindimas.....	57
2.2. 1990–1994 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys	72
2.2.1. <i>Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	72
2.2.2. <i>Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	76
2.2.3. <i>Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	81
2.2.4. <i>1990–1994 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas</i>	83
2.3. 1995–1999 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys	84
2.3.1. <i>Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	85
2.3.2. <i>Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	88
2.3.3. <i>Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	95
2.3.4. <i>1995–1999 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas</i>	99
2.4. 2000–2004 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys	99
2.4.1. <i>Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	100
2.4.2. <i>Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims</i>	105

2.4.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims	111
2.4.4. 2000–2004 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas	118
2.5. 2005–2009 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys	119
2.5.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims	119
2.5.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims	123
2.5.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims	129
2.5.4. 2005–2009 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas	136
2.6. 2010–2014 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys	137
2.6.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims	137
2.6.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims	142
2.6.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims	150
2.6.4. 2010–2014 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas	156
2.7. Lietuvos bibliotekų vaidmenų raida ir kaita 1990–2014 m. (apibendrinimas)...	157
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	160
Bibliografinių nuorodų sąrašas	165
Empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų bibliografinių nuorodų sąrašas	185
1990–1994 m. oficialūs dokumentai	185
1995–1999 m. oficialūs dokumentai	195
2000–2004 m. oficialūs dokumentai	203
2005–2009 m. oficialūs dokumentai	213
2010–2014 m. oficialūs dokumentai	231
PRIEDAI	264
1 priedas. Biblioteka kaip sudėtinga lanksčioji sistema	264
2 priedas. Bibliotekos sistemos esiniai ir sąveikos	266
3 priedas. Atrinkti oficialūs dokumentai pagal metus (proc.)	272
4 priedas. Atrinkti oficialūs dokumentai apie bibliotekas pagal institucijas ir dokumento rūšį	273
5 priedas. Atrinkti oficialūs dokumentai apie kontekstą pagal institucijas ir dokumento rūšį	275
6 priedas. Atrinkta oficialių dokumentų iš viso pagal institucijas ir dokumentų rūšis	277

Paveikslų sąrašas

1 pav. Keturių erdvių modelis (Jochumsen, Rasmussen ir Skot-Hansen, 2012, 589 p.).....	33
2 pav. Bibliotekos sistemos konceptualus modelis (parengta autorės)	48
3 pav. Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis (parengta autorės)...	53
4 pav. Atrinktų bibliotekų srities ir apie kontekstą oficialių dokumentų pasiskirstymas pagal metus	62
5 pav. Bibliotekų vaidmenų kaitos Lietuvoje tyrimo laikotarpiai	63
6 pav. Bibliotekos sistemos vizualizacija su NavigOWL.....	270
7 pav. Bibliotekų vaidmenų sąveika su bibliotekos sistemos esiniais	271

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Disertacijai taikoma metodologija (parengta autorės, remiantis Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010).....	16
2 lentelė. Bibliotekos ir visuomenės ryšys pagal šiuolaikinius bibliotekos konceptus (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais).....	23
3 lentelė. Individų ir bendruomenių poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksmų įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais).....	29
4 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais).....	32
5 lentelė. Biblioteka kaip pirmoji, antroji ar trečioji vieta (pagal Aabø ir Audunson, 2012). ..	34
6 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksmų įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais).....	39
7 lentelė. Bibliotekos sistemos esinio „E65 Vaidmens formavimas“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)	51
8 lentelė. Bibliotekos sistemos esinio „E28 Vaidmuo“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)	52
9 lentelė. Empirinio tyrimo matrica-integralus modelis	68
10 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.	73
11 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1990–1994 m.....	74
12 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1990–1994 m.	76
13 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.	78
14 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 1990–1994 m.	82
15 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.	85
16 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1995–1999 m.	87
17 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1995–1999 m.	89
18 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.	90
19 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro formavimui 1995–1999 m.	95

20 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos vaidmenų formavimui 1995–1999 m.	98
21 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.	101
22 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2000–2004 m.	103
23 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmeniui 2000–2004 m.	104
24 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2000–2004 m.	106
25 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.	108
26 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.	112
27 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.	116
28 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.	120
29 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2005–2009 m.	121
30 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2005–2009 m.	122
31 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2005–2009 m.	124
32 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.	126
33 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.	130
34 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.	135
35 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2010–2014 m.	138
36 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2010–2014 m.	140
37 lentelė. Individų ir visuomenės tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2010–2014 m.	141
38 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2010–2014 m.	142
39 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus įstaigos vaidmens formavimui 2010–2014 m.	146
40 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.	151
41 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.	155
42 lentelė. Biblioteka kaip sudėtinga lanksčioji sistema (remiantis Prigogine [Пригожин], 1991, 2006; Richardson 2004 a, 2004 b, 2005; Richardson ir Midgley 2007; Kanišauskas, 2008 ir kt.).....	264

IVADAS

Temos aktualumas ir tiriamoji problema

Bibliotekų vaidmenų kaita yra bibliotekininkystės ir informacijos srities mokslininkų ir profesinės bendruomenės diskusijų objektas užsienio šalyse ir Lietuvoje jau daugiau kaip dvidešimt metų. Mokslinėse publikacijose ir konferencijų pranešimuose siekiama atsakyti į probleminius klausimus, susijusius su bibliotekų reikalingumu ir prasmingumu XXI a. iš tinklų¹ sudarytame pasaulyje, pasižyminčiame informacijos gausa, nuolatine skaitmeninių technologijų plėtra, šiuolaikine informacijos infrastruktūra, pokyčiais kultūros srityje ir socialinėse struktūrose.

Dinamiškų aplinkos pokyčių kontekste formuojasi nauji mokslinė metodologija paremti bibliotekų konceptai, kartu peržiūrimi senieji. Šiuo metu ypač aktualu tampa tirti šiuolaikinių bibliotekų ir visuomenės sąveiką, grindžiamą dalyvaujamosios bibliotekos konceptu (Fichter, 2006; Lankes, Silverstein ir Nicholson, [2007]; Casey ir Savastinuk, 2007; Holmberg, Huvila, Kronqvist-Berg ir Widén-Wulff, 2009; Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012; Kronqvist-Berg, 2014). Mokslinės diskusijos kontekste dalyvaujamosios bibliotekos ir visuomenės sąveika apibūdinama taip - *visuomenė aktyviai dalyvauja kurdama informaciją ir ją dalindamasi, o bibliotekos dėmesys persikelia nuo rūpinimosi ištekliais prie vartotojų poreikių realizavimo* (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012; Nguyen, Partridge ir Edwards 2013). Tai, savo ruožtu, įpareigoja formuojant bibliotekų socialinius vaidmenis atsižvelgti į visuomenės *informacijos poreikius ir paieškos būdus* (Huvila, 2013), bibliotekų *paslaugų perkėlimą į virtualią erdvę, ypač socialinius tinklus* (Aharony, 2012, 2013; Vassilakaki ir Garoufallou, 2014), *bibliotekininkų*

¹ Remiantis M. Castells'o pasiūlyta tinklaveikos visuomenės teorija, laikomasi nuostatos, kad tinklai yra svarbiausios visuomenės formavimo, kreipimo bei klaidinimo priemonės (Castells, 2005, p. 454-455). Tiesioginis tinklaveikos visuomenės padarinys – pasaulio vaizdas, atrodantis it tankiai suauštas audinys (Webster, 2006, p. 109).

vaidmenis (Huvila, Holmberg, Kronqvist-Berg, Nivakoski ir Widén, 2013; Vanwynsberghe, Vanderlinde, Georges ir Verdegem, 2014) ir kitus aspektus.

Siekiant atskleisti bibliotekos kaip socialinės institucijos vaidmenų kaitos visumą šiuolaikinėje visuomenėje, šiame darbe remiamasi M. Castells'o (2000, 2005, 2006, 2007) tinklaveikos visuomenės teorija, kurioje akcentuojami visuomenės pasiekimai kuriant technologijas, informacijos naudojimas, veikimas tinklaveikinėje socialinėje organizacijoje, tuo pat metu pabrėžiama šiuolaikinių skaitmeninių technologijų svarba kuriant socialines struktūras (Castells, 2005, p. 453). Vadinamajai *trečiajai visuomenės pokyčių bangai*² būdingas ne tik intensyvus vis tobulėjančių ir besikeičiančių technologijų naudojimas ar nuolat didėjantys informacijos srautai, bet ir bruožas, ypač skiriantis šiuolaikinę visuomenę nuo ankstesniųjų: *hierarchinė visuomenės organizacija transformuojasi į tinklines struktūras* (Laužikas, 2010). Tinklaveikos visuomenės poveikis bibliotekų vaidmenims šiame darbe tiriamas išskiriant *bendruomenių ir individų tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos, socialinių struktūrų pokyčių, skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos* veiksnius. Šių tinklaveikos visuomenės veiksmų poveikis bibliotekų vaidmenims yra universalus, tačiau įvairiose pasaulio šalyse gali būti išreikštas įvairiais būdais dėl politinės santvarkos, istorinių lūžių, socialinės erdvės, ekonominės situacijos, mokslo ir studijų, kultūros srities pasikeitimų. Dėl šios priežasties yra aktualu tirti konkrečios pasirinktos šalies bibliotekų vaidmenų raidos ypatumus ir kaitos tendencijas siekiant nustatyti ir kompleksiskai apibrėžti esamą situaciją bei sukurti pagrindą tolesniam tikslingam bibliotekų vaidmenų formavimui konkrečios pasirinktos šalies atveju.

Pasirinkto Lietuvos atvejo bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimu siekiama nustatyti, kaip buvo formuojami bibliotekų vaidmenys per 25 metus (1990–2014 m.) intensyvių visuomenės pokyčių kontekste. Atsižvelgiant į tai, kad

² Pagal Alvino Toflerio pokyčių matavimą bangomis, kai (Informacinių technologijų visuomenė..., 2002, p. 36): *pirmajai bangai* priskirtina žemės ūkio revoliucija; *antrajai bangai* – pramoninė revoliucija, įtvirtinusi industrinę visuomenę; *trečioji banga* pasireiškia perversmu gamyboje XX a. antroje pusėje.

valdymas, vadyba ir administravimo praktika suprantama kaip *visuomenę, jos modernumą ir brandą apibūdinanti charakteristika*, pagal kurią galima nustatyti svarbius visuomenės požymius, reiškinius, aplinkybes, veiklos, raidos ir pažangos sektorius (Melnikas, 2013, p. 188-189), yra tikslinga Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitą tirti analizuojant politikų³ formuojamus bibliotekų vaidmenis. Bibliotekų vaidmenų formavimas teisės aktuose aktualus bibliotekininkystės ir informacijos mokslų bei profesinėje erdvėje: A. Glosienės (2000 a, 2000 b) teigimu, šalies bibliotekų srities dokumentai turėtų būti rengiami taip, kad padėtų bibliotekoms įgyvendinti savo vaidmenis visuomenėje, o R. Gudauskas (2013) diskusiją nukreipia į siekiamybę surasti bibliotekų srities oficialiuose dokumentuose atspirties taškų, kurie leistų bibliotekoms būti Lietuvos informacinės infrastruktūros neatskiriama dalimi. Taip pat bibliotekų vaidmenų raidos tyrimą Lietuvoje suponuoja rengiami strateginiai teisės aktai, kuriuose bibliotekoms priskiriami vaidmenys, atitinkantys visuomenės lūkesčius: *Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse* (Žin., 2010, Nr. 80-4152) ir *2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programoje* (Žin., 2012, Nr. 144-7480) pokyčiai bibliotekose susiejami su kultūros aplinkos stiprinimu ir siekiu formuoti išsilavinusią, kūrybingą visuomenę.

Problemos ištirtumas ir mokslinė problema

Bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimų gausa susijusi su bibliotekininkystės ir informacijos moksluose vartojamos terminijos įvairumu – tyrimuose bibliotekų vaidmenys, funkcijos ir net veiklos dažnai tampa sinonimiškomis sąvokomis. Šiame darbe siekiama atskirti bibliotekų vaidmenų ir funkcijų sąvokas, atskleidžiant jų sąsajas, lemiančias vaidmenų formavimą ir kaitą.

Bibliotekų vaidmenys tiriami šalies ir užsienio šalių daktaro disertacijose, siekiant nustatyti įvairių *suinteresuotųjų pusių informacijos ir bibliotekų paslaugų poreikius* (pvz., Januševičienė, 2005), *bibliotekų strategines kryptis* (Pupelienė, 2007), *bibliotekų socialinį poveikį vartotojams* (Rutkauskienė,

³ Politikai šiame darbe suprantami plačiąja prasme – kaip įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios atstovai, kurie kuria šalies oficialius dokumentus (darbe taip pat įvardijamus teisės aktais) ir turi įtakos šalies bibliotekų sričiai.

2009), *sprendimą priimančių vietinių politikų įtaką bibliotekų veiklai* (Evjen, 2012), *bibliotekų vartotojų informacinę elgseną socialiniuose tinkluose* (Kronqvist-Berg, 2014) ir kt. Naujausias bibliotekų vaidmenų tyrimas Lietuvoje – Simonos Petraitytės (2013) daktaro disertacija, kurioje taikoma diskurso analizė, tiriant akademinį bibliotekų vaidmenų formavimą. Darbe analizuojama, kokius vaidmenis akademinė bibliotekai priskiria suinteresuotosios grupės, galinčios daryti poveikį bibliotekų strategijai ir politikai.

Pagal tyrimų tematiką ir pobūdį nustatytos kelios bibliotekų vaidmenų tyrimų kryptys:

1. Bibliotekų kaip institucijų prisitaikymas kintančioje aplinkoje (Glosienė, 2000 b; Davis, 2008; Forrest ir Bostick, 2013; Sabaratnam ir Ong, 2013; Wells, 2014; Satgoor, 2015), strateginiai bibliotekų ateities plėtros sprendimai (Lewis, 2007; Manžuch, Macevičiūtė ir Adomavičius, 2012; Manžuch, Macevičiūtė ir Sadunišvili, 2013; Manžuch ir Tautkevičienė, 2014) ir bibliotekų, tiesiogiai siejamų su knyga, bet egzistuojančių kitų informacijos gavimo galimybių aplinkoje, fenomenas (pvz, Huvila, 2013).

2. Vartotojų informacinės elgsenos ir socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenų kaitai (Marchionini ir Maurer, 1995; Jager, Nassimbeni ir Underwood, 2007; Aabø, 2005; Goulding, 2006; Baker ir Evans, 2011; Zimmerman, 2012; Huvila, 2013).

3. Informacinių ir komunikacinių technologijų, socialinių tinklų naudojimo įtaka bibliotekų socialinėms funkcijoms įgyvendinti (Rutkauskienė, 2009 a; Lankes, 2011; Aharony, 2012, 2013; Vartotojų nuomonė apie informacinių ir komunikacinių technologijų naudą..., 2013; Quick, Prior, Toombs, Taylor ir Currenti, 2013; Vassilakaki ir Garoufallou, 2014);

4. Suinteresuotųjų įtaka bibliotekų vaidmenims ir prisitaikymas prie visuomenės poreikių, permąstant bibliotekų infrastruktūros panaudojimo galimybes (Leckie ir Buchman, 2007; Aabø ir Audunson, 2012; Jochumsen, Rasmussen ir Skot-Hansen, 2012; Forrest ir Bostick, 2013; Maceviciute, 2014).

Viena vertus, visuomenės požiūrio į bibliotekas tyrimai taip pat atliekami profesinėje erdvėje. Pavyzdžiui, 2008-2012 m. Lietuvoje įgyvendinamo projekto „Bibliotekos pažangai“ metu atlikti tyrimai atskleidė, kad bibliotekos siejamos tiesiogiai su knyga ir galimybe ją pasiskolinti. Projekto įgyvendinimo metu, kai bibliotekose buvo įdiegtos informacinės ir komunikacinės technologijos, požiūris nežymiai pasikeitė – bibliotekos pradėtos vertinti ir kaip prieigos prie technologijų sudarytojos, bendruomenės vieta (Bibliotekos pažangai..., [2008], 2008, 2009, 2010, 2012).

Kita vertus, bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje visuminio tyrimo, išskiriant pagrindinius tinklaveikos visuomenės veiksnius, kurie daro įtaką bibliotekų vaidmenų kaitai, iki šiol nebuvo atlikta. Taip pat svarbu pažymėti, kad Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos per 25 nepriklausomybės metus tyrimo, nustatant kaip buvo formuojami bibliotekų vaidmenys teisės aktuose, nebuvo atlikta. Bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimuose taip pat pasigendama visuminio požiūrio, siekiant nustatyti nūdienos aplinkos veiksnių ir veikėjų įtaką bibliotekų vaidmenų kaitai per ilgesnį laikotarpį konkrečios šalies atveju. Todėl **mokslinė problema** formuluotina klausimu – „kokie ir kaip bibliotekų vaidmenys keičiasi/keičiami dėl tinklaveikos visuomenės nulemtų veiksnių?“.

Disertacijos teorinis ir metodinis naujumas

Šioje daktaro disertacijos pirmą kartą teoriškai buvo pagrįstos Lietuvos bibliotekų vaidmenų raidos kryptys tinklaveikos visuomenėje bei suformuota universali tyrimo metodika, leidžianti nustatyti bibliotekų vaidmenų kaitą ir pritaikoma kryptingai formuojant bibliotekų veiklą kintančioje aplinkoje.

Daktaro disertacijoje vadovujamasi lanksčiųjų sistemų metodologija, leidžiančia sujungti į visumą tinklaveikos visuomenės veiksnius bei poveikį patiriančią bibliotekos sistemą ir suformuoti bendrą išsamų probleminio lauko supratimą. Vadovaujantis holizmo, dėsningumų, ryšių, sąveikų, elementų sintezės, orientacijos į tikslumą ir pokyčius principais, buvo nustatyti ir teoriškai pagrįsti tinklaveikos visuomenės veiksniai, turintys didžiausią poveikį

formuojant bibliotekų vaidmenis, ir bibliotekos sistemą sudarantys esiniai bei jų sąveika kaip vientisa sistema.

Tiriamo objekto esinių ir jų sąveikos analizė bei išsamus vertinimas, grindžiamas CIDOC CRM⁴ ontologija bei CATWOE metodu, leido parengti bibliotekos sistemos konceptualų modelį ir detalizuoti bibliotekų vaidmenų formavimo procesą. Taikoma metodika skirta objektyviai modeliuoti ir valdyti objektą esant pokyčiams, išvengti kūrimo klaidų ir integruoti nustatytas bibliotekos esinių sąveikas su tinklaveikos visuomenės veiksniais. Tai leidžia tvirtinti, kad buvo parengta universali metodika, suteikianti galimybę parengti tinklaveikos visuomenės kuriamų veiksmų bei bibliotekos sistemą sudarančių esinių integruojantį modelį, kuris tinkamas analizuoti bibliotekų vaidmenų raidos ypatumus ir kaitos tendencijas kintančioje aplinkoje. Remiantis šia metodika, konceptualiai tirama Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaita tinklaveikos visuomenėje ir sukuriamas naujas įrankis bibliotekų tyrėjams ir strategijų kūrėjams kryptingai planuoti bibliotekų veikimą, o praktikams ją kryptingai organizuoti.

Taikomasis daktaro disertacijos naujumas grindžiamas šio pirmojo Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos per pastaruosius 25 metus tyrimo rezultatų panaudojimo galimybėmis, siekiant kurti nuoseklią bibliotekų srities politiką, rengiant srities teisės aktus, tokius kaip įstatymai, strategijos, gairės ir kt. Tyrimas leido nustatyti bibliotekų vaidmenų formavimo esamą situaciją, raidos ypatumus ir kaitos tendencijas, todėl, plėtojant bibliotekų sritį, yra galimybė atsižvelgti į tai, kas jau buvo įgyvendinta.

Tyrimo objektas – bibliotekų vaidmenų kaita tinklaveikos visuomenėje, Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos 1990-2014 m. atvejo pavyzdžiu

Tikslas – suformuoti teorinį bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje modelį ir bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimų metodiką bei pagrįsti

⁴ CIDOC CRM – CIDOC Conceptual Reference Model yra Tarptautinio dokumentavimo komiteto (CIDOC) parengtas standartas, vadinamas „CIDOC konceptualiuoju etaloniniu modeliu“ arba CRM. Parengtas CRM yra laikomas ISO 211227 (LST ISO 21127:2009, 2009).

Lietuvos bibliotekų vaidmenų raidos ypatumus bei kaitos tendencijas 1990-2014 m laikotarpiu.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti ir nustatyti bibliotekų vaidmenų kaitos situaciją ir pokyčių ypatumus veikiant tinklaveikos visuomenės veiksniams.
2. Remiantis sisteminiu požiūriu ir sistemų teorija, taikant CIDOC CRM ontologiją ir CATWOE metodą, nustatyti bibliotekos sistemos esinius, jų sąveikas bei parengti konceptualų bibliotekų vaidmenų formavimo proceso modelį;
3. Vadovaujantis lanksčiųjų sistemų metodologija ir integruojant kokybinio tyrimo principus, suformuoti universalią metodiką, leidžiančią sujungti į visumą nustatytus tinklaveikos visuomenės veiksnius ir bibliotekos sistemos esinius bei identifikuoti bibliotekų vaidmenų kaitos tendencijas kintančioje aplinkoje;
4. Taikant suformuotą metodiką, analizuojant Lietuvos bibliotekų sritį reglamentuojančius teisės aktus pagal parengtą integruojantį modelį, nustatyti Lietuvos bibliotekų vaidmenų raidos ypatumus 1990-2014 m. ir kaitos tendencijas šiuolaikinėje visuomenėje.

Ginamieji teiginiai:

1. Bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje teorinis apibūdinimas grindžiamas *tinklaveikos visuomenės veiksniais*, apimančiais individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimą ir galios decentralizaciją, socialinių struktūrų pokyčius, skaitmeninių technologijų plėtrą ir informacinės elgsenos kaitą. Šie veiksniai bei šiuolaikiniai bibliotekos konceptai turėtų būti įvertinti planuojant kryptingą bibliotekų vaidmenų formavimą.
2. Bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje teorinis apibūdinimas grindžiamas *bibliotekos sistemos konceptualiu modeliu*, apimančiu vaidmenų formavimą, vaidmenis, veikėjus, funkcijas, infrastruktūrą (informaciniai ištekliai, materialinė bazė, procesai) ir kontekstą (teisė, laikas ir

erdvė, vieta). Konceptualus modelis yra universalus pagrindas analizuojant ir planuojant bibliotekų vaidmenų formavimo procesą.

3. Bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje teorinis apibūdinimas grindžiamas *sukurta universalia tyrimo metodika*, leidžiančia nustatyti ir holistiškai įvertinti tinklaveikos visuomenės veiksnius, darančius įtaką bibliotekų vaidmenų formavimui, išaiškinti bibliotekos sistemą sudarančius esinius, nustatyti jų sąveiką bei parengti integruojantį modelį, kuris gali būti pritaikytas plačiame informacijos institucijų vaidmenų kaitos tyrimo lauke.

4. Bibliotekų vaidmenų kaitos tinklaveikos visuomenėje teorinis apibūdinimas grindžiamas *empirinio tyrimo rezultatais*, kurie leidžia teigti, kad Lietuvos bibliotekų vaidmenis tikslinga formuoti laikantis konceptualaus požiūrio, sistemiškai, įvertinant tinklaveikos visuomenės veiksnius, darančius didžiausią poveikį bibliotekų vaidmenims ir disertacijoje parengta universalia tyrimo metodika.

Taikoma metodologija ir darbo struktūra

Daktaro disertacijos metodologinis pagrindas – pasirinkta sistemų teorija ir sisteminis požiūris. Pokyčiai visuomenėje ir mokslo erdvėje, nauji tyrimai ir laikotarpiai, besikeičiantis aplinkos suvokimas ir pasaulio dėsnių aiškinimas lėmė ir aktyviai naudojamos sistemų teorijos skirtingų moksliai pagrįstų požiūrių atsiradimą ir kaitą (pagal Mingers, 2006). Kaip mokslinis tyrimo pagrindimas sisteminis požiūris ir sistemų teorija yra taikomi humanitariniuose ir socialiniuose moksluose: *sociologijoje* (Haken, 1980; Eve, Horsfall ir Lee, 1998), *edukologijoje ir švietimo sričiai skirtuose darbuose* (Birgelytė, 2005, 2008; Ališauskas, 2010), *socialiniam darbui skirtuose moksliniuose darbuose* (Vaičekauskienė, 2009), *vadyboje* (Skaržauskienė, 2008), *aplinkos vadyboje* (Wybo ir Lonka, 2004), *informacijos ir komunikacijos moksluose* (Augustinaitis, 2005), atkreipiant dėmesį ir į sinergetinį vyksmą aplinkoje, *analizuojant procesus visuomenėje* (Kanišauskas, 2008), *ekonomikoje*

(akcentuojant chaoso įtaką) (Masteika ir Simutis, 2004) ar siekiant kitaip *apibrėžti įprastus mokslo objektus* (Laužikas, 2008) ir kt.

Taip pat sisteminis požiūris ir sistemų teorija bei iš jų išvesti metodologiniai sprendimai taikomi siekiant tirti kilusias sudėtingas bibliotekininkystės ir informacijos mokslų problemas, tiriant *bibliotekas kaip bibliotekininkystės mokslo objektą* (Ванеев ir Гольдберг, 1977; Ванеев, [1982] 2004), *bibliotekų genezę* (Столяров, 1981), *biblioteką kaip sociokultūrinės sistemos dalį* (Shera, 1976; Glosienė, 2010), *bibliotekų paradigmu kaitą* (Vakkari ir Cronin, 1991), *mokslinių skaitmeninių bibliotekų strateginių informacijos organizavimo plėtros kryptis* (Kuprienė, 2012), *bibliotekininkų (edukatorių) profesinį rengimą* (Grigas, 2013), biblioteką analizuojant kaip lanksčiąją (informacijos) sistemą, kurioje *veikia informacijos specialistai-bibliotekininkai* (Huvila, 2013), formuojant naujo *bibliotekos koncepto pagrindimą* (Lankes, 2011) ir kt.

Sistemų teorijos objektas yra sistema (neskiriant, ar ji yra gyva, ar negyva; sudėtinga ar paprasta; atvira ar izoliuota), kurią galima būtų apibūdinti kaip *organizuotą visumą, kurios dalys yra susijusios viena su kita ir kuri generuoja tik jai būdingas (bet atskiriems, pavieniams esiniams nebūdingas) savybes bei reiškinius ir siekia bendro sistemos tikslo* (Skyttner, 2008; Richardson, 2004 a). Sistemų teorijoje, tiriant objektą – sistemą ir jos esinių sąveiką, – taikomos *kietųjų ir lanksčiųjų* sistemų metodologijos, kai pirmoji tinkama tirti negyvasias sistemas, pavyzdžiui, informacines (Checkland, 1985), o antroji – kintančias, dinamiškas sistemas, pavyzdžiui, socialines (Checkland ir Poulter, 2010) (Bibliotekos kaip sudėtingos lanksčiosios sistemos bruožai pateikiami disertacijos 1 priede). Bibliotekos sistema sąveikauja su kitomis socialinėmis sudėtingomis sistemomis, yra veikiamą nuolatinės kaitos ir neapibrėžtumo, todėl tikslinga bibliotekos sistemą tirti taikant P. Checkland'o parengtą lanksčiųjų sistemų metodologiją, kuri turi apibrėžtą metodiką ir tyrimo vykdymo programą (Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010). Pagal šią metodologiją, sudarytą iš trijų tyrimo lygmenų ir septynių tyrimo etapų: 1. tiriamas realusis pasaulis ir su ja susijusi problema (šiuo atveju, bibliotekos

sistema ir jos esinio (vaidmenų) kaita veikiant tinklaveikos visuomenės kuriamos aplinkos veiksniams), 2. realusis pasaulis konceptualiai apibrėžiamas, 3. ir vėl tyrimo metu grįžtama į realiojo pasaulio lygmenį, patikrinant sukurtą modelį. Suskirsčius lygmenis į etapus, išryškėja eiga ir taikomi metodai, tinkantys Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimui (*1 lentelė. Disertacijai taikoma metodologija (parengta autorės, remiantis Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010)*).

1 lentelė. Disertacijai taikoma metodologija (parengta autorės, remiantis Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010)

Daktaro disertacijos dalis	Tyrimo lygmuo	Tyrimo etapas	Taikomi metodai	Siekiamas įgyvendinti tyrimo uždavinys ir daktaro disertacijos dalies turinys
I daktaro disertacijos dalis	<i>Realusis pasaulis</i>	I. Probleminės situacijos išskyrimas ir apibūdinimas	Mokslinės literatūros analizė	Tiriami bibliotekų vaidmenys kintančioje aplinkoje, išanalizuojant šiuolaikinius bibliotekos konceptus ir išskiriant tinklaveikos visuomenės veiksnius, darančius įtaką bibliotekų vaidmenų kaitai.
		II. Probleminės situacijos sukonkretinimas		
	<i>Konceptualusis pasaulis</i>	III. Sistemos apibrėžimas ir pagrindinių joje vykstančių procesų nustatymas	Sistemos esmės nustatymas (angl. <i>root definition</i>), taikant CATWOE metodą ir mokslinės literatūros analizę	Bibliotekų vaidmenys apibrėžiami kaip bibliotekos sistemos esinys, konceptualizuojama bibliotekos sistema (nustatomi bibliotekos sistemos esiniai ir jų sąveikos) ir sukuriamas bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis.
		IV. Sistemos konceptualizavimas	Sistemos konceptualizavimas taikant CIDOC CRM ontologiją	

II daktaro disertacijos dalis	<i>Realusis pasaulis</i>	V. Konceptualizuota sistema ir realusis pasaulis sugretinami	Atliekamas empirinis tyrimas. Sudarytas konceptualus modelis sugretinamas ir palyginamas su empirinio tyrimo metu gautais rezultatais, įgyvendinant oficialių dokumentų kokybinę turinio analizę. Daromi empirinio tyrimo apibendrinimai.	Sukurtas modelis verifikuojamas pasirenkant Lietuvos atvejį 1990-2014 m.; sukurtu integraliu modeliu analizuojami teisės aktai. Pateikiamos išvados, apibendrinami bibliotekų vaidmenų raidos ypatumai ir kaitos tendencijos Lietuvoje.
		VI. Nustatomi pageidaujami ir galimi pasikeitimai sistemoje		
		VII. Numatomi veiksmai, kurių reikia imtis, kad situacija pasikeistų		

Daktaro disertaciją sudaro: a) įvadas, b) dvi dėstomosios dalys, iš kurių pirma yra teorinė, o antra – empirinė, c) išvados ir rekomendacijos, d) bibliografinių nuorodų sąrašas ir empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų bibliografinių nuorodų sąrašas, ir e) priedai. Šio darbo struktūra susieta su taikomos lanksčiųjų sistemų metodologijos įgyvendinimo logine seka nuo problemos ir sistemos ribų nustatyto iki esamos situacijos nustatymo, atsakant į keliamus probleminius klausimus.

Metodikos taikymo apribojimai ir vartojamų sąvokų pritaikymas

Pagal pasirinktą sistemų teoriją ir sisteminį požiūrį, sistemoje vykstančias esinių sąveikas ir aplinkos veiksnių įtaką reikia analizuoti kaip visumą. CIDOC CRM ontologijos taikymas bibliotekos sistemos esinių ir jų sąveikų apibrėžimui atskleidė bibliotekos sistemos daugiasluoksniškumą. Dėl šios priežasties šiame darbe pateikiamas bendras, pagrindinius esinius ir jų sąveikas atskleidžiantis bibliotekos sistemos konceptualus modelis, ir tikslui pasiekti sukurtas bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis, kuriuo siekiama nustatyti pagrindinius esinius ir jų savybes, formuojant bibliotekų vaidmenis. Kitų bibliotekos sistemos pagrindinių esinių (išskyrus esinio *vaidmuo*) aprašymai ir nustatytos sąveikos pateikiamos disertacijos 2 priede. *Bibliotekos sistemos esiniai ir sąveikos*.

Įgyvendinant numatytus tyrimo etapus, remiamasi lanksčiųjų sistemų metodologija, integruojamos įvairios metodikos, kurios turi savo nusistovėjusias vartojamas sąvokas, todėl yra derinamos. Šiame darbe tirama bibliotekos sistema apibrėžia bendriausius visų realių bibliotekų esinius ir jų sąveikas, todėl, kalbant apie sistemą, vartojama vienaskaitos forma – *bibliotekos sistema*. Tiriant skirtingų bibliotekų skirtingus vaidmenis, vartojama daugiskaitos forma – *bibliotekų vaidmenys*.

Disertacijos aprobacija

Recenzuoti moksliniai straipsniai

- JUCHNEVIČ, Laura. Bibliotekų vaidmenų kaita sistemų teorijos kontekste. *Informacijos mokslai*, 2014, t. 69, p. 103–117.
- JUCHNEVIČ, Laura. Roles of Lithuanian Library Network in Regional Infrastructure of Culture and Information. *Regionų formavimo ir plėtros studijos (Regional Formation and Development Studies)*, 2014, Nr. 3 (14), p. 98–111.

Kiti moksliniai straipsniai

JUCHNEVIČ, Laura. Library Roles in Changing Society [interaktyvus]. *Social Transformation in Contemporary Society*, 2014, (2) (STICS 2014 (2)). Prieiga per internetą: http://stics.mruni.eu/wp-content/uploads/2014/08/STICS_2014_2_120-130.pdf.

Dalyvavimas tarptautinėse mokslinėse konferencijose

- JUCHNEVIČ, Laura. *Bibliotekos vaidmenų kaita tinklaveikos visuomenėje*. Tarptautinė mokslinė konferencija „Komunikacijos ir informacijos mokslai tinklaveikos visuomenėje: patirtys ir išvalgos II“, 2014 m. birželio 19–20 d.
- JUCHNEVIČ, Laura, ZURLYS, Petras. *Lietuvos viešosios bibliotekos: dabartis ir perspektyvos*. Tarptautinė konferencija „Crimea 2013“ („Bibliotekos ir informacijos išteklių šiuolaikiniame mokslo, kultūros,

švietimo ir verslo pasaulyje“), Sudakas (Ukraina, Autonominė Krymo Respublika), 2013 m. birželio 8–16 d.

Dalyvavimas nacionalinėse mokslinėse konferencijose

- JUCHNEVIČ, Laura. *Visuomenė ir biblioteka virtualiuose socialiniuose tinkluose: sąveikos konstruojant tapatybes*. Nacionalinė mokslinė konferencija „V. Biržiškos skaitymai 2014. Asmenybės raiška: nuo XVIII a. bibliotekininkų iki XXI a. tinklažmonių“, 2014 m. gruodžio 2 d.

- JUCHNEVIČ, Laura. *Informacijos įstaigos besikeičiančioje aplinkoje: skirtingų žmonių kartų kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims*. Nacionalinė mokslinė konferencija „Informacijos ir komunikacijos teorijos ir praktikos raiškos“, 2013 m. gruodžio 6 d.

Pranešimai kitose konferencijose

JUCHNEVIČ, Laura. *Library Roles in Changing Society*. International Scientific Conference for Young Researchers „SOCIAL TRANSFORMATIONS IN CONTEMPORARY SOCIETY 2014“ (STICS 2014), 2014 m. birželio 5–6 d.

Stażuotė mokslo institucijoje rengiamos daktaro disertacijos tema

Åbo Akademi University, Turku (Suomija), 2014 m. lapkričio 17–30 d. Iš dalies rėmė Lietuvos mokslo taryba.

Padėka

Už patarimus, palaikymą, diskusijas ir kritiką rengiant daktaro disertaciją esu dėkinga moksliniam vadovui prof. dr. Rimvydui Laužikui, recenzentėms (dažnai prisiėmusioms ir konsultančių vaidmenis) doc. dr. Reginai Varnienei-Janssen ir doc. dr. Renatai Matkevičienei, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų instituto darbuotojams, Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komiteto nariams, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto doktorantams ir A. Glosienės klubo bendraminčiams. Už paskatinimą rengti disertaciją ir palaikymą profesinėje veikloje norėčiau padėkoti bibliotekų direktoriams dr. Rasai Januševičienei ir Petruui Zurliui, taip pat visiems kolegoms bibliotekininkams, su kuriais dirbau ar dirbu. Esu dėkinga savo šeimai, o ypač Arvydui, už kantrybę, palaikymą, rūpestį ir supratingumą.

I. BIBLIOTEKŲ VAIDMENYS KINTANČIOJE APLINKOJE

Bibliotekų vaidmenys tyrimuose ir profesinėje literatūroje dažnai apibūdinami metaforiškai (*žinių katedros ir šventyklos, vietiniai žinijos vartai, pilietiškumo poligonai, bendruomenės perlai, žinių sandėliai, skaitmeninių tinklų jungtys, asocijuojasi su bažnyčiomis, techninės automobilių pagalbos stotimis, greitosios pagalbos automobiliais*), antropomorfizuojant (*intelektinio paveldo sargai, integruotojai, visuomenės gelbėtojas*), su palyginimu (*bendruomenės fasadai, infokratijos centrai, idėjų centrai, universitetai ant kampo*), sugretinimu (*žinių tinklai, socialinės verslovės, rimties ir ramybės sala*) ar kitais panašiais principais įvardijant trumpai apibrėžtus vaidmenų pavadinimus ir jų esmę (bibliotekų vaidmenų apibūdinimo pavyzdžiai iš Glosienė, 2010, p. 92, p. 116). Šie ir kiti bibliotekų vaidmenys taip pat yra įvardijami įvairiuose šiuolaikiniuose bibliotekos konceptuose, kurių atsiradimas sietinas su bibliotekininkystės paradigmų kaita.

Daktaro disertacijos pirmojoje dalyje analizuojama mokslinė literatūra apie šiuolaikinius bibliotekos konceptus, siekiant išgryninti pagrindinius biblioteką kaip sistemą sudarančius esinius ir atskleisti naują požiūrį į bibliotekos ir visuomenės ryšius. Taip pat nustatyta bibliotekų vaidmenų kaitos situacija ir pokyčių ypatumai dėl įvairių tinklaveikos visuomenės veiksnių, tokių kaip *individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas ir galios decentralizacija, socialinių struktūrų pokyčiai, skaitmeninių technologijų plėtra ir informacinės elgsenos kaita* (pagal Webster, 2006 ir Castells, 2000, 2005, 2006, 2007).

Atlikus mokslinės literatūros analizę, konceptualizuojama bibliotekos sistema ir bibliotekų vaidmenų formavimo procesas taikant CIDOC CRM ontologiją ir CATWOE metodą. Tolesniam bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimui įgyvendinti, bibliotekų vaidmenys apibrėžiami sisteminiu požiūriu, nustatomi bibliotekos sistemos esiniai, jų sąveikos ir bibliotekų vaidmenų formavimo procesas.

1.1. Šiuolaikiniai bibliotekos konceptai: bibliotekos ir visuomenės ryšių pasikeitimai

Šiuolaikiniuose bibliotekos konceptuose bibliotekos ir visuomenės ryšiai apibrėžiami kaip kintantys nuo *bibliotekininko kaip vienintelio galimo informacijos eksperto iki bibliotekos, kur informacija ir žinios kuriamos kartu su vartotoju* (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012):

- *vienkryptis ekspertinis* ryšys, kai bibliotekininkai buvo tie asmenys, kurie geriausiai žinojo, ko reikia vartotojams, o vartotojai pasyviai priimdavo tai, ką biblioteka galėjo pasiūlyti;

- naujos bibliotekų/bibliotekininkų ir vartotojų galimybės, susijusios su technologijų plėtra, nulemia *informacijos paslaugų teikėjo – vartotojo* santykio atsiradimą;

- aktyvus socialinių tinklų kūrimas ir naudojimas, socialinės struktūros pasikeitimai, nulėmė, kad *vartotojai, aktyviai dalyvaudami bibliotekos veikloje*, kuria bibliotekos paslaugų ir produktų turinį, vartotojai mieliau naudojami savitarna, o iš bibliotekos tikisi aktyvios socialinės ir kultūrinės veiklos, pavyzdžiui, lygiomis teisėmis dalyvauti bibliotekų organizuojamose diskusijose ir seminaruose.

Šiuolaikinių bibliotekos konceptų apibrėžimuose bibliotekos ir visuomenės ryšys suprantamas kaip tiesioginis dėl bibliotekos įgyvendinamų socialinių funkcijų neatskiriamumo nuo visuomenės poreikių įgyvendinimo (2 lentelė. *Bibliotekos ir visuomenės ryšys pagal šiuolaikinius bibliotekos konceptus (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais).*)

2 lentelė. Bibliotekos ir visuomenės ryšys pagal šiuolaikinius bibliotekos konceptus (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)

Bibliotekos ir visuomenės ryšys (pagal Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012)	Bibliotekos konceptas	Apibrėžimas
Vienkryptis ekspertinis	Biblioteka I	Biblioteka I – į paslaugų teikimą vartotojams orientuota biblioteka (Nesta ir Mi, 2011)
Paslaugų teikėjo – vartotojo santykis	Biblioteka II	Biblioteka II – į paslaugų teikimą vartotojams orientuota biblioteka, naudojanti naujausias technologijas savo veikloje (Nesta ir Mi, 2011)
	Biblioteka 1.0	Biblioteka 1.0 – konservatyvi tradicinė biblioteka, kurioje vartotojai yra pasyvūs paslaugų gavėjai (Kwanya, Stilwell ir Underwood, 2012)
Vartotojų aktyvus dalyvavimas bibliotekos veikloje	Biblioteka III	Biblioteka III – orientuota į informacijos prieinamumo užtikrinimą, integruojanti į semantinį tinklą (Nesta ir Mi, 2011)
	Biblioteka 2.0	Saitynas 2.0 naudojamas bibliotekos tikslams, siekiant bibliotekos bendruomenės įtraukimo į veiklas (Lankes, Silverstein ir Nicholson, [2007]) Pagal formulę: $Biblioteka\ 2.0 = (knygos + žmonės + radikalus\ pasitikėjimas) \times dalyvavimas$ (Fichter, 2006) Biblioteka 2.0 yra vartotojų ir bibliotekų sąveikos kaita naujoje dalyvavimo kultūroje, kurią skatina socialinės saityno technologijos (Holmberg, Huvila, Kronqvist-Berg ir Widén-Wulff, 2009).
	Biblioteka 3.0	Biblioteka 3.0 – patikimų žinių šaltinis vartotojams informacijos paieškos, prieigos ir informacijos suradimui įvairiais formatais (Kwanya, Stilwell ir Underwood, 2012)
	Biblioteka 4.0	Diskutuojamas konceptas: biblioteka kaip erdvė su atvira prieiga prie interneto meditacijai, relaksacijai ir idėjoms generuoti (Kwanya, Stilwell, Underwood, 2012)
	Dalyvaujamoji biblioteka	Dalyvaujamosios bibliotekos koncepte išimtinai akcentuojamas dalyvavimas kuriant biblioteką, neatmetant, tačiau ir nesureikšminant, technologijų ir jų naudojimo bibliotekos veikloje (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012)
	Naujosios bibliotekininkystės teorija	Kuriama naujoji kompaktiška socialinė erdvė (angl. <i>new social compact</i>), kurioje bendruomenė ir bibliotekininkai dirba išvien, įgyvendindami misiją tobulinti ir gerinti visuomenės žinių plėtojimą (Lankes, 2011)

Išskirtus šiuolaikinių bibliotekos konceptus tikslinga skirstyti į dvi grupes pagal aprašomą bibliotekos ir visuomenės ryšį:

1. Šiuolaikiniai bibliotekos konceptai, kurie akcentuoja *bibliotekos ir visuomenės ryšių pasikeitimus dėl naudojamų informacinių ir komunikacinių technologijų, saityno ir jo versijų, informacinių sistemų*: Biblioteka I, Biblioteka II, Biblioteka III, Biblioteka 1.0, Biblioteka 2.0, Biblioteka 3.0.

Šiuolaikinės technologijos lemia bibliotekos vaidmenų evoliuciją, tačiau nekeičia bibliotekos esmės socialinėje sistemoje.

2. Šiuolaikiniai bibliotekos konceptai, kuriais akcentuojami *bibliotekos ir visuomenės ryšių pokyčiai dėl pasikeitimų visuomenės struktūrose*: (iš dalies) Biblioteka 2.0 ir Biblioteka 3.0; Biblioteka 4.0, Dalyvaujamoji biblioteka, Naujosios bibliotekininkystės teorija. Ieškoma naujų bibliotekos vaidmenų, kai visuomenei sudaromos dalyvavimo sąlygos, kuriant bibliotekos turinį, dalinantis žiniomis, siekiant pasitenkinimo dirbant, leidžiant laisvalaikį, mokantis, studijuojant ir kt.

Mokslininkų požiūris į bibliotekos ir visuomenės sąveikas nėra vienodas, tačiau visuose šiuolaikiniuose bibliotekos konceptuose išskiriami pagrindiniai esiniai, kurie aptariami koncepto lygmenyje. Šiame kontekste, vertinant bibliotekos ir visuomenės sąveikas, dėl visuomenės dalyvaujamumo svarbos bibliotekoms išskiriamas *Dalyvaujamosios bibliotekos konceptas*, sudarytas iš kelių pagrindinių esinių (remiantis Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012; Nguyen, Partridge ir Edwards, 2013):

- *žmogiškasis faktorius: vartotojai ir bibliotekininkai*. Vartotojai turi galimybę įgyvendinti informacines veiklas kartu su bibliotekininkais, pavyzdžiui, atsakyti į informacines kitų vartotojų užklausas, patarti ar rekomenduoti informacijos šteklius, vertinti, komentuoti ir siūlyti informacijos šteklius bibliotekos fondams papildyti – *bibliotekų vartotojai patys tampa informacijos specialistais, atlieka bibliotekininkų vaidmenis, siūlydami ir dalindamiesi informacija su kitais vartotojai*. Vartotojų galia bibliotekoms taip pat pasireiškia per specifinio bibliotekininko darbo, tokio kaip katalogavimas ir metaduomenų kūrimas, prieinamumo saityno priemonėmis žymint dokumentus (angl. *bookmarking* ir *tags*) – *visuomenė yra ne tik informacijos vartotoja, ji tampa informacijos (bendra)autorė ir informacijos teikėja*. Kita vertus, bibliotekininkas prisiima naujų vaidmenų, yra vertinamas kaip pagalbininkas vartotojui dirbant su dideliais informacijos srautais, bet ne kaip informacijos srities autoritetas – *bibliotekose vartotojų svarba didėja, persiorientuojama nuo rūpinimosi išskirtinai informacijos štekliais į vartotojų poreikių*

tenkinimą. Tobulėjant bibliotekų paslaugoms ir jų teikimui, vartotojai labiau kontroliuoja, turi didesnės galios ir įtakos bibliotekų paslaugoms, yra labiau nepriklausomi, nes gali savarankiškai įgyvendinti dalį teikiamų bibliotekos ir informacijos paslaugų, pavyzdžiui, atlikti informacijos paiešką be bibliotekininko pagalbos. Savo ruožtu, atliepdamos vartotojų poreikius, bibliotekos rūpinasi savitarnos vartotojams galimybių sudarymu ir patogią prieigą prie informacijos – *santykiai tarp bibliotekų ir vartotojų įgauna balansą* (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012).

Dalyvaujamosios bibliotekos specialistų funkcijos susiejamos su saityno, naujesnių jo versijų ir virtualių socialinių tinklų priemonių naudojimu darbe. Plečiamas bibliotekininkų darbu reikalingų kompetencijų laukas (Huvila, Holmberg, Kronqvist-Berg, Nivakovski ir Widén, 2013; Vanwynsberghe, Vanderlinde, Georges ir Verdegem, 2014). Pagal bibliotekininko socialinių tinklų naudojimo įgūdžių lygį ir jų taikymą darbe bibliotekininkai priskiriami skirtingiems klasteriams: *raštingi taikant socialinius tinklus* (angl. *social media literate*), *socialinių tinklų vartotojai laisvalaikio* (angl. *social media spare-time*), *socialinių tinklų darbuotojai* (angl. *social media workers*) ir, pagal empirinius tyrimus, mažiausia grupė – *nepažengusiųjų socialinių tinklų srityje* (angl. *social media laggards*) (Vanwynsberghe, Vanderlinde, Georges ir Verdegem, 2014).

- *infrastruktūra (erdvės) ir naudojama platforma* – dalyvaujamoji biblioteka turi ne tik pasiūlyti galimybę įsitraukti į virtualioje erdvėje esančias bibliotekos platformas, kurios kuriamos saityno versijų priemonėmis, bet ir sukurti vartotojams dalyvavimo galimybes fizinėje aplinkoje: vartotojai ieško patogios, ramios, saugios, patikimos vietos, malonios bendrauti, leisti laisvalaikį, mokytis, dirbti, ilsėtis ir kitoms socialinėms veikloms įgyvendinti (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2013).

- *šiuolaikinės technologijos* nėra vienintelis ir svarbiausias dalyvaujamosios bibliotekos koncepto esinys, tačiau yra reikšmingas. Daugelis šiuolaikinės bibliotekos paslaugų teikiamos naudojant kompiuterinę (angl. *hardware*) ir programinę (angl. *software*) įrangą, saityno versijas ir socialinės

medijos priemonės. Bibliotekose diegiamos savitarnos aptarnavimo technologijos, elektroninės paslaugos, informacinės sistemos, saityno versijų priemonės, atviro kodo, wikis programos ir kt., kuriomis naudotis skatinami vartotojai (Kelly, Bevan, Akerman, Alcock, ir Fraser, 2009, Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012; Nguyen, Partridge ir Edwards, 2013).

- *informaciniai ištekliai* – bibliotekų informacinių išteklių pasirinkimas padidėjo dėl naujų informacinių išteklių formatų atsiradimo. Bibliotekų informacinius išteklius ir paslaugas papildė el. knygos, el. žurnalai ir kiti el. informaciniai ištekliai, o bibliotekininkų funkcijos persikelia nuo dokumentų įsigijimo iki turinio (taip pat ir atviros prieigos) kuravimo. Kaip teigia David W. Lewis (2007), aptardamas akademinų bibliotekų strateginių pokyčių modelį, bibliotekų informacinių išteklių formavimo strategijas verta pergalvoti ir *užbaigti bibliotekos fondo perėjimą nuo spausdintos iki elektroninės; atsisakyti turimų spausdintų dokumentų fondų; perkurti bibliotekos erdves, kai jos bus atlaisvintos nuo bibliotekų fondų; pergalvoti bibliotekines ir informacines priemones, išteklius ir konsultacijas; perkelti dėmesį iš dokumentų pirkimo į turinio kuravimą (atviros prieigos turinio kuravimą)*. Taigi *Dalyvaujamosios bibliotekos konceptas* apibrėžia, kad bibliotekininkai nuo knygų saugotojų funkcijų persiorientuoja į informacijos kūrėjų, organizatorių ir patarėjų funkcijų įgyvendinimą (Nguyen, Partridge ir Edwards, 2012).

- *informacijos ir bibliotekų paslaugos* – informacijos ir bibliotekų paslaugų kokybės ir kaitos praktika remiasi turimais ištekliais, dažniausiai finansiniais, ir kuriama bibliotekų politika. Bibliotekų paslaugos negali būti kuriamos be investicijų, o bibliotekų plėtra sietina su papildomais ištekliais, reikalingais, pavyzdžiui, kompiuterinei ir programinei įrangai, bibliotekininkų mokymams. Taigi, *Dalyvaujamosios bibliotekos koncepto* dalis yra nuosekli bibliotekos vadyba, bibliotekų srities ir nacionalinė kultūros politika (apie socialinius ir ekonominius dalyvaujamosios bibliotekos veiksnius – Nguyen, Partridge ir Edwards, 2013).

Išskiriamų esinių – *vartotojai ir bibliotekininkai, infrastruktūra, informaciniai ištekliai, šiuolaikinės technologijos, bibliotekų ir informacijos paslaugos* – visuma yra susiejama su aplinkos veiksnių įtaka.

1.2. Tinklaveikos visuomenės veiksnių įtaka bibliotekų vaidmenų kaitai

Remiantis M. Castells'o (Castells, 2000, 2005, 2006, 2007) tinklaveikos visuomenės teorija, išskiriami pagrindiniai tinklaveikos visuomenės veiksniai, kurių įtaka bibliotekų vaidmenų kaitai pristatoma poskyriuose. Bibliotekų vaidmenų pokyčiai susiję su individų formuojamu tapatumu, statusu ir galia, profesinės veiklos pasikeitimais, socialinių įgūdžių ir institucijų transformacijomis, informacijos gausa ir individų informacinio raštingumo pokyčiais (remiamasi Webster, 2006; Castells, 2006; Fraser ir Dutta, 2010).

1.2.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims

Tapatumas, kaip tam tikros normos ir vertybės, įprastai buvo konstruojamas pagal principus, priimtinius vertikalioms struktūroms – institucijoms. Tačiau visuomenės pokyčiai sudaro sąlygas tapatumą konstruoti individo lygmenyje, horizontaliose struktūrose. M. Castells'as (2006) institucijų konstruojamą tapatumą įvardija kaip *įteisinamąjį tapatumą* (angl. *legitimizing identity*), kurį diegia dominuojančios visuomenės institucijos (bažnyčia, sąjungos, partijos, asociacijos ir kt.). Taip pat visuomenei yra būdingas *pasipriešinimo tapatumas* (angl. *resistance identity*) kūrimas, generuojamas veikėjų, kurių poziciją esama dominavimo logika nuvertina ir stigmatizuoja. Taip formuojamas bendruomenių tapatumas, susijęs su visuomenės kolektyviniu pasipriešinimu, ir sudarantis sąlygas *bendruomenių* kūrimuisi. Socialinė sankloda ir naujosios technologijos, ypač virtualūs socialiniai tinklai, leidžia tapatumą konstruoti individo lygmenyje. Individų *kuriamajam tapatumui* (angl. *project identity*) būdinga tai, kad socialiniai

veikėjai, naudodamiesi įvairiais, jiems kultūriškai prieinamais ištekliais, formuoja tapatumą naujai apibrėždami savo padėtį visuomenėje ir kartu siekdami keisti visą socialinę struktūrą (Castells, 2006, p. 23-24). Individų kuriamas tapatumas pasižymi įvairumu, todėl susiduriama su *disagregacija* – suskilusiomis, daugiaaspektėmis tapatybėmis (Fraser ir Dutta, 2010), o tokių individų interesų laukas ir galimybės susirasti informaciją tapatumo formavimui tampa ypač platus. Su institucijų, bendruomenių ir individų tapatumo formavimu siejamas visuomenės kultūros reiškinių pažinimo poreikis, būtinybė kryptingai plėtoti visuomenės kūrybinį potencialą, „teikti, kaupiti ir vartoti ideologinio, edukacinio ir rekreacinio pobūdžio produktus, pasižyminčius emociniu, estetiniu, psichologiniu ir kitokiu socialiniu bei nefiziniu poveikiu žmogui, ir brandinant visuomenės dvasinio gyvenimo potencialą“ (Melnikas, 2013, p. 364).

Galia – pagrindinis socialinės sąveikos tikslas, kuris gali pasireikšti kaip tradicinė vertikali galia, *įgyvendinama per centralizuotas, hierarchines, vadovavimo ir kontrolės dominavimo sistemas*, arba horizontali galia – išsisklaidžiusi, pasiskirsčiusi po visuomenę, *integruota į tinklus* virtualioje aplinkoje ir įvardijama kaip *difuzija* (Fraser ir Dutta, 2010, p. 50). Socialinė sąveika ir kuriamas socialinis kapitalas suteikia visuomenei galią valdyti realųjį pasaulį per virtualią erdvę – virtualūs socialiniai tinklai jungia skirtingus asmenis iš viso pasaulio, saityno įvairių versijų įrankiai naudojami kaip socialinės sąveikos platformos ir *gali spontaniškai susieti visuomenės veiksmus su išmatuojama praktine verte* (Fraser ir Dutta, 2010, p. 298), taip pasiekiant norimą rezultatą, paskleidžiant svarbią informaciją, įgyvendinant komunikacijos kampanijas.

Tinklaveikos visuomenės **individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos** veiksniai turi įtakos bibliotekų kaip *atminties institucijų, kultūros skleidėjų* ir *galios formuotojų* vaidmenų formavimui ir kaitai (3 lentelė. *Individų ir bendruomenių poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)*).

3 lentelė. *Individų ir bendruomenių poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksmų įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)*

Tinklaveikos visuomenės veiksnys	Veiksnių įtaka bibliotekos sistemai	Vaidmenys	Vaidmenys pagal skirtingus autorius
<i>Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas ir galios decentralizacija</i>	<i>Hyper-ryšiais susietos bendruomenės klausys ir suteiks galią naujiems balsams ir grupėms (Riding the Waves....., 2013, p. 4)</i>	<i>Atminties institucija</i>	<i>Atminties institucija – David Reith (1984), Glosienė ir Rudžionienė (2006)</i>
		<i>Kultūros skleidėja</i>	<i>Kultūros centras – Thorhauge, Larsen, Thun ir Albrechtsen (1997)</i> <i>Bendruomenių stiprintojos per socialinį ir kultūrinį kapitalą – Glosienė (2010)</i>
	<i>Privatumo ir duomenų apsaugos ribos bus nustatytos iš naujo (Riding the Waves....., 2013, p. 4)</i>	<i>Galios formuotoja</i>	<i>Bendruomenės intelektualumo ir kūrybiško gyvenimo širdis – Goulding (2006)</i> <i>Viešojo sektoriaus institucijų, turinčių galią, interesų rėmėjos – Feather (2011)</i>

Bibliotekos, įgyvendindamos *atminties institucijų vaidmenį*, neatsiejamos nuo tapatumo visuomenėje formavimo, kai įgyvendinamos žinijos išsaugojimo, komunikacijos ir tarpininkavimo funkcijos. Sudaromos sąlygos individui save pažinti per istoriją ir kultūrą: bibliotekos *saugo ir komunikuoja kultūrinį paveldą, tarpininkauja visuomenei sudarydamos sąlygas naudotis žiniomis* (Sherra, 1976). Tinklaveikos visuomenėje bibliotekų įgyvendinamas tarpininkavimas perduodant informaciją apie kultūros objektus tapo intensyvesnis dėl informacinių ir komunikacinių technologijų sukurtų galimybių. Sujungiamas skaitmeninis viso pasaulio kultūros paveldas į visuomenei prieinamus tinklus ir užtikrinama prieiga: „pasitelkiant informacines ir komunikacines technologijas, kultūros paveldo, saugomo atminties institucijose, turinys gali būti skaitmeninis, vis daugiau kultūrinės ir kitos informacijos gimsta skaitmenine forma; <...> vartotojams kuriami nauji paslaugų paketai, sudaromos prielaidos geresnei nutolusiai prieigai prie gausių vietinės, nacionalinės ir regioninės kultūros išteklių“ (Glosienė ir Rudžionienė, 2006, p. 9).

Bibliotekų kaip *kultūros skleidėjų vaidmuo* bendruomenių ir individų tapatumo formavimo kontekste pasireiškia per socialinio kapitalo kūrimą ir

puoselėjimą: „dalyvaujant įvairiose kultūrinėse veiklose individai „veikia drauge“, kuria pasitikėjimą, ugdo tautiškumą ir pilietiškumą“ (Glosienė, 2010, p. 104). Tačiau, anot A. Glosienės (2010), būtina subalansuoti socialinį ir kultūrinį kapitalą tvarios bendruomenės formavimui, suprantant, kad socialinio kapitalo kokybę lemia kultūrinis kapitalas. Bibliotekoms atsiveria naujos galimybės aktyviai dalyvauti virtualiose socialinėse bendruomenėse, kurios skirtos darbui, mokymuisi, laisvalaikiui ir bendradarbiavimui, prisijungiant prie jau egzistuojančių virtualių bendruomenių, kur vyksta intensyvus pasikeitimas informacija, komunikacija ir kur kuriamas socialinis kapitalas (remiantis Hill ir Lee, 2010; Huvila, Ek ir Widén, 2014). Bibliotekų ir informacijos paslaugų ir turinio perkėlimas į virtualią erdvę kuria naują bibliotekos ir vartotojo santykį, kuris leidžia vartotojams konstruoti tapatumą virtualioje erdvėje, ypač kai technologijos tapo kasdienybe, tačiau silpnėja vietinių bendruomenių tapatumas (Aabø, 2005).

Bibliotekų kaip *galios formuotojų* vaidmuo pasireiškia ne tik visuomenės galia bibliotekoms (pagal *Dalyvaujamosios bibliotekos konceptą*), bet ir yra susijęs su individų ir bendruomenių tapatumo formavimu – biblioteka yra informacijos tarpininkė, galinti pasiekti plačią auditoriją turimais komunikacijos kanalais ir prisidėti prie kuriamo tapatumo komplektuojamais ir panaudai suteikiamais informaciniais ištekliais. Bibliotekos kaip galios formuotojos įgyvendina prevencines akcijas ir visuomenei aktualios informacijos sklaidos kampanijas, pavyzdžiui, pilietiškumo, migracijos, socialinės atsakomybės, ligų ar jas sukeliančių priežasčių temomis (pavyzdžiui, Albright ir Gavigan, 2014). Kita vertus, vertikalią galią turinčios institucijos, tokios kaip vyriausybė, savivalda, kitos institucijos, turinčios finansinius švertus, politikos formuotojai, bibliotekų savininkai ir steigėjai, ne tik formuluoja pagrindines informavimo akcijų ir kampanijų temas, bet ir turi galią inicijuoti bibliotekose cenzūrą, kuri pasireiškia savo turiniu nepriimtinių informacinių išteklių draudimu bibliotekose (Feather, 2011, p. 71-72).

1.2.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Socialinis statusas yra paskata individams socialiai sąveikauti ir kurti socialinį kapitalą, kuris *tradiciškai buvo pripažįstamas pagal institucines normas*, tokias kaip klasė, išsilavinimas, profesija, titulas, amžius ir pan. Horizontaliuose socialiniuose tinkluose, ypač perkeliančiuose visuomenės narius į virtualią aplinką, statusas ir jo atributai tampa nereikšmingi – statusas *demokratizuojamas*, nes individas virtualioje aplinkoje iš esmės gali save pristatyti taip, kaip konkrečiam individui yra priimtina, o statuso simboliai tampa bereikšmiai (Fraser ir Dutta, 2010).

Viena iš socialinio statuso išraiškų, atspindinčių ir vykstančią socialinę sąveiką visuomenėje – ekonominė visuomenės situacija ir su tuo susijusi situacija *darbo ir paklausių profesijų rinkoje*. Ir F. Webster pateikiamame informacinės visuomenės profesiniame apibrėžime, ir M. Castells'o nurodomoje *hierarchinių struktūrų* visuomenėje mažėjimo aiškinime (Webster, 2006) akcentuojamas žmonių, dirbančių su informacija ir informacinėmis technologijomis, skaičiaus didėjimas.

Tinklaveikos visuomenės socialinių struktūrų pokyčiai palietė ir socialinių įgūdžių sritį – keičiasi visuomenės narių įpročiai, poreikiai ir gebėjimai rašyti, skaityti ir naudoti jau sukurtą turinį. Manoma, kad taisyklingas kalbos vartojimas ir raštingumas yra visuomenės pamatas, o vienas iš raštingumą palaikančių veiksnių – skaitymas. Šiuolaikinės technologijos pačios savaime nėra priežastis, kodėl yra pastebimas ženklus visuomenės raštingumo mažėjimas, nuolat keliami kalbos vartojimo klausimai (Paulauskienė, 2012; Kutkaitytė, 2013), bet skaitymas, kaip reikalaujantis sukonzentruoto dėmesio veiksmas, tampa nepatrauklus interaktyvių veiklų kontekste (Jankevičiūtė, 2010).

Kintančios aplinkos poveikis – industrinės epochos institucijas ištikusi *legitimacijos krizė, atimant iš jų prasmę bei funkcijas* (Castells, 2006, p. 396). Visuomenės socialinė elgsena pasireiškia *vadybos plėtote ir vadybos bei administravimo mokslo pasiekimų praktinio realizavimo įvairove* (Melnikas, 2002, p. 221), todėl viešasis administravimas savo esme turi atitikti kintančios

visuomenės poreikius, atsižvelgti į svarbiausius prioritetus, formuoti aplinką, kuri tenkintų žmonių gyvenimo sąlygas. Įgyvendinant socialinio sektoriaus politiką tinklaveikos visuomenėje, atsižvelgiama į ekonomikos raidos aktyvumą, visuotinio darbo našumo didinimą, panaudojant šiuolaikines technologijų ir informacijos galimybes. Aptardamas kultūros srities valdymo efektyvumo didėjimo ypatumus (šiose sistemose yra formuojamas dvasinis visuomenės potencialas, sąlygojantis tolesnei visuomenės raidai aktualių etikos, estetikos, ideologijos bei kitų nuostatų pasklidimą ir įgyvendinimą), B. Melnikas (2002) teigia, kad: „<...> socialinio sektoriaus valdymo efektyvumą daug lemia atskirų šio sektoriaus grandžių bei sričių ypatumai; <...> būdingi švietimo, mokslo ir studijų, kultūros, aplinkos apsaugos, sveikatos bei socialinės saugos ir darbo sistemoms: šių sistemų išskirtinumą lemia tai, kad jų plėtotės lygmuo rodo visuomenės socialinio gyvenimo kokybės gerinimo bei socialinės gerovės kėlimo perspektyvą, kartu apskritai pažangos galimybes“ (Melnikas, 2002, p. 407).

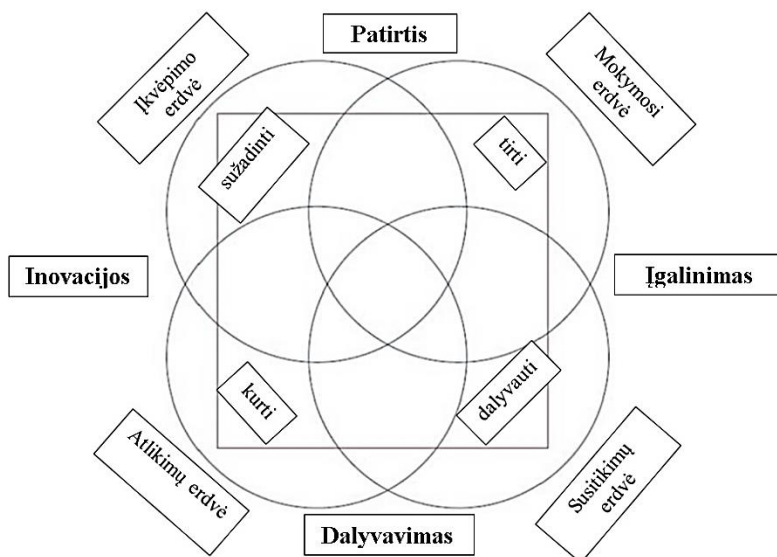
Tinklaveikos visuomenės **socialinių struktūrų pokyčiai** turi įtakos bibliotekų kaip *socialinių sąveikų erdvės* ir *viešojo sektoriaus institucijų* vaidmenų formavimui ir kaitai (4 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)*).

4 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, s remiantis šaltiniais)*

Tinklaveikos visuomenės veiksnys	Veiksnių įtaka bibliotekos sistemai	Vaidmenys	Vaidmenys pagal skirtingus autorius
Socialinių struktūrų pokyčiai	<i>Galimybė mokytis internetu ir demokratizuos, ir žlugdys pasaulinį mokymąsi. (Riding the Waves....., 2013, p. 4)</i>	Biblioteka kaip socialinių sąveikų erdvė	<i>Edukacinis vaidmuo – David Reith (1984)</i>
			<i>Gera socialinė erdvė (užuovėja) – Thorhauge, Larsen, Thun ir Albrechtsen (1997)</i>
			<i>Švietimo ir mokymosi biblioteka – Thorhauge, Larsen, Thun ir Albrechtsen (1997)</i>
			<i>Bibliotekos – bendruomenių susitikimų vietos skaitmeninio pasaulio amžiuje – Aabø (2005)</i>
			<i>Biblioteka kaip vieta – Leckie ir Buschman (2007)</i>
			<i>Biblioteka kaip pirmoji, antroji ar trečioji vieta – Aabø ir Audunson, (2012)</i>

		Biblioteka kaip viešojo sektoriaus institucija	Socialinio atstovavimo (angl. <i>social advocacy</i>) vaidmuo – David Reith (1984)
			Biblioteka, kurianti socialines vertes, – „kiek kainuoja nemokamos bibliotekų paslaugos?“ – Feather (2011)
			Bibliotekos – kuriančios vertes per žinias ir kultūrą – Evjen (2012)

Biblioteka kaip *socialinių sąveikų erdvė*, visų pirma, suprantama kaip vieta, kurioje galima veikti – įgyvendinti savo socialinius siekius: sau, šeimai, bendruomenei ar visuomenei, su draugais, artimais žmonėmis. Tokį veikimą galima apibrėžti Jochumsen, Rasmussen ir Skot-Hansen (2012) bibliotekoms sukurtu ir taikomu keturių erdvių modeliu, pagrįstu keturiais bibliotekų, dirbančių bendruomenėms, tikslais: *patirti, dalyvauti, įgalinti ir skatinti inovacijas*. Atliepdamos šiuos tikslus ir visuomenės/bendruomenės poreikius, bibliotekose kuriamos *mokymosi, susitikimų, atlikimo ir įkvėpimo* erdvės (Jochumsen, Rasmussen, Skot-Hansen, 2012) (1 pav. Keturių erdvių modelis (Jochumsen, Rasmussen, Skot-Hansen, 2012, p. 589)).

1 pav. Keturių erdvių modelis (Jochumsen, Rasmussen ir Skot-Hansen, 2012, 589 p.)

Bibliotekų fizinėse erdvėse, kaip ir virtualiose, kuriamas individų *socialinis statusas*. Atsižvelgiant į tai, kokį statusą užima ir kokį vaidmenį

atlieka individas, bibliotekos yra įvardijamos kaip pirmoji, antroji ar trečioji vieta (5 lentelė. *Biblioteka kaip pirmoji, antroji ar trečioji vieta (pagal Aabø ir Audunson, 2012)*)).

5 lentelė. *Biblioteka kaip pirmoji, antroji ar trečioji vieta (pagal Aabø ir Audunson, 2012)*

Biblioteka kaip vieta	Biblioteka kaip pirmoji vieta	Biblioteka kaip antroji vieta	Biblioteka kaip trečioji vieta
Būdingi bruožai	Biblioteka – kaip namai. Ieškoma namams, buičiai reikalingos informacijos; įtvirtinami šeimos instituto vaidmenys, pavyzdžiui, tėvai su vaikais kartu praleidžia šeštadienio rytą bibliotekoje	Biblioteka – kaip mokykla ar darbas.	Biblioteka – susitikimų ir buvimo vieta. Bibliotekoje organizuojami susitikimai, bendraujama ir bendradarbiaujama

Kintant socialinėms struktūroms, kai kurios socialinės vertybės, tokios kaip skaitymas, įgauna naujų prasmų. Bibliotekų vaidmenų kaitai tai daro ypač didelę įtaką, nes viešajame diskurse bibliotekos tiesiogiai siejamos su knygomis. Gaji nuomonė, kaip ir teigimas, kad biblioteka išskirtinai sietina su knygomis ir knygų skaitymu (Macdonald, 2012, p. 55). Tačiau bibliotekos–knygos santykis keičiasi dėl visuomenės lūkesčių, susijusių su informaciniais ištekliais ir jų gavimu, – bibliotekos orientuojasi į naujų formatų, interaktyvių informacijos išteklių įsigijimą, sudaromos galimybės informaciją gauti greičiau ir patogiau. Jakovas Šraibergas (Шрайберг, 2013) analizuoja, kaip kis bibliotekos, esant šiuolaikinių technologijų invazijai į socialinę erdvę, skaitymo mažėjimo tendencijoms ir intensyviai ieškant bibliotekų veiklos nišų. Daromos išvados, kad bibliotekos turi persiorientuoti ir susitaikyti su knygų formatų, jų vertės ir visuomenės vertybių pasikeitimais ir prisiimti požiūrį, kad technologijos, el. knygos ir bibliotekos bei įprastų formatų knygos yra suderinamos, tačiau bibliotekos nebeturėtų būti tik bibliotekinio-informacinio aptarnavimo, mokymosi ir švietimo pagalbininkės, o tapti patraukli vieta

žmonėms laikui praleisti, kur kiekvienas gali surasti dominančią informaciją tokiu formatu, koks asmeniui yra priimtinas (Шрайберг, 2013).

Svarbu pažymėti, kad socialinių struktūrų pokyčiai nulėmė įvairių socialinių grupių, ypač stigmatizuotų ar patiriančių socialinę atskirtį, įsitraukimą į socialinį gyvenimą. Bibliotekos, suteikdamos nemokamas paslaugas ir prieigą prie šiuolaikinių technologijų, sudaro sąlygas pažinti kultūrą, dalyvauti viso gyvenimo mokymosi procesuose, yra atviros ir savo koncepcija priimtinos įvairioms socialinėms grupėms: bibliotekos tampa *orientuotos į mokymosi visą gyvenimą skatinimą, socialinės atskirties mažinimą, mokslo potencialo stiprinimą, inovacijų skatinimą* ir kt. Bibliotekos suteikia galimybę visuomenės nariams naudotis paslaugomis ir produktais, neatsižvelgiant į jų socialinį statusą, ir mažina socialinę atskirtį, tapdamos bendruomenės centrais: „visuomenėje, kurioje labiausiai vertinami kūrybiškumas ir inovacijos, viešoji biblioteka tampa pilietiškumo, naujų idėjų ir žinių katalizatoriumi, kuris skatina socialinę ir ekonominę gyventojų gerovę“ (Hapel, 2012, cit. pagal Manžuch, Macevičiūtė ir Adomavičius, 2012, p. 32).

2013 m. atlikus vartotojų nuomonės tyrimą apie informacinių ir komunikacinių technologijų naudą Lietuvos viešosiose bibliotekose, buvo nustatyta, kad bibliotekos paslaugomis besinaudojantys asmenys ne tik užsiima savišvieta ir dalyvauja neformalaus ugdymo programose (75 proc. tyrimo respondentų), bet ir naudoja viešąją interneto prieigą darbui ar darbo paieškoms, pavyzdžiui, pateikdami prašymą priimti į darbą. Visuomenės poreikis dirbti, leisti laisvalaikį, mokytis ir studijuoti, naudojant informacines ir komunikacines technologijas, atveria naujas galimybes bibliotekoms tvarkyti, saugoti ir pateikti vietoje esantiems ir nutolusiems vartotojams įvairesnių formatų dokumentus ir kitus informacijos išteklius (internetinius filmus, muziką, sudaryti sąlygas klausytis internetinio radijo/žiūrėti internetinę televiziją) (Vartotojų nuomonė apie informacinių ir komunikacinių technologijų naudą..., 2013 m.).

Skirtingų poreikių socialinių grupių lūkesčiai įgyvendinami per viešojo administravimo sritį, todėl bibliotekų *kaip viešojo sektoriaus institucijų* vaidmuo formuojamas šalies kuriamos politikos, ekonominės situacijos ir kitų veiksnių kontekste. Stabilioje ekonominėje aplinkoje bibliotekos veikia pagal turimus finansinius išteklius, gali suteikti vartotojams kokybiškų ir jų pageidaujamų paslaugų. Tačiau bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos yra priklausomos nuo sprendimų priėmėjų – bet kuri veikla, kuri finansuojama iš viešojo sektoriaus lėšų, yra veikama viešojo sektoriaus finansavimą lemiančių pasikeitimų. Kaip teigia John Feather, *tuomet, kai viskas yra gerai, bibliotekos veikia sėkmingai, kai ateina sudėtingi laikai – atsiranda matančių biblioteką kaip instituciją, kurioje galima sutaupyti lėšų* (Feather, 2011, p. 71). Supratimas, kad atviros ir nemokamos bibliotekos yra brangios ir kažkas už visą tai moka, neišvengiamai reiškia, kad bus juntamas spaudimas iš bibliotekos veiklą finansuojančių institucijų. Sunniva Evjen (2012), atlikusi daktaro disertacijos tyrimą, atkreipia dėmesį į bibliotekų kaip viešųjų institucijų vaidmens formavimą savivaldos politikos lygmeniu – bibliotekų srityje dirbančių politikos formuotojų žinios apie bibliotekų kuriamas vertes visuomenėje skatina šiai sričiai skirti daugiau dėmesio, sudaryti sąlygas gyventojams naudotis nemokamomis bibliotekų ir informacijos paslaugomis. Politikai biblioteką mato kaip viešojo sektoriaus instituciją, kuri yra prasminga žmonių demokratinėms teisėms įgyvendinti, taip pat ir miesto plėtrai stiprinti, patrauklios formuojant žinių ir kultūros miesto įvaizdį (Evjen, 2012).

1.2.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims

Informacinės technologijos yra materialusis tinklaveikos visuomenės pagrindas, turintis kelis pagrindinius bruožus: *1. Informacija yra jos pagrindinė žaliava, nes, skirtingai nuo ankstesnių technologinių revoliucijų, čia technologijos veikia informaciją, o ne informacija veikia technologijas; 2. Skvarbus naujų technologijų poveikis – naujoji technologinė terpė tiesiogiai formuoja (bet ne determinuoja) visus individualios ir kolektyvinės egzistencijos*

procesus; 3. Būdinga tinklaveikos logika – tinklas dėl naujųjų informacinių technologijų gali būti fiziškai diegiamas į įvairius procesus ir struktūras; 4. Būdingas lankstumas, dėl kurio galima kaitalioti procesus, modifikuoti ar iš pagrindų keisti struktūras ir institucijas; 5. Specifinių technologijų palaipsnis jungimasis į labai integruotą sistemą (Castells, 2005, p. 81-83).

Skaitmeninių technologijų plėtra vertintina ne tik kiekybiniais kriterijais – nuolat didėjančių technologijų ir jais besinaudojančių asmenų skaičiumi, – bet ir kokybiniais pasikeitimais: a) pasikeitusios bendravimo galimybės, kai technologijos leidžia susisiekti per nuotolį, bendravimas yra neapribojamas laike ir jam neturi įtakos atstumas; b) keičiasi visuomenės santykis su rašytine informacija, tekstu ir turiniu; c) darbas, laisvalaikis ir mokslai tampa neatsiejami nuo informacinių ir komunikacinių technologijų. Šie visuomenės pokyčiai nėra baigtiniai, nes technologijų plėtra vyksta nuolatos ir intensyviai – McKinsey Global Institute atlikto tyrimo metu išskirta dvylika technologijų, potencialiai galinčių ateityje turėti įtakos skirtingų valstybių ekonomikai: *mobilus internetas; protinio, žinių reikalaujančio darbo automatizavimas; „daiktų internetas“; „debesų“ technologijos; pažangioji robotų technologija; autonominės arba pusiau autonominės transporto priemonės; naujosios kartos genomika; energijos saugyklos; 3D spausdinimas; pažangios medžiagos; pažangūs naftos ir dujų ieškojimo ir išgavimo būdai; atsinaujinanti energija* (McKinsey Global Institute, 2013). Naujosios technologijos ir interneto plėtra, kai asmeninių kompiuterių naudojimas didėja dėl nuolatinio kainos kritimo, o pasauliniu tinklu galima naudotis paprastai ir pasitelkiant intuiciją, charakterizuoja ryškius visuomenės pasikeitimus (Aabø, 2005).

Anot F. Webster (2006), apibrėžiant visuomenės erdvinę aplinką, *labiausiai pabrėžiami informacijos tinklai, susiejantys vietas ir dėl to labai smarkiai paveikiantys laiko ir erdvės organizaciją* (Webster, 2006, p. 23). Tinkle esanti informacija, kaip ir tinklinės visuomenės, yra globali. Tai sukuria, Christine L. Borgman manymu (2003), informacinę infrastruktūrą: *kompiuterių ir komunikacijų tinklai leidžia integruoti darbus ir veiklą, susijusią su informacijos ieška, sukūrimu bei vartojimu, pagerinti šių veiklos*

rūšių tarpusavio sąveiką ir padaryti jas tarpusavyje vis priklausomesnėmis (Borgman, 2003, p. 36).

Rasa Levickaitė (2010) teigia, kad jauniausioji visuomenės karta nuo kitų skiriasi tinkliško pasaulio suvokimu dėl kasdien naudojamų šiuolaikinių technologijų. Formuojamuose informacijos tinkluose asmenys, siekiantys informacijos asmeniniams ar kitiems socialiniams (darbui, mokslams ir kt.) poreikiams įgyvendinti, susiduria su dideliu informacijos srautu, galimybėmis ją gauti ar dalintis bendruomenėse, todėl kinta informacinė elgsena, o informacinis raštingumas tampa svarbus informacijos gausioje aplinkoje (Nghiem, 2010). Mark'as Prensky (2001), apibūdindamas, kaip informacijos tinklai ir technologijų pokyčiai daro įtaką skirtingoms visuomenės kartoms, pasiūlė *skaitmeninio pasaulio imigrantų ir skaitmeninio pasaulio čiabuvių* apibrėžimus. Pirmieji yra apibūdinami kaip *žmonės, gimę prieš skaitmeninių technologijų proveržį ir įsigalėjimą, jomis išmokę naudotis vyresniame amžiuje ir ne visuomet įvertinantys skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes ir naudą*, o antrieji – *skaitmeninių technologijų laikotarpiu gimę žmonės, mokantys, gebantys ir norintys jomis naudotis* (Prensky, 2001). Tyrėjai atkreipia dėmesį į naują reiškinį – skaitmeninio pasaulio čiabuvių informacinį raštingumą, informacinės elgsenos (informacijos ieškos, atrankos) pasikeitimus. Skaitmeninio pasaulio čiabuviai puikiai naudojami šiuolaikinėmis skaitmeninėmis technologijomis, tačiau susiduria su informacinio raštingumo sunkumais naudodamiesi įvairiais informaciniais ištekliais, valdydami informacijos srautus, atsirinkdami tinkamą ir patikimą informaciją, vertindami skaitmeninės informacijos kokybę ir kt. (Zimerman, 2012). Nors jaunam amžiui priskiriamas beatodairiškas domėjimasis technologijomis, tačiau tai turėtų būti vertinama ne kaip savaiminis reiškinys, bet vyresnių žmonių įtaka dėl nuolat kuriamų šiuolaikinių technologijų (Lee, 2005). Kita vertus, formuojamos naujos socialinės problemos, kai atsiranda praraja tarp visuomenės dalies, kuri sugeba valdyti informaciją, turi informacinio raštingumo gebėjimų, ir kitos dalies (mažumos), kuri niekada nesugebės

naudotis šiuolaikinėmis technologijomis (vadinamoji „2/3 visuomenė“) (Aabø, 2005, p. 208).

Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksniai bibliotekų vaidmenų kaitai turi įtakos formuojant *informacijos ir žinių centro* ir *technologijų centro* vaidmenis (6 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)*).

6 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnių įtaka bibliotekų vaidmenų formavimui (sudaryta autorės, remiantis šaltiniais)*

Tinklaveikos visuomenės veiksnys	Veiksnių įtaka bibliotekos sistemai	Vaidmenys	Vaidmenys pagal skirtingus autorius
<i>Skaitmeninių technologijų plėtra ir informacinės elgsenos kaita</i>	<i>Pasaulio informacijos ekonomiką transformuos naujosios technologijos (Riding the Waves...., 2013, p. 4)</i>	<i>Biblioteka kaip žinių ir informacijos centras</i>	<i>Informacijos vaidmuo – David Reith (1984)</i> <i>Bendrosios informacijos centras – Thorhauge, Larsen, Thun ir Albrechtsen (1997)</i> <i>Biblioteka – žinių serveris - Miao (2002)</i> <i>Saugyklos vaidmuo – David Reith (1984)</i> <i>Institucija, teikianti paslaugas žmonių tinklams – Goulding (2006)</i> <i>Bibliotekos, veikiančios socialiniuose tinkluose – Kronqvist-Berg (2014)</i>
	<i>Šiuolaikinės technologijos vieniems išplės, kitiems apribos prieigą prie informacijos (Riding the Waves...., 2013, p. 4)</i>	<i>Biblioteka kaip technologijų centras</i>	<i>Viešos prieigos žinių taškai – informacijos greitkeliai – Niegaard, (2002)</i> <i>Biblioteka – skaitmeninių technologijų centras – Zimmerman, (2012)</i>

Tinklaveikos visuomenės veiksniai bibliotekoms formuoja naujas užduotis, susijusias su tradicinių išteklių ir informacinių technologijų suderinimu, siekiant informacinėje infrastruktūroje išlikti *viešąją prieigą prie žinių ir informacijos* (Niegaard, 2002) ir įgyvendinti *informacijos ir žinių centro* vaidmenį informacinių technologijų plėtros ir standartizavimo procesuose. Informacinės infrastruktūros pasikeitimai, išryškino bibliotekų informacinę funkciją, nes bibliotekų vartotojai *tikisi gauti ne tiek konkrečių*

dokumentą, kiek atsakymus į jiems rūpimus klausimus, t.y. duomenis, faktus, žinias (Glosienė, 2000). Bibliotekos ir žinių santykis atsiskleidžia ne tik tuomet, kai tarpininkaujama (suteikiama visuomenei prieiga), bet ir *įtraukiant visuomenę į žinių erdvę*. Tiek informacinė, tiek žinių infrastruktūra yra svarbios bendruomenės įtraukimo į žinių erdvę procese, nes pirmoji koncentruojama į technologijų naudojimą, o antroji – į žmones, tai *leidžia bibliotekoms, ypač viešosioms, atnaujinti arba išplėsti savo vaidmenis visuomenėje* (Miao, 2002).

Bibliotekų kaip informacijos ir žinių centro vaidmens kaita taip pat susijusi su įgyvendinamomis funkcijomis intelektinės nuosavybės teisės srityje. Keičiantis informacinių išteklių pobūdžiui ir plėtojantis el. paslaugoms, bibliotekos siekia *geriau organizuoti duomenų bazes; nebrangiai, patogiai ir tinkamai įgyvendinti prieigą prie interneto; suteikti prieigą prie vietinės informacijos per hipertekstą* (Maddern, 2002). Kita vertus, el. išteklių naudojimas ir bibliotekų–autorių teisių turėtojų santykių pasikeitimai, nulėmė, kad *bibliotekos tapo aktyvios konsultantės autorių teisių srityje ir perima leidybinę veiklą* (Manžuch, Macevičiūtė ir Adomavičius, 2012). Kelias pasaulio šalis apimančio bibliotekų kuriamų verčių besikeičiančioje aplinkoje tyrimu nustatyta (apklausoje dalyvavo ir atvejo analizė atlikta Hondūro, Indonezijos, Ganos, Gruzijos, Kenijos, Nigerijos, Filipinų, Senegalo, Ugandos, Ukrainos, Zimbabvės akademinėse bibliotekose), kad vartotojai vertina bibliotekas kaip *informacijos prieinamumo užtikrintojas, pagalbininkes mokantis ir tyrimų skatintojas, informacijos ir komunikacijos technologijų naudojimo ir naudojimosi skatintojas, taip pat kaip paramą leidėjams* (McCreadie, 2013).

Visuomenės informacinės elgsenos kaita, kai pastebimi jaunosios kartos įpročiai naudotis populiariais paieškos įrankiais, tokiais kaip *Google, Yahoo, Chrome ar Firefox*, nukreipia į svarstymus, kad ateityje tai turės didelę įtaką bibliotekų infrastruktūrai, informaciniams ištekliams ir finansavimui. Bibliotekoms siūloma tapti ne tik pagalbininkėmis moksleivių ir studentų ugdymo procese, bet ir ***technologijų centrais***, kuriuose skaitmeninio pasaulio

čiabuviai galėtų patogiai gauti informaciją naudodamiesi įvairiais išmaniaisiais įrenginiais, padėti parengti studentus darbui organizacijose, vykdyti tyrimus, projektus ir kt. (Zimerman, 2012).

Maria Kronqvist-Berg (2014), analizuodama visuomenės, kuri naudojami socialinių tinklų teikiamomis galimybėmis, ir viešųjų bibliotekų sąveiką vykdant informacinę veiklą, atkreipia dėmesį į vartotojų informacinės elgsenos pasikeitimus, praktinius informacijos naudojimo aspektus ir bibliotekų informacinę veiklą. Vartotojų lūkesčių pasikeitimai bibliotekų atžvilgiu susiję su visuomenės naudojamomis technologijomis ir socialinių tinklų platformomis. Pastebėta, kad bibliotekų ir socialinių tinklų sąveika, skirta vartotojų patogumui, apima septynias informacines veiklas: *skaitymą, paiešką, kūrimą, komunikaciją, informavimą, tarpininkavimą* (angl. *mediating*) ir *pagalbą* (angl. *contributing*), kurias vartotojai įgyvendina bibliotekose (Kronqvist-Berg, 2014).

Pasikeitęs informacinis elgsenys, informacijos gausa ir naujos informacijos paieškos galimybės taip pat suformuoja atskirtį tarp informaciją sugebančių valdyti ir neturinčių tokių gebėjimų individų. Anot Ugnės Rutkauskienės (2008, 2009 a, 2009 b), dėl nevienodai pasklidusių technologijų Lietuvos regionuose beveik pusę šalies gyventojų galima priskirti informacinę atskirtį patiriančiųjų grupei, kuriai bibliotekos suteikia galimybę *nemokamai naudotis internetu, skatina visuomenės narius įsitraukti į naujas veiklas, naudotis el. paslaugomis, mokytis ir bendrauti; įsitraukę bendruomenės nariai gauna pagalbą susirandant darbą, pigiau įsigyja prekes, gali el. būdu susimokėti mokesčius, paskambinti internetine telefonija, skaityti laikraščius* ir kt. (Rutkauskienė, 2009 a). Bibliotekoms priskiriamas svarbus vaidmuo įveikiant didelius atotrūkius, egzistuojančius tiek besivystančiose, tiek ir išsivysčiusiose šalyse, tarp tų, kurie turi informaciją, ir tų, kuriems ji nėra prieinama (Baker ir Evans, 2011). Bibliotekų suteikiamos sąlygos visuomenei išlygina informacinės infrastruktūros prieinamumo netolygumus ir sudaro sąlygas informacinės elgsenos formavimuisi.

Komunikacinės technologijos sudarė sąlygas individams bendrauti be laiko ir erdvės apribojimų. Nors, atrodytų, ši sritis yra individualizuota (kiekvienas bendrauja tokiomis priemonėmis, kurios yra prieinamos individui), tačiau bibliotekos taip pat suprantamos kaip technologijų centrai, sudarantys sąlygas naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis skirtingoms auditorijoms. 2007–2012 m. atliktos viešos prieigos prie informacinių ir komunikacinių technologijų poveikio pasauliniu mastu studijoje (tiriamos šalys Bangladešas, Brazilija, Čilė, Gana, Filipinai, Pietų Afrika ir Lietuva) pateikiamos tiriamų bibliotekų, telecentrų ir interneto kavinių (angl. „cybercafés“), kaip organizacijų, turinčių įtaką *plečiant informacinių ir komunikacinių technologijų prieinamumą visame pasaulyje, galimybės* (Sey, Coward, Bar, Sciadas, Rothschild ir Koepke, 2013). Tyrimas atskleidžia, kad sudaroma prieiga prie interneto teigiamai veikia įvairias individo gyvenimo sritis, tokias kaip komunikacijos ir laisvalaikio, kultūros ir kalbos, švietimo, įdarbinimo ir pajamų, valdžios ir sveikatos. Vieša interneto prieiga gali būti naudojama *valstybinių įstaigų pastatuose, mokyklose, pašte, religinėse institucijose, asmeniniais įrenginiais ir bibliotekose*. Lietuvoje visuomenė, palyginus su kitų, dalyvavusių šalių duomenų vertinimu, turi daugiausia galimybių naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose ir tą daro savo socialinėms reikmėms įgyvendinti. Teigiama, kad viešos prieigos erdvės yra taip pat naudingos dėl galimybės *bendrauti su kitais asmenimis, mokyti ir mokytis vieniems iš kitų, suteikti galimybes, dalintis išlaidomis ir taupyti pinigus, dalintis informacija* (Sey, Coward, Bar, Sciadas, Rothschild ir Koepke, 2013, p. 164). Bendravimo ir laisvalaikio praleidimo galimybės, naudojant informacines ir komunikacines technologijas bei viešą interneto prieigą, vertinamos kaip vienos pagrindinių kuriamų socialinių verčių visuomenei.

1.3. Bibliotekų vaidmenų kaita tinklaveikos visuomenėje sisteminiu požiūriu

Išanalizavus mokslinę literatūrą ir apibrėžus realaus pasaulio probleminę situaciją, tiriamasis objektas konceptualizuojamas – sukuriama visos bibliotekos sistemos konceptualus modelis, kuriuo užfiksuojama bibliotekos sistema konkrečiu laiko momentu.

Bibliotekos sistemos konceptualizavimui taikoma CIDOC CRM ontologija (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011) ir CATWOE metodas (Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010): išskiriami bibliotekos sistemos pagrindiniai esiniai, jų sąveikos ir detalizuojamas bibliotekų vaidmenų formavimo procesas.

1.3.1. Bibliotekų vaidmenų apibrėžimas sisteminiu požiūriu

Semantinis *vaidmens* apibrėžimas, pateikiamas žodynuose, nurodo veiklos/veikimo prasmę ir aiškina veikėjo ar aktorius, kuris ir yra vaidmens atlikėjas, veiklos santykį: „dalyvavimo reikšmė, svarba, poveikis“ (Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, 2011); „asmens ar kito objekto prisiimamų funkcijų ar jų dalies atlikimas konkrečioje situacijoje“ (Oxford Dictionaries). Žodžio *funkcija* apibrėžimas, pateikiamas žodynuose, taip pat nurodo į vaidmens atlikimą: „paskirtis, vaidmuo, veikla“ (Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, 2011). *Vaidmens* ir *funkcijos* sąvokų sinonimiškumas – būdingas ir vartojamas kasdieninėje kalboje, tačiau dėl savo nekonkretumo, daugiaspektiškumo ir tik veiklos/veikimo akcentavimo, nėra tinkamas apibrėžti sudėtingoje sistemoje, tokioje kaip biblioteka, vykstančių procesų.

Bibliotekų vaidmenų sąvoka mokslinėje literatūroje taip pat nėra apibrėžiama kaip vienareikšmė, dažnai tapatinamos *vaidmens* ir *funkcijos* sąvokos. Tai pastebėjusi, Simona Petraitytė (2013) akademinė bibliotekų vaidmenų apibrėžimui pasirinko naujojo institucionalizmo teorijoje išskiriamą dvejopą požiūrį į vaidmenis: a) vaidmuo kaip tam tikrų išorės aplinkos veikėjų lūkesčių rinkinys konkrečiam veikėjo elgesiui ir b) vaidmuo kaip

susiformavusi tipizuota ir rutiniška veikla, priskiriama tam tikriems veikėjų tipams (Petraitytė, 2013). Apskritai socialinėse sistemose, anot Peter Berger, aplinkos nulemtus socialinius vaidmenis ir jų pasikeitimus galima apibrėžti kaip iš sistemos veikėjų kylančią „<...>“ tipišką reakciją į tipiškus lūkesčius „<...>“, kai vaidmenys yra „<...>“ prisiimtos funkcijos, reaguojant į išreikštus lūkesčius „<...>“ (Berger, 1995, p. 95). Tipiška reakcija, nuoseklumas, vaidmenų įsitvirtinimas per atliekamų funkcijų rinkinius – būdingi socialinėms sistemoms, nes „<...>“ stabili (nors nebūtinai efektyvi) žmogiškosios sąveikos struktūra „<...>“ mažina netikrumą (North, 2003, p. 16), sudaro sąlygas efektyviai sąveikai ir „<...>“ leidžia visą laiką institucijoms būti gyvų individų patirtyje „<...>“ (Berger ir Luckmann, 1999, p. 99). Atrodytų, kad tipiškas, tipiška reakcija, vaidmenų įsitvirtinimas turėtų daryti neigiamą įtaką sistemos kaitai, esant aplinkos pasikeitimams, tačiau D. C. North (2003) atkreipia dėmesį, kad vaidmens stabilumas yra suderinamas ir su faktine vaidmenų kaita.

Remiantis sistemų teorija, kai socialinėje sistemoje *vaidmuo* suprantamas kaip vienas iš sistemos vienetų (esinių), šioje daktaro disertacijoje *vaidmens* ir *funkcijų* sąvokas siekiama atskirti, atskleidžiant jų sąsajas keliais požiūriais (remiantis Парсонс, 2000):

- vaidmuo, kurį atlieka dalyvaujantis veikėjas (tai gali būti vertinama kaip individualizuoto veikėjo tam tikra padėtis sistemoje);
- vaidmenų atlikimas organizuotų funkcijų sistemoje (grupėje).

Vaidmuo yra suprantamas kaip socialinės sistemos esinys, kuris yra nulemtas standartizuotos socialinės sąveikos, kai kiekvienas dalyvis funkcionuoja kaip veikėjas, orientuodamasis į kitus. Šis socialinės sistemos atliekamų vaidmenų supratimas sukuria veikiančios sistemos vaidmenų tinklą, priskiriant vaidmenis pagal prisiimamas funkcijas. Įsisavintas ir atliekamas vaidmuo nulemia tolesnę sistemos veikimą, kai sąveikauja kiti sistemos esiniai. Vaidmuo, anot T. Parsons'o (Парсонс, 2000), – sistemos organizuota sritis, kuri konstruoja ir nustato esinio dalyvavimą sąveikoje su kitais esiniais. Vaidmuo yra sudarytas iš lūkesčių, kurių tikimasi iš sistemos esinio (veikėjo) ir jo sąveikos su kitais esiniais (Парсонс, 2000).

Šiame darbe, remiantis sistemų teorija, bibliotekų vaidmenys bus suprantami kaip:

1. bibliotekos sistemos esinių *(veikėjų) įgyvendinamų funkcijų rinkiniai, kurie yra tipiška reakcija į tipiškus lūkesčius, susiformavusius dėl aplinkos įtakos;*

2. bibliotekos sistemos esinių *sąveikoje su aplinka atsiradę funkcijų rinkiniai, kurie formuoja bibliotekų vaidmenis.*

Bibliotekų vaidmenų socialinėje sistemoje apibrėžimai koreliuoja su David Reith (1984) pastebėjimu, kad *analizuojant biblioteką kaip socialinę instituciją, svarbu nustatyti jos funkcijas, kurios sudaro bibliotekų vaidmenis* (Reith, 1984). Visgi kai iš daugybės bibliotekoje atliekamų funkcijų siekiama sudaryti rinkinius, kurie apibrėžia vaidmenis sudėtingoje lanksčiojoje sistemoje, susiduriama su funkcijų priskyrimo vienam ar kitam rinkiniui problema. Tad apibrėžiant bibliotekų vaidmenų socialinėje sistemoje sąvoką yra laikomasi pozicijos, kad bibliotekų *vaidmenys ir funkcijos nėra tapačios*. Jos susijusios per sąveiką, kai skirtingų bibliotekos funkcijų rinkiniai suformuoja unikalų vaidmenį, kurio negali atlikti kitos socialinės sistemos.

1.3.2. Bibliotekos sistemos esiniai ir jų sąveikos

Apibrėžiant bibliotekos sistemą, konstravimo klaidų siekiama išvengti pasinaudojant sukurta ir standartizuota CIDOC CRM ontologija, apibūdinančia universalias, kompaktiškas ir glaustas ontologijos klases ir specifines savybes (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011). CIDOC CRM ontologijos pasirinkimas ir taikymas sąlygotas to, kad:

1. Taikant ontologinę schemą, struktūruotai ir sistemingai bei semantiškai korektiškai perteikiamas realaus pasaulio vaizdas, jį konceptualizuojant pagal standartizuotas specifikacijas (Guarino ir Welty, 2000) ir apibrėžiant nagrinėjamą sritį: sampratas, sampratų ryšius ir sistemos esinius bei jų sąveiką (Gruber, 1993).

2. Remiamasi pirminiu požiūriu, kad bibliotekos yra kultūros, plačiaja prasme, objektai, tad kultūros paveldo informacijos mainų ontologija yra tinkama bibliotekos sistemos modelio kūrimui.

3. Ontologinis modelis tinkamas perteikti bibliotekos sistemą, nes jis yra paremtas atvirojo pasaulio principu – „<...> prielaida, kad informacija <...> yra nebaigtinė lyginant ją su pasaulio, kurį sistema siekia aprašyti, visuma <...>“ (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011), – reiškiančiu, kad fiksuojamas statiškas modelis turi išlygų dėl modeliuojamos sistemos atvirumo, tamsos, saviorganizacijos ir sinergijos bruožų.

4. Pasirinktoje ontologijoje nurodomas *konceptualaus objekto* apibrėžimas – „<...> nematerialūs mūsų protų sukurti produktai, suvokiant jų identitetą, sukūrimo aplinkybes ir istorinę reikšmę <...>“ (Crofts, Doerr, Gill, Stead, Stiff, 2011) – atitinka bibliotekos sistemos esinio *vaidmuo* reikšmę.

Pasirinkta CIDOC CRM ontologija (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011) įgalina apibrėžti nagrinėjamos bibliotekos sistemos esinius ir jų sąveikas kaip:

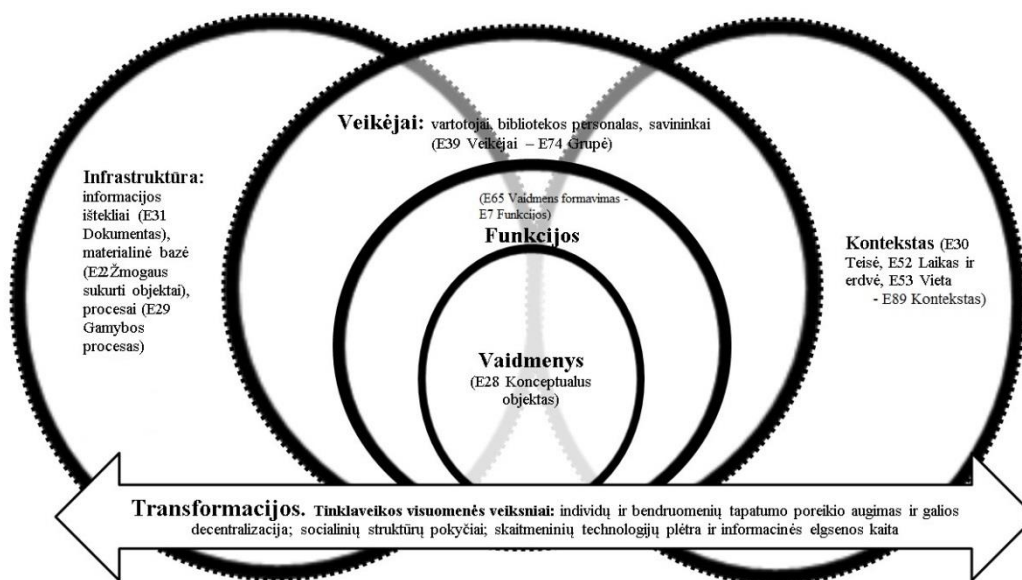
- *Klases* (angl. *class*). Klasės apibrėžiamos kaip *vieną ar daugiau bendrų savybių turinčių elementų visuma* ir yra analogiška daiktavardžiui (Crofts, Doerr, Gill, Stead, Stiff, 2011). Konceptualizuojant bibliotekos sistemą, struktūra gali turėti savyje kelias klases kaip *vaidmenys, personalas ir vartotojai, patalpos ir kt.* Klasės organizuojamos hierarchiškai, nurodant poklasius ir viršklasius (angl. *superclass*), taip sukuriant sistemos struktūrą, pavyzdžiui, tiek bibliotekos *vartotojai*, tiek ir *personalas* priskirtini prie klasės E39 *Veikėjas* ir viršklasio E74 *Grupė*. Pažymėtina, kad CIDOC CRM požiūris įgalina ne vien nesudėtingą (pvz., vartotojas gali bibliotekoje rinktis knygą), bet ir sudėtingą (pvz., vartotojas gali bibliotekoje rinktis knygą ar naudotis kitomis paslaugomis) hierarchiją. CIDOC CRM požiūriu, klasės gali pasireikšti kaip kategorijos ar sritys, ir dažnai ši raiška yra tranzityvi – vienomis aplinkybėmis jos reiškiasi kaip kategorijos, o kitomis – kaip sritys (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011).

- *Savybė* (angl. *property*) ir savybės kvantorius, kurie leidžia loginiais saitais modeliuoti esinių ryšius, suteikia modeliui semantinio aiškumo, apibrėždami esinių ryšius kaip *daug su daug* (0, n:0,n), *vienas su daug* (0,n:0,1), *daug su vienu* (0,1:0,n) ir t. t. Savybės yra kaip *požymis*, *apibūdinantis specifinės prigimties ryšį tarp dviejų klasių*, ir yra analogiškos veiksmazodžiui, pavyzdžiui, savybė *dirba su* jungia bibliotekos sistemos klases *personalas* ir *technologijos*, kas atspindi tikrovėje vykdomą veiksmą (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011).

Rengiant statišką konceptualizuotą bibliotekos sistemą, vykdomas jos adaptavimas prie konkrečios tikrovės sistemos. Tai reiškia, kad bus naudojamos tik tos CIDOC CRM klasės ir savybės, kurios yra ir funkcionuoja realioje bibliotekos sistemoje. Kita vertus, gali būti, kad konceptualizuojant reikės kai kurias CIDOC CRM klases detalizuoti (sukuriant poklasius), jei tik to reikalaus realybėje funkcionuojanti bibliotekos sistema. Modeliuojant klases apibrėžiamos pagal ontologijoje nustatomą formatą: klasių pavadinimai įvardijami su klasės unikaliu identifikatoriumi (pradedamu E raide – angl. *entity*, liet. esinys), kuris pagal CIDOC CRM ontologijos metodiką siejamas su poklasiais ir viršklasiais, iš kurių klasė paveldi savybes. Savybės taip pat turi savo unikalų identifikatorių (žymima P raide – angl. *property id*). Taip pateikiami klasės paaiškinimai, pavyzdžiai ir savybės su unikaliu identifikatoriumi ir suteikiamomis savybėmis, kurios leidžia modeliuoti saitus tarp esinių.

Bibliotekos sistemos esiniams išskirti ir apibūdinti metodiškai, taikomas CATWOE metodas, kai pradedama nuo T – nusakant sistemos transformacijas, tuomet grįžtant prie C – vartotojų (angl. *customers*) ir baigiant E – konteksto apsibrėžimu (angl. *environment*) (metodas įgyvendinamas pagal Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010).

Taigi, bibliotekų vaidmenų kaita vyksta bibliotekos sistemoje dėl pastarosios esinių sąveikos ir tinklaveikos visuomenės įtakos, sukeliančios sistemos transformacijas (2 pav. *Bibliotekos sistemos konceptualus modelis (parengta autorės)*):

2 pav. Bibliotekos sistemos konceptualus modelis (parengta autorės)

- *Transformacijos* (angl. *transformation*), kurios suprantamos kaip veiksniai, darantys įtaką sistemos pasikeitimams. Remiantis analizuota mokslinė literatūra, išskiriami tinklaveikos visuomenės veiksniai, kurie daro įtaką bibliotekų vaidmenų kaitai: *individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas ir galios decentralizacija; socialinių struktūrų pokyčiai; skaitmeninių technologijų plėtra ir informacinės elgsenos kaita*.

- *Vartotojai* (angl. *customers*) – tie, kurie gaus naudos iš sistemos pasikeitimo. Bibliotekos sistemos atveju tai yra biblioteka besinaudojantys fiziniai ir juridiniai asmenys: vartotojai, lankytojai, skaitytojai, organizacijos ir kt. – plačiąją prasme, *visuomenė*. Pagal CIDOC CRM ontologinį modelį šią grupę (tiek fizinius, tiek ir juridinius subjektus) galima priskirti prie klasės E39 *Veikėjas* (E39 Actor). Veikėjai gali būti tiriami kaip individai ar atskiros organizacijos, todėl visi veikėjai priskirtini prie stambesnių grupių pagal jas vienijančias bendras charakteristikas – viršklasius E74 *Grupė* (E74 Group) ir E40 *Juridinis asmuo* (E40 Legal Body).

- *Veikėjai* (angl. *actors*) – tie, kurie įgalina pasikeitimus vartotojams. Tiriamos sistemos atveju tai gali būti bibliotekos personalas, bibliotekos

administracija, vadovai. Juos, kaip ir vartotojų atveju, pagal CIDOC CRM, galima priskirti prie klasės E39 *Veikėjas* (E39 *Actor*) viršklasio E74 *Grupė* (E74 *Group*).

- Veikėjai veikia turimoje *infrastruktūroje* (esinys *veikėjas* sąveikauja su esiniu *infrastruktūra*). Bibliotekos sistemoje tikslinga išskirti kelias *infrastruktūros* dalis:

Informaciniai ištekliai, kurie pagal CIDOC CRM gali būti įvardijami klase E31 *Dokumentas* (E31 *Document*). Apskritai esinys informaciniai ištekliai apibrėžia bibliotekos turimus fondus, neatsižvelgiant į turimų dokumentų formatą ar kitus parametrus.

Materialinė bazė – bibliotekos sistemoje esanti techninė bazė, taip pat bibliotekų pastatai, finansiniai ištekliai ir kt. Pagal CIDOC CRM šią infrastruktūros dalį galima apibūdinti viena klase E22 *Žmogaus sukurti objektai* (E22 *Man-Made Object*). Šis esinys taip pat apibrėžia bibliotekoje naudojamą kompiuterinę ir programinę įrangą, prieigą prie virtualių platformų, kitas naudojamas šiuolaikines technologijas.

Procesai, vykstantys bibliotekos sistemoje, taip pat yra sistemos esinys. Dažnai jie būna įvardijami kaip vadyba (bibliotekos vadyba), valdymas (personalo valdymas), tačiau, jei jie yra dokumentuoti, pavyzdžiui, standartais, metodikomis, nuostatais ir kt., juos galima įvardinti CIDOC CRM klase E29 *Gamybos procesas* (E29 *Design or Procedure*).

- *Weltanschauung* (vok. pasaulėžiūra; tai, kas suteikia transformacijai prasmę) – sistemoje transformacijai prasmę suteikia tai, kas leidžia pasiekti pasikeitimų. Bibliotekos sistemoje transformaciją galima įvardinti ontologijos klase E65 *Vaidmens formavimas* (E65 *Creation*), kuriant kitą esinį – E70 *Funkcijas* (CIDOC CRM ontologinio modelio apibrėžimas savo prasme sutampa su E7 *Activity*), kurių rinkinius įgyvendina bibliotekos, formuodamos vaidmenis. Pagal CIDOC CRM *vaidmenys* gali būti priskiriami *konceptualiam objektui* – E28 (E28 *Conceptual Object*), kuris apibrėžia nematerialius objektus, susiformuojančius individų sąmonėje.

Įgyvendinamos funkcijos visuomet duoda tam tikrų *rezultatų*. Bibliotekos sistemoje *rezultatus* taip pat galima įvardinti kaip esinį, kurį pagal CIDOC CRM klases galima priskirti E5 (E5 *Event*). Rezultatai atskleidžia, kokį poveikį turi vykdomos funkcijos.

- *Savininkai* (angl. *owner*) – tie, kam sistema atskaitinga. Bibliotekos sistemoje savininkais taip pat galima įvardinti fizinius ir juridinius asmenis: steigėjus, politikos formuotojus ir įgyvendintojus, kultūros politikos formuotojus ir įgyvendintojus, todėl ši grupė taip pat priskiriama prie CIDOC CRM klasės E39 *Veikėjas* (E39 *Actor*) viršklasio E74 *Grupė* (E74 *Group*). Pažymėtina, kad savininkai pagal CIDOC CRM taip pat gali būti įvardijami kaip E40 *Juridinis asmuo* (E40 *Legal Body*).

- *Kontekstas* (ang. *environment*) – tai, kas daro įtaką, bet nekontroliuoja sistemos. Bibliotekos sistemoje kaip konteksto esiniai, pagal CIDOC CRM klases, gali būti įvardijami grupe E89 *Kontekstas* (E89 *Propositional Object*). Kontekstui priskiriamos E30 *Teisės* (E30 *Right*), E52 *Laikas ir erdvė* (E52 *Time-Span*), E53 *Vieta* (E53 *Place*) klasės. Bibliotekos sistema veikia, atsižvelgiant į laiką ar laikotarpį, kada egzistuoja; vietą (geografinę padėtį), kurioje yra įkurta; turimą teisinę bazę (vienu metu skirtingose šalyse gali galioti skirtingi įstatymai) ir kt.

Nustatytų sistemos esinių ryšiai ir sąveikos taip pat pagrindžiami laikantis CIDOC CRM ontologijos modelio reikalavimų, nurodant pagrindines esinių savybes (2 priedas. *Bibliotekos sistemos esiniai ir sąveikos*).

Bibliotekai priskiriamų vaidmenų gausa, šiuolaikiniai bibliotekos konceptai ir įtaką darantys aplinkos veiksniai leidžia išskirti pagrindinius bibliotekos kaip sistemos esinius, kuriems sąveikaujant vyksta *vaidmenų formavimo procesas: veikėjai, vaidmens formavimas ir funkcijos, infrastruktūra ir kontekstas*.

1.3.3. Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis

Laikantis pozicijos, kad bibliotekų vaidmenys formuojami bibliotekos esiniams sąveikaujant ir atliepant išorės veiksniams, atkreiptinas dėmesys, kokios sąveikos nulemia bibliotekų vaidmenų formavimo procesą.

Konceptualizuotos bibliotekos sistemos pagrindu rengiamas bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis, skirtas tolesniam bibliotekų vaidmenų kaitos tyrimui. Šiame modelyje nėra tikslinga aprašyti visų bibliotekos sistemos esinių ir sąveikų (bibliotekos sistemos esinių savybės nurodomos 2 priede. *Bibliotekos sistemos esiniai ir sąveikos*). Konceptualus modelis kuriamas fokusuojantis į bibliotekos sistemos esinio E65 *Vaidmens formavimas* sąveikas su kitais sistemos esiniais (7 lentelė. *Bibliotekos sistemos esinio „E65 Vaidmens formavimas“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)*), fiksuojant kintančius bibliotekų vaidmenis (8 lentelė. *Bibliotekos sistemos esinio „E28 Vaidmuo“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)*).

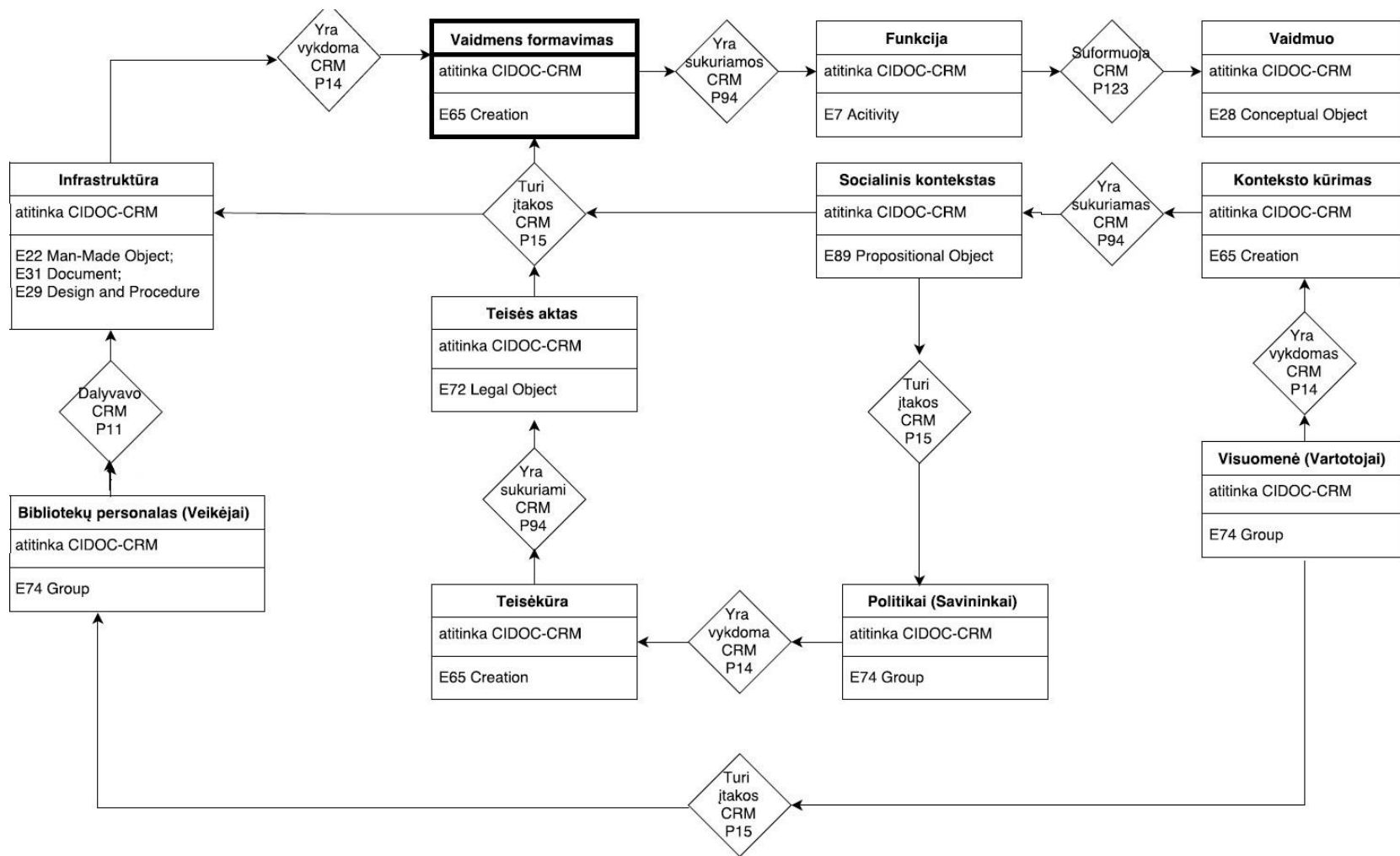
7 lentelė. *Bibliotekos sistemos esinio „E65 Vaidmens formavimas“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)*

	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)	E65 Kūrimas (E65 Creation)	E65 Vaidmens formavimas
Viršklasis	-	-
Apibrėžtis		Esinys E65 <i>Vaidmens formavimas</i> apima P94 sukūrimą E7 <i>Funkcijų</i> P123 suformuojant E28 <i>Vaidmenį</i>
Sąveikos (savybės)	P94 sukurtas (P94 has created (was created by))	E65 Vaidmens formavimas P94 sukuria E7 Funkcijas

8 lentelė. Bibliotekos sistemos esinio „E28 Vaidmuo“ sąveikos (parengta pagal CIDOC CRM ontologinį modelį)

	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)	E28 Konceptualus objektas (E8 Conceptual Object)	E28 Vaidmenys
Viršklasis	-	-
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia sistemos E28 <i>Vaidmenis</i> , kuriuos suformuoja E7 <i>Funkcijos</i> jas sukuriant E65 <i>Vaidmens formavimo</i> P14 vykdymo ir P15 darant įtaką E74 <i>Grupėms</i> /E39 <i>Veikėjams</i>
Sąveikos (savybės)	P31 buvo pakeistas (objektas yra pakeistas) (P31 has modified (was modified by))	E28 <i>Vaidmenys</i> P31 Buvo pakeisti E7 <i>Funkcijų</i> E28 <i>Vaidmenys</i> P31 Buvo pakeisti E74 <i>Grupės</i> /E39 <i>Veikėjų</i>
	P94 buvo sukurtas (buvo sukurtas <kažkieno>): E28 Konceptualus Objektas (P94 has created (was created by))	E28 <i>Vaidmenys</i> P94 Buvo sukurti E7 <i>Funkcijų</i> E28 <i>Vaidmenys</i> P94 Buvo sukurti E74 <i>E74 Grupės</i> /E39 <i>Veikėjų</i>
	P123 yra rezultatas (objektas yra <kitų objektų> pasekmė) (P123 resulted in (resulted from))	E28 <i>Vaidmenys</i> P123 yra rezultatas E7 <i>Funkcijų</i>

Konceptualizuota sistema apibūdina visų realių bibliotekų esinius ir jų sąveikas, bendriausią galimą bibliotekų vaidmenų formavimo procesą ir aplinkos veiksnių įtaką jų kaitai. Kaip minėta šio darbo įvade, Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitą tikslinga tirti per politikų kaip bibliotekos sistemos veikėjų (E74 *Grupės*/E39 *Veikėjai*) ir jos savininkų, kurie formuoja bibliotekų vaidmenis, prizmę. Konceptualizuojant bibliotekų vaidmenų formavimo procesą per *Vaidmens formavimo* esinį (E65), susikoncentruojama į bibliotekų vaidmenų kaitą, vykstančią dėl sistemos savininkų (E74 *Grupės*/E39 *Veikėjai*) – *politikų* – įtakos formuojamiems vaidmenims (3 pav. Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis (parengta autorės)).

3 pav. Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis (parengta autorės)

Kuriant bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualų modelį, nustatyta, kad *Vaidmens formavimas* (E65) yra sukuriamas (P94) per *Funkcijas* (E7). *Funkcijos* (E7) suformuoja (P123) *Vaidmenis* (E28).

Vaidmens formavimui (E65) turi įtakos (P15) *Teisės aktai* (E72), kurie sukuriami per *Teisėkūrą* (E65) vykdant (P14) *Politiką* (savininkų) (E74) matymą, paremtą *Socialinio konteksto* (E89). *Socialinis kontekstas* (E89) sukuriamas *Konteksto kūrimo* (E65) metu, vykdant (P14) *Visuomenės* (vartotojai) (E74) nulemtus veiksnius.

Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis suponuoja tai, kad *Visuomenė* (vartotojai) (E74) ne tiesiogiai formuoja bibliotekų vaidmenis, o per *Konteksto kūrimą* (E65). *Visuomenės* (vartotojų) sukuriamas (P94) *Socialinis kontekstas* (E89) turi įtakos (P15) *Politiką* (savininkų) (E74) sprendimams kuriant teisės aktus, turinčius įtakos (P15) *Vaidmens formavimui* (E65). Taip pat *Visuomenė* (vartotojai) turi įtakos (P15) *Bibliotekų personalui* (veikėjams) (E74), kuris veikia (P11) bibliotekos *Infrastruktūros* (E22, E31, E29) sudarytomis sąlygomis, formuojant bibliotekos *Vaidmenis [Vaidmenų formavimas]* (E65). Atkreiptinas dėmesys, kad bibliotekos infrastruktūra tiesiogiai nekuria ir pati savaime neturi įtakos bibliotekos *Vaidmenims* (E28), tačiau per *Infrastruktūrą* (E22, E31, E29) *Bibliotekos personalas* (veikėjai) (E74) gali formuoti *Vaidmenis* (E28).

Pagrindinė išvalga, analizuojant konceptualų bibliotekos vaidmenų formavimo proceso modelį, būtų tokia, kad bibliotekų vaidmenys formuojami sąveikaujant kitiems sistemos esiniams, kurių pagrindiniai yra veikėjai: *Visuomenė* (vartotojai) (E74), *Bibliotekų personalas* (veikėjai) (E74) ir *Politikai* (savininkai) (E74). Jiems sąveikaujant kuriamos *Funkcijos* (E7), kurių rinkiniai sudaro *Vaidmenis* (E28).

1.4. Apibendrinimas

Bibliotekų vaidmenų raida ir kaita šiuolaikiniuose bibliotekos konceptuose aprašoma fiksuojant bibliotekos vidinių struktūrų pokyčius ir ryšių su aplinka pasikeitimus. Tinklaveikos visuomenės veiksniai nulemia didesnę bibliotekų interaktyvumą, dalyvaujamumą, paslaugų plėtrą, technologijų naudojimą, o bibliotekų

vaidmenys įgauna naujų, iki tol anksčiau nebūdingų, bruožų, apibrėžiamų *Dalyvaujamosios bibliotekos konceptu*. Šiame darbe nustatyti tinklaveikos visuomenės veiksniai, darantys įtaką skirtingiems bibliotekų vaidmenims: a) *individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos* veiksniai daro įtaką bibliotekų kaip **atminties institucijų, kultūros skleidėjų ir galios formuotojų** vaidmenims; b) *socialinių struktūrų pokyčių* veiksnys turi įtakos bibliotekų kaip **socialinių sąveikų erdvės ir viešojo sektoriaus institucijų** vaidmenims; c) *skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos* veiksniai turi įtakos bibliotekų kaip **informacijos ir žinių centrų ir technologijų centrų** vaidmenims. Pagrindinės priežastys dėl kurių daroma įtaka bibliotekų vaidmenims yra:

- galimybės tapatumą konstruoti individo lygmenyje, naudojant kultūriškai prieinamus išteklius, apibrėžiant savo padėtį visuomenėje ir kartu siekiant keisti visą socialinę struktūrą (Castells, 2006, p. 23-24);

- *disagregacijos* – suskilusių, daugiaspekčių tapatybių formavimosi (Fraser ir Dutta, 2010);

- *difuzijos* – tinklaveikos visuomenei būdingos horizontalios galios, kuri yra išsisklaidžiusi, pasiskirsčiusi po visuomenę, *integruota į tinklus* virtualioje aplinkoje (Fraser ir Dutta, 2010, p. 50);

- socialinio statuso *demokratizacijos*, nes statuso simboliai tampa bereikšmiai, o individas gali prisiimti socialinius vaidmenis pagal situaciją;

- patikimos informacijos ir informacinio raštingumo poreikio socialinėms (darbo, mokslo ir kt.) individo veikloms įgyvendinti.

2 Išanalizavus mokslinę literatūrą ir nustačius realaus pasaulio probleminę situaciją, tiriamasis objektas konceptualizuojamas – sukuriamas visos bibliotekos sistemos konceptualus modelis, kuriuo užfiksuojama bibliotekos sistema konkrečiu laiko momentu. Bibliotekos sistemos konceptualizavimui taikoma CIDOC CRM ontologija (Crofts, Doerr, Gill, Stead ir Stiff, 2011) ir CATWOE metodas (Williams, 2005; Checkland ir Poulter, 2010): išskirti bibliotekos sistemos pagrindiniai esiniai, jų sąveikos ir detalizuojamas bibliotekų vaidmenų formavimo procesas. Mokslinės literatūros analizės pagrindu yra nustatyti šie tarpusavyje sąveikaujantys bibliotekos

esiniai: *vaidmens formavimas, vaidmenys, veikėjai, funkcijos, infrastruktūra (informaciniai ištekliai, materialinė bazė ir procesai) ir kontekstas (teisė, laikas ir erdvė, vieta)*. Bibliotekos vaidmuo sisteminiu požiūriu suprantamas kaip *konceptualus objektas*, formuojamas per kitus sistemos esinius ir apibrėžiamas kaip:

- bibliotekos sistemos esinių (veikėjų) įgyvendinamų funkcijų rinkiniai, kurie yra tipiška reakcija į dažniausius lūkesčius, atsiradusius dėl aplinkos įtakos;
- bibliotekos sistemos esiniams sąveikaujant su aplinka atsiradę funkcijų rinkiniai, kurie formuoja bibliotekų vaidmenis.

Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualiame modelyje detalizuojamas bibliotekos sistemoje vykstantis vaidmens formavimo procesas, pasirinkus esinius *vaidmens formavimas* ir *politikai (savininkai)*. Politikai, formuodami bibliotekų vaidmenis, remiasi socialiniu kontekstu, sukuriama visuomenės. Iš esmės, bibliotekų vaidmenų formavimo procesas vyksta per teisės aktus, politikams atstovaujant visuomenės interesams. Tai leidžia manyti, kad bibliotekų vaidmenų kaitą prasminga tirti per bibliotekos sistemos veikėjų sukurtų funkcijų rinkinius, formuojančius bibliotekų vaidmenis.

II. LIETUVOS BIBLIOTEKŲ VAIDMENŲ KAITA NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKOTARPIU 1990–2014 M.

Nustačius bibliotekų vaidmenų kaitai darančius įtaką veiksnius, kylančius iš tinklaveikos visuomenės, ir konceptualizavus tiriamą sistemą, pastaroji sugretinama su esama realaus pasaulio situacija, siekiant nustatyti vaidmenų kaitos tendencijas ir formavimo ypatumus Lietuvoje 1990–2014 m. Taigi siekiant validuoti jau atliktų tyrimo rezultatų etapo rezultatus atliekamas empirinis tyrimas. Sukurtas vaidmenų formavimo proceso konceptualus modelis taikomas nustatant, kaip keitėsi bibliotekų vaidmenys pasirinktu laikotarpiu, pasirinktoje vietoje ir erdvėje.

Empiriniam tyrimui pasirenkama konkreti realybės dalis – egzistuojanti bibliotekos sistema, kuri apibrėžiama geografiniais (įkūrimo vietas), laiko (tiriamasis egzistavimo laikotarpis), infrastruktūros (bibliotekų tipai, tinklas, materialieji ir informacijos ištekliai) parametrais. Pasirinktas empirinio tyrimo metodas – Lietuvos bibliotekų srities ar su ja susijusių oficialių dokumentų *kokybinė turinio analizė*. Taigi tiriama, kaip politiniu lygmeniu formuojami bibliotekų vaidmenys oficialiuose dokumentuose.

Empiriniam tyrimui pasirenkama realaus pasaulio situacija – bibliotekų vaidmenų kaita Lietuvoje per 25 nepriklausomybės metus. Pasirinktas tyrimo pjūvis – bibliotekų vaidmenų formavimas, sąlygotas šalies politikos. Bendras bibliotekų vaidmenų kaitos vaizdas atskleidžiamas per integruotą modelį, sukurtą matricos principu.

2.1. Empirinio tyrimo metodikos pasirinkimas ir pagrindimas

Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų srities empiriniuose tyrimuose, kuriuose taikoma lanksčiųjų sistemų metodologija, pasirenkami kiekybiniai ir kokybiniai duomenų rinkimo ir analizės metodai: J. Kuprienė (2012) taiko turinio analizę, siekdama nustatyti mokslinių skaitmeninių bibliotekų strategines informacijos organizavimo kryptis, V. Grigas (2013) pasitelkia veiksmo tyrimą (angl. *action*

research) bibliotekininko edukatoriaus konceptualiam modeliui vertinti, S.Jokūbauskienė (2013) taiko ekspertinio vertinimo metodiką informacijos ir komunikacijos specialistų kompetencijoms nustatyti. I. Huvila (2013), tirdamas vartotojų informacinę elgseną bibliotekoje kaip lanksčiojoje informacijos sistemoje, taiko atvejo analizės strategiją, duomenis rinkdamas iš informacinę elgseną fiksuojančių dienynų, atlikdamas interviu ir etnografinį tyrimą bibliotekos erdvėje.

Kitais metodologiniais požiūriais besiremiantys tyrėjai, analizuojantys bibliotekų vaidmenis, funkcijas, veikimą kintančioje aplinkoje, taip pat renkasi įvairius tyrimų metodus temai atskleisti: R. Petuchovaitė (2004) savo studijoje taiko *Delphi* tyrimo metodą tiriant viešųjų bibliotekų paslaugų plėtros galimybes; atvejo analizė kaip strategija taikoma tiriant bibliotekų vartotojų lūkesčius pateikiant bibliotekų informacijos išteklius (Sadeh, 2008), skaitmeninių bibliotekų naudojimą (Blandford, Stelmaszewska, Bryan-Kinns, [2001]) ir bibliotekininkų kaip informacijos pagalbininkų vaidmenis, atliekant mokslinius tyrimus (Federer, 2013); S. Petraitytė (2013) Lietuvos akademinė bibliotekų vaidmenų konstravimo tyrimui naudoja diskurso analizės metodą ir kt.

Pasirenkamų metodikų įvairovė yra būdinga bibliotekininkystės ir informacijos mokslams. H. Chu (2015), atlikęs publikuotų mokslinių straipsnių turinio analizę, pažymi, kad nuo 2001 iki 2010 m. ypač pasikeitė tyrimams pasirenkami ir derinami kiekybiniai ir kokybiniai metodai – nuo apklausų ir istorinių tyrimo metodų iki turinio analizės, eksperimento ir kt.

Bibliotekų vaidmenų kaitos Lietuvoje tyrimui pasirenkamas *kokybinės turinio analizės metodas*, palengvinantis konteksto prasmės suvokimą per atsirandančias, koduojamas ir produkuojamas atskiras temas (pagal Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 226). Pirminių duomenų rinkimui, kai dokumentai naudojami kaip pagrindiniai informacijos šaltiniai, taikoma *dokumentų analizė*, oficialius dokumentus tyrinėjant *tradiciniais bendraisiais ir specialiaisiais* metodais (Tidikis, 2003, p. 489-490).

Atrenkamų ir analizuojamų dokumentų tipas – *oficialūs dokumentai* (įstatymai, nutarimai, įsakymai, programos ir kt.) *apimantys laikotarpį* nuo 1990 m. iki 2014 m.

gruodžio 31 d. Atrinkti oficialūs dokumentai yra kultūros ir bibliotekų srities arba sudarantys bibliotekų politikos kontekstą (švietimo, mokslo ir kt. sritys).

Tyrimui pasirenkamų Lietuvos bibliotekų tinklo aprėptys

Remiantis Lietuvos bibliotekų statistika, 2013 m. šalyje buvo 2980 įvairių tipų bibliotekų, skaičiuojant su pagrindinėmis, filialais, paslaugų punktais ir mobiliosiomis bibliotekomis (Lietuvos bibliotekų statistika 2013, 2014). *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme* (Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223; 2004, Nr. 120-4431; 2010 Nr. 53-2597; TAR, 2013, Nr. 2013-00289) skiriami skirtingi bibliotekų tipai pagal atliekamas funkcijas ir pavaldumą: *Lietuvos nacionalinė, apskričių viešosios, savivaldybių viešosios, mokslo ir studijų institucijų, mokyklų (išskyrus aukštąsias), specialiosios ir kitos bibliotekos*. Penkioms bibliotekoms, dėl įgyvendinamų funkcijų ir kaupiamo fondo išskirtinumo, suteiktas *valstybinės reikšmės bibliotekų statusas: Lietuvos aklųjų, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių, Lietuvos medicinos, Lietuvos technikos, Vilniaus universiteto bibliotekoms* (*Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas*, Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223; 2004, Nr. 120-4431; 2010 Nr. 53-2597; TAR, 2013, Nr. 2013-00289).

Tyrimui atrinktos bibliotekos pagal nusistatytus kriterijus:

1. Geografinį – biblioteka yra Lietuvoje ir pasiekia didžiąją dalį bendruomenių: apskričių viešosios, savivaldybių viešosios. Taip pat mokyklų bibliotekos tiek, kiek tai susiję su kontekstu apie bibliotekų situaciją šalyje ir ne mokyklos bendruomenėmis.

2. Išskirtinį statusą – valstybinės reikšmės bibliotekos: Vilniaus universiteto, Lietuvos medicinos, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių, Lietuvos aklųjų bibliotekos.

3. Priskirtinos skirtingiems bibliotekų tipams: nacionalinė, mokslinė, akademinė, specialiosios, apskričių viešosios, viešosios.

4. Lietuvoje sukurtos ir veikiančios el. bibliotekos.

Į tyrimą neįtraukiamos Lietuvoje veikiančios bibliotekos, kurios pagal pavaldumą yra kitos organizacijos dalis, jos padalinys, nėra registruotos kaip atskiras

juridinis asmuo, neatsižvelgiant į tai, ar tai valstybinė organizacija, ar privati, pavyzdžiui, akademinės, privačios bibliotekos ir kt.

Nusistačius atrankos kriterijus, viena vertus, yra galimybė visumiškai analizuoti įvairius bibliotekų vaidmenis ir bibliotekų vaidmenų kaitą, kita vertus, sumažinamas analizuojamų teisės aktų skaičius.

Oficialių dokumentų atranka turinio analizei

Pagal dokumentų *rūšis* tyrimui pasirenkami *oficialūs* dokumentai, priimti valstybinių institucijų administraciniais tikslais. Tyrimui pasirenkami įstatymai, nutarimai, sprendimai, įsakymai ir kt. oficialūs dokumentai, kurie atskleidžia bibliotekų vaidmenis ir vaidmenų kaitą Lietuvos Respublikoje per 25 metų laikotarpį.

Pasirinkti dokumentai savo forma ir struktūra skiriasi: vieni dokumentai tik konstatuoja įvykusius ar įvyksiančius pasikeitimus (nutarimai, įsakymai), kiti numato ilgalaikę bibliotekų veiklą ir priskiriamas funkcijas (įstatymai, nuostatai). Taip pat galima išskirti dokumentus, kurie plačiai apibūdina bibliotekoms priskiriamas funkcijas, naudojamos infrastruktūros potencialą, veikėjų lūkesčius bibliotekoms (programos) ir kt. Kita vertus, oficialiuose dokumentuose dažniausiai atskleidžiama tik formalioji formuojamos politikos pusė ir politinė valia; tekstuose vartojamos administracinės, raštvedybai tinkamos, šabloniškos ir standartinės sakinių formuluotės, deklaruojama tai, ko tikisi politikos formuotojai, valstybinės institucijos, atstovaujantios visuomenės, piliečių interesams, perteikiamas steigėjo pareigas įgyvendinančių institucijų matymas.

Oficialūs dokumentai empiriniam tyrimui atrinkti šiuose informacijos šaltiniuose: *Lietuvos Respublikos Seimo informacijos sistemoje* (http://www3.lrs.lt/dokpaieska/forma_1.htm) ir *Teisės aktų registre* (www.e-tar.lt). Fiksuojant ir skirstant atrinktus oficialius dokumentus pagal jų turinio pobūdį (tiesiogiai susiję su bibliotekų sritimi arba apie kontekstą), atsižvelgiama į dokumentų pateikimo būdus skirtinguose šaltiniuose, pvz., dokumentai, turintys priedus *Teisės aktų registre* pateikiami kaip vienas vienetas, o *Lietuvos Respublikos Seimo*

informacijos sistemoje 2000–2004 m. laikotarpiu oficialūs dokumentai saugoti dalimis, atskirai pateikiant jų priedus.

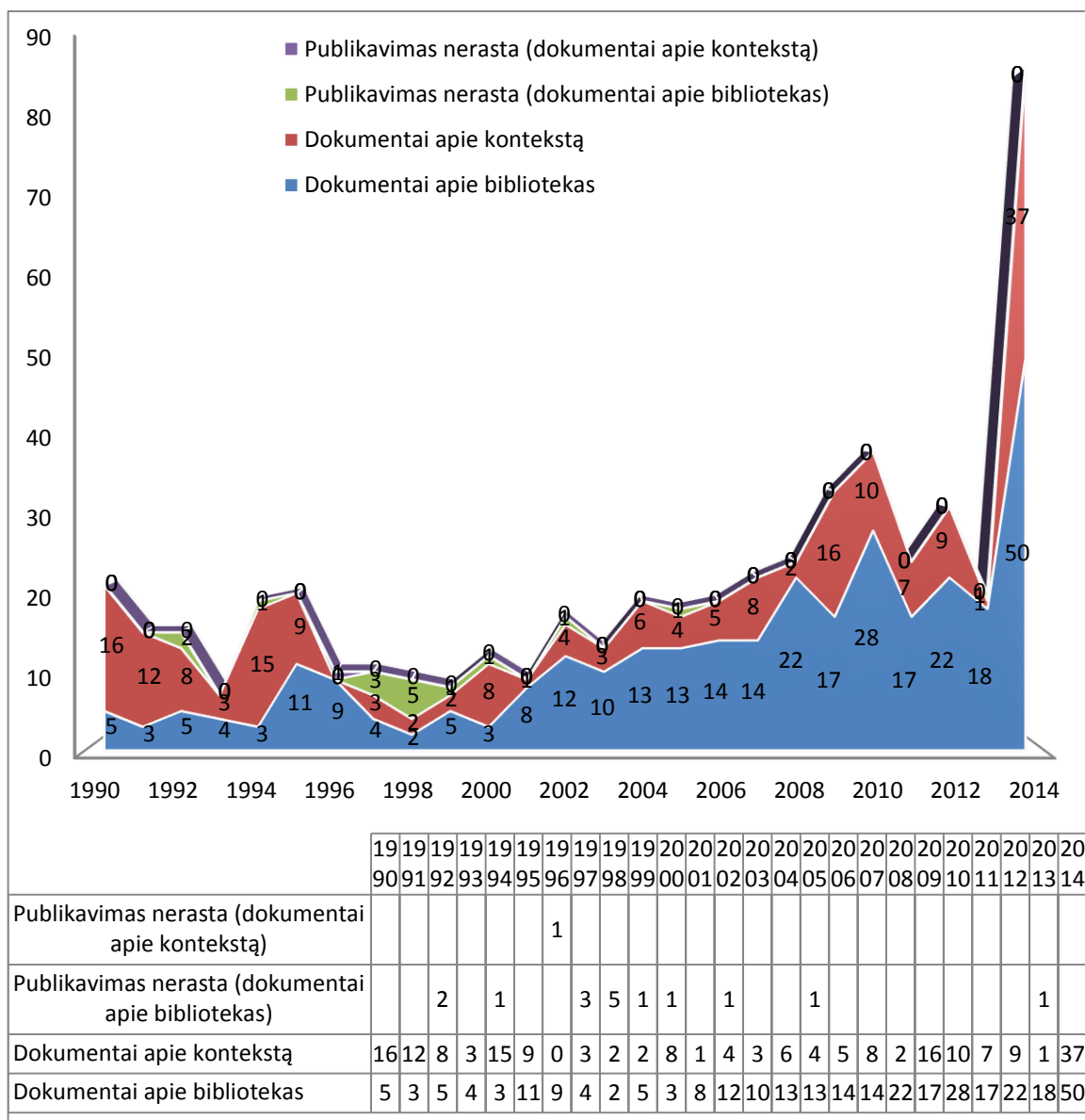
Oficialių dokumentų atranka buvo atliekama remiantis keliais atrankos principais (4 pav. *Atrinktų bibliotekų srities ir apie kontekstą oficialių dokumentų pasiskirstymas pagal metus*):

1. Atrinkami dokumentai, kuriuose yra raktinis žodis „biblioteka“;

2. Peržiūrėti sąrašai oficialių dokumentų pagal metus. Atrinkant oficialius dokumentus, pastebėta, kad trūksta 1990–1996 m. kokybinių duomenų, todėl papildomai atlikta oficialių dokumentų atranka ne per paieškos funkcijas, o rankiniu būdu, peržiūrint visus tų metų oficialius dokumentus: nuo 1990 m. kovo 11 d. iki 1990 m. gruodžio 31 d. iš 657 peržiūrėtų oficialių dokumentų atrinkti 4, susiję su bibliotekomis, ir 13, susijusių su kontekstu; 1991 m. oficialūs dokumentai atrinkti iš 924 peržiūrėtų; 1992 m. iš 1018; 1993 m. – 1517; 1994 m. – 2092; 1995 m. – 2479; 1996 m. iš 3216 peržiūrėtų oficialių dokumentų. Pastebėjus, kad rankinė atranka 1995–1996 m. reikšmingai nebepapildo kokybinių duomenų, toliau taikyta oficialių dokumentų atranka per paiešką pagal reikšminius žodžius;

3. Atrinkti oficialūs dokumentai, kurie pagal savo kontekstą susiję su bibliotekomis, pvz., apie kultūros, informacijos ir švietimo ir kt. aplinkos kaitą. Tai oficialūs dokumentai, kuriuose bibliotekos nėra tiesiogiai įvardijamos, tačiau galima numanyti, kad jos yra susijusios su oficialaus dokumento įgyvendinimu arba ankstesnėse ar vėlesnėse oficialių dokumentų redakcijose bibliotekos yra įtraukiamos į teisės akto turinį.

4. Oficialių dokumentų atrankos metu paaiškėjo, kad ne visi žinomi ir taikyti oficialūs dokumentai yra įkelti į *Lietuvos Respublikos Seimo informacijos sistemą* ar *Teisės aktų registrą*. Spragos pastebėtos analizuojant naujesnius oficialius dokumentus, kuriuose nurodomi keičiami, nebegaliojantys oficialūs dokumentai. El. sistemoje nesančius oficialių dokumentų atskirai archyvuose neieškota, nes tokiu būdu rasta informacija neatitiktų nusistatytos tyrimo metodikos principų, tačiau žinomi dokumentai įtraukiami į šaltinių sąrašą su žyma apie nerastųjų publikavimą.

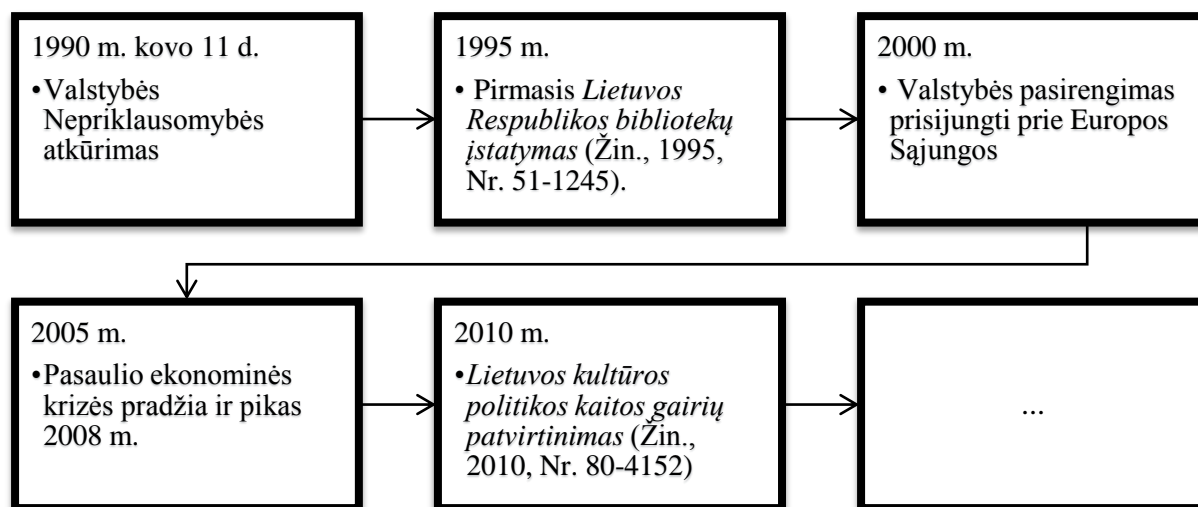

4 pav. Atrinktų bibliotekų srities ir apie kontekstą oficialių dokumentų pasiskirstymas pagal metus

Kokybinei turinio analizei iš viso buvo atrinkta 520 oficialių dokumentų (visi atrinkti oficialūs dokumentai pagal laikotarpius pateikiami *Empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų bibliografinių nuorodų sąrašė*), iš jų – 192 dokumentai yra apie kontekstą iš kultūros, švietimo, mokslo ir kt. sričių ir 328 oficialūs dokumentai, kuriuose buvo aptiktas raktinis žodis „biblioteka“ (3 priedas. *Atrinkti oficialūs dokumentai pagal metus (proc.)*).

Oficialių dokumentų skirstymas pagal chronologines ribas

Bibliotekų vaidmenų formavimas teisės aktuose tiriamas nuo 1990 m. valstybės nepriklausomybės pradžios iki 2014 m. gruodžio 31 d., 25 metus suskirstant į penkerių metų laikotarpius (1990–1994 m., 1995–1999 m.; 2000–2004 m.; 2005–2009 m.; 2010–2014 m.) (5 pav. *Bibliotekų vaidmenų kaitos Lietuvoje tyrimo laikotarpiai*).

5 pav. *Bibliotekų vaidmenų kaitos Lietuvoje tyrimo laikotarpiai*

Grupavimas penkerių metų laikotarpiais pasirinktas siekiant surinkti korektiškus duomenis, argumentuojant tuo, kad: a) tai yra patogus atskaitos taškas, leidžiantis susisteminti atrinktus oficialius dokumentus, b) kiekvienas prasidedantis penkerių metų laikotarpis skiriasi savo kontekstine situacija, lyginant su kitais laikotarpiais.

Laikotarpių apibūdinimas, charakteristikos:

1990 m. kovo 11 d. – 1994 m. 1990 m. kovo 11 d. atkuriant Lietuvos valstybę kaip Tarpukario nepriklausomos valstybės tęsinį, reikėjo spręsti daugybę sisteminių problemų: iš esmės, pusę amžiaus kurta sovietinė sistema, paremta *valstybine gamybos priemonių nuosavybe, partokratine valdymo sistema ir totalitariniu režimu*

(Leonavičius ir Keturakis, 2002, p. 43) turėjo būti iš pagrindų pertvarkyta į politinę demokratiją ir kapitalizmą. Atkūrus valstybę, reikėjo priimti sprendimus dėl teisinės šalies situacijos subalansavimo: „<.> nepriklausoma Lietuvos valstybė negalėjo gyventi pagal 1938 m. Konstituciją, nes nuo to laiko visuomeniniai, politiniai, ekonominiai santykiai buvo iš esmės pasikeitę. Todėl buvo nutarta sustabdyti 1938 metų Konstitucijos galiojimą ir priimti Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą“ (Sinkevičius, 2010, p. 69).

Tarpukario Lietuvoje bibliotekų srityje veikė 1936 m. *Viešųjų valstybinių bibliotekų įstatymas*, o sovietinėje santvarkoje, nors ir buvo darytos valstybinių viešųjų bibliotekų pertvarkos ir įsteigta Kultūros ministerija, tačiau bendras kultūros modelis nebuvo parengtas (Kublickienė, Žvinklienė ir Svikas, 2011). Remiantis 1990 m. Lietuvos Respublikos įstatymu *Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo* (Žin., 1990, Nr. 9-223) ir Lietuvos Respublikos įstatymu *Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio įstatymo* (Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0) nuostatais, visų Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos (TSRS) įstatymų galiojimas Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo nutrauktas, o laikinai atnaujintas 1938 m. Konstitucijos veikimas turėjo daugybę apribojimų ir išlygų, pavyzdžiui, savaime neatkuriami Lietuvos Respublikoje iki 1940 m. birželio 15 d. veikę įstatymai (4 str., Žin., 1990, Nr. 9-223), o Lietuvos Respublikoje paliekami galioti tik tie įstatymai ir kiti teisės aktai, kurie neprieštarauja *Lietuvos Respublikos Laikinajam Pagrindiniam Įstatymui* (3 str., Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0).

Istoriniai posūkiai ir pokyčiai, politikos formavimo lygmeniu išsikeliami prioritetai, socialinės, ekonominės, technologinės ir kt. aplinkos vystymasis nuo pat pradžių turėjo įtakos bibliotekų ir jų vaidmenų formavimui. Nors poįstatyminiai aktai buvo pradėti kurti jau šalies nepriklausomybės pradžioje, tačiau aukščiausio lygio dokumentas, skirtas kryptingiems ir sistemingiems pokyčiams bibliotekų srityje, Lietuvoje priimtas tik po penkerių metų.

1995–1999 m., remiantis Europos šalių patirtimi, didelis dėmesys skirtas šalies švietimo ir mokslo, ekonominės aplinkos formavimui, socialinės ir kultūrinės izoliacijos, kaip neigiamo visuomenės reiškinių, mažinimui, pvz., 1995 m. paskelbtas

pareiškimas „*Dėl rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo ir netolerancijos apraiškų*“ (Žin., 1995, Nr. 16-372), ratifikuota *Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija* (Žin., 1995, Nr. 60-1501) ir pan.

Tiriamu laikotarpiu teisės aktuose išryškėja švietimo, kaip prioritetinės šalies raidos srities, reikšmė kuriant kontekstą kitų sričių (kultūros, socialinei, ekonomikos ir kt.) pažangai (pagal *Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymą*, Žin., 1998, Nr. 67-1940). Ypač kultūros ir švietimo santykis išryškėja 1994 m. atskyrus Kultūros ir Švietimo ir mokslo ministerijas (Žin., 1994, Nr. 53-1013), kai švietimo sričiai buvo skirtas pagrindinis dėmesys, tobulinama švietimo infrastruktūra, detalizuojamos švietimo sritys: *nevalstybinio švietimo rėmimas* (Žin., 1995, Nr. 29-653), *neformalusis suaugusiųjų švietimas* (Žin., 1998, Nr. 66-1909), *socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymas ir bendrojo ugdymo modernizavimas* (Žin., 1999, Nr. 52-1696) ir kt. Kultūros sritis papildo švietimo sritį, tačiau svarių sprendimų šiuo laikotarpiu nėra priimama, nors 1995 m. išleidžiamas pirmasis *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas* (Žin., 1995, Nr. 51-1245).

2000–2004 m. laikotarpis Lietuvoje – sudėtingų politinių sprendimų metas, kai šalies ekonominė, socialinė, kultūros ir kitos aplinkos turi transformuotis ir priartėti prie Europos šalių lygio, siekiant Lietuvos įstojimo ir integravimosi į Europos Sąjungą 2004 m. (remiantis Gudžinskas, 2009; *LRV 2001-2004 m. programos priemonės*, Žin., 2001, Nr. 86-3015). Šiuo laikotarpiu imama rūpintis postsovietinių pereinamosios ekonomikos valstybių visuomenės vystymosi ir gerovės kūrimo problemomis. Nors teigiami pokyčiai ypač spartūs ir didelio masto, tačiau nevaldomi jie gali turėti neigiamos įtakos šalies vystymuisi ateityje (pagal *Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją*, Žin., 2003, Nr. 89-4029). Tiriamu laikotarpiu imtasi į Lietuvos teisę perkelti Europos Sąjungos teisės nuostatus, siekiant suvienodinti teises sistemas ir pasirengti narystei. Tai paskatino atsigręžti į kultūros sritį, pripažįstant ją kaip formuojančią visuomenę (pvz., 2000 m. ratifikuota 1954 m. *Europos kultūros konvencija* (Žin., 2001, Nr. 101-3596); 2001 m. priimti *Lietuvos Respublikos kultūros politikos nuostatai* (Žin., 2001, Nr. 42-1454); 2002 m. – *Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas* (Žin., 2002, Nr. 77-3290) ir kt.). Švietimo ir mokslo srityje –

dinamiškiausioje per visą tirtą dešimtmetį – tęsiamos reformos (2000 m. priimamas *Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas* (Žin., 2000, Nr. 27-715); 2003 m. parengiamos *Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi bendroji programa* (Žin., 2003, Nr. 5-214) ir *Valstybinės švietimo programos strategija 2003–2012 metams* (Žin., 2003, Nr. 71-3216) ir kt.).

2005–2009 m. laikotarpio pradžios teisės aktuose pastebimas įvairių sričių plėtros planavimas, tačiau 2008 m. prasidėjusi pasaulio ekonominė krizė sustabdė plėtrą, pablogėjusi ekonominė situacija visose srityse padarė neigiamos įtakos tiek privačiam, tiek ir viešajam sektoriui (remiantis Kuodis, 2008), o bibliotekų padėtis suprastėjo sustabdžius planuotas investicijas infrastruktūros modernizavimui ir sumažinus lėšas personalui ir dokumentų fondui. Sunkmečio laikotarpiu sumažėjęs valstybinis bibliotekų srities finansavimas kompensuojamas įgyvendinant užsienio fondų finansuojamus projektus.

Socialinėje ir kultūros srityje prieš pat 2008 m. ekonominę krizę plėtojamos įvairios veiklos, siekiama stiprinti infrastruktūrą, rūpintis visuomenės gerove: patvirtinamos *Skaitymo skatinimo programa* (Žin., 2006, Nr. 132-5006), *Vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcija* (Žin., 2008, Nr. 20-739), *Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo programa* (Žin., 2007, Nr. 127-5185), *Regionų kultūros plėtros programa* (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009, Nr. 77-3179) ir kt.

Šį laikotarpį Lietuvoje galima vertinti kaip informacinės visuomenės įsigalėjimo laiką. Siekiama mažinti informacinį skurdą, diegti informacines ir komunikacines technologijas visose gyvenimo srityse – nuo darbo iki laisvalaikio, naudoti skaitmeninio technologijas kultūros paveldui išsaugoti ir aktualizuoti: 2005 m. patvirtinamos *Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategija* (Žin., 2005, Nr. 73-2649) ir *Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninio strategija* (Žin., 2005, Nr. 105-3877); 2006 m. patvirtinama 2006–2008 m. *Lietuvos informacinės visuomenės plėtros programa* (Žin., 2006, Nr. 71-2630) ir kt.

2010–2014 m. pradėjo ryškėti sudėtingais šaliai metais nebaigtų reformų spragos, kurios turėjo įtakos tolesnių sprendimų priėmimui. Būdingos to laikotarpio problemos: sustojęs arba vėluojantis infrastruktūros modernizavimas, užtrukęs naujų

informacinių ir komunikacinių technologijų diegimas viešajame sektoriuje, bibliotekų atveju – sumažintas finansavimas bibliotekų informaciniams ištekliams pildyti ir kt. Šių situacijų kontekste ir toliau siekiama plėtoti nauju laikotarpiu kultūros, socialinę, švietimo ir mokslo sritis pagal Europos ir pasaulio standartus, remiantis „2020 m. Europa“ pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija (2010, 2020 Europa), parengiant *Valstybės strategiją „Lietuva 2030“* (Žin., 2012, Nr. 61-3050) ir orientuojantis į kūrybingą visuomenę.

Naujas laikotarpis šaliai svarbus dėl siekio įtvirtinti kultūrą kaip strateginę valstybės raidos kryptį visuomenės kultūriniam tapatumui ir kūrybiniam potencialui plėtoti, reformuojant kultūros valdymą, gerėjančio kultūros srities finansavimo, intelektinių teisių turėtojų teisinės apsaugos užtikrinimo ir kūrybinių industrijų plėtojimo. Taip pat formuojama paveldo apsaugos politika, didinamas kultūros prieinamumas, kuriamos kultūrinės erdvės ir kt., kai 2010 m. patvirtinamos *Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės* (Žin., 2010, Nr. 80-4152).

Kokybinių duomenų analizė pagal sudarytą matricą-integralų modelį

Kokybinė turinio analizė atliekama nagrinėjant oficialius dokumentus laikotarpiais, ieškant konteksto prasmės tekste per atsirandančias temas ir jas koduojant. Teksto kodavimui sudaryta empirinio tyrimo matrica-integralus modelis, kuriame pateikiami tiriamos temos argumentai (remiantis Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 225-235), pagrindžiant bibliotekų vaidmenų formavimą teisės aktuose skirtingais laikotarpiais. Empirinio tyrimo matrica-integralus modelis parentas remiantis šiame darbe išskirtais tinklaveikos visuomenės veiksniais, bibliotekų vaidmenimis, bibliotekos sistemos esinių sąveikomis ir bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualių modelių. *Kokybinė turinio analizė remiasi interpretacija, todėl kategorijų ir subkategorijų išskyrimas nėra automatiška, mechaninė technika, bet kūrybiškas mąstymo procesas siekiant iškoduoti tekste esančias prasmes* (Ph. Mayring, 2002, cit. pagal Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 230). Dėl šios priežasties matricoje-integraliame modelyje pagal teorinėje

dalyje pateikiamas įžvalgas išskiriamos dalys tyrimo eigoje pildomos (9 lentelė. *Empirinio tyrimo matrica-integralus modelis*).

9 lentelė. *Empirinio tyrimo matrica-integralus modelis*

Konceptai (veiksniai)	Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos šaltinius
Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas ir galios decentralizacija	<i>Atminties institucija</i>		Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	
			Atminties išsaugojimas	
			Kultūros paveldo aktualizavimas	
	<i>Kultūros skleidėja</i>		Kultūros puoselėjimas	
			Kultūros pažinimo ir prieinamumo užtikrinimas	
			Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	
	<i>Galios formuotoja</i>		Propagavimas	
Socialinių struktūrų pokyčiai	<i>Socialinių sąveikų erdvė</i>		Individų socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	
			Socialiai jautrių grupių įtraukimas	
			Raštingumo ir skaitymo skatinimas	
			Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	
			Įtraukimas į viso gyvenimo mokymosi procesus	
			Parama profesinėje veikloje	
	<i>Viešojo sektoriaus institucija</i>		Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	
			Įgyvendinamos funkcijos pagal turimą finansavimą	
			Stiprinama profesinė bendruomenė	
			Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė	

Skaitmeninių technologijų plėtra ir informacinės elgsenos kaita	<i>Informacijos ir žinių centras</i>		Kaupimas ir saugojimas	
			Informacinis aprūpinimas	
			Informacinio raštingumo ugdymas	
			Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	
			Žinių kūrimas ir dalinimasis	
			Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	
			Kuriama el. biblioteka	
			Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	
	<i>Technologijų centras</i>		Bibliotekų kompiuterizacija ir bibliotekinių procesų automatizavimas	
			Prieigos prie interneto sudarymas	
			Technologinio raštingumo ugdymas	

Kokybinės turinio analizės vienetai iš surinktų oficialių dokumentų suskirstomi į:

- *Konceptus*, kurie yra tinklaveikos visuomenės veiksmų atitikmenys. Išskiriami šie pagrindiniai tinklaveikos visuomenės veiksniai: *individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas ir galios decentralizacija, socialinių struktūrų pokyčiai, skaitmeninių technologijų plėtra ir informacinės elgsenos kaita*.

- *Kategorijas* – tai bibliotekų atliekami vaidmenys, kuriems turi įtakos tinklaveikos visuomenės veiksniai. *Kategorija* – *teiginys, apimantis grupę subkategorijų, kurias sieja bendras turinys, teksto prasmė* (Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 231), todėl kiekvienas išskiriamas tinklaveikos visuomenės veiksnys siejamas su konkrečiais bibliotekų įgyvendinamais vaidmenimis, sudarytais iš funkcijų.

- *Subkategorijas* – tai bibliotekos sistemos esiniai, kurie sąveikauja, kurdami konkretų vaidmenį veikiant aplinkai. Sistemos esiniai ir jų sąveikos išskiriamos ir apibūdinamos individualiai pagal empirinėje medžiagoje pateikiamą informaciją.

- *Indikatorius* – tai bibliotekos atliekamos funkcijos, kurios formuoja vaidmenis, atsižvelgiant į funkcijų rinkinį.

- Sudarytai matricai-integraliam modeliui pateikiami iš oficialių dokumentų atrinkti *pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius* (nuorodos, citatos, paaiškinimai). Visi atrenkami prasminiai vienetai susiję su pagrindine prasme ir išreiškiami žodžiais, sakiniais ar pastraipomis, *apimančiomis aspektus, susijusius vienas su kitu turiniu ir kontekstu* (remiantis Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 231).

Apibendrinant rezultatus formuluojamos išvados apie kiekvieno laikotarpio formuojamų bibliotekų vaidmenų raidos ypatumus ir kaitos tendencijas. Taip pat apibendrinama viso 25 metų laikotarpio formuojamų bibliotekų vaidmenų raida.

Empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų sudėtis

Atrinkti oficialūs dokumentai suskirstyti į dalis pagal tiriamus laikotarpius. Išskyrus atrinktus dokumentus pagal metus, pastebėta, kad kiekvieno laikotarpio dokumentai pagal savo apimtį ir sudėtį yra skirtingi (3 priedas. *Atrinkti oficialūs dokumentai pagal metus (proc.)*; 4 priedas. *Atrinkti oficialūs dokumentai apie bibliotekas pagal institucijas ir dokumento rūšį*; 5 priedas. *Atrinkti oficialūs dokumentai apie kontekstą pagal institucijas ir dokumento rūšį*; 6 priedas. *Atrinkta oficialių dokumentų iš viso pagal institucijas ir dokumentų rūšį*).

1990–1994 m. laikotarpio didelė aplinkos kaita, nuolatinės reformos ir neapibrėžtumas, siekis sureguliuoti pagrindines gyvenimo sritis, atsispindi ir empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų dalyje, kurioje dominuoja teisės aktai iš kultūros, švietimo, mokslo ir kitų sričių apie kontekstą ir juose nėra tiesiogiai įvardijamos bibliotekos (sudaro 70 proc. visų šio laikotarpio surinktų oficialių dokumentų; 54 oficialūs dokumentai iš 77). Nors daugiausia atrinktų oficialių dokumentų – Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau tekste – LRV) nutarimų (27), tačiau taip pat yra atrinkti išskirtiniai tik šiam laikotarpiui būdingi ir tinkantys pagal tyrimo temą Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Seimo (toliau

– LRAT-AS) patvirtinti dokumentai: įstatymai, laikinasis įstatymas, nutarimai (iš viso 12).

1995–1999 m. laikotarpio atrinktų oficialių dokumentų dalis savo struktūra skiriasi nuo pirmojo laikotarpio: santykis tarp oficialių dokumentų apie kontekstą ir oficialių dokumentų apie bibliotekas persveria pastarųjų naudai. Iš viso atrinkti 57 oficialūs dokumentai, iš kurių 40 – susiję su bibliotekomis (70 proc. visų surinktų oficialių dokumentų), 17 – apie kontekstą (30 proc.). Didžiausia dalis oficialių dokumentų, susijusių su bibliotekomis, buvo patvirtinti LRV (13 iš 40) ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau – LRKM) (taip pat 14 iš 39). Oficialių dokumentų apie kontekstą didžiausią dalį sudaro įstatymai (12 iš 22).

2000–2004 m. atrinktoje šio laikotarpio oficialių dokumentų dalyje didžioji dalis yra apie bibliotekas (48 iš 70 oficialių dokumentų, 69 proc. visų oficialių dokumentų), oficialūs dokumentai apie kontekstą sudaro 31 proc. (22 oficialūs dokumentai iš 70). Didžiausia dalis oficialių dokumentų, susijusių su bibliotekomis, buvo patvirtinti LRV (18 iš 48) ir LRKM įsakymais (10 iš 48). 2000–2004 m. laikotarpiui tarp atrinktų oficialių dokumentų, susijusių su bibliotekomis, 4 yra parengti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – LRŠMM). Oficialių dokumentų apie kontekstą didžiausią dalį sudaro įstatymai (12 iš 22).

2005–2009 m. atrinktų oficialių dokumentų didžioji dalis yra apie bibliotekas (81 iš 116 oficialių dokumentų, 70 proc. visų oficialių dokumentų), taip pat svarbūs oficialūs dokumentai apie kontekstą sudaro 30 proc. visų atrinktų oficialių dokumentų (35 oficialūs dokumentai iš 116). Beveik lygiomis dalimis atrinkti oficialūs dokumentai apie bibliotekas, patvirtinti LRV (23 iš 81) ir LRKM įsakymais (25 iš 81). Tiriamu laikotarpiu išskiriamas padidėjęs skaičius oficialių dokumentų, kurie yra LRKM patvirtinti priedai (9 iš 81) ir parengti LRŠMM (12 dokumentų ir 3 priedai iš 81). Daugiausia oficialių dokumentų apie kontekstą – įstatymai (10 iš 35).

2010–2014 m. laikotarpio atrinktų oficialių dokumentų skaičius yra didžiausias palyginti su kitų laikotarpių atrinktais oficialiais dokumentais – iš viso atrinkta 200 oficialių dokumentų, iš kurių apie bibliotekas – 136 (68 proc.), apie kontekstą – 64 (32 proc.). Daugiausiai atrinktų oficialių dokumentų apie bibliotekas parengta LRKM (50

oficialių dokumentų ir 34 priedai iš 136). Daugiausiai atrinktų oficialių dokumentų apie kontekstą – LRKM parengti priedai prie įsakymų (29 iš 64). Atrinkti priedai, susiję su aktyvia projektine veikla kultūros srityje – tai parengtos įvairių sričių finansavimo gairės.

2.2. 1990–1994 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys

Atkurtoje Lietuvos valstybėje veikiantis bibliotekų tinklas su sovietiniu laikotarpiu suformuota bibliotekine tradicija susiduria su nauja politine realybe, kuri formaliai orientuojama į tarpukario gerovės siekiamybę, o naujai atsivėrusios galimybės kuria tinklaveikos visuomenei būdingą aplinką.

Situacija bibliotekų politikos srityje vertintina kaip sudėtinga dėl to, kad tarpukario Lietuvos bibliotekų įstatymas negalioja, o naujas įstatymas per pirmuosius penkerius metus nėra patvirtinamas, todėl formaliu teisiniu požiūriu bibliotekų politikos oficialūs dokumentai rengiami ir tvirtinami Konstitucijos pagrindu. Situacija ganėtinai paradoksali, nes pirmojo tiriamo laikotarpio bibliotekų vaidmenys formuojami per kitus teisės aktus, nesant pagrindinio bibliotekų srities įstatymo. Manytina, kad tai yra priežastis formuojamų bibliotekų vaidmenų fragmentiškumo ir silpno teisinio pagrindimo.

2.2.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims

Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnys (konceptas) valstybės nepriklausomybės pradžioje išreiškiamas per tautinio ir pilietinio sąmoningumo skatinimo, tradicijų puoselėjimo poreikio deklaravimą ir numatomas priemonės. Tapatumo paieškos ir poreikis visuomenei save identifikuoti per istoriją ir kultūrą formuoja bibliotekų kaip *atminties institucijų* ir *kultūros skleidėjų* vaidmenis. Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo teisės aktuose nėra formuojamas – neiškirti teiginiai šio vaidmens formavimui pagrįsti.

Bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmens (re)formavimas vyksta įgyvendinant tautinės ir pilietinės visuomenės kūrimo ir kultūros paveldo objektų išsaugojimo ir aktualizavimo funkcijas (10 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.*).

10 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esinių sąveikos)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Atminties institucija</i>	Kuriamas pilietinis ir tautinis tapatumas, remiantis Lietuvos istorija, kultūra, simboliais. [pagal kontekstą]	Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	1. <i>Įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio įstatymo</i> – Lietuvos žmonių valios ir interesų išreiškimas per valstybinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą. (Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0) 2. <i>Įstatymas dėl Valstybės pavadinimo ir herbo</i> (Žin., 1990, Nr. 9-221): patvirtinamas Valstybės pavadinimas, herbas, himnas, lietuvių kalba kaip valstybinė kalba ir kt. – tapatumo išraiška per pagrindinius simbolius. 3. Pratešiami nustatyti terminai įgyvendinti reikalavimams dėl valstybinės kalbos mokėjimo dirbantiems asmenims (Žin., 1990, Nr. 35-841)
	Bibliotekos prisideda prie valstybės įsipareigojimų įgyvendinimo [pagal kontekstą]	Atminties išsaugojimas	4. <i>Lietuvos Respublikos Konstitucija</i> valstybė įsipareigoja rūpintis Lietuvos istorijos, meno ir kitų kultūros paminklų bei vertybių apsauga (42 str., Lietuvos aidas, 1992, Nr. 220-0)
	Įvedami atminties institucijų kontrolės mechanizmai	Kultūros paveldo aktualizavimas	5. Lietuvos Respublikos kultūros paveldo apsaugai, naudojimui ir valstybinės kalbos vartojimui kontroliuoti įsteigta LRAT-AS atskaitinga Lietuvos Respublikos kultūros paveldo inspekcija, kuriai sudaromos sąlygos „<...> nekliudomai lankyti, apžiūrėti, tikrinti, fotografuoti, filmuoti ar kitaip fiksuoti, tirti visus Lietuvos Respublikoje esančius kultūros paveldo objektus, istorijos ir kultūros paminklus, valstybinių muziejų, archyvų ir bibliotekų fondus“ (8 str., Žin., 1990, Nr. 24-598) – taikyti kontrolės, patikrinimo ir kultūros paveldo saugojimo mechanizmai ir priemonės

Atkurtos valstybės gyvavimo pradžioje politiniame lygmenyje susikoncentruojama į Valstybės legitimumo užtikrinimą per šalies istorijos atkūrimą, pilietinės visuomenės tapatumo formavimą. Bibliotekos kaip *atminties institucijos*

vaidmuo teisės aktuose tiesiogiai nėra formuojamas, tačiau pagrindiniai valstybės siekiai, susiję su Lietuvos istorijos, meno ir kitų kultūros paminklų ir vertybių apsauga, nukreipia į bibliotekų vaidmenų formavimo pradžią. Bibliotekų kaip *atminties institucijų* vaidmens formavimas išreikštas per kultūros paveldo apsaugą, kontroliuojančių institucijų įpareigojimą ir teisę tikrinti bibliotekų fonduose saugomus kultūros paveldo objektus.

Valstybės kuriamas tapatumas individams pasireiškia per įsipareigojimą ir rūpinimąsi sudarant sąlygas visuomenei neribojamai ir plačiai naudotis kultūros paveldu gyvenime. Bibliotekos gali būti suprantamos kaip tapatumo formavimo dalis dėl galimybės išsaugoti ateities kartoms bibliotekų fonduose esančius kultūros paveldo objektus ir juos aktualizuoti naujai kuriamai visuomenei.

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmens formavimui turėjo įtakos kultūros kaip visuomenės pamato idėjos formulavimas. Visuomenė, bendruomenės ir individai, vartodami kultūrą, tampa sąmoningi, kūrybingi asmenys, kurie laisvi priimti sprendimus, lemsiančius tolesnę šalies raidą (*11 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1990–1994 m.*).

11 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1990–1994 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Kultūros skleidėja</i>	Vaidmuo formuojamas siekiant kurti sąmoningą visuomenę [pagal kontekstą]	Kultūros puoselėjimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lietuvos kultūros fondas atleidžiamas nuo mokesčių atskiru LRV nutarimu (Žin., 1990, Nr. 14-411) 2. Lietuvos Respublikos Konstitucija skelbia visuomenės laisvę kultūrai, mokslui, tyrinėjimui ir dėstymui, valstybei įsipareigojant remti kultūrą ir mokslą (25 str., Lietuvos aidas, 1992, Nr. 220-0) 3. Baltijos Asamblėjos priimtos rezoliucijos tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo prioritetuose numatomas bibliotekų, muziejų, leidyklų, kitų kultūros įstaigų bendradarbiavimas (pgl. Žin., 1994, Nr. 91) 4. Įsteigta ne pelno siekianti organizacija „Bibliotheca Baltica“ (Žin., 1994, Nr. 44-819)

	Biblioteka sudaro sąlygas dalyvauti kultūriniame gyvenime ir suteikia prieigą prie kultūros vertybių	Kultūros pažinimo ir prieinamumo užtikrinimas	<p>5. <i>Įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio įstatymo</i>: savęs pažinimas per kultūros paveldą, Lietuvos piliečių teisė naudotis kultūros laimėjimais, taip pat ir Lietuvos ir pasaulinės kultūros vertybėmis valstybiniuose ir visuomeniniuose fonduose; kultūros švietimo įstaigų ir nemokamų bibliotekų tinklo vystymą ir kt. (remiantis 24 str., Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0)</p> <p>6. Priimami įsipareigojimai, kylantys iš 1950 m. lapkričio 4 d. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gynimo konvencijos: individų teisė „laisvai dalyvauti bendruomenės kultūriniame gyvenime, gėrėtis menu, dalytis mokslo pažangos laimėjimais ir jų teikiama nauda“ (27 str., Žin., 2006, Nr. 68-2497 [priimta 1991 m.]</p>
	Įgyvendinamos teisės į kultūrą [pagal kontekstą]	Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	<p>7. <i>Įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio įstatymo</i> (Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0): kultūra įprasminama kaip svarbi tautos dalis, pagrindas, turinti atsispindėti kasdienybėje ir plačiai naudojama gyvenime</p> <p>8. <i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymas</i>: veiklos kryptis sudaryti sąlygas Respublikos gyventojų gyvenimo lygiui kelti, kultūriniais ir dvasiniais poreikiams tenkinti (1 str. 1 d. 7 p., Žin., 1990, Nr. 11-330)</p> <p>9. <i>Visuotinė žmogaus teisių deklaracija</i> užtikrina teisę „laisvai dalyvauti bendruomenės kultūriniame gyvenime, gėrėtis menu, dalytis mokslo pažangos laimėjimais ir jų teikiama nauda“ (27 str., Žin., 2006, Nr. 68-2497 [1991 m. įsipareigojama laikytis 1948 m. Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, rastas dokumentas 2006 m.]</p>

Bibliotekos, atlikdamos kultūros puoselėjimo ir pažinimo užtikrinimo funkcijas, įgyvendina **kultūros skleidėjos** vaidmenį ir tampa tarpininkėmis bibliotekos sistemos veikėjams. Atlikdamos kultūrinės savirealizacijos skatinimo funkcijas, bibliotekos suprantamos kaip viešoji erdvė visuomenės nariams, kur sudaromos sąlygos nemokamai gauti kultūros paslaugas ir prieigą prie kultūros, nepaisant socialinės padėties ir kitų skirtingumų.

Bibliotekos kaip **atminties institucijos** ir **kultūros skleidėjos** vaidmenys įgyvendinami naujomis sąlygomis – atkurtoje valstybėje susidurta su visuomenės poreikiu iš naujo kurti savo tapatumą, susietą su nauju tautiškumo supratimu. Šiam tikslui kaupti, saugoti kultūros paveldo objektai ir sudaryta prieiga visuomenei, todėl

bibliotekos, turinčios rašytinio ir spaudos paveldo, atitinka bendrą *atminties institucijos* ir *kultūros skleidėjos* supratimą.

2.2.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Socialinių struktūrų pokyčių veiksnys (konceptas) turėjo įtakos bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmeniui išryškėti, tačiau pagrindinis ir labiau atskleidžiamas (nors mažiau išreiškiantis bibliotekos kuriamas vertes tinklaveikos visuomenėje) yra bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo.

Persitvarkančiose socialinėse struktūrose, siekiant visuomenės socialinės gerovės ir lygybės, pagrindu laisvam žmogui vystytis tampa informacija ir kultūra. Kultūra neatsiejama nuo švietimo (tiriamu laikotarpiu švietimas įvardijamas kaip prioritetinga sritis) ir mokslo kuriamos sistemos tikslų, todėl formuojamas bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo labai specifinis – apjungiantis bibliotekos įgyvendinamas funkcijas individų socialinėms garantijoms užtikrinti ir dalyvauti švietimo, studijų ir mokslo srityse (12 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1990–1994 m.*).

12 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1990–1994 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Socialinių sąveikų erdvė</i>	Užtikrinamos lygios galimybės naudotis teise į kultūrą [pagal kontekstą]	Individų socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	1. <i>Visuotinė žmogaus teisių deklaracija</i> : „<...> orumui ir laisvam asmenybės vystymuisi būtinos ekonominės, socialinės ir kultūrinės teisės <...>“ (22 str., Žin., 2006, Nr. 68-2497). 2. 1991 m. Lietuvos Respublika prisijungė prie <i>Tarptautinės žmogaus teisių chartijos 1996 m. gruodžio 16 dokumentų</i> , kurių vienas iš paktų yra <i>Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas</i> (Lietuvos aidas, 1991, Nr. 52-0). 3. Prisiimami įsipareigojimai, kylantys iš 1950 m. lapkričio 4 d. <i>Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gynimo konvencijos</i> (Žin., 1995, Nr. 40-987).
	-----	Socialiai jautrių grupių įtraukimas	-----
	-----	Raštingumo ir skaitymo skatinimas	-----

	Sudaromos sąlygos lygiomis galimybėmis naudotis kultūros ir mokslo pasiekimais [iš konteksto]	Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	4. Švietimas – prioritetinga valstybės sritis, kuri „lemia krašto kultūrinę, socialinę bei ekonominę pažangą, stiprina žmonių ir tautų solidarumą, toleranciją, bendradarbiavimą“ (<i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas</i> , Žin., 1991, Nr. 23-593). 5. <i>Lietuvos Respublikos švietimo pakeitimo ir papildymo įstatymuose</i> akcentuojamos kultūros ir švietimo sąsajos (1993, Nr. 32-734; 1994, Nr. 8-122). 6. <i>Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme</i> numatytos kultūros ir mokslo sąsajos: „<.> valstybė globoja ir remia mokslą bei studijas kaip ypač svarbias Lietuvos Respublikos kultūros ir ūkio sritis“ (Žin., 1991, Nr. 7-191; Nr. 7-192).
-----		Įtraukimas į viso gyvenimo mokymosi procesus	-----
-----		Parama profesinėje veikloje	-----

Bibliotekos kaip *socialinės sąveikos erdvės* vaidmuo formuojamas pagal kontekstą: pagal atrinktus teisės aktus galima išvelgti bibliotekos ir visuomenės sąveiką, sudarant sąlygas visuomenei per bibliotekas realizuoti savo teises į socialinę lygybę, susipažinti su kultūros laimėjimais, dalyvauti švietimo ir mokslo srityje, tačiau teisės aktuose nėra detalizuojama, kaip tai gali būti įgyvendinama programų ar priemonių lygmenyje.

1990–1994 m. laikotarpiu teisės aktuose formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo – susikoncentruojama į viešojo sektoriaus finansavimo bei šio sektoriaus darbuotojų atlyginimų politikos formavimą, pereinant iš valstybinės planinės (kai formaliai viskas yra viešasis sektorius) į rinkos ekonomiką (13 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.*).

13 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1990–1994 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Viešojo sektoriaus institucija</i>	Keičiasi teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, kultūros srities politikos formuotojai ir politikos formavimo kryptys.	Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultūros ir Švietimo ministerijos buvo sujungtos 1990 m. (Žin., 1990, Nr. 10-315; 1990, Nr. 18-476; 1990, Nr. 36-877), o paskui atskirtos 1994 m. (Žin., 1994, Nr. 43-773; 1994, Nr. 53-1013; [publikavimas nėra nurodytas] 1994, Nr. 1141). 2. Neapibrėžta situacija klostėsi su asmenimis, atsakingais už kultūros politiką: pirmasis ministras paskirtas tik 1991 m. (Žin., 1991, Nr. 3-62), tačiau jau 1992 m. paskirtas kitas ministras (Žin., 1992, Nr. 23-673), kuris metams baigiantis buvo pakeistas (Žin., 1992, Nr. 36-1101); po metų situacija kartojasi – 1994 m. Ministras paskiriamas, atleidžiamas ir vėl paskiriamas (Žin., 1994, Nr. 45-836; Nr. 89-1726; Nr. 89-1727). 3. 1990 m., remiantis Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo išleistu <i>Lietuvos Respublikos vietos savivaldos pagrindų įstatymu</i> (Žin., 1990, Nr. 7-170), priimti du nutarimai „Dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų priskyrimo savivaldybių vietiniam ūkiui“ (Žin., 1990, Nr. 29-704; 1990, Nr. 33-817), kurių pagrindu savivaldybių vietiniam ūkiui priskirtos įmonės, įstaigos ir organizacijos, esančios atitinkamų ministerijų, departamentų ir kitų valstybinių tarnybų reguliavimo sferoje (Žin., 1990, Nr. 29-704) pagal jų įkūrimo vietą, taip pat ir savivaldybių vietiniams ūkiams buvo priskirtos Kultūros ir švietimo ministerijos įstaigos, tarp kurių ir bibliotekos (išskyrus Nacionalinę M. Mažvydo biblioteką, taip pat viešosios bibliotekos Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje) (Žin., 1990, Nr. 33-817). 4. Sudaryti Savivaldybių kultūros ir švietimo padaliniai, atskaitingi Kultūros ir švietimo ministerijai ir savivaldybėms (Žin., 1990, Nr. 23-561). 5. Įstatymas <i>Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos</i> (Žin., 1993, Nr. 59-1143) – būtina gauti raštišką Lietuvos Respublikos švietimo ir kultūros ministerijos sutikimą. 6. 1994 m. priimtas <i>Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas</i> (Žin., 1994, Nr. 55-1049). 7. Kultūros savivaldos kolegijos ekspertinė ir konsultacinė veikla sprendžiant regionų kultūros politikos klausimus (Žin., 1994, Nr. 85-1616). 8. <i>Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatai</i>, kuriais apibrėžiami Kultūros ministerijos uždaviniai kultūros politikos srityje ir Kultūros ministerijos kaip steigėjo/savininko ryšį su bibliotekomis: „<...> formuoja ir įgyvendina valstybės kultūros politiką muziejų, bibliotekų, <...> srityse; <...> nustatytą tvarka steigia, reorganizuoja ir likviduoja teatrus, muziejus, bibliotekas <...>“ (Žin., 1994, Nr. 81-1533); 9. 1994 m. priimtas <i>Lietuvos Respublikos apskrities</i>

		<p><i>valdymo įstatymas</i>, kuris buvo skirtas sukurti tarpinę valdymo grandį (aukštesnįjį administracinį vienetą) sudėtinėje valstybės valdymo dalyje. Apskritis valdytojui priskiriami įgaliojimai švietimo, kultūros ir socialiniais klausimais: „1) įstatymų nustatyta tvarka steigia, reorganizuoja ir likviduoja apskrities valstybines švietimo, kultūros, kūno kultūros ir sporto, socialinės paramos ir globos įstaigas bei tarnybas; <...> 3) prižiūri bendrosios valstybinės švietimo, kultūros ir socialinės politikos vykdymą <...>“ (Žin., 1994, Nr. 101-2015).</p> <p>10. <i>Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas</i> (Žin., 1994, Nr. 60-1183).</p>
Numatomas darbo apmokėjimas pagal vykdomą visos šalies viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų politiką	Įgyvendinamos funkcijos pagal turimą finansavimą	<p>11. 1990 m. pradėta reformuoti biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka, siekiant padidinti biudžetinių įstaigų ir organizacijų savarankiškumą ir tobulinant darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas (Žin., 1990, Nr. 27-670).</p> <p>12. 1991 m. priimti nutarimai <i>Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio padidinimo</i> (Žin., 1991, Nr. 7-213).</p> <p>13. Atsižvelgiant į šalies ekonominę būklę, siekiant „kompensuoti papildomas gyventojų išlaidas, susijusias su maisto produktų ir kai kurių kitų prekių kainų padidėjimu <...>“, priimamas nutarimas <i>Dėl gyventojų papildomų išlaidų, susijusių su kai kurių prekių kainų padidėjimu, kompensavimo ir biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo didinimo</i> (Žin., 1991, Nr. 21-558).</p> <p>14. 1993 m. viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų pakeitimai sietini su šalies valiutos pasikeitimais (atsižvelgiant „į Lito komiteto nutarimus“) (Žin., 1993, Nr. 28-655).</p> <p>15. Keičiasi bibliotekininkų, kaip viešojo sektoriaus darbuotojų, darbo užmokesčio skaičiavimo tvarka (Žin., 1993, Nr. 58-1132).</p>
Kuriama kultūros bendruomenė [pagal kontekstą].	Stiprinama profesinė bendruomenė	<p>16. 1991 m. įsteigiamos valstybės stipendijos žymiesiems meno, kultūros ir mokslo veikėjams; valstybės stipendijos šiuo atveju labiau linkstama skirti kūrėjams ir mokslininkams, nei kultūros darbuotojams: „<...> siekiama: skatinti talentingų Lietuvos menininkų ir mokslininkų kūrybinę veiklą; remti jaunųjų menininkų ir mokslininkų iniciatyvą; skatinti menininkų ir mokslininkų kūrybinę konkurenciją“ (Žin., 1991, Nr. 33-913).</p> <p>17. Įsteigiamos penkios kasmetinės <i>Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos</i> (Žin., 1992, Nr. 31-964), skirtos profesionalaus meno kūrėjams skatinti.</p> <p>18. Nustatomos bibliotekų specialistų pareigybės: „bibliotekų <...> vadovai, <...> bibliotekininkas, bibliografas, <...> bibliotekinių procesų automatizavimo inžinierius <...>“ ir kt. (Žin., 1993, Nr. 58-1132).</p> <p>19. Remiamos profesinės sąjungos, kultūros darbuotojams atstovauja profsąjungų federacija (Žin., 1994, Nr. 84-1589).</p>

	Bibliotekinių bendruomenės atstovai nėra sistemingai įtraukiami į Lietuvos informacinės infrastruktūros kūrimą		20. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau tekste – LNB) direktorius dalyvauja pirmosios Lietuvos informatikos tarybos veikloje (Žin., 1991, Nr. 11-306). 21. 1992 m. bibliotekų atstovai neįtraukiami į Nacionalinės informacinės infrastruktūros sukūrimo valstybinę komisiją (Žin., 1992, Nr. 16-442).
	LNB priskiriamos naujos funkcijos	Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė	22. 1991–1992 m. LNB pavesta vykdyti parlamentinės bibliotekos funkcijas, „t.y. tenkinti Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės informacinius poreikius – kaupti, tvarkyti bei teikti einamąją informaciją“ (Žin., 1991, Nr. 34-941; 1992, Nr. 9-226). 23. 1992 m. LNB Bibliografijos ir knygotyros centras įpareigojamas „kontroliuoti kaip leidybiniai standartai taikomi leidyboje, ir rengti nacionalinių leidybinių standartų projektus“ (Žin., 1992, Nr. 32-988) 24. 1993 m. LNB Bibliografijos ir knygotyros centro Nacionalinei ISBN agentūrai paskirta suteikti Tarptautinį standartinį knygos numerį (ISBN) Lietuvos Respublikoje išleidžiamoms knygoms (Žin., 1993, Nr. 28-657).
	Formuluojami nuostatai ir apibrėžiamos bibliotekų veiklos		25. 1992 m. LNB nuostatai (Žin., 1992, Nr. 29-863). 26. 1992 m. Lietuvos aklujų bibliotekos nuostatai (Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos kolegijos 1992 m. vasario 27 d. nutarimas Nr. 14 <i>Dėl Lietuvos aklujų bibliotekos nuostatų</i> [publikavimas nerastas, 1992] neteko galios 2007 m., patvirtinus naujus Lietuvos aklujų bibliotekos nuostatus, Žin., 2007, Nr. 53-2062). 27. Lietuvos informacijos instituto įstatuose yra nurodoma, kad jam priklauso Lietuvos technikos bibliotekos, kurios atlieka bibliotekinį aptarnavimą nemokamai (Žin., 1992, Nr. 22-655).

Labiau finansiniais-momentiniais problemų sprendimais nei strategiškai orientuota ir kryptinga politika formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo. Bibliotekos matomos kaip institucijos, kurioms būtinas finansavimas infrastruktūrai tobulinti ir personalui išlaikyti, tai užtikrina bibliotekų steigėjai ir savininkai. Kita vertus, dėl juridinio formavimo problemų, susijusių su *užtrukusia Lietuvos valstybės teritorijos administracinių vienetų sistemos pertvarka* (Astrauskas, 2011, p. 284), kuri įgyvendinta tik 1994 m. priėmus Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą (Žin., 1994, Nr. 55-1049), bibliotekų tinkle vyksta nuolatinės reformos: įgyvendinant nutarimus, paremtus dar Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo išleistu 1990 m. Lietuvos Respublikos vietos

savivaldos pagrindų įstatymu (Žin., 1990, Nr. 7-170), savivaldoms pagal jų įkūrimo vietą priskiriamos kultūros, švietimo ir kt. valstybinės įstaigos, tarp kurių yra ir bibliotekos. Savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklas turėjo būti koordinuojamas pagal bendrą valstybės kultūros ir švietimo politiką (Žin., 1990, Nr. 23-561), tačiau bibliotekų perdavimas savivaldybėms, kurios, darant tokią prielaidą dėl nesuformuotos sritinės bibliotekų politikos, nebuvo tam finansiškai ir ideologiškai pasirengusios, paskatino intensyvių, chaotiškų ir neprognozuojamų viešųjų bibliotekų uždarymo procesus, argumentuojant tai *tinklo dislokacijos taisymu (neperspektyvios gyvenvietės, nedideli atstumai tarp bibliotekų), buvimu netinkamose patalpose (patalpos priklausė kolūkiams ir buvo privatizuotos, grąžintos teisėtiems savininkams)* (Jaskonienė, 2002, p. 6).

2.2.3. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims*

Informacijos laisvė – laisvos visuomenės rodiklis, į kurį atsižvelgta pirmaisiais valstybės nepriklausomybės metais, paskatinant ir pirmuosius visuomenės informacinės elgsenos pokyčius. **Informacinės elgsenos kaitos** veiksnys (konceptas) formuoja bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmenį. Šio laikotarpio teisės aktuose nerasta pagrindžiamųjų teiginių, žyminčių skaitmeninių technologijų plėtros įtaką bibliotekų vaidmenų formavimui.

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo labiau suprantamas iš teisės aktų apie kontekstą (14 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 1990–1994 m.*).

14 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 1990–1994 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Informacijos ir žinių centras</i>	Kaupia ir saugo kultūros paveldą (rašytinį ir spaudos).	Kaupimas ir saugojimas	1. Nutarimais <i>Dėl spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntinėjimo tvarkos</i> spaustuvių įpareigojamos teikti nustatytoms bibliotekoms privalomuosius dokumentų egzempliorius (Žin., 1990, Nr. 18-480; 1992, Nr. 19-573). 2. Bibliotekos matomos kaip rašytinio paveldo ir spaudos saugotojos funkcijas atliekančios organizacijos – 1992 m. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija patvirtina įsakymą „ <i>Dėl nacionalinės spaudos archyvo</i> “ (Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos 1992 m. lapkričio 4 d. įsakymas Nr. 1343 „ <i>Dėl nacionalinės spaudos archyvo</i> “ [publikavimas nerastas, 1992] netenka galios patvirtinus <i>Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo nuostatus</i> , Žin., 2007, Nr. 50-1981).
	Žmogaus teisių į informaciją įgyvendintojos [pagal kontekstą]	Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	3. <i>Visuotinė žmogaus teisių deklaracija</i> užtikrina kiekvieno asmens teisę laisvai laikytis savo įsitikinimų ir juos reikšti (19 str., Žin., 2006, Nr. 68-2497 [1991 m. įsipareigojama laikytis 1948 m. Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, rastas dokumentas 2006 m.]).
	Sudaro prieigą visuomenei laisvai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją [pagal kontekstą]	Informacinis aprūpinimas	4. <i>Lietuvos Respublikos Konstitucija</i> skelbia apie žmogaus teises laisvai „ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas“ (25 str., Lietuvos aidas, 1992, Nr. 220-0). 5. Lietuvos bibliotekų fondų naudojimas pagal standartizuotą tarpbibliotekinio abonemento paslaugą (Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos 1994 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. 609 „ <i>Dėl tarpbibliotekinio abonemento standarto (LST 1304:1993) įgyvendinimo ministerijos sistemos bibliotekose</i> “ teisės aktų registre nerastas, Žin., 2008, Nr. 77-3051).
	-----	Informacinio raštingumo ugdymas	-----
	Sudaro prieigą prie informacijos ir sukuria sąlygas žinių dalinimuisi [pagal kontekstą]	Žinių kūrimas ir dalinimasis	6. „teisė apima laisvę nekliudomam turėti savo nuomonę ir ieškoti informacijos bei idėjų, jas gauti ir skleisti visokiomis priemonėmis ir nepaisant valstybės sienų“ (<i>Tarptautinės žmogaus teisių chartijos dokumentai</i> , Lietuvos aidas, 1991, Nr. 52-0; Žin., 1991, Nr. 26-687; <i>Visuotinė žmogaus teisių deklaracija</i> , Žin., 2006, Nr. 68-2497 [priimta 1991 m.]).
	Intelektinės nuosavybės teisės subjektai [pagal kontekstą]	Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	7. Įregistruojama <i>Lietuvos autorių teisių agentūra</i> (Žin., 1990, Nr. 33-806), jai perduodamas Sąjunginės autorių teisės agentūros Lietuvos respublikinio skyriaus turtas.

			<p>8. Mokslo ir studijų departamentui pavedama <i>laikina</i> vykdyti valstybinės patentų tarnybos funkcijas ir užtikrinti valstybinę intelektualinės techninės kultūros rezultatų – išradimų, pramoninių pavyzdžių, prekių bei paslaugų ženklų ir kitų objektų apsaugą (Žin., 1990, Nr. 33-819).</p> <p>9. 1994 m. prisijungiama prie 1886 m. Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (Žin., 1994, Nr. 60-1198; 1995, Nr. 40-988).</p> <p>10. Perkeliamos nuostatos iš Berno konvencijos į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4 skyrių „Autorinė teisė“ (Žin., 1994, Nr. 44-805).</p>
	Bibliotekų atstovai nėra įtraukiami į Lietuvos informacinės infrastruktūros kūrimą	Kuriama el. biblioteka	<p>11. Įsteigta Lietuvos informatikos taryba, kuriai pavesta atlikti valstybinės informacijos politikos eksperto funkcijas, įgyvendinant „informatikos sričių plėtotės Lietuvos Respublikoje analizę ir vertinimą; mokslo ir technologinių laimėjimų sklaidimą leidiniuose“ (4 str., Žin., 1991, Nr. 11-306).</p> <p>12. Suformuojama Nacionalinė informacinės infrastruktūros sukūrimo valstybinė komisija, turėjusi parengti ilgalaikį projektą „Lietuva 2000“ technologijų diegimui šalyje su finansine valstybės parama (Žin., 1992, Nr. 16-442).</p>
	-----	Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	-----

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro vaidmuo* teisės aktuose formuojamas iš kelių funkcijų, kurios siejasi viena su kita per visuomenės teisę į laisvą informacijos prieigą. Bibliotekos prisideda prie laisvos informacijos sklaidos visuomenėje, sudarydamos sąlygas prieigai prie informacijos ir užtikrindamos visuomenės informacinį aprūpinimą per turimus informacinius išteklius. Tarpininkaudamos tarp informacijos ir visuomenės, bibliotekos susiduria su intelektinės nuosavybės teisės klausimais, kurie pradedami reglamentuoti pagal užsienio šalių tradiciją ir pavyzdžius.

2.2.4. 1990–1994 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas

1990–1994 m. Lietuvoje buvo gausūs reformų ir pasižymėjo intensyviais įvairių visuomenės gyvenimo sričių pasikeitimais, susijusiais su politine ir ekonomine šalies situacija, nykstant senosioms paveldėtoms sovietinėms struktūroms ir atsirandant naujoms.

Kultūros sritis oficialiuose dokumentuose įvardijama kaip tautos pagrindas, tačiau kultūros politikos kryptis nustatyta ne kurti naują, bet atstatyti, išsaugoti ir palaikyti tai, kas jau sukurta, orientuojantis į tarpukario Lietuvos tradicijos tęstinumą, įvedant kontroliuojančius mechanizmus, formuojant lietuvių kultūrinį tapatumą per kultūros paveldą ir įrodymus apie Lietuvos ir lietuvių tautos istorinį egzistavimą.

Oficialių dokumentų apie kontekstą analizė atskleidė, kad dėmesys, kiek tai buvo įmanoma, buvo nukreiptas į bendras kultūros sistemos reformas, susijusias su kitomis įgyvendinamomis reformomis. Pavyzdžiui, per ketverius metus kelis kartus keitėsi kultūros įstaigų pavaldumas, nulemtas valstybinio valdymo teritorijose principu.

Kritiškai vertinant situaciją, galima būtų teigti, kad šiuo laikotarpiu aplinkoje dominavo įvairių sričių fragmentiškumas, chaotiškumas, neišbaigtumas, todėl ir bibliotekų vaidmenų formavimas teisės aktuose nėra aiškiai išreiškiamas. Didžiausią poveikį bibliotekų vaidmenų formavimui teisės aktuose darė **socialinių struktūrų pokyčio** veiksnys, kai formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo. Šis vaidmuo išryškėja bendrame kultūros srities biudžetinių įstaigų egzistavimo palaikymo kontekste, kai susikoncentruojama į infrastruktūros pertvarkymus. Teisės aktuose bibliotekų vaidmenys formuojami visą dėmesį nukreipiant į valstybinių kultūros ir švietimo valdymo institucijų struktūros pertvarką ir kitų sprendimų įtvirtinimą, paremtą ne sritiniais teisės aktais.

2.3. 1995–1999 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys

1995–1999 m. laikotarpiu buvo tęsiamos reformos įvairiose visuomenės gyvenimo srityse, o kuriama šalies aplinka (ekonominė, socialinė, kultūros ir kt.) pradėjo įgauti turinį. Atsisakoma tik struktūrinių pakeitimų, pavyzdžiui, švietimo aplinkoje ne tik priimami pagrindiniai švietimo srities kūrimui būtini įstatymai, bet ir rengiamos bei patvirtinamos programos, kuriose nurodomos srities kryptys, įgyvendinant įstatymu numatytus įsipareigojimus.

Tik po penkerių nepriklausomybės metų buvo išleistas Lietuvos bibliotekų tinklą, aplinką ir sąsajas su veikėjais, funkcijas ir veiklas apibrėžiantis pagrindinis sritis

teisės aktas – *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas* (Žin., 1995, Nr. 51-1245). Įstatyme bibliotekos apibrėžiamos kaip kelių sričių subjektai, kurių pagrindinis išskirtinumas ir nauda visuomenėje – dokumentų fondai: biblioteka – *kultūros, švietimo ir informacijos įstaiga, kurioje renkami, tvarkomi spaudiniai ir kiti dokumentai, sisteminamos ir platinamos juose užfiksuotos žinios* (2 str., Žin., 1995, Nr. 51-1245). Per visą šį tiriamą laikotarpį bibliotekų dokumentų fondai tampa pagrindine bibliotekų srities ašimi.

2.3.1. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims*

Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnys (konceptas) turi įtakos bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmens plėtrai ir *kultūros skleidėjos* vaidmens stiprinimui. Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo šiuo laikotarpiu teisės aktuose nėra formuojamas.

Bibliotekų kaip *atminties institucijų* vaidmuo teisės aktuose formuojamas per įpareigojimus saugoti kultūros paveldą ir šios funkcijos įgyvendinimą susiejant su kontroliuojančių institucijų veikla (*15 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.*).

15 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Atminties institucija</i>	Bibliotekos – kultūros ir kalbos kūrimo dalis [pagal kontekstą]	Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	1. 1995 m., įgyvendinant <i>Lietuvos Respublikos nekilnojamyjū kultūros vertybių apsaugos įstatymą</i> , Valstybinė kalbos inspekcija reorganizuojama į Valstybinės lietuvių kalbos komisiją prie Lietuvos Respublikos Seimo Kalbos inspekcijos (Žin., 1995, Nr. 3-37; Nr. 9-184).
	Bibliotekos sietinos su kultūros paveldo objektų, esančių bibliotekos fonduose,	Atminties išsaugojimas	2. 1995 m., įgyvendinant <i>Lietuvos Respublikos nekilnojamyjū kultūros vertybių apsaugos įstatymą</i> įsteigta <i>Valstybinė paminklo saugos komisija</i> (Žin., 1995, Nr. 3-37;

	saugojimu.		<p>Nr. 9-184).</p> <p>3. 1995 m., įgyvendinant <i>Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą</i> LRKM Kultūros vertybių apsaugos departamentui („kol bus priimtas Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas“) pavedama tikrinti antikvarinėmis, bukinistinėmis kilnojamosiomis kultūros vertybėmis prekiaujančias komiso parduotuves, dailės salonus, kilnojamųjų kultūros vertybių aukcionų veiklą ir kt. (8 str., Žin., 1995, Nr. 9-184).</p> <p>4. Bibliotekos – įstatymo subjektai, kurie įvardijami kaip institucijos, susijusios su kilnojamųjų kultūros vertybių apsauga, todėl patenka į kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos Valstybinio reguliavimą užtikrinančių institucijų – Valstybinės apsaugos komisijos, LRKM, Lietuvos archyvų departamento, apskričių valdytojų ir savivaldybių – akiratį (Žin., 1995, Nr. 90-2029).</p> <p>5. Įstatymu kilnojamųjų kultūros vertybių apskaita bibliotekose tvarkoma pagal saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių inventorinius sąrašus. Kultūros vertybės apskaitomos pagal Kultūros ministro nustatytą tvarką ir saugomos valstybės saugyklose pagal sąlygas ir tvarką, nustatytą institucijų veiklą reglamentuojančių įstatymų (13 ir 17 str., Žin. 1995, Nr. 90-2029).</p> <p>6. 1995 m. <i>LRV paminklosaugos komisija</i>, apsvarsčiusi gautą informaciją dėl nurašytų ir į makulatūrą perduotų Kauno medicinos akademijos bibliotekos dalies „senų (XIX a. pabaigos – XX a. pirmosios pusės) spaudinių, turinčių antikvarinę ir knygotybinę vertę“ ir „apibendrinusi pasiūlymus dėl valstybinės politikos formavimo senų spaudinių išsaugojimo klausimu <...>“, siūlo Kultūros ministerijai saugant retus ir vertingus senuosius spaudinius, bibliotekose stiprinti bibliotekine veiklą („pagerinti keitimosi knygomis tarp bibliotekų sistemos funkcionavimą“, „sustiprinti <...> [LNB] metodinę paramą kitoms mokslinėms bibliotekoms. Užtikrinti, kad <...> [be LNB] žinios negalėtų būti nurašomos senesnės kaip 50 metų knygos bei kiti leidiniai“), gerinti bibliotekų infrastruktūrą („rūpintis bibliotekų fondų patalpų sutvarkymu ir išplėtimu“, „pagerinti respublikinės depozitų saugyklos darbą“) ir išplėsti įstatymine bazę (Žin., 1995, Nr. 90-2029).</p> <p>7. 1996 m. priimtas <i>Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas</i> (Žin., 1996, Nr. 14-352), kuris „nustato kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos valstybinį reguliavimą, kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą, apsaugą, apsaugos</p>
--	------------	--	---

			finansavimą ir atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus“ (1 str., Žin., 1995, Nr. 90-2029). 8. Bibliotekos fondai suprantami ne tik kaip apskritai kultūros paveldo objektų kaupimo, saugojimo ir tyrimo vieta, bet ir kaip specifinės etninės kultūros vertybes kaupianti, sauganti ir tirianti institucija, kurios veiklą šioje srityje koordinuoja savininko teises ir pareigas atliekanti organizacija (<i>Lietuvos Respublikos etninės kultūros vertybės globos pagrindų įstatymas</i> , Žin., 1999, Nr. 82-2414).
	-----	Kultūros paveldo aktualizavimas	-----

Bibliotekos, kaip saugančios kultūros paveldo objektus, *atminties institucijos* vaidmens formavimas atitinka bendrą įgyvendinamą kultūros politiką: kultūros paveldo saugojimas bibliotekose tapatinamas su saugojimu muziejuose ir archyvuose, kai visos institucijos yra atskaitingos koordinuojančioms institucijoms.

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas bendrais bruožais, jis suprantamas iš oficialių dokumentų apie kontekstą (*16 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1995–1999 m.*).

16 lentelė. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 1995–1999 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Kultūros skleidėja</i>	Bibliotekos – bendros tarptautinės kultūros politikos dalis [pagal kontekstą]	Kultūros puoselėjimas	1. Numatomas bibliotekų tarptautinio bendradarbiavimas kultūros srityje: 1995 m. susitariama dėl Lietuvos Respublikos ir Uzbekistano Respublikos bendradarbiavimo kultūros ir meno srityje, bibliotekas matant kaip partnerius bendradarbiaujant „bibliotekininkystės srityje keičiantis knygomis, leidiniais, katalogais, kita informacine medžiaga“ (6 str., Žin., 1995, Nr. 55-1362). 2. 1997 m. ratifikuojama Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Italijos Respublikos Vyriausybės pasirašyta sutartis dėl bendradarbiavimo kultūros, švietimo, studijų, mokslo ir technologijų srityse, bibliotekas įvardijant kaip organizacijas, kurios „keisis dokumentais ir ekspertais“ (15 str., Žin., 1997, Nr. 12-233).
	Kultūros pažinimas ir prieinamumas užtikrinamas	Kultūros pažinimo ir prieinamumo	3. Numatyti socialiniai-kultūriniai sprendimo būdai, kai problema sprendžiama per kultūros pažinimo, kultūrinio bendradarbiavimo ir tautinės

įgyvendinant edukacinę veiklą [pagal kontekstą]	užtikrinimas	savimonės skatinimo priemonės, todėl planuojama „remti jaunimo auklėjimą tolerancijos, tarpusavio pasitikėjimo, skirtingų kultūrų pažinimo, pagarbos tautiniam orumui dvasia“, remti „kitų tautų kultūrų ir kalbų išsamesnes studijas, kurių dėka būtų geriau pažįstamos ir suvokiamos šalių bei tautų ypatybės“ ir kt. (pareiškimas <i>Dėl rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo ir netolerancijos apraiškų</i> , Žin., 1995, Nr. 16-372). 4. Švietimas tiesiogiai siejamas su kultūra, kultūros ir etnokultūros puoselėjimu ir lavinimu per dabarties mokslo ir kultūros lygį atitinkanti suteikiamą bendrąjį ir profesinį išsilavinimą, pilietiškumo ugdymą, asmens teisių ir pareigų šeimai, tautai, visuomenei ir Lietuvos valstybei sampratą ir poreikį dalyvauti šalies kultūriniame, visuomeniniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime (1 str., Žin., 1998, Nr. 67-1940).
-----	Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	-----

Bibliotekos *kultūros skleidėjos* vaidmenį atlieka įgyvendindamos kultūros sklaidos ir pažinimo užtikrinimo funkcijas, bendradarbiaudamos su tokio paties profilio institucijomis užsienio šalyse.

Bibliotekų kaip *atminties institucijų ir kultūros skleidėjų* vaidmenų formavimo situacija per antrąjį tiriamą laikotarpį (1995–1999 m.) mažai skiriasi nuo pirmojo tirta (1990–1994 m.). Tendencijos išlieka tokios pačios – kultūros srities institucijų vaidmenys apibrėžiami bendrais bruožais, suprantami iš oficialių dokumentų apie kontekstą.

2.3.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Ypač daug dėmesio skiriama socialinei šalies ir visuomenės gerovei užtikrinti, todėl suintensyvėja **socialinių struktūrų pokyčiai** (konceptas), kurie formuoja bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmenį (17 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1995-1999 m.*).

17 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 1995-1999 m

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Socialinių sąveikų erdvė</i>	Sudaromos sąlygos žmogaus teisėms įgyvendinti [pagal kontekstą]	Individų socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	1. Atsižvelgiant į tai, kad Jungtinės Tautos 1995 metus paskelbė Tolerancijos, Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė pareiškimą <i>Dėl rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo ir netolerancijos apraiškų</i> (Žin., 1995, Nr. 16-372).
	-----	Socialiai jautrių grupių įtraukimas	-----
	-----	Raštingumo ir skaitymo skatinimas	-----
	Bibliotekos – švietimo srities dalis, parama mokymosi procesuose	Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	2. 1995 m. LRV priėmė nutarimą <i>Dėl nevalstybinio švietimo rėmimo taisyklių patvirtinimo</i> (Žin., 1995, Nr. 29-653), siekiant skatinti nevalstybinių švietimo įstaigų veiklą ir didesnes galimybes pasirinkti švietimo įstaigą ugdytiniams. 3. <i>Švietimo įstatymo pakeitimo įstatyme</i> (Žin., 1998, Nr. 67-1940) švietimas apibrėžiamas kaip prioritentinė valstybės remiama šalies raidos sritis, svarbi šalies kultūrinei, socialinei ir ekonominei pažangai, kuri be kita ko, grindžiama <i>humanitarinėmis tautos ir pasaulio kultūros vertybėmis</i> (Žin., 1998, Nr. 67-1940). 4. Biblioteka kaip „vienas iš reikšmingiausių ugdymo proceso veiksmų modernioje mokykloje“ pristatoma 1999 m. LRV nutarime <i>Dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo programos patvirtinimo</i> (II dalis, 9 p., Žin., 1999, Nr. 52-1696). 5. Viena iš nustatytų mokyklų bibliotekų problemų ir spręstinių klausimų 1999 m. – mokyklos bibliotekos modernizavimas, išplečiant „mokyklų bibliotekų funkcijas (kurti ir diegti intensyvesnio mokyklų bibliotekų ir skaityklų naudojimo modelius, įtraukti bibliotekas į ugdomąją veiklą <...>)“ (<i>Dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo programos patvirtinimo</i> , III d., 18.3 p., Žin., 1999, Nr. 52-1696).
Biblioteka – neformaliojo ugdymo įstaiga [pagal kontekstą]	Įtraukimas į viso gyvenimo mokymosi procesus	6. 1998 m. pirmą kartą išleistame <i>Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatyme</i> (Žin., 1998, Nr. 66-1909) apibrėžiama šalies suaugusiųjų švietimo sistema, kuri turi tenkinti savišvietos poreikius, plėtoti kultūrinius interesus, ugdyti asmens bendrąją kultūrą: „suaugę žmonės, kurie pagal neformaliojo suaugusiųjų	

			švietimo programas mokosi, lavinasi, tobulina kvalifikaciją, plečia savo kultūrinį ir pilietinį akiratį“ (Žin., 1998, Nr. 66-1909).
	-----	Parama profesinėje veikloje	-----

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmens formavimas teisės aktuose suprantamas pagal kontekstą apie institucijų prisitaikymą prie švietimo srities keliamų naujų iššūkių, visuomenės skatinimą dalyvauti kultūriniame, visuomeniniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime. Nepaisant to, bibliotekų įsitraukimas į švietimo sritį daugelyje dokumentų, geriausiu atveju, suprantamas kaip nedidelė sudedamoji švietimo infrastruktūros dalis, kurioje yra galybė spręstinių problemų: realių neatitinkanti materialinė bazė (dokumentų fondas, patalpos, technika), poreikis peržiūrėti personalo kompetencijas ir įgyvendinamas funkcijas.

Vykstant **socialinių struktūrų pokyčiams** kultūriniai ir socialiniai bibliotekų vaidmenys nėra sistemingai įtvirtinami, tuo tarpu bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo teisės aktuose stiprinamas (18 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.*).

18 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 1995–1999 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Viešojo sektoriaus institucija</i>	Bibliotekos – nuolatiniam reformavimo procese, susijusiam su viešojo valdymo pertvarkomis, savininkų pasikeitimais ir jų funkcijų bibliotekų srityje įgyvendinimu	Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	<ol style="list-style-type: none"> 1995 m. pakeitus Lietuvos Respublikos įstatymą <i>Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos</i> (Žin., 1995, Nr. 53-1302), sumažintas skaičius institucijų, su kuriomis savivaldos turi suderinti kultūros įstaigų uždarymą, paliekant tik LRKM. 1996 m. LRKM nuostatų daliniame pakeitime įvardijamos konkrečios institucijos, tarp jų ir bibliotekos, kurias LRKM steigia, registruoja, reorganizuoja ir likviduoja (Žin., 1996, Nr. 33-821). 1997 m. keisti <i>Švietimo įstatymo</i> straipsniai, vietoje „apskričių valdytojų“ įrašant „apskričių viršininkus“ (Žin., 1997, Nr. 65-1537). numatyti LRKM uždaviniai ir funkcijos kultūros įstaigų, taip pat ir bibliotekų, formuojant ir įgyvendinant valstybės kultūros politiką „profesinio bei tradicinio meno, teatro, muzikos, dailės, kino,

		<p>muziejų, bibliotekų, leidybos, autorių teisių ir gretutinių teisių bei kultūros vertybių apsaugos srityse“ (Žin., 1998-08-14, Nr. 72-2105).</p> <p>5. 1999 m. buvo priimtas kultūros sričiai svarbus LRV sprendimas – sudaryta komisija, kuriai išskirti savo apimtimi dideli uždaviniai ir numatytos funkcijos, apimančios visų kultūros ir meno sričių problemų sprendimo politiniu lygmeniu formavimo, finansavimo ir įgyvendinimo klausimus – <i>Komisija-Lietuvos kultūros ir meno taryba</i> (Žin., 1999, Nr. 52-1699).</p>
	Reglamentuojami vykstantys procesai, patvirtinamos veiklos organizavimo tvarkos	<p>6. Bibliotekų tinklo apskaitą, su nuolat atnaujinama ir papildoma informacija apie įstaigas, turėjo palengvinti LRV 1995 m. nutarime numatytas <i>Kultūros įstaigų registras</i>, kuriame planuota fiksuoti visoje šalyje esančias bibliotekas, kaip ir kitas kultūros įstaigas (Žin., 1995, Nr. 84-1909).</p> <p>7. 1996 m. LRV nutarimu patvirtinti <i>Kultūros įstaigų ir organizacijų, išlaikomų iš Lietuvos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, bendrieji nuostatai</i> (Žin., 1996, Nr. 14-375), kuriuose nurodomi svarbiausi veiksmai steigiant ir likviduojant kultūros įstaigas, pavyzdžiui, bibliotekų atveju „<...> steigėjas, gavęs Kultūros ministerijos leidimą likviduoti biblioteką <...>, turi sudaryti fondų perdavimo komisiją, į kurią privalo būti įrašytas Kultūros ministerijos atstovas“, kuris rūpinasi likviduojamos institucijos fondais, prieš tai <i>gavus išsamią informaciją apie tolesnį fondų likimą ir paskirstymą</i> (11, 14 ir 16 p., Žin., 1996, Nr. 14-375).</p> <p>8. 1997 m. patvirtintos bibliotekų dokumentų formos, kuriomis nustatomi visoms bibliotekoms taikomi vienodi reikalavimai veiklos registravimui (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1997 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 757 „<i>Dėl bibliotekos dokumentų formų patvirtinimo</i>“ netenka galios 2005 m., Žin., 2005, Nr. 153-5651).</p> <p>9. 1998 m. patvirtintas bibliotekos teikiamų mokamų paslaugų sąrašas (1998 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. 96 <i>Dėl bibliotekos teikiamų mokamų paslaugų sąrašo</i> netenka galios 2005 m., Žin., 2005, Nr. 134-4832).</p> <p>10. 1998 m. nustatytos bendrosios naudojimosi biblioteka taisyklės (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1998 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. 95 netenka galios Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu <i>Dėl Bendrųjų naudojimosi biblioteka taisyklių</i>, Žin., 2010, Nr. 101-5226).</p>
	Numatomas darbo apmokėjimas pagal vykdomą visos šalies viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų politiką. Numatomos	<p>Įgyvendinamos funkcijos pagal turimą finansavimą</p> <p>11. 1995 m. dėmesys skirtas biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio apmokėjimo problemoms spręsti, nustatius minimalų pragyvenimo lygį, biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčių skaičiuojant ne pagal minimalaus darbo užmokesčio dydį, o pagal bazinę mėnesinę algą ir patvirtinant 10 proc. didesnius kultūros ir meno darbuotojų, kaip ir kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų, tarnybinių atlyginimų koeficientus (Žin., 1995, Nr. 4-73).</p> <p>12. 1995 m. pakeičiamas bibliotekininkų ir bibliotekų vadovų koeficientų darbo užmokesčiui skaičiavimas</p>

	skirtingos specialistų kategorijos darbo užmokesčio ir atlyginimų ribų nustatymui.		<p>pagal LRV patvirtintą bazinę mėnesinę algą, paliekant aklųjų bibliotekos vadovams priedą už darbą sudėtingomis sąlygomis ir sudarant sąlygas aklųjų bibliotekos darbuotojams taip pat gauti LRKM nustatytą priedą už darbą (Žin., 1995, Nr. 15-371).</p> <p>13. 1997 m., vykdant LRV nutarimą <i>Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygų dalinio pakeitimo</i> (Žin., 1997, Nr. 33-834)</p> <p>14. keičiama <i>kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka</i> (Žin., 1997, Nr. 55-1279), sudarant sąlygas įstaigų vadovams, neviršijant metams skirtų darbo užmokesčiui lėšų, gauti priedus už darbą ir pakeliant koeficientų, kurie gali būti skiriami specialistams, ribas.</p> <p>15. Keičiama darbo apmokėjimo tvarkoje didinamos koeficientų ribos (Žin., 1998, Nr. 10-263).</p> <p>16. 1999 m. LRV nutarimu padidinamas kultūros įstaigų darbuotojų darbo užmokestis 15 proc. (Žin., 1999, Nr. 35).</p> <p>17. Kultūros ministro įsakymu patikslinama kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka (Žin., 1999, Nr. 63-2064).</p>
	Kuriama bibliotekininkų bendruomenė.	Stiprinama profesinė bendruomenė	<p>18. Atnaujintoje darbo apmokėjimo tvarkoje kultūros ir meno personalo sąrašas neišplečiamas (Žin., 1995, Nr. 15-371).</p> <p>19. 1996 m. LRV nutarimu patvirtinamas sąrašas specialistų, kuriems „<...> netaikomi giminaičių darbo apribojimai eiti pareigas vienoje valstybės ir savivaldybės institucijoje bei valstybės (vietos savivaldybės) įmonėje, įstaigoje, organizacijoje <...>“ (Žin., 1996, Nr. 74-1773). Į nedidelį 8 punktų sąrašą įtraukti ir „švietimo sistemos įstaigų pedagoginiai darbuotojai, bibliografai ir bibliotekininkai“ (Žin., 1996, Nr. 74-1773).</p> <p>20. Į specialistų, kurie yra priskiriami kultūros ir meno darbuotojams, įtraukiami „bibliotekinių procesų automatizavimo inžinieriai“ ir aklųjų bibliotekos specialistai, „atliekantys garso įrašus“ (Žin., 1997, Nr. 55-1279).</p> <p>21. Iš 1998 m. darbo apmokėjimo tvarkos buvo išbraukti aklųjų bibliotekos specialistai, atliekantys garso įrašus (Žin., 1998, Nr. 10-263).</p> <p>22. Skelbiamas <i>Metų bibliotekininkų konkursas</i> pagal LRKM patvirtintus nuostatus (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1999 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. 520 „Dėl Metų bibliotekininko konkurso nuostatų patvirtinimo“ nerastas, netenka galios 2003 m., Žin., 2003, Nr. 33-1395).</p> <p>23. Tobulinta <i>Valstybės stipendijų</i> skyrimo tvarka, keičiant formuluotes (Žin., 1995, Nr. 37-930).</p> <p>24. Pradėta kurti kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistema – 1996 m. patvirtinti 1994 m. įkurto <i>Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro nuostatai</i> (TAR dokumento nėra, 1996 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. 229 <i>Dėl Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro</i>).</p> <p>25. Vienas iš nustatytų mokyklų bibliotekų problemų ir sprendinių klausimų 1999 m. – personalo valdymas,</p>

			<p>bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimas: tampa sudėtinga „organizuoti bibliotekininkų tobulinimosi kursus, atestaciją“ (<i>Dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo programos patvirtinimo, II dalis, 9 punktas</i>).</p>
	Atstovai įtraukiami į šalies kultūros politikos formavimą kaip turintys patariamąjį balsą		<p>26. 1995 m. LNB direktorius įtraukiamas į Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos darbą (Žin., 1995, Nr. 47-1150).</p> <p>27. LNB direktorius įtraukiamas į Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakčiai minėti komisiją (Žin., 1995, Nr. 43-1049).</p> <p>28. Bibliotekininkų aktyvus dalyvavimas kultūros politikos formavime bibliotekininkystės srityje, turint patariamąjį balsą sprendžiant svarbiausius bibliotekų veiklos klausimus, prasideda 1997 m. patvirtinus Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatus (Žin., 1997, Nr. 74-1920, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 1997 m. rugpjūčio 1 d. įsakymas Nr. 530 <i>Dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudarymo</i> nerastas, netenka galios 2002, Žin., 2002, Nr. 109-4834).</p>
	Svarbiausiais tampa informacijos išteklių (bibliotekos fondas)	Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė	<p>29. 1995 m. patvirtinamas pirmasis nepriklausomoje Lietuvoje priimtas Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas (Žin., 1995, Nr. 51-1245)</p> <p>30. Biblioteka įvardijama kaip kultūros, švietimo ir informacijos įstaiga, kurioje renkami, tvarkomi spaudiniai ir kiti dokumentai, sisteminamos ir platinamos juose užfiksuotos žinios (Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, 2 str., Žin., 1995, Nr. 51-1245).</p>
	Reformuojamas ir tvarkomas šalies bibliotekų tinklas		<p>31. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, pervardijamos buvusios centrinės bibliotekos į rajono ir miesto savivaldybių viešąsias bibliotekas (Žin., 1995, Nr. 51-1246).</p> <p>32. Kultūros ministerijos įsakymu <i>Dėl apskričių ir savivaldybių bibliotekų</i> miesto ir rajonų savivaldybių merams rekomenduojama „rajonų ir miestų savivaldybių centrinės bibliotekas vadinti savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, o valstybines masines bibliotekas miestuose, rajonų centruose, miesteliuose ir kaimuose – savivaldybių viešųjų bibliotekų filialais“ (Žin., 1995, Nr. 65-1629) – taip kuriamas savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklas su mažesniais filialais regionuose.</p> <p>33. Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo įgyvendinimo įstatyme siūloma „reorganizuoti Vilniaus A. Mickevičiaus, Kauno, Panevėžio G. Petkevičaitės-Bitės, Klaipėdos I. Simonaitytės ir Šiaulių P. Višinskio viešąsias bibliotekas į apskričių bibliotekas“ (Žin., 1995, Nr. 51-1246).</p> <p>34. Pasikeitus šalies administraciniam suskirstymui pagal apskritis ir atsiradus Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių ir Utenos apskritims, pasiūloma „patvirtinti Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių ir Utenos savivaldybių centrinių bibliotekų reorganizavimo į apskričių bibliotekas programą“ (2 ir 3 str., Žin., 1995, Nr. 51-1246).</p> <p>35. Bibliotekos pervadinamos apskričių viešosiomis</p>

		<p>bibliotekomis ir suplanuojama, kad turi būti perorganizuotos Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių ir Utenos savivaldybių centrinės bibliotekos į apskričių viešąsias bibliotekas LRKM įsakymu <i>Dėl apskričių ir savivaldybių bibliotekų</i> (Žin., 1995, Nr. 65-1629).</p> <p>36. Pagal darbo apmokėjimo tvarką bibliotekos skirstomos į tris stambias grupes, tačiau prie II grupei (kartu su Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio viešosiomis bibliotekoms) priskiriamų bibliotekų įtraukiamos Vilniaus ir Kauno centrinės bibliotekos ir Lietuvos aklujų biblioteka (Žin., 1995, Nr. 15-371).</p> <p>37. 1997 m. pagal darbo apmokėjimo tvarką bibliotekos skirstomos į tris grupes: I grupei priskirtos valstybinės reikšmės bibliotekos, II – aukštųjų mokyklų, apskričių viešosios, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos savivaldybių viešosios bibliotekos; III grupė – miestų ir rajonų viešosios bibliotekos (Žin., 1997, Nr. 55-1279).</p> <p>38. 1998 m. darbo apmokėjimo tvarkoje išskiriama IV bibliotekų grupė, kuriai priskirtos aukštesniųjų, profesinių, bendrojo lavinimo mokyklų, kitų švietimo įstaigų, mokslo institucijų ir kitos bibliotekos (Žin., 1998, Nr. 10-263).</p>
	Nustatomos veiklos ir įgyvendinamos funkcijos	39. Nustatytos Lietuvos technikos bibliotekos funkcijos šalies informacinėje infrastruktūroje skleidžiant informaciją apie Lietuvoje išleidžiamus normatyvinius dokumentus (Žin., 1995, Nr. 59-1500, Nr. 73-1719; 1996, Nr. 27-664).

Nors kultūros politikos formavimo ir įgyvendinimo klausimai sprendžiami nekompleksiškai, tačiau bibliotekoms nustatomas pavaldumas, profesinė bendruomenė išskiriama kaip aktyvi kultūros srities dalis, planuojama kvalifikacijos kėlimo sistema – formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo.

Bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmenį stiprina įgyvendinamas bibliotekų jungimas į tinklus, pvz., kuriant savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklą su mažesniais filialais. Galima manyti, kad šiuo laikotarpiu bibliotekų tinklas savo esme nusistovėjo, todėl dabartinis savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklas yra šiuo laikotarpiu susiformavusio tinklo tęsinys, nors tinklo pasikeitimai, kai mažėja/didėja bibliotekų skaičius, buvo neišvengiamas (remiantis Jaskonienė, 2002).

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės ir viešojo sektoriaus institucijos* vaidmenų formavimas antruoju tiriamu laikotarpiu (1995–1999 m.) buvo intensyvesnis

dėl patvirtinto Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo, kuris teisiškai pagrindžia bibliotekos, kaip valstybės remiamos institucijos, egzistavimą visuomenėje.

2.3.3. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims*

Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnys (konceptas) skatina šalies viešojo sektoriaus institucijų kompiuterizaciją, įvairių procesų automatizavimą ir intelektinės nuosavybės teisės plėtrą. Teisės aktuose formuojamos bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro vaidmuo* ir pradedamas formuoti bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo.

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro vaidmuo* formuojamas teisės aktuose pagal kontekstą apie intelektinės nuosavybės teisės srities stiprinimą. Bibliotekos suprantamos kaip intelektinės teisės subjektai dėl būtinybės derinti bibliotekų ir autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų interesus, naudojantis teise teikti panaudai knygas ir kitus leidinius (19 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro formavimui 1995–1999 m.*).

19 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro formavimui 1995–1999 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Informacijos ir žinių centras</i>	Nustatoma spaudinių ir kitų dokumentų privalomojo siuntimo tvarka.	Kaupimas ir saugojimas	1. Visų šalies bibliotekų turimi fondai su spaudiniais ir kitais dokumentais yra vienas bendras Lietuvos nacionalinis turtas (<i>Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas</i> , III d., Žin., 1995, Nr. 51-1245). 2. „Valstybė finansuoja tik pagrindinių vadovėlių leidybą ir minimalų bibliotekų fondų papildymą grožine literatūra“ (<i>Dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo programos patvirtinimo</i> , II d., 8 p., Žin., 1999, Nr. 52-1696). 3. 1996 m. ij dalies pakeičiama ir papildoma spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntimo tvarka, įtraukiant valstybinės reikšmės ir specialiąsias bibliotekas, kurios prieš tai galiojusioje tvarkoje nebuvo minimos:

		<p>Lietuvos aklųjų, Lietuvos medicinos ir Lietuvos žemės ūkio bibliotekos (Žin., 1996, Nr. 41-1011).</p> <p>4. 1996 m. dar kartą pakeistoje spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntimo tvarkoje įpareigojami <i>viešosios informacijos rengėjai</i> pateikti privalomuosius egzempliorius, jei <i>tiražas yra didesnis nei 100 egz.</i> (Žin., 1996, Nr. 115-2679).</p> <p>5. 1997 m. spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntimo tvarkos daliniu pakeitimu bandoma sureguliuoti viešosios informacijos rengėjų išlaidas, kurias jie patiria įgyvendindami valstybės politiką komplektuojant bibliotekų fondus, perkeltiant privalomųjų leidinių pašto siuntimo išlaidas biudžetui, patikslinant privalomąjį egzempliorių gaunančių bibliotekų asignavimus – tvarka papildoma punktu, kad visos nurodomos bibliotekos padengia <i>spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių pašto siuntų išlaidas</i> (Žin., 1997, Nr. 32-792).</p> <p>6. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1998 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. 97 <i>Dėl Lietuvos bibliotekų fondo bendrųjų nuostatų</i>, Nr. 98 <i>Dėl Atsarginio fondo nuostatų, Mainų fondo nuostatų ir Depozitinio fondo nuostatų patvirtinimo</i> (netenka galios 2006 m., Žin., 2006, Nr. 137-5242).</p>
Sudaromos sąlygos be apribojimų naudotis teise į informaciją.	Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	7. Fondų komplektavimas, remiantis <i>Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo</i> nuostata apie visuomenės informavimo laisvės ir visuomenės interesų saugojimo principus (32 str. 4 p., Žin., 1996, Nr. 71-1706), iš dalies įgyvendinamas per nustatomą spaudinių ir kitų dokumentų privalomojo siuntimo bibliotekoms tvarką.
Bibliotekų infrastruktūra – tobulintina	Informacinis aprūpinimas	8. <i>Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme</i> numatytas vienas iš pagrindinių bibliotekos išskirtinumų ir stiprybių – nemokamai prieinami spaudiniai ir kitų dokumentai, „<...> neatsižvelgiant į jų autorių ar juose užfiksuotų žinių politinę ar ideologinę orientaciją <...>“ (1 str., Žin., 1995, Nr. 51-1245). <p>9. „Šiuo metu mokyklų bibliotekų būklė prasta: skurdūs knygų fondai, problemiškas jų komplektavimas, trūksta informacinių ir technologinių priemonių, nepritaikytos patalpos. Nėra šiuolaikiško mokyklos bibliotekos veiklos modelio, neveiksmingas bibliotekos finansavimas“; biblioteka „kurtina kaip mokyklos informacijos centras, mokslo tyrimų ir kultūrinės veiklos vieta bei mokytojų tobulinimosi centras“ su apgalvotomis erdvėmis ir technologijomis“ (<i>Dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo</i></p>

			<i>programos patvirtinimo</i> , II d., 9 p., Žin., 1999, Nr. 52-1696)
-----	Informacinio raštingumo ugdymas	-----	-----
-----	Žinių kūrimas ir dalinimasis	-----	-----
Numatomas atlyginimas intelektinių teisių turėtojams už bibliotekoms perduotas autoriaus išimtinės teises teikti panaudai leidinius.	Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	10. 1999 m. <i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme</i> biblioteka įvardijama kaip institucija, kurioje <i>kūriniai ir gretutinių teisių subjektai perduodami tam tikram laikui neatlygintinai naudotis</i> (Žin., 1999, Nr. 50-1598). 11. Įstatymu sureguliuojami bibliotekų ir autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų interesai dėl atlygio mokėjimo už panaudai teikiamas knygas ir kitus leidinius: „atlyginimo dydį ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos siūlymus. Šis atlyginimas nemokamas teikiant panaudai knygas ir kitus leidinius švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekose“ (16 str., 3 p., Žin., 1999, Nr. 50-1598). 12. Taip pat numatomos išimtys bei sąlygos bibliotekose ir kitose įstaigose atgaminant kūrinius reprografijos būdu: „<...> bet kuri biblioteka ar archyvas ne pelno tikslu gali be kūrinio autoriaus ar kito to kūrinio autoriaus teisių subjekto leidimo reprografijos būdu padaryti kūrinio kopiją, kai: 1) atgaminamas išleistas straipsnis <...> su sąlyga, kad kopija bus naudojama tik to asmens mokymosi, lavinimosi ar mokslo tiriamojo darbo tikslais <...> 2) kūrinio kopija daroma tam, kad būtų išsaugotas arba atgamintas prarastas, sunaikintas arba tapęs netinkamu naudoti egzempliorius <...>“ (23 str., 1 p., Žin., 1999, Nr. 50-1598). 13. LRV nutarimu, parengti bibliotekų atlyginimo už perduotas autoriaus išimtinės teises teikti panaudai leidinius tvarką pavesta LRKM (Žin., 1999, Nr. 99-2861).	
-----	Kuriama el. biblioteka	-----	-----
-----	Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	-----	-----

Formuojamas bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo suponuoja bibliotekų įpareigojimus laviruoti ir tarpininkauti tarp visuomenės poreikių ir intelektinių teisių turėtojų teisėtų lūkesčių. Taip pat tiriamo laikotarpio teisės aktuose daug dėmesio skiriama bibliotekų dokumentų fondams – visame bibliotekų tinkle buvo

peržiūrimi fondai ir nurašomi netinkami, neaktualūs, nereikalingi dokumentai (pagal Jaskonienė, 2002).

Bibliotekos kaip *technologijų centro vaidmens* formavimo pradžia sąlygota bibliotekų procesų automatizavimo ir kompiuterizacijos. Siekiama bibliotekų veiklas įgyvendinti efektyviau, greičiau, naudojant šiuolaikines priemones ir priartinti bibliotekos paslaugas vartotojams (20 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos vaidmenų formavimui 1995–1999 m.*).

20 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos vaidmenų formavimui 1995–1999 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Technologijų centras</i>	Pradedamas infrastruktūros tobulinimas: kuriamos automatizuotos paslaugos, darbui naudojama kompiuterinė technika ir programinė įranga	Bibliotekų kompiuterizacija ir bibliotekinių procesų automatizavimas	1. 1996 m. pagal LRKM, Švietimo ir mokslo ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos bei Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos parengtą programą, suplanuota kurti Lietuvos integralią informacijos sistemą (Žin., 1996, Nr. 107-2459). 2. Į specialistų, kurie yra priskiriami kultūros ir meno darbuotojams, sąrašą įtraukiami „bibliotekinių procesų automatizavimo inžinieriai“ ir „aklųjų bibliotekos specialistai, atliekantys garso įrašus“ (Žin., 1997, Nr. 55-1279). 3. Iš 1998 m. darbo apmokėjimo tvarkos išbraukti aklių bibliotekos specialistai, atliekantys garso įrašus (Žin., 1998, Nr. 10-263).
	-----	Prieigos prie interneto sudarymas	-----
	-----	Technologinio raštingumo ugdymas	-----

Lietuvos bibliotekų procesų automatizavimas ir kompiuterizacija, bendros Lietuvos informacijos infrastruktūros kūrimo pradžia susijusi su Lietuvos bibliotekų integralios informacijos sistemos (toliau – LIBIS) diegimo pradžia (Bulavas, Varnienė, 2003).

Bibliotekų kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmens formavimo pagrindas yra dvi funkcijos: informacijos kaupimas ir saugojimas ir dalyvavimas intelektinės

nuosavybės teisės srityje. Bibliotekų kaip *technologijų centro* vaidmenų formavimas per antrąjį tiriamą laikotarpį (1995–1999 m.) sustiprėjo.

2.3.4. 1995–1999 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas

Kultūros politikos srityje susikoncentravus į kultūros vertybių saugojimą, patvirtinami sritiniai teisės aktai, kurie apibrėžia konkrečių kultūros ir informacijos įstaigų veikimą. Bibliotekų veikla reglamentuojama pagrindiniu srities dokumentu – *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymu* (Žin., 1995, Nr. 51-1245). Remiantis šiuo dokumentu, vykdytos reformos, susijusios su bibliotekų tinklo tobulinimu, dokumentų fondo valdymu ir kt. Tai nulėmė 1995–1999 m. laikotarpiu formuojamo bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmens sustiprėjimą. Ieškant bibliotekų reikalingumo ir prasmės naujoje santvarkoje, politiniu lygmeniu bibliotekos tiesiogiai susiejamos su bibliotekų infrastruktūra – dokumentų fondu.

Bibliotekoms priskiriamos funkcijos atliepia tobulėjančios visuomenės poreikius – pradedamas bibliotekinių procesų automatizavimas, bibliotekų informacija apie fondus perkeliama į bendrą bibliotekų informacijos sistemą (LIBIS), bibliotekos kaip subjektai dalyvauja intelektualinės nuosavybės teisės srityje (atlyginant už knygų ir kitų leidinių panaudą autoriams), pertvarkoma dokumentų komplektavimo privalomaisiais egzemplioriais strategija (už privalomųjų dokumentų pristatymą mokama iš biudžeto lėšų), bibliotekų veikla dokumentuojama ir standartizuojama, todėl įmanoma sekti bibliotekų statistiką, lyginant ir vertinant duomenis. Daugelyje teisės aktų, taip pat ir *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme* (Žin., 1995, Nr. 51-1245), išskiriamas bibliotekų sistemos esinys – kultūros vertybės ir dokumentų fondas, jo struktūra, nustatyti komplektavimo, saugojimo, tvarkymo, teikimo panaudai reikalavimai.

2.4. 2000–2004 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys

2000–2004 m. Lietuvoje įgyvendinama politinė darbotvarkė, susijusi su *informacinės visuomenės plėtra*. Pagal tai programuojamos priemonės kultūros, socialinėje, švietimo ir mokslo srityse, taip pat rinkos, darbo vietų, namų ūkio ir

laisvalaikio aplinkose. Siekiama sudaryti visuomenės nariams palankias sąlygas naudotis informacija su informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Skiriamas dėmesys darnaus visuomenės vystymosi principų įgyvendinimui, socialinės atskirties problemų mažinimui, įtraukiant į informacinę visuomenę technologiškai neraštingas ir informacija skurdžias visuomenės grupes, kurioms būtina stiprinti informacinių ir komunikacinių technologijų kompetencijas, pvz., kaimo gyventojus, neįgaliuosius.

Kultūros politikos nuostatuose muziejai ir bibliotekos taip pat yra įvardijamos kaip „pagrindinės kultūros įstaigos, kurių funkcijos sietinos su informacinės visuomenės plėtra“ (V dalis, 18 punktas, Žin., 2001, Nr. 42-1454), todėl numatoma jas modernizuoti ir sutvarkyti infrastruktūrą (parengus erdves bibliotekų veiklai, vykdant bibliotekinių procesų automatizavimą ir kompiuterizaciją, užtikrinant fondų papildymą ir bibliotekų paslaugų kokybę, modernumą ir veiklą tarptautiškumą). Bibliotekos įgauna aiškesnes pozicijas šalies politinėje darbotvarkėje rengiantis Lietuvos narystei Europos Sąjungoje dėl savo prigimties – turimų informacinių išteklių, gebėjimo aktualizuoti informaciją ir žinias bei darbo su žmonėmis specifikos.

2.4.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims

Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnys (konceptas) išreiškiamas per teisės aktus, skirtus šalies kultūros išsaugojimui, plėtrai ir reikšmei visuomenėje įprasminti. Šalies kultūra ir kultūros paveldo sklaida įgauna stipresnes pozicijas ne tik šalies vidaus, bet ir tarptautiniame kontekste, įsiliejant į bendrą Europos kultūrą, todėl teisės aktuose formuojamas bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmuo. Kultūros sklaida tiesiogiai susijusi su pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimu, todėl teisės aktuose formuojamas bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo šalies regionuose. Taip pat 2000–2004 m. pradedamas formuoti kontekstas bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmeniui.

Teisės aktuose formuojant bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmenį, susiduriama su tam tikru prieštaravimu ir kelių funkcijų derinimu: viena vertus, kyla būtinybė išsaugoti šalies kultūrinį tapatumą, kita vertus – reikia plėtoti Europos kultūrą, suteikti savo indėlį formuojant europietiškos kultūros vertybes (21 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

21 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Atminties institucija</i>	Kuriamas pilietinis ir tautinis tapatumas susiejamas su europietiška tradicija [pagal kontekstą]	Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	<p>1. <i>Lietuvos Respublikos etninės kultūros globos pagrindų įstatymas</i> (Žin., 2000, Nr. 61-1838, 2004, Nr. 170-6237).</p> <p>2. <i>Europos kultūros konvenciją</i> pasirašiusios šalys įsipareigoja dalyvauti Europos kultūros paveldo saugojimo ir sklaidos veiklose: „<...> skatina savo piliečius studijuoti <...> kalbas, istoriją bei civilizacijos raidą <...>, siekia skatinti savo kalbos ar kalbų, istorijos ir civilizacijos studijas <...>“ (ratifikuota <i>Europos kultūros konvencija</i>, 2 str., Žin., 2001, Nr. 101-3599,).</p> <p>3. „<...> Lietuvos kultūra: <...> yra individo ir tautos kūrybinių galių išraiška, jų tapatumo ir išlikimo garantija; <...> formuoja ir atskleidžia skirtingų visuomenės grupių, tautinių bendrijų dvasines ir medžiagines vertybes; <...> padeda plėtoti ir ugdyti demokratinę, laisvą, atvirą visuomenę; <...> skatina šalies socialinę ekonominę plėtrą, stiprina jos saugumą“ (Lietuvos Respublikos kultūros politikos nuostatai, I d., 1 p., Žin., 2001, Nr. 42-1454).</p>
	Kultūros paveldo apsauga reguliuojama kuriojančių institucijų, kurios atsakingos už kultūros vertybių saugotojų-institucijų (bibliotekų taip pat) prievoles ir atsakomybes	Atminties išsaugojimas	<p>4. Kultūros paveldo vertybių apsauga su gamtos apsauga kuriant kraštovaizdį, plėtojama kultūros paveldo teritorinė apsaugos forma, siejant Lietuvos kultūros tapatumo stiprinimą su informacinės ir žinių visuomenės kūrimu, sudarant teises ir ekonomines sąlygas plėtoti tinkamą kultūros įstaigų veiklą, suformuluoti bendrąsias kultūros politikos nuostatas ir kt. (pagal <i>Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją</i>, Žin., 2003, Nr. 89-4029).</p> <p>5. <i>Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas</i> (Žin., 2004, Nr. 171-6315, Nr. 171-6294) – griežtai reglamentuoja kultūros vertybių saugotojų-institucijų (bibliotekų taip pat) prievoles ir atsakomybes.</p>

	Kultūros paveldas turi būti ne tik saugomas, bet ir aktualizuojamas vietoje ir užsienyje [pagal kontekstą]	Kultūros paveldo aktualizavimas	6. Įsipareigojama imtis „atitinkamų priemonių apsaugoti ir toliau plėtoti savo šalies indėlį į bendrą Europos kultūros paveldą“ (ratifikuota <i>Europos kultūros konvencija</i> , 1 str., Žin., 2001, Nr. 101-3599).
--	--	---------------------------------	--

Bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas suteikiant jai kultūrinės atminties saugojimo ir aktualizavimo funkcijas. Kultūros paveldo išsaugojimas labiau suprantamas pagal kontekstą, kuris ypač išryškinamas *Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje* (Žin., 2003, Nr. 89-4029). Išskiriamos trys pagrindinės visuomenės plėtros ir lygiaverčio vystymosi sritys: aplinkosaugos, ekonomikos ir socialinė. Derinant aplinkos apsaugos (gamtos išteklių naudojimo) ir ekonomikos probleminių klausimų sprendimus, atsigręžiama ir į programos prioritetinę – kultūros sritį. Bibliotekoms priskiriamos funkcijos, susijusios su saugomais ir tvarkomais kultūros paveldo objektais, skatinamu kultūriniu turizmu, visuomenės kultūrinės saviraiškos išlaikymu, Lietuvos kultūros tapatumo užtikrinimu ir kt. Nacionalinė darnaus vystymosi programa skatina balanso paieškas tarp kultūros savitumo ir tapatumo išsaugojimo būtinybės bei informacinių ir komunikacinių technologijų plėtros neišvengiamumo. Taigi pagal darnaus vystymosi strategiją – viena vertus, saugomas ir puoselėjamas kultūros savitumas (akcentuojant regioninį ir tautinį), kita vertus – stiprinamas informacinės ir žinių visuomenės kūrimas, ūkio plėtra ir eurointegracijos procesai (pagal 106 ir 264 p., Žin., 2003, Nr. 89-4029).

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo formuojamas regioninės kultūros politikos teisės aktuose (22 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

22 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Kultūros skleidėja	Bibliotekos – bendros tarptautinės kultūros politikos dalis [pagal kontekstą]	Kultūros puoselėjimas	1. Po beveik dešimtmečio ir kelių teikimų, 2000 m. ratifikuota 1954 m. <i>Europos kultūros konvencija</i> (Žin., 2001, Nr. 101-3596).
	Bibliotekos – šalies regionų kultūros politikos dalis		2. 2001 m. LRV nutarimu priimti <i>Lietuvos Respublikos kultūros politikos nuostatai</i> (Žin., 2001, Nr. 42-1454).
	Kultūros pažinimas ir prieinamumas užtikrinamas įgyvendinant sklaidą, plėtrą ir saugojimą [pagal kontekstą]	Kultūros pažinimo ir prieinamumo užtikrinimas	3. 2002 m. patvirtinta <i>Regionų kultūros plėtros programa</i> (Žin., 2002, Nr. 82-3521).
			4. Darnaus vystymosi prioritetas Lietuvoje numatytas „Lietuvos valstybės, jos etninių regionų, tautinių mažumų kultūrinio savitumo ir tapatumo išsaugojimas“ (<i>Nacionalinė darnaus vystymosi strategija</i> , 22 str., Žin., 2003, Nr. 89-4029), kuris prie šalies darnios aplinkos vystymosi prisideda savo turimais saugomais ir tvarkomais kultūros paveldo objektais, skatinamu kultūriniu turizmu, išlaikant visuomenės kultūrinę saviraišką, užtikrinant Lietuvos kultūros tapatumą.
Etninės kultūros puoselėjimas ir sklaida užtikrinama įgyvendinant edukaciją	Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	7. Bibliotekų aktyvus dalyvavimas puoselėjant ir skleidžiant etninę kultūrą išreiškiamas per bibliotekų kuriamas ir įgyvendinamas edukacines etninės kultūros programas, bendradarbiaujant su kitomis kultūros ir švietimo įstaigomis (<i>Dėl etninės kultūros plėtros valstybinės programos patvirtinimo</i> , Žin., 2003, Nr. 60-2725).	

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas bibliotekas įtraukiant į dalyvavimą regionų kultūros plėtroje, apimančią regionų etninio, kalbinio, istorinio, kultūrinio savitumo ir tradicijų puoselėjimą, etnografiją (tarmės, tradicijos ir papročiai, integruotas baltų genčių palikimas). Dalyvavimas įgyvendinamas naudojant turimą infrastruktūrą (materialiąją bazę ir informacinius išteklius) regionų gyventojų poreikiams tenkinti. Bibliotekoms numatomos funkcijos regionuose teikiant kultūros ir meno paslaugas, tenkinant kultūros poreikius ir ugdant etnografinių regionų tradicijas, tampant pagrindiniais regionų informacinės visuomenės ugdymo centrais, naudojant apskričių viešųjų bibliotekų tinklą, diegiant LIBIS programą viešosiose bibliotekose ir jų filialuose. Bibliotekos

skatinamos bendradarbiauti su kitomis kultūros ir švietimo institucijomis kuriant ir įgyvendinant edukacines etninės kultūros programas.

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo teisės aktuose neakcentuojamas, formuojamas pasyviai, tačiau turinys apie kontekstą atskleidžia bibliotekų galimybes aktyviau dalyvauti valstybinėse programose, skleidžiant informaciją įvairiomis socialinėmis temomis, aktualiomis individams ir bendruomenėms (23 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmeniui 2000–2004 m.*).

23 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmeniui 2000–2004 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Galios formuotoja</i>	Informuojama apie intelektinės nuosavybės teisę, profesinį orientavimą	Propagavimas	1. 2003 m. <i>Profesinio orientavimo strategijoje</i> (patvirtinta 2003 m. lapkričio 19 d., įsigaliojo 2004 m. balandžio 18 d., Žin., 2004, Nr. 56-1955) bibliotekos yra įtraukiamos į profesinio orientavimo sistemą kaip vienas iš informavimo taškų, galinčių teikti informavimo paslaugas apie profesinę aplinką ir padėti joje dalyvauti, naudojantis bendra <i>Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema – AIKOS</i> . 2. 2004 m. LRKM patvirtintoje <i>Visuomenės informavimo intelektinės nuosavybės teisių klausimais programoje</i> (Žin., 2004, Nr. 47-1559) planuojamos priemonės ir palankios sąlygos intelektinių teisių klausimams skleisti per bibliotekas, derinant teisių turėtojų ir teisių naudotojų interesus, keliant kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikaciją parengiant juos dirbti informacinėje visuomenėje, šviečiant visuomenę, organizuojant bibliotekose įvairius renginius intelektinės nuosavybės apsaugos klausimais (kilnojamasias parodas, informacinius standus ir kt.), informuojant visuomenę apie priemonių, skirtų kompensuoti autorių turtinių teisių apribojimus ir kt. veiklas.
			3. 2002 m. priimtas <i>Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas</i> (Žin., 2002, Nr. 40-1499), kuriame svarbi vieta skiriama visuomenės informavimui ir informacijos apie atliekų tvarkymą sklaidai, sudarant sąlygas aplinkosauginiam švietimui ir skatinant prisidėti prie atliekų tvarkymo (bibliotekos informacijos sklaidai įgyvendinti šiame dokumente neįvardintos).

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas numatant bibliotekų infrastruktūros naudojimą politikų formuluojamų temų sklaidai visuomenėje.

Bibliotekų kaip *atminties institucijų* ir *kultūros skleidėjų* vaidmenų formavimo situacija sietina su Lietuvos siekiu įstoti į Europos Sąjungą. 2000–2004 m. laikotarpio teisės aktuose atsiranda bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmens formavimo pagrindžiamieji teiginiai.

2.4.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Socialinių struktūrų pokyčiai (konceptas) pasireiškia valstybinio lygmens rūpinimusi įvairaus amžiaus ir socialinių grupių asmenų socialine gerove. Orientavimasis į vaikus ir jaunimą, apimant beveik visą jauno žmogaus gyvenimą, formuoja bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmenį. Numatoma, kad šiame procese turi dalyvauti tiek privataus sektoriaus organizacijos, tiek ir viešojo sektoriaus paslaugas teikiančios institucijos. Bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas siekiu sukurti modernią biblioteką su modernia infrastruktūra, atnaujinant fiziškai ir morališkai pasenusius pastatus ir erdves, užtikrinant nuolatinį informacinių išteklių papildymą.

2000 m. tęsiamos švietimo sistemos reformos, kurios daro įtaką kultūros ir bibliotekų sričiai. Bibliotekos švietimo ir mokslo srityje dažniausiai suprantamos kaip infrastruktūros dalis, prisidedanti prie studijų programų įgyvendinimo kvalifikuotais specialistais, auditorijomis, laboratorijomis, mokslo ir meno kūrybine veikla, mokomosiomis ir informacinėmis priemonėmis. Taip pat teisės aktuose formuojama nauja bibliotekos kaip *socialinės sąveikos erdvės* vaidmens prasmė – tai vieta, kurioje asmenys savišvietos būdu gali įgauti kompetencijų, dalyvauti neformaliajame vaikų ir suaugusiųjų švietime, bibliotekoms priskiriamos funkcijos, susijusios su nuotolinio mokymo centro veiklomis (24 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

24 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2000–2004 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Socialinių sąveikų erdvė	Sudaromos sąlygos įgyvendinti žmogaus teises į kultūrą, tinkamą socialinę aplinką, informaciją, mokymąsi [pagal kontekstą]	Individu socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	<p>1. 2002 m. priimamas <i>Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas</i>, kuris numato, kad kiekvieno žmogaus laivės gali būti įgyvendintos tik „sudarius sąlygas kiekvienam žmogui naudotis savo pilietinėmis ir politinėmis bei ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis“ (Žin., 2002, Nr. 77-3290).</p> <p>2. <i>Jaunimo politikos pagrindų įstatyme</i> numatoma, kad jaunimo politikos įgyvendinimo sritys apima beveik visą jauno žmogaus gyvenimą nuo <i>pilietiškumo ugdymo, švietimo, mokymo, mokslo, studijų, neformalaus ugdymo, laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros, socialinės ir sveikatos apsaugos iki sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto</i> (4 str., Žin., 2003, Nr. 119-5406).</p> <p>3. <i>Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje</i> (Žin., 2003, Nr. 52-2316) be socialinių ir ekonominių tikslų išsikeliami tikslai, susiję su kultūros prieinamumu.</p> <p>4. Aplinkosaugos, ekonomikos ir socialinės aplinkos lygiavertis vystymasis leidžia visuomenei pasiekti gerovę, neperžengiant per didelio poveikio aplinkai ribų (<i>Nacionalinė darnaus vystymosi strategija</i>, Žin., 2003, Nr. 89-4029).</p>
	Bibliotekos – skirtingų socialinių grupių mokymosi ir tobulėjimo erdvė	Socialiai jautrių grupių įtraukimas	5. 2004 m. <i>Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo ataskaitoje</i> (Žin., 2004, Nr. 24-739) bibliotekos įvardijamos kaip švietimo veiklas įgyvendinančios institucijos, prisidedančios prie šalies vaikų gerovės kūrimo.
	Įgyvendina skaitymo skatinimo programas ir sudaro sąlygas ugdyti raštingumą	Raštingumo ir skaitymo skatinimas	6. Bibliotekos aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis ir organizacijomis, įgyvendinant bendras veiklas, susijusias su informacijos sklaida, kalbos ir kultūros puoselėjimu, skaitymo skatinimu (2002 m. <i>Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo</i> 2001 m. ataskaita, Valstybinė kalbos komisija, IX-1637, 2002-05-23).
	Bibliotekos – švietimo ir mokslo srities dalis	Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	<p>7. 2000 m. įtvirtinamos tradicinių religinių bendrijų švietimo įstaigos švietimo sistemoje (Žin., 2000, Nr. 40-1116).</p> <p>8. 2000 m. priimamas <i>Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas</i>, kuriame bibliotekos nurodomos kaip infrastruktūros dalis, <i>reikalinga atitinkamos studijų programos įgyvendinimui</i> (Žin., 2000, Nr. 27-715).</p> <p>9. <i>Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi bendroji programa</i> (Žin., 2003, Nr. 5-214).</p> <p>10. Biblioteka kaip viena iš daugelio švietimo</p>

		<p>infrastruktūros dalių, kuriai skaičiuojamas mokymo lėšos (<i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas</i>, Žin., 2003, Nr. 63-2853).</p> <p>11. <i>Valstybinėje švietimo programos strategijoje 2003–2012 metams</i> planuojama kurti švietimo tinklą su bibliotekomis: „<...> kiekvienoje seniūnijoje veiktų mokykla arba biblioteka – nuotolinio mokymo centras <...>“ (IV d., 4 p., Žin., 2003, Nr. 71-3216).</p> <p>12. 2003 m. akademinės ir viešosios bibliotekos, kaip ir kitos institucijos, užsiimančios mokslo, studijų ar švietimo veikla, turi galimybę prisijunti prie Lietuvos universitetų ir mokslo institucijų iniciatyva sukurtos organizacijos <i>Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklo LITNET</i> (Žin., 2003, Nr. 113-5090).</p>
	<p>Bibliotekos – neformaliojo švietimo užtikrinamos, įgyvendinančios neformaliojo ugdymo programas</p>	<p>13. Biblioteka – dalyvaujanti neformaliajame vaikų ir suaugusiųjų švietime (<i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 7, 8, 10, 11, 15, 16, 29, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 56, 58, 59, 60, 61, 66, 69, 70, 71, 72 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas</i>, Žin., 2004, Nr. 103-3755).</p> <p>14. 2004 m. <i>Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija</i> (Žin., 2004, Nr. 56-1957) apima platų įvairaus amžiaus ir patirčių visuomenės narių mokymosi poreikių spektrą nuo vaikystės (pasirengimas mokymuisi), brandaus amžiaus (įgyjant ir tobulinant profesinę kompetenciją) iki gilios senatvės (praplečiant socialinį ir kultūrinį išprusimą), todėl „būtina infrastruktūros įvairovė – ugdymo ir įvairaus lygio švietimo institucijos, bibliotekos, įvairios kultūros įstaigos ir pan. <...>“ (5.6 punktas, Žin., 2004, Nr. 56-1957).</p>
	<p>Suteikia visuomenei erdvę ir informacinius išteklius mokymuisi visą gyvenimą</p>	<p>Įtraukimas į viso gyvenimo mokymosi procesus</p> <p>15. Biblioteka gali būti erdvė, kurioje asmenys savišvietos būdu gali įgauti kompetencijų (<i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas</i>, Žin., 2004, Nr. 120-4437).</p>
	<p>Teikia el. viešojo administravimo paslaugas [pagal kontekstą]</p>	<p>Parama profesinėje veikloje</p> <p>16. „atsiranda naujo tipo – virtualiųjų įmonių, elektroninio viešojo administravimo, darbo, mokymosi ir kultūros plėtros – galimybių“ (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginio plano patvirtinimo</i>, Žin., 2001, Nr. 71-2534).</p> <p>17. Informacinės visuomenės plėtra daro įtaką kultūrai, socialinei, švietimo ir mokslo aplinkoms, rinkos, darbo vietų, namų ūkio ir laisvalaikio pasikeitimams (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginio plano patvirtinimo</i>, Žin., 2001, Nr. 71-2534).</p>

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo intensyviausiai formuojamas per švietimo ir mokslo srities teisės aktus, įtraukiant bibliotekas į įvairaus amžiaus ir socialinių grupių formalųjį ir neformalųjį švietimą. Bibliotekos, įgyvendindamos socialinių sąveikų erdvės vaidmeniui priskiriamas funkcijas, yra švietimo ir mokslo institucijų rėmėjos arba jų infrastruktūros dalis. Ir vienu, ir kitu atveju, teisės aktuose formuluojama būtinybė tobulinti bibliotekų infrastruktūrą tinkamam vaidmens įgyvendinimui: parengti materialiąją bazę, kompiuterizuoti ir automatizuoti mokyklų bibliotekų darbą, taip pat numatoma kelti mokyklų bibliotekininkų kvalifikaciją.

Bibliotekų infrastruktūros tobulinimas, siekiant, kad bibliotekų teikiamos paslaugos atitiktų visuomenės poreikius, numatomas pagal valstybės finansuojamą nacionalinę bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą – formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo (25 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

25 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2000–2004 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Viešojo sektoriaus institucija</i>	Sprendžiami steigėjų ir savininkų funkcijų, pareigų ir teisių klausimai	Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tikslinamos ir nurodomos LRKM pareigos ir atsakomybės pavaldžioms kultūroms įstaigoms, taip pat ir bibliotekoms (Žin., 2001, Nr. 47-1628; 2002, Nr. 60-2467), 2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas nagrinėja prašymą dėl 1993 m. priimto ir 1995 m. pakeisto įstatymo <i>Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos neprieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai</i> (Žin., 2002, Nr. 44-1679). 3. <i>Valstybės ilgalaikės raidos strategija</i> (Žin., 2002, Nr. 113-5029). 4. 2002 m., remiantis <i>Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginiu planu</i> (Žin., 2001, Nr. 71-2534), patvirtinta <i>Valstybinės registrų integralios sistemos kūrimo strategija</i> (Žin., 2002, Nr. 83-3599). Numatoma vienodais principais registruoti visus juridinius asmenis, kurti specifinės paskirties antrinius registrus (švietimo ir studijų institucijų, bibliotekų ir panašius), papildant juos gyventojams ir darbdaviams reikalinga išsamia informacija ir teikiant ją naudotojams (33.8.5 p., Žin., 2002, Nr. 83-3599). 5. Įstatymas <i>Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos neteko galios</i> (Žin., 2004, Nr. 156-

		5693).
Infrastruktūrai tobulinti reikalingas papildomas finansavimas	Įgyvendinamos funkcijos pagal turimą finansavimą	6. <i>Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programa</i> numatyta ilgam dešimties metų laikotarpiui, nuo 2003 iki 2013 m., todėl nustatyti saugikliai įvairioms situacijoms, pavyzdžiui, lėšos programai įgyvendinti numatomos pagal „šalies finansines galimybes kiekvienais metais rengiant atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą ir Valstybės investicijų programą“ (Žin., 2002, Nr. 92-3943).
Didinamas profesijos prestižas visuomenėje	Stiprinama profesinė bendruomenė	7. 2001 m. LRV įsteigia keturias stipendijas, į kurias įtraukiami ir kultūros kūrėjai: 1. strateginių meno ir kultūros projektų (programų) valstybės stipendija; 2. individuali valstybės stipendija; 3. edukacinė valstybės stipendija ir 4. vardinė stipendija (Žin., 2001, Nr. 40-1401). 8. <i>Metų bibliotekininko konkursas</i> (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1999 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. 520 <i>Dėl Metų bibliotekininko konkurso nuostatų patvirtinimo</i> nerastas), pervadinamas įsteigiant premiją ir <i>Geriausio bibliotekininko vardo</i> renginį (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2002 m. spalio 30 d. įsakymas Nr. 393 <i>Dėl Kultūros ministerijos gražiausių metų knygų ir geriausio bibliotekininko vardo premijų įsteigimo</i> nerastas; Žin., 2003, Nr. 33-1395). 9. 2004 m., keičiant kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką, papildomas pareigų, kurios yra priskirtinos kultūros ir meno darbuotojams, sąrašas įrašant <i>kultūrinės veiklos vadybininkus</i> ir <i>kultūros projektų vadovus</i> (Žin., 2005, Nr. 8-252).
Kuriama sistema kompetencijoms stiprinti		10. 2002 m. patvirtinti nauji centralizuotai visų šalies kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimu besirūpinančio Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro nuostatai, kuriuose nurodoma, kad centras yra skirtas „kelti kultūros darbuotojų profesinę (specialybinių) kvalifikaciją, lavinti jų vadybinio (administracinio) darbo įgūdžius, atitinkančius šiandieninius kultūros įstaigų veiklos poreikius“ (II d., 6 p., Žin., 2002, Nr. 42-1584).
Atstovai įtraukiami į šalies kultūros politikos formavimą		11. Bibliotekos įtraukiamos į suplanuotą bendrą kultūros veiklų įgyvendinimą, pavyzdžiui, 2001–2003 m., įgyvendinant <i>Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejaus minėjimo</i> programą (Žin., 2001, Nr. 95-3358). 12. 2001 m. bibliotekų atstovas (LNB generalinis direktorius, kaip Lietuvos bibliotekų tarybos narys) yra įtraukiamas į atnaujintą <i>Lietuvos kultūros ir meno tarybos</i> sudėtį (Žin., 2001, Nr. 10-297; Nr. 6-167; 2003, Nr. 51-2289), kuri atlieka kultūros politikos eksperto ir konsultanto funkcijas, siekiant analizuoti ir patarti kultūros politikos klausimais. 13. 2002 m. tikslinama <i>Lietuvos bibliotekų tarybos</i> , atliekančios ekspertines funkcijas kultūros politikos bibliotekininkystės srityje, nuostatų dalis apie tarybos

			<p>sudėtį: sudaro LNB, valstybinės reikšmės, apskričių, savivaldybių bibliotekų, bibliotekinių draugijų, sąjungų, asociacijų atstovai, mokslininkai ir kiti bibliotekininkystės specialistai (Žin., 2002, Nr. 109-4834).</p>
	<p>Infrastruktūros tobulinimas: naujų pastatų statyba ir senųjų rekonstravimas bei remontas, kompiuterinės įrangos (kompiuteriai, spausdintuvai, kompiuteriniai projektoriai ir kita) atnaujinimas, interneto ryšio įranga ir mokestis už interneto paslaugas, mokestis už LIBIS aptarnavimą ir kitos, nenumatytos galimos išlaidos</p>	<p>Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė</p>	<p>14. Planuojama įgyvendinti nacionalinę bibliotekų rekonstrukcijos ir modernizavimo programą (<i>LRV 2001–2004 m. programos priemonės</i>, Žin., 2001 Nr. 86-3015).</p> <p>15. <i>Lietuvos bibliotekų modernizavimo programa 2003–2013 metams</i> (Žin., 2002, Nr. 92-3943).</p> <p>16. <i>Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programoje</i> daugiausia lėšų pagal poreikį buvo numatyta naujų bibliotekų pastatų statybai, senųjų rekonstravimui ir remontui (Žin., 2002, Nr. 92-3943).</p>
	<p>Nustatomos veiklos ir atliekamos funkcijos</p>		<p>17. <i>Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo straipsnių pakeitimai ir papildymai</i> (Žin., 2000, Nr. 43-1223).</p> <p>18. <i>Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas</i>, kuriame nurodomos bibliotekų veiklos sritys: „Biblioteka – <...> juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, <...>“ (2 str., Žin., 2004, Nr. 120-4431).</p>

Teisės aktuose bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo formuojamas informacinės visuomenės plėtros kontekste, planuojant įgyvendinti bibliotekų infrastruktūros modernizavimą. Visa *Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programa* (Žin., 2002, Nr. 92-3943) yra paremta visuomenės poreikiu ir teise įgyti žinių, būtinų kokybiškam žmogaus gyvenimui, ir bibliotekų neišnaudotu potencialu bei nepajėgumu įgyvendinti priskiriamų funkcijų šioje srityje dėl nesutvarkytos infrastruktūros (netinkamų sąlygų kaupti, saugoti ir pateikti visuomenei nacionalinius kultūros ir mokslo paveldo objektus ir neužtikrinto fondų prieinamumo). Programoje suplanuoti bibliotekų renovacijos ir modernizavimo darbai, kompiuterinės

technikos įsigijimas ir atnaujinimas, bibliotekų dokumentų fondo komplektavimas ir elektroninių dokumentų (per duomenų bazes) prenumerata, LIBIS diegimas.

Bibliotekų *socialinių sąveikų erdvės* ir *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmenys teisės aktuose tiriamu laikotarpiu formuojami siekiant įgyvendinti informacinės visuomenės plėtros viziją, kur bibliotekos atitinka modernios institucijos koncepciją, sudarančią visuomenei galimybes tenkinti socialinius poreikius.

2.4.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims

Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnio (konceptas) įtaka susijusi ne tik su informacijos gausa, bet ir su atsiradusiomis naujomis informacijos prieigos galimybėmis, naudojant informacines ir komunikacines technologijas. Visuomenės galimybės ieškoti, gauti ir naudoti informaciją, dalintis ir gauti kūrybos produktus beveik neribotai, sudarė sunkumų intelektinės nuosavybės teisių turėtojams įgyvendinti savo pagrįstus lūkesčius ir interesus dėl tinkamo ir sąžiningo jų kūrybos produktų naudojimo. Tiriamu laikotarpiu rengiami abiejų pusių (visuomenės ir intelektinės nuosavybės teisių turėtojų) interesus atitinkantys teisės aktai (kai visuomenei sudaromos sąlygos naudotis el. paslaugomis, o intelektinės nuosavybės turėtojų interesai ginami tobulinamu autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu ir kitais susijusiais oficialiais dokumentais), kuriuose formuojami bibliotekų kaip *informacijos ir žinių centro* ir *technologijų centro* vaidmenys.

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo formuojamas įgyvendinamos intelektinės nuosavybės teisės ir informacinės visuomenės plėtros teisės aktuose. Siekiama sudaryti visuomenei galimybes įgyti žinių ir kvalifikaciją, sulyginti miesto ir kaimo informacinės infrastruktūros netolygumus, suteikti gyventojams vienodas galimybes naudoti informacines technologijas socialinėms ir visuomeninėms reikmėms (26 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

26 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Informacijos ir žinių centras</i>	Procesai dokumentuojami ir standartizuojami dokumentų fondo apsaugai	Kaupimas ir saugojimas	<p>1. 2000 m. patvirtinami <i>Bibliotekos fondo apsaugos nuostatai</i> (Žin., 2000, Nr. 33-944), patvirtinant bibliotekų fondo apskaitos formas, pagal kurias pildoma informacija apie bibliotekų dokumentų priėmimą, registravimą, įrašymą į bendrąją fondo apskaitą, perdavimą-priėmimą, bibliotekų fondų patikrinimą ir nurašymą su nurodomomis nurašymo priežastimis.</p> <p>2. <i>Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programa</i> (Žin., 2002, Nr. 92-3943) siekiama spręsti problemas, susijusias su bibliotekų neišnaudotu potencialu ir nepajėgumu įgyvendinti priskiriamų funkcijų dėl nesutvarkytos infrastruktūros: netinkamų sąlygų kaupti, saugoti ir pateikti visuomenei nacionalinio kultūros ir mokslo paveldo objektus ir neužtikrinto fondų prieinamumo.</p> <p>3. Kokybiškoms veikloms bibliotekose turi būti sutvarkyta ir paruošta vaikų aptarnavimui skirta infrastruktūra: komplektuojami vaikams skirti leidiniai ir žaislotekos, sudarytos sąlygos vaikams lankytis bibliotekose, dalyvauti neformalaus švietimo programose, naudotis interneto skaityklomis ir kt. (<i>Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo ataskaita</i>, Žin., 2004, Nr. 24-739).</p>
	Bendradarbiaujama su kitomis institucijomis informacinės visuomenės plėtoje.	Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	<p>4. <i>LRV 2001–2004 m. programos priemonėse</i> (Žin., 2001, Nr. 86-3015) bibliotekos išskiriamos dėl turimų informacijos išteklių ir veiklos pobūdžio dirbant su informacinės visuomenės plėtra.</p> <p>5. <i>Lietuvos Respublikos kultūros politikos nuostatuose</i> muziejai ir bibliotekos yra įvardijami kaip „pagrindinės kultūros įstaigos, kurių funkcijos sietinos su informacinės visuomenės plėtra“ (V d., 18 p., Žin., 2001, Nr. 42-1454).</p> <p>6. <i>Lietuvos nacionalinė informacinės visuomenės plėtros</i></p>

			<p><i>konceptija</i> (Žin., 2001, Nr. 71-2534).</p> <p>7. Saugojamas ir puoselėjamas kultūros savitumas (akcentuojant regioninį ir tautinį), tuo pačiu metu stiprinant informacinės ir žinių visuomenės kūrimą (pagal <i>Nacionalinę darnaus vystymosi strategijos</i> 106 ir 264 p., Žin., 2003, Nr. 89-4029).</p>
	<p>Gyventojams užtikrina prieigą prie reikalingos viešosios informacijos (el. bibliotekų katalogai ir galimybė užsisakyti leidinius; informacijos apie valstybės institucijas ir įstaigas internete paieška ir informacija apie jų teikiamas viešąsias paslaugas), naudojantis kompiuterizuotomis darbo vietomis su internetu.</p>	<p>Informacinis aprūpinimas</p>	<p>8. Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginiame plane numatytas finansavimas prieigai prie interneto ir interneto svetainėms, programų licencijoms ir aptarnavimo užmokesčiui, prenumeruojamoms duomenų bazėms (LITLEX, EBSCO, Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių bazė) ir elektroniniams leidiniams, suvestinio katalogo rengimui ir Lietuvos virtualios bibliotekos sukūrimui, taip pat numatoma bibliotekas aprūpinti kompiuteriais, prijungtais prie interneto, ir sudaryti sąlygas jais naudotis (IV d., 1.6. ir 1.7 p., Žin., 2001, Nr. 71-2534).</p> <p>9. LRV programoje numatyta bibliotekose steigti atvirus visuomenei prieigos prie interneto taškus (ypač kaimo ir miestelių viešųjų bibliotekų pagrindu), sudaryti prieigą prie informacijos (<i>Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimo Nr. 1196 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo pakeitimo“</i>, Žin., 2002, Nr. 114-5100).</p> <p>10. 2003 m. bibliotekos yra įtraukiamos į <i>Elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemones</i>, kaip institucijos, kurios gali prisidėti kuriant gyventojams prieigą prie jiems reikalingos viešosios informacijos, naudojantis kompiuterizuotomis darbo vietomis su internetu (Žin., 2003, Nr. 112-5022).</p>
	<p>Ugdo visuomenės informacinį raštingumą. Infrastruktūra pritaikyta naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis</p>	<p>Informacinio raštingumo ugdymas</p>	<p>11. Bibliotekoms išskelti nauji uždaviniai, siekiant plėsti informacinę visuomenę, sudarant sąlygas visuomenės nariams įgyti žinių ir kvalifikaciją, lyginant miesto ir kaimo ryšių informacinės infrastruktūros netolydumus, suteikiant gyventojams vienodas</p>

			galimybes naudoti informacines technologijas socialinėms ir visuomeninėms reikmėms (pagal nustatytus Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijos tikslus, II d., Žin., 2001, Nr. 71-2534).
	Sudaro sąlygas visuomenei kurti, dalintis ir skleisti žinias ir informaciją	Žinių kūrimas ir dalinimasis	<p>12. 2003 m. <i>Kultūros ir sporto rėmimo fondo</i> finansuojamų projektų sąrašuose (Informaciniai pranešimai, 2003, Nr. 40) ir 2004 m. protokole dėl projektų įgyvendinimo ataskaitų (Informaciniai pranešimai, 2004, Nr. 38) 16 iš dalies finansuojamų projektų yra parengti bibliotekų. Remiantis finansuotų projektų pavadinimais, projektinėje veikloje dalyvaujančios bibliotekos koncentruojasi į informacijos parengimą, leidinių leidybą, duomenų bazių kūrimą, skaitymo skatinimą, socialinę integraciją, skaitmeninimo veiklas ir kt. (Informaciniai pranešimai, 2003, Nr. 40).</p> <p>13. Pagrindinė viešosios bibliotekos paskirtis visuomenėje – „minčių, idėjų, žinių, informacijos ir patyrimo, užfiksuotų dokumentuose, saugojimas, tvarkymas ir sklaidimas“ (<i>Valstybės ilgalaikės raidos strategija</i>, Žin., 2002, Nr. 113-5029).</p> <p>14. Bibliotekoms keliami aukšti reikalavimai dalyvaujant informacinės visuomenės plėtroje, saugant, tvarkant, sklaidžiant <i>mintis, idėjas, žinias, informaciją ir patirtį, užfiksuotas dokumentuose</i> (<i>Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programa</i>, I d., Žin., 2002, Nr. 92-3943).</p> <p>15. Įsakymas <i>Dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategijos ir informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų programos patvirtinimo</i> (patvirtinamas 2004 m. gruodžio mėn. 14 d., Žin., 2005, Nr. 7-217).</p>

	Intelektinės nuosavybės teisės subjektai, įgyvendina autorių teisę teikti dokumentus panaudai	Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	16. Tobulinamas <i>autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas</i> ir jo įgyvendinimo tvarka bei kiti susiję dokumentai (Žin., 2000, Nr. 66-1985; 2002, Nr. 15-575; 2003, Nr. 28-1125; 2004, Nr. 47-1559). 17. LRV programoje bibliotekos matomos kaip svarbūs subjektai autorių teisių ir gretutinių teisių srityje, autoriams mokantys autorinius honorarus už <i>knygų bibliotekose naudojimą (LRV 2001-2004 m. programos priemonės</i> , 101 p., Žin., 2001, Nr. 86-3015). 18. LRV priėmė nutarimą <i>Dėl autorinio atlyginimo už knygų ir kitų leidinių panaudą bibliotekose mokėjimo tvarkos</i> , Žin., 2002, Nr. 15-575; 19. Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2003, Nr. 28-1125).
	Perkeliama į virtualią erdvę, el. bibliotekos kūrimo pradžia	Kuriama el. biblioteka	20. 2004 m. LRŠMM suplanavo valstybinės svarbos projektų teikėjams bendrojo programavimo priemonę <i>Mokymosi visą gyvenimą sąlygų plėtra</i> Lietuvos virtualios bibliotekos bei visateksčių dokumentų bazės sukūrimui ir plėtotei (2.1. p., Žin., 2004, Nr. 118-4404).
	-----	Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	-----

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas planuojant infrastruktūros tobulinimą, siekiant bibliotekų įgyvendinamų funkcijų informacinės visuomenės plėtros įgyvendinimo sąlygų atitikties.

Atsižvelgiant į visuomenės informacinės elgsenos kaitą, įgyvendinti pakeitimai autorių teisių ir gretutinių teisių srityje. Bibliotekos suprantamos ne tik kaip institucijos, įgyvendinančios autoriams priklausančias turtines teises teikiant leidinius panaudai, už kurią atsiskaitoma, bet ir kaip institucijos, kurios yra autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų partnerės ir informacijos, leidžiančios stiprinti autorių teises visuomenėje, skleidėjos bei kūrybos propaguotojos, atstovaujančios autorių interesams.

Bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo teisės aktuose taip pat formuojamas planuojant bibliotekų infrastruktūros tobulinimą, sudarant sąlygas bibliotekų vartotojams naudotis informacijos ištekliais internetu per viešus interneto prieigos taškus (27 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.*).

27 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2000–2004 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Technologijų centras</i>	Kompiuterinė įranga ir programos diegiamos siekiant skirtingų grupių žmonių įtraukimo į informacinę visuomenę	Bibliotekų kompiuterizacija ir bibliotekinių procesų automatizavimas	<p>1. Bibliotekos yra suprantamos kaip galinčios prisidėti prie informacinės visuomenės plėtros sudarant „sąlygas viešųjų, aukštųjų mokyklų ir mokslo įstaigų, bibliotekų skaitytojams naudotis kompiuterizuotomis Lietuvos ir užsienio bibliotekų paslaugomis ir informacijos šaltiniais“ (<i>Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcija</i>, III d., Žin., 2001, Nr. 71-2534)</p> <p>2. Į <i>Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą</i> įtrauktas lėšų poreikis bibliotekų techninei bazei atnaujinti: kompiuterinei įrangai (kompiuteriai, spausdintuvai, kompiuteriniai projektoriai ir kita), interneto ryšio įrangai ir mokesčiams už interneto paslaugas, LIBIS aptarnavimą ir kitoms, nenumatytoms galimoms išlaidoms (3 priedas, Žin., 2002, Nr. 92-3943).</p> <p>3. 2004 m. LRŠMM, tęsiant 2000 m. pradėtus darbus kompiuterizuojant ir diegiant IKT mokyklose, patvirtina <i>Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų programa</i> (įsakymas patvirtintas 2004 m. gruodžio 15 d., įsigaliojo 2005 m. sausio 19 d., 13.2 p., Žin., 2005, Nr. 7-217).</p>
	Kuriami vieši interneto prieigos taškai	Prieigos prie interneto sudarymas	<p>4. Numatyta bibliotekose steigti atvirus visuomenei prieigos prie interneto taškus (<i>Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimo Nr. 1196 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo pakeitimo</i>, Žin., 2002, Nr. 114-5100).</p> <p>5. Bibliotekose kuriami atviri interneto prieigos taškai „per kuriuos gyventojai, neturintys kompiuterių <...>, galėtų mokytis, įgyti kvalifikaciją, kaupti informacinių technologijų naudojimo patirtį, panaudoti savo reikmėms Lietuvos ir užsienio informacinių tinklų teikiamas galimybes“ (<i>Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcija</i>, III d., Žin., 2001, Nr. 71-2534).</p>

			6. Bibliotekos matomos kaip institucijos, kuriose skaitytojams sudaromos sąlygos naudotis informacijos ištekliais internetu per viešus interneto prieigos taškus (<i>Valstybės ilgalaikės raidos strategija, Žin., 2002, Nr. 113-5029</i>).
	Ugdomas technologinis raštingumas.	Technologinio raštingumo ugdymas	7. Išlaikomas balansas tarp kultūros savitumo ir tapatumo išsaugojimo būtinybės ir informacinių bei komunikacinių technologijų plėtros neišvengiamumo (<i>Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, Žin., 2003, Nr. 89-4029</i>). 8. Planuojama „plėtoti mokyklų bibliotekų tinklą kaip prieigos prie interneto visiems mokiniam, mokytojams, bendruomenei galimybę“ (įsakymas <i>Dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategijos ir informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų programos patvirtinimo patvirtinamas 2004 m. gruodžio mėn. 14 d., Žin., 2005, Nr. 7-217</i>). 9. Biblioteka – „<...> informacinės visuomenės proceso dalyvė, <...> visos bendruomenės informacinis centras su kompiuteriais“ (įsakymas <i>Dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategijos ir informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų programos patvirtinimo patvirtinamas 2004 m. gruodžio mėn. 14 d., Žin., 2005, Nr. 7-217</i>). 10. <i>Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje</i> (Žin., 2002, Nr. 113-5029) tarp perspektyvinių tikslų yra numatytas gyventojų kompetencijų stiprinimas, įgyjant reikalingų žinių kasdieninei veiklai, naudojant šiuolaikines informacines technologijas. 11. 2004 m. <i>Visuotinio kompiuterinio raštingumo programoje</i> (Žin., 2004, Nr. 140-5124) bibliotekos, kartu su švietimo institucijomis, asociacijomis ir kitomis organizacijomis, planuojamos įtraukti į kompiuterinio raštingumo mokymo paslaugas teikiančių institucijų internetinę duomenų bazę (IV d., 17.2 p., Žin., 2004, Nr. 140-5124).

Bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas suteikiant funkcijas, kurioms įgyvendinti reikalingas infrastruktūros atnaujinimas ir tobulinimas: bibliotekų kompiuterizavimas, viešų interneto prieigos taškų kūrimas ir visuomenės technologinio raštingumo ugdymas.

2000–2004 m. laikotarpiu bibliotekų kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmens ir *technologijų centro* vaidmens formavimas teisės aktuose siejamas su informacinių ir

komunikacinių technologijų visuomenėje plėtra, siekiu sudaryti visoms socialinėms grupėms vienodas sąlygas naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir informacijos ištekliais, informacinių išteklių gausa ir poreikiu jais naudotis.

2.4.4. 2000–2004 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas

2000–2004 m. laikotarpiu, planuojant Lietuvos stojimą į Europos Sąjungą, keičiantis kultūros politikai ir plėtojant informacinės visuomenės plėtros koncepciją, sudarančią sąlygas visuomenės nariams, neatsižvelgiant į jų socialinę padėtį, laisvai gauti ir naudoti informacija bei informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, šalies teisės aktuose formuojami bibliotekų vaidmenys įgauna daugiau balanso ir labiau nei prieš tai analizuotais laikotarpiais atspindi tinklaveikos visuomenės formuojamų veiksnių įtaką bibliotekoms. Šiuo laikotarpiu teisės aktuose intensyviai formuojamas bibliotekos kaip **informacijos ir žinių centro vaidmuo**, kuriam įtaką daro **skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos** veiksniai.

Tiriamu laikotarpiu bibliotekų vaidmenų pokyčiai susiejami su siekiu pritaikyti bibliotekų infrastruktūrą, ją modernizuojant, naujoms bibliotekų funkcijoms, susijusioms su informacinės visuomenės plėtra. *Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programoje 2003–2013 m.* (Žin., 2002, Nr. 92-3943) suplanuojamos trys sritys, kurioms būtinos valstybės investicijos: 1. *informacinių išteklių atnaujinimas*, 2. *bibliotekų veiklos procesų automatizavimas ir viešos interneto prieigos paslaugų plėtra*, 3. *pastatų atnaujinimas ir pritaikymas šiuolaikinės visuomenės informacinius poreikius ir technologijas atitinkančiai bibliotekų veiklai*.

Bibliotekų vaidmenys tampa eklektiški savo esme, nes aprėpia tiek informacines (žinių ir informacijos kaupimo, išsaugojimo ir skleidimo visuomenėje, naudojant šiuolaikines informacines ir komunikacines technologijas), tiek kultūrinės, tiek ir švietimo (dažniausiai neformalaus) funkcijas. Tiriamu laikotarpiu galima pastebėti, kad teisės aktuose ypač akcentuojami trys bibliotekų vaidmenys: biblioteka kaip **socialinių sąveikų erdvė**, biblioteka kaip **viešojo sektoriaus institucija** ir biblioteka kaip **informacijos ir žinių centras**.

2.5. 2005–2009 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys

2005–2009 m. laikotarpiu daug dėmesio skiriama regionų kultūros plėtrai ir prieigos prie kultūros sudarymui skirtingoms socialinėms grupėms. Šalies kultūros politikos sritis patiria struktūrinių pasikeitimų – 2007 m. priimamas *Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymas* (Žin., 2007, Nr. 81-3320). Taip pat daug dėmesio teisės aktuose skiriama visuomenės skaitymo problematikai, formuojama šalies skaitymo politika, siekiama kurti skaitančią, o tai reiškia, ir sugebančią kurti, intelektualią, besimokančią visuomenę.

Apskritai vertinant, bibliotekų sričiai skirtuose teisės aktuose prieš 2008 m. ekonominę krizę išreiškiami lūkesčiai, susiję su bibliotekų infrastruktūros tobulinimu, dokumentų fondo nuosekliu finansavimu, darbuotojų darbo užmokesčio didėjimu, bibliotekoms priskiriamų naujų funkcijų įgyvendinimu. Bibliotekų vaidmenys teisės aktuose formuojami kaip tarpšritiniai – bibliotekų sritis nėra įtraukiama į Kultūros rėmimo fondo finansuojamas kultūros sritis, tačiau sudaromos sąlygos gauti finansavimą iš kitų sričių projektų.

2.5.1. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims*

Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnys (konceptas) pasireiškia siekiant šiuolaikinių technologijų pritaikymo kultūros paveldo objektams išsaugoti, suteikiant visuomenei prieigą prie jų virtualioje erdvėje. Šis veiksnys turi įtakos bibliotekų kaip *atminties institucijų, kultūros skleidėjų ir galios formuotojų* vaidmenis.

Bibliotekų kaip *atminties institucijų* vaidmuo teisės aktuose formuojamas funkcijų rinkiniu – kultūros paveldo skaitmeninimo įgyvendinimu ir aktualizavimu visuomenėje (28 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

28 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Atminties institucija</i>	Infrastruktūra (materialioji bazė ir informaciniai išteklių) naudojami įgyvendinant ugdymo programas	Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	1. <i>Pilietinio ir tautinio ugdymo programa</i> (Žin., 2006, Nr. 102-3939) – planuojama per bibliotekas Lietuvos ir užsienio jaunimui bei suaugusiesiems skleisti tautinio ir pilietinio sąmoningumo ugdymui ir puoselėjimui parengtus informacinius šaltinius ir bibliotekose įgyvendinti piliečių viešųjų diskusijų klubus
	Kultūros paveldui saugoti naudojamos šiuolaikinės technologijos ir diegiami nauji procesai	Atminties išsaugojimas	2. <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 73-2649) bibliotekoms numatomos funkcijos, susijusios su Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimu ir skaitmeninimu. 3. 2009 m. <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijoje</i> (Žin., 2009, Nr. 66-2624; 2009, Nr. 120-5141) nustatomas strateginis tikslas „skatinti atminties institucijose saugomų kultūros paveldo objektų skaitmeninimą, užtikrinti Lietuvos kultūros paveldo saugojimą, integravimą į virtualią kultūros paveldo erdvę ir sklaidą pasaulyje“ (I d., 1 p., Žin., 2009, Nr. 66-2624). 4. <i>Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonės Nr. VP2-3.1-IVPK-04-V „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“ finansavimo sąlygos ir tvarka</i> (Žin., 2009, Nr. 74-3050, Priedas, 2009, Nr. 74-3050) numatomas Lietuvos kultūros paveldo objektų, svarbiausių istorijos ir visuomenės gyvenimo reiškinių, meno ir literatūros kūrinių skaitmeninimo veiklų įgyvendinimas. 5. Bibliotekos yra įtraukiamos į <i>Darna</i> vystymosi strategijos pakeitimus, kaip kultūros paveldo išsaugotojos plačiame Europos kultūros kontekste (Žin., 2009, Nr. 121-5215).
	Įgyvendinama kultūros paveldo sklaida, teikiamos informacijos ir kultūros paslaugos ir kuriami kultūros produktai	Kultūros paveldo aktualizavimas	6. Priimamas <i>Lietuvos Respublikos kilnojimųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas</i> (Žin., 2008, Nr. 81-3183), numatantis skaitmeninti ir aktualizuoti bibliotekų fonduose saugomą kilnojamąjį kultūros paveldą. 7. Patvirtinama <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcija</i> (Žin., 2005, Nr. 105-3877) – planuojama sudaryti prieigą prie kultūros paveldo, nepakenkiant saugomam rašytiniam, vizualiam, garsiniam ar kitam objektui, organizuojant skaitmeninimą, t.y. sukuriant skaitmeninę kopiją.

2005–2009 m. laikotarpiu yra plėtojama kultūros aplinka, sudaranti galimybes individams ir bendruomenėms kurti savo kultūrinį, tautinį, pilietinį tapatumą.

Bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas numatant kultūros paveldo objektų kaupimą, saugojimą ir aktualizavimą. Tobulinant procesus ir naudojant šiuolaikines technologijas, bibliotekose kuriamos skaitmeninės kultūros paveldo objektų kopijos, kurias galima interneto tinklais paskleisti visuomenėje.

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo yra formuojamas regionų kultūros politikos teisės aktuose, numatant bibliotekoms funkcijas, kurios padėtų puoselėti kultūrą ir užtikrinti visuomenės kultūros pažinimą (29 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

29 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Kultūros skleidėja</i>	Bibliotekos – regioninės kultūros dalis	Kultūros puoselėjimas	1. <i>Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas</i> (Žin., 2006, Nr. 6-192) 2. <i>Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategija</i> (Žin., 2009, Nr. 138-6089). 3. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pateikia nutarimą dėl 2002 m. gauto prašymo (Žin., 2005, Nr. 87-3274). Konstatuojama, kad kultūra yra viena iš prioritetinių valstybės politikos sričių; atsižvelgiant į situaciją, būtina reguliuoti santykius tarp valstybės ir savivaldos institucijų, todėl priimamas nutarimas, kad Lietuvos Respublikos įstatymas <i>Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos</i> (Žin., 1993, Nr. 59-1143) neprieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijai. 4. 2007 m. priimamas <i>Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo</i> , kurio lėšos skiriamos kultūrai ir menui remti, <i>įstatymas</i> (Žin., 2007, Nr. 81-3320)
	Vykdomi edukacinių programų užsiėmimai, organizuojamos parodos ir kultūriniai renginiai	Kultūros pažinimo ir prieinamumo užtikrinimas	5. 2008 m. patvirtintoje <i>Vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcijoje</i> (Žin., 2008, Nr. 20-739) planuojama plėtoti iki koncepcijos įgyvendintas veiklas (tokias kaip bibliotekų kuriamos ekspozicijos ir projektai), ugdant vaikų ir jaunimo meninę kultūrą per suaugusiųjų kuriamą meninę kultūrą vaikams (Žin., 2008, Nr. 20-739). 6. <i>Regionų kultūros plėtros programa</i> (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009-06-30, Nr. 77-3179) siekiama, kad apskričių viešosios bibliotekos užsiimtų kultūrine veikla ir įgyvendintų plėtros programas regionuose.

	Sukuriama aplinka kultūrinėms ir kūrybinėms veikloms įgyvendinti	Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	7. 2007 m. paskelbiami <i>Vaikų kultūros metais</i> (Žin., 2006, Nr. 133-5027). 8. Bibliotekos kaip kultūrinės edukacijos programų (kultūros objektų ir meno kūrinių pristatymai, renginiai, kultūrinių erdvių naudojimas) vaikams ir jaunimui rengėjos finansuojamose priemonėse <i>Vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos 2006–2011 metų programoje</i> (Žin., 2006, Nr. 102-3950). 9. <i>Nacionalinės darnaus vystymosi švietimo programa 2007–2015 m.</i> (Žin., 2007, Nr. 106-4348). 10. Patvirtinama <i>Vaikų kultūros metų programa</i> vaikų ir jaunimo meninės kultūros ir kultūrinio ugdymo renginiams inicijuoti ir organizuoti (Žin., 2007, Nr. 72-2858).
--	--	--	--

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo teisės aktuose stiprinamas bendrame valstybės politikos ekonominės ir socialinės sričių kontekste, atsižvelgiant į pasikeitusį požiūrį į šeimos ir vaikų gerovę, įžvelgiant kultūrinio išprusimo ir skaitymo įgūdžių reikšmę bendram teigiamam bendruomenių psichologiniam klimatui.

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas dėl bibliotekų turimų sudėtingų informacijos sklaidos įrankių, galinčių pasiekti įvairias, net labiausiai nutolusias, socialines grupes (30 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

30 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Galios formuotoja</i>	Infrastruktūra (komunikacijos kanalai ir informaciniai ištekčiai) naudojama informacijos aktualiomis temomis (intelektinės nuosavybės teisė, pilietiškumo ir tautiškumo) sklaidai	Propagavimas	1. 2005 m. LRŠMM parengė <i>Mokslo ir technologijų populiarinimo Lietuvoje strategiją</i> (Žin., 2005, Nr. 61-2170), planuojant sistemingai perduoti norimą informaciją visuomenei per jau veikiančias struktūras ir „informacijos pernešėjus“ (II d., 4.1 p., Žin., 2005, Nr. 61-2170). 2. 2006 m. patvirtinamas <i>priemonių planas 2007–2008 m.</i> (Žin., 2007, Nr. 19-723) <i>Visuomenės informavimo intelektinės nuosavybės teisių klausimais programai</i> (Žin., 2004, Nr. 47-1559): numatytas leidinio vaikams apie autorių teisių apsaugą platinimas per viešąsias bibliotekas, tyrimų apie knygų panaudą bibliotekose atlikimas, rezultatų sklaida ir kt. Šiomis priemonėmis siekiama „ugdyti Lietuvos žmonių savimonę ir pagarbą intelektinės veiklos rezultatams bei jų kūrėjų teisių apsaugai,

			<p>skatinant kūrybinę veiklą Lietuvoje ir teisėtą šios veiklos rezultatų sklaidą“ (III d., 11 p., Žin., 2007, Nr. 19-723).</p> <p>3. <i>Pilietinio ir tautinio ugdymo programa</i> (Žin., 2006, Nr. 102-3939): planuojama per bibliotekas skleisti Lietuvos ir užsienio jaunimui bei suaugusiems tautinio ir pilietinio sąmoningumo ugdymui ir puoselėjimui skirtus informacijos šaltinius.</p>
--	--	--	---

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmeniu siekiama bibliotekų infrastruktūrą panaudoti tarpininkavimui tarp visuomenės ir politikos įgyvendintojų.

Bibliotekų kaip *atminties institucijų* vaidmens formavimo situacija sietina su naujų technologijų sudaromomis galimybėmis saugoti kultūros paveldo objektus, juos skaitmeninti ir aktualizuoti. Bibliotekos kaip *kultūros skeleidėjos* vaidmuo formuojamas plėtojant etninę ir regioninę kultūrą, užtikrinant vaikų kultūrinės savirealizacijos galimybes. 2005–2009 m. laikotarpio teisės aktuose tęsiamas bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmens kūrimas, suprantant biblioteką kaip informacijos tarpininę.

2.5.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Socialinių struktūrų pokyčių veiksnys (konceptas) Lietuvoje 2005–2009 m. pasireiškia dėl profesinės aplinkos pokyčių, pastebimi skaitymo įpročių pasikeitimai, mokymosi visą gyvenimą poreikio augimas ir susidomėjimas neformaliojo švietimu.

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo teisės aktuose formuojamas neatsiejamai nuo švietimo ir mokslo srities stiprinimo: bibliotekos suprantamos kaip neformaliojo švietimo dalyvės ir rėmėjos, galinčios spręsti socialinę atskirtį patiriančių ir neturinčių palankių kultūrinių, geografinių, socialinių ir ekonominių sąlygų vaikų problemas (31 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

31 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2005–2009 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Socialinių sąveikų erdvė</i>	Bibliotekos – Europos ir regioninės socialinės politikos dalis [pagal kontekstą]	Individų socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	1. <i>Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2007–2010 metų programa</i> (Žin., 2007, Nr. 127-5185). 2. <i>Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi programa</i> (Žin., 2009, Nr. 83-3448).
	Igyvendinamos edukacinės ir kultūrinės programos socialinės atskirties grupėms	Socialiai jautrių grupių įtraukimas	3. <i>Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijoje</i> (Žin., 2006, Nr. 4-115) pripažįstama, kad neformalusis švietimas turi spręsti socialinę atskirtį patiriančių vaikų problemas, kai neformaliojo švietimo sistemoje vaikai dalyvauja dėl jiems nepalankių aplinkybių: turi mažiau galimybių dėl kultūriškai, geografiškai, socialiai-ekonomiškai nepalankios aplinkos ar turi specialiųjų poreikių, taip pat turintys ypatingų poreikių (itin gabūs ir talentingi) (III d., 11.4 p., Žin., 2006, Nr. 4-115).
	Igyvendinamos skaitymo skatinimo ir skaitymo edukacijos veiklos	Raštingumo ir skaitymo skatinimas	4. Igyvendinama patvirtinta <i>Skaitymo skatinimo programa</i> (Žin., 2006, Nr. 132-5006). 5. Susirūpinus esama skaitymo situacija šalyje, 2008 m. paskelbiami <i>Skaitymo metais</i> (Žin., 2007, Nr. 71-2795).
	Bibliotekos kaip švietimo srities parama ar dalis	Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	6. <i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo</i> straipsniai nuolat tikslinami ir atnaujinami (Žin., 2007, Nr. 77-3045, Nr. 81-3324, Nr. 43-1628; 2009, Nr. 89-3802), mokyklų bibliotekos įstatyme suprantamos kaip ugdymo proceso dalis, kuriai skiriamas finansavimas iš mokymų lėšų. 7. <i>Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcija</i> (Žin., 2008, Nr. 138-5461). 8. <i>Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategijoje</i> (Žin., 2009, Nr. 138-6089) numatoma kultūros ir kitų įstaigų bendradarbiavimo būtinybė.
	Teikiamos informacijos ir bibliotekų paslaugos nutolusioms bendruomenėms		9. <i>Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo strategija</i> (Žin., 2005, Nr. 12-391): mokyklos bibliotekos arba <i>seniūnijos bibliotekos</i> įvardijamos kaip nuotolinio mokymo centrai; numatoma, kad bibliotekos turėtų prisidėti prie švietimo strategijos įgyvendinimo, tačiau prieš tai tam būtina pasirengti keliant bibliotekininkų kvalifikaciją, įgyvendinant antrą LITNET programą, įdiegiant mokslo ir studijų informacinę sistemą <i>LieMSIS</i> , sujungiant akademinės bibliotekas į vieną bibliotekų tinklą. 10. <i>LRŠMM Mokyklų tobulinimo programoje plus</i> (Žin., 2008, Nr. 7-257, Priedas, 2008, Nr. 7-257; 2008, Nr. 97-3767; 2009, Nr. 46-1820) akcentuojamas poreikis modernizuoti mokyklų bibliotekas, kad būtų panaudojamos stipriosios pusės, susijusios su aktyviu dalyvavimu švietimo sistemoje, prieiga prie technologijų ir mokymuisi

			reikalingos informacijos, ir sumažinami trūkumai, susiję su nepatenkinama patalpų būkle, nepritaikytomis erdvėmis ir poreikiu kelti bibliotekinių kvalifikaciją.
	Igyvendinamos neformalioji švietimo veiklos [pagal kontekstą]		11. <i>Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija</i> (Žin., 2006, Nr. 4-115): numatoma, kad neformalųjį švietimą turi įgyvendinti mokyklos ir kitos įstaigos, kurių pagrindinė veikla yra neformalusis švietimas, taip pat turinčios teisę dirbti su vaikų švietimo programa, tačiau nepatikslinkama, kaip tai turi būti įgyvendinama ne mokyklų, o kitų įstaigų, kurių veikloje neformalusis švietimas nėra pagrindinis.
	Mokslo parama: informacijos prieiga, erdvė mokymuisi, tyrimams ir informacijos apie tyrimų rezultatus sklaidai		12. 2005 m. LRŠMM parengė <i>Mokslo ir technologijų populiarinimo Lietuvoje strategiją</i> (Žin., 2005, Nr. 61-2170). 13. <i>Tyrėjų karjeros programa</i> (Žin., 2008, Nr. 7-261, Priedas, 2008, Nr. 7-261; 2009, Nr. 32-1252, Priedas, 2009, Nr. 32-1252, 1-5, Priedai, 2009, Nr. 32-1252): tyrėjams ypač aktualūs klausimai yra prieiga prie mokslinės informacijos per bibliotekų išteklius (Lietuvos akademinę elektroninę biblioteką, Lietuvos mokslo publikacijų duomenų bazę, prenumeruojamas tarptautines duomenų bases) ir informacijos apie savo sukurtus produktus sklaida. 14. 2008 m., planuojant integruotą mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Santaka“ plėtrą (Žin., 2008, Nr. 134-5201), numatoma steigti centrus ir laboratorijas, tarp kurių yra ir Informacinių technologijų tyrimų centras, skirtas IT mokslinių tyrimų ir diegimo darbams. 15. 2009 m. keičiami <i>Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo</i> (Žin., 2009, Nr. 54-2140) straipsniai ir įstatymo struktūra, bibliotekų kaip mokslo ir studijų dalies neįtraukiant į įstatymo turinį.
	Dalyvaujama mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo procese, sukuriama erdvė nuolatiniam mokymuisi	Įtraukimas į viso gyvenimo mokymosi procesus	16. <i>Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija</i> (Žin., 2008, Nr. 122-4647): tęsiamos veiklos, įgyvendinant informavimą apie mokymosi galimybes per atvirą informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemą (AIKOS), <i>tolygiai visoje šalyje plėtojant neformalųjį neprofesinį ir savaiminį suaugusiųjų švietimą</i> (Priedas, Žin., 2008, Nr. 122-4647). 17. Neformalusis švietimas skirtas <i>socialinėms, kultūrinėms, asmeninėms, edukacinėms, profesinėms ir kitoms kompetencijoms ugdyti</i> , tam, kad vaikai galėtų įgyti asmeninių, edukacinių (mokymosi, informacinio raštingumo) ir socialinių kompetencijų (<i>Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija</i> , IV d., 14.1 p., Žin., 2006, Nr. 4-115).
	Bibliotekos nėra įtraukiamos į užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, nenumatomos galimos teikiamos	Parama profesinėje veikloje	18. <i>Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatyme</i> (Žin., 2006, Nr. 73-2762, 2009, Nr. 86-3638) išskiriama svarbi funkcija įgyvendinant gyventojų informavimą apie profesinę aplinką. Bibliotekos, kaip galimos sistemos dalyvės, nėra įvardijamos, paliekant visas profesinės aplinkos paslaugas (informavimą, konsultavimą,

	paslaugos [pagal kontekstą]		tarpininkavimą įdarbinant) įgyvendinti darbo biržos institucijai (Žin., 2006, Nr. 73-2762).
--	-----------------------------	--	---

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo 2005–2009 m. labiausiai formuojamas švietimo, mokslo ir studijų srities teisės aktuose, bibliotekos įtraukiamos į viso gyvenimo mokymosi procesus. Numatoma, kad šis bibliotekų vaidmuo gali būti iš esmės įgyvendintas esant tinkamai bibliotekų infrastruktūrai: sutvarkius ir pritaikius patalpas individualiam ir grupiniam mokymuisi, įdiegus šiuolaikines mokymosi technologijas ir sudarius nuotolinio mokymosi galimybes, atnaujinant ir pildant bibliotekų informacinius išteklius, sutvarkant bibliotekų tinklą kaimo vietovėse ir mažesniuose miestuose.

Bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas 2008 m. ekonominės krizės kontekste (32 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

32 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens formavimui 2005–2009 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Viešojo sektoriaus institucija</i>	Viešojo valdymo institucijų pertvarka, savininkų pasikeitimai ir jų funkcijų bibliotekų srityje atlikimas	Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2005–2009 m. keičiami LRKM nuostatai (Žin., 2008, Nr. 150-6091, Nr. 49-1820; 2009, Nr. 64-2563, Nr. 77-3183): nurodomos atsakomybės kultūros politikos įgyvendinimo ir koordinavimo profesionalaus meno, informacinės visuomenės plėtros (į kuria įeina ir bibliotekų sritis), kultūros paveldo apsaugos, muziejų veiklos valdymo, etninės ir regionų kultūros, autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos, visuomenės informavimo politikos, kultūros politikos užsienyje, Europos Sąjungos ir kt. kultūros ir informacijos srityse. 2. Nuo 2007 m. sausio 1 d. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio apskričių viršininkams perduotos viešųjų apskričių bibliotekų steigėjų funkcijos, tačiau ši problema neišspręsta Alytaus, Marijampolės, Utenos, Tauragės, Telšių apskrityse (Žin., 2008, Nr. 4-134). 3. <i>Regionų kultūros plėtros programa</i> planuojama naujam 2008–2012 metų laikotarpiui, atsižvelgiant į apskričių viešųjų bibliotekų situaciją dėl šalies valdymo administracinių vienetų reformavimo (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009, Nr. 77-3179). 4. 2009 m. dar kartą reformuojamas apskričių

			valdymas, naikinant apskričių viršininkų ir jų administracijų funkcijas (Žin., 2009, Nr. 87-3661); pavaldžių įstaigų priskyrimas užsitęsia keletą metų dėl teisinių ir administracinių priežasčių.
	Reglamentuojami vykstantys procesai, patvirtinamos veiklos organizavimo tvarkos		5. 2005 m. atnaujinti bibliotekų veiklą reglamentuojantys dokumentai, kuriais naudodamosios šalies bibliotekos vienodai ir sistemingai tvarko dokumentaciją, susijusią su paslaugų teikimu, aptarnavimu, fondų tvarkymu: bendrosios bibliotekos apskaitos knygos ir bibliotekos dienoraščio formos (Žin., 2005, Nr. 153-5651). 6. Patvirtinamas bibliotekų mokamų paslaugų sąrašas (Žin., 2005, Nr. 134-4832). 7. Bibliotekų veiklos statistika apskaitoma taikant įvairius standartus (Žin., 2006, Nr. 30-1065; numatyta 50 standartų, taikomų rengiant bibliografinius aprašus, matuojant bibliotekos veiklos rodiklius, valdant dokumentus, įgyvendinant tarpbibliotekinių abonementą ir kt. – Žin., 2008, Nr. 77-3051).
	Mažinamas atlyginimas dėl ekonominės krizės.	Įgyvendinamos funkcijos pagal turimą finansavimą	8. Keičiami <i>Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo</i> straipsniai dėl finansavimo struktūros (Žin., 2006, Nr. 6-192). 9. LRV nutarimas dėl <i>biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbo užmokesčio apmokėjimo tvarkos tobulinimo pakeitimo</i> (Žin., 2009, Nr. 100-4185): koreguojami straipsniai apie personalinių priedų skyrimą prie atlyginimo ir nurodoma 30 proc. sumažinti personalinius priedus tiek biudžetinių įstaigų vadovams, tiek ir jų pavaduotojams, padalinių vadovams ir jų pavaduotojams, aukščiausio profesinio meninio lygio kultūros ir meno darbuotojams, taip pat sumažinti 10 proc. nustatytus priedus ir priemokas kitiems darbuotojams (Žin., 2009, Nr. 100-4185, nutarimas galiojo iki 2010 m. gruodžio 31 d.). 10. 2009 m. penkių apskričių viešųjų bibliotekų 2010 m. asignavimai perkeliama LRKM, planuojant perduoti šių įstaigų steigėjo funkcijas – miestų savivaldybėms (Žin., 2009, Nr. 116-4946).
	Bibliotekininkų profesija pozicionuojama kaip kultūros srities profesija	Stiprinama profesinė bendruomenė	11. 2005 m. patikslinamas nutarimas dėl darbuotojų, kuriems netaikomas draudimas dirbti vienoje valstybės ir savivaldybės institucijoje, kai juos sieja artimi giminystės ar svainystės ryšiai ir kai jų darbas susijęs su vieno iš tiesioginiu pavaldumu kitam, pareigybių sąrašas, įgaliojant Kultūros, Švietimo ir mokslo ir kitas ministerijas sąrašus patvirtinti pagal savo srities kompetenciją (Žin., 2005, Nr. 14-420). 12. Keičiama <i>Geriausių bibliotekininkų vardų suteikimo ir premijų skyrimo tvarka</i> (Žin., 2008, Nr. 44-1661; 2009, Nr. 114-4873), išskiriant trijų rūšių apdovanojimus: geriausio bibliotekininko, geriausio jaunojo bibliotekininko ir geriausio bibliotekos direktoriaus.
	Kuriama kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijų stiprinimo sistema		13. Bibliotekos yra įtrauktos į <i>Vyriausybės 2004–2008 m. ir 2006–2008 m. programų įgyvendinimo priemonių planus</i> (Žin., 2005, Nr. 40-1290; 2006, Nr. 112-4273) – planuojama sistemingai kelti bibliotekininkų kvalifikaciją. 14. 2008 m. parengiama <i>Bibliotekų specialistų</i>

			<p><i>kvalifikacijos kėlimo 2009–2013 m. programa</i> (Žin., 2008, Nr. 89-3560), paremta poreikiu atnaujinti bibliotekininkų kompetencijas, susiejant jas su bibliotekų vaidmens išryškėjimu informacinės ir žinių visuomenės plėtros kontekste (veiklos tampa susijusios su <i>informacinių ir ryšių technologijų taikymu, skaitmeninės informacijos kiekio augimu, visuomenės narių gyvenimo lygio ir užimtumo struktūros pokyčiais, kultūrinių ir mokymosi visą gyvenimą poreikių įvairove</i>) (II d., 7 p., Žin., 2008, Nr. 89-3560).</p>
	Atstovai įtraukiami į šalies kultūros politikos formavimą		<p>15. <i>Keičiami Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatai</i> (Žin., 2005, Nr. 105-3890, Nr. 112-4110; 2009, Nr. 23-930, Nr. 17-668).</p> <p>16. 2005 m. keičiasi <i>Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėtis</i>, įtraukiant bibliotekininkų atstavą (Žin., 2005, Nr. 88-3333).</p> <p>17. Kelis kartus keista <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudėtis</i> (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. spalio 21 d. įsakymas Nr. ĮV-432 <i>Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo</i> nerastas; Žin., 2007, Nr. 57-2214; 2009, Nr. 127-5504), kurioje taip pat dalyvavo bibliotekų atstovai.</p> <p>18. Bibliotekų atstovai dalyvauja <i>Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių taryboje</i> (Žin., 2007, Nr. 44-1702; 2009, Nr. 85-3632).</p>
	Infrastruktūra pritaikoma atlikti numatomas funkcijas	Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė	<p>19. Bibliotekos yra įtrauktos į <i>Vyriausybės 2004–2008 m. ir 2006–2008 m. programų įgyvendinimo priemonių planus</i> (Žin., 2005, Nr. 40-1290; 2006, Nr. 112-4273) – planuojama renovuoti ir modernizuoti bibliotekas pagal pakeistą <i>2002 m. Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą</i> (Žin., 2005, Nr. 40-1290).</p> <p>20. <i>Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2007–2010 metų programa</i> (Žin., 2007, Nr. 127-5185): bibliotekos – modernizuotina kultūros infrastruktūros dalis kaimo vietovėse.</p> <p>21. <i>Regionų kultūros plėtros programoje</i> (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009, Nr. 77-3179) planuojama parengti pavyzdinę apskričių bibliotekų struktūrą, struktūrinius pakeitimus, tarpbibliotekinio skolinimo finansavimo tvarkos aprašą ir kt.</p>
	Formuluojami nuostatai ir apibrėžiamos veiklos		<p>22. Atnaujinti LNB nuostatai (Žin., 2006, Nr. 27-894).</p> <p>23. Sudaryta LNB mokslo taryba (Žin., 2007, Nr. 28-1038).</p> <p>24. Atnaujinti Lietuvos aklyjų bibliotekos nuostatai (Žin., 2007, Nr. 53-2062).</p> <p>25. Parengti Lietuvos žemės ūkio bibliotekos nuostatai (Žin., 2009, Nr. 23-937).</p> <p>26. 2009 m. <i>Standartizacijos darbų organizavimo ir vykdymo tvarkos apraše</i> (Žin., 2009, Nr. 54-2152) Lietuvos technikos biblioteka ir jos filialai nurodomi kaip vieta, kurioje vartotojai gali gauti informaciją apie Lietuvos standartus ir kitus leidinius.</p>

Bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo formuojamas teisės aktais reglamentuojant ir standartizuojant bibliotekų veiklos organizavimo dokumentus:

vienodai ir sistemingai tvarkoma dokumentacija, susijusi su paslaugų teikimu, aptarnavimu, fondų tvarkymu. Tiriamu laikotarpiu taip pat įvyko bibliotekų tinklo pokyčiai dėl reformuojamo viešojo valdymo, kai iš pradžių apskričių bibliotekų steigėjų funkcijas priskiriamos apskričių viršininkams, o po kelerių metų vėl gražinamos LRKM, atsakingai už kultūros politikos įgyvendinimą ir koordinavimą informacinės visuomenės plėtros (kuriai priklauso bibliotekos) srityje.

Bibliotekų *socialinių sąveikų erdvės* ir *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmenys teisės aktuose tiriamu laikotarpiu formuojami pritaikant įgyvendinamas funkcijas prie sudėtingos ekonominės šalies situacijos. Viena vertus, bibliotekos kaip socialinės erdvės vaidmuo ekonominio sunkmečio metu išauga, nes bibliotekomis naudojasi įvairių socialinių grupių atstovai, kurie kitais būdais negali gauti informacijos ir kultūros paslaugų, kita vertus – bibliotekoms mažinamas finansavimas infrastruktūros modernizavimui, informaciniams ištekliams įsigyti ir personalo atlyginimams.

2.5.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims

Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnys (konceptas) turi įtakos politikos formuotojų siekiui kurti ir stiprinti informacinę visuomenę.

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmens teisės aktuose formavimas pasireiškia per bibliotekų fondo komplektavimo organizavimo tvarkų rengimą, komplektavimo šaltinių numatymą ir bibliotekų paslaugų perkėlimą į virtualią erdvę kuriant el. bibliotekas. Bibliotekų ir informacijos paslaugų perkėlimas į virtualią erdvę susijęs su pokyčiais kultūros, švietimo, studijų ir mokslo sričių aplinkose, kai siekiama diegti šiuolaikinę mokslo ir studijų informacinę sistemą ir sujungti akademines bibliotekas į vieną tinklą (33 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

33 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Informacijos ir žinių centras	Nustatoma bibliotekos dokumentų fondo struktūra ir organizavimo procesai	Kaupimas ir saugojimas	<p>1. Bibliotekos yra įtrauktos į <i>Vyriausybės 2004–2008 m. ir 2006–2008 m. programų įgyvendinimo priemonių planus</i> (Žin., 2005, Nr. 40-1290; 2006, Nr. 112-4273) – planuojama parengti atnaujintus spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms, autorinio atlyginimo už knygų ir kitų leidinių panaudą bibliotekose mokėjimo tvarkos pakeitimus ir sistemingai kelti bibliotekininkų kvalifikaciją.</p> <p>2. Atnaujinti <i>Lietuvos bibliotekų fondų nuostatai</i>, nustatant, kad Lietuvos bibliotekų fondus sudaro <i>bibliotekų pagrindiniai fondai, depozitiniai fondai, mainų fondai, atsarginiai fondai, senų, retų ir ypač vertingų knygų ir rankraščių fondai, nacionalinis publikuotų dokumentų archyvinis fondas</i> (II d., 7 p., Žin., 2006, Nr. 137-5242).</p> <p>3. 2007 m. patvirtinti <i>Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo nuostatai</i> (pakeitė 1992 m. patvirtintą įsakymą dėl <i>Nacionalinės spaudos archyvo</i>, Žin., 2007, Nr. 50-1981).</p> <p>4. <i>Regionų kultūros plėtros programoje</i> (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009-06-30, Nr. 77-3179) planuojama parengti rekomenduojamą apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų fondų komplektavimo tvarkos aprašą (Žin., 2008, Nr. 4-134; 2009-06-30, Nr. 77-3179).</p>
	Nustatomi informacinių išteklių komplektavimo šaltiniai		<p>5. Bibliotekos yra įtrauktos į <i>Vyriausybės 2004–2008 m. ir 2006–2008 m. programų įgyvendinimo priemonių planus</i> (Žin., 2005, Nr. 40-1290; 2006, Nr. 112-4273) kaip prieigos prie informacijos sudarytojos, numatant joms, pagal galimybes, „kasmet didinti visateksčių duomenų bazių prenumeratai skiriamus asignavimus, kad jos taptų vis prieinamesnės mokslo ir studijų įstaigų bei regioninėse bibliotekose“.</p> <p>6. <i>Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme</i> numatomos komplektavimo sąlygos, kai bibliotekoms perduodamas nustatytas nemokamas leidinių (tarp jų ir elektroninių) privalomųjų egzempliorių skaičius (Žin., 2006, Nr. 82-3254).</p> <p>7. 2006 m. patvirtinama <i>Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2006–2008 metų programa</i> (Žin., 2006, Nr. 71-2630), kurioje numatoma prenumeruoti interaktyvias duomenų bazes viešosiose bibliotekose, skatinant nespausdintas ir skaitmenines</p>

			<p>medžiagos komplektavimą.</p> <p>8. <i>Spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo</i> (Žin., 2006, Nr. 136-5171) tvarka: sumažinamas gaunančiųjų privalomuosius egzempliorius bibliotekų skaičius ir nustatomos pagrindinės privalomųjų egzempliorių siuntimo sąlygos.</p> <p>9. Vienas iš bibliotekų fondų komplektavimo šaltinių – LRKM skiriamos lėšos periodiniams ir neperiodiniams dokumentams įsigyti ir/ar prenumeruoti (apskričių viešosioms bibliotekoms) ir duomenų bazių centralizuotai prenumeratai (Žin., 2006, Nr. 140-5375, Nr. 140-5375; 2008, Nr. 24-891).</p>
	-----	Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	-----
	Teikiamos informacijos paslaugos įvairioms auditorijoms, atsižvelgiama į informacinius poreikius	Informacinis aprūpinimas	<p>10. <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 73-2649) numatoma užtikrinti bibliotekų fondų ir įvairių informacijos šaltinių prieinamumą bibliotekose.</p> <p>11. Patvirtinta <i>Lietuvos virtualaus universiteto programa 2007–2012 m.</i> (Žin., 2007, Nr. 51-1997): tęsiamas švietimo ir mokslo sričių informacijos perkėlimas į virtualią erdvę ir sąlygų sudarymas vartotojams laisvai naudotis mokslinės informacijos ištekliais per Lietuvos mokslo ir studijų integruotą informacinę erdvę su elektroninėmis bibliotekomis (LABT bazinė infrastruktūra, eLABa, ETD, PDB, el. leidybos sistema, LVB).</p> <p>12. <i>Tyrėjų karjeros programa</i> (Žin., 2008, Nr. 7-261, Priedas, 2008, Nr. 7-261; 2009, Nr. 32-1252, Priedas, 2009, Nr. 32-1252, 1-5 Priedai, 2009, Nr. 32-1252): prieigos prie informacijos išteklių tyrėjams sudarymas ir jų informacijos apie sukurtus produktus sklaida per Lietuvos akademinę elektroninę biblioteką, Lietuvos mokslo publikacijų duomenų bazę ir kt.</p> <p>13. Organizuojama prieiga prie periodinių ir kitų mokslo leidinių duomenų bazių; kaupiami, analizuojami ir skleidžiami Lietuvos mokslo publikacijų elektroniniai dokumentai ir informacija apie publikacijas, administruojamos duomenų bazės per Lietuvos mokslinių bibliotekų asociaciją (<i>Tyrėjų karjeros programa</i>, 1-5 Priedai, Žin., 2009, Nr. 32-1252).</p>
	-----	Informacinio raštingumo ugdymas	-----
	-----	Žinių kūrimas ir dalinimasis	-----

	Derinami autorių teisių naudotojų (bibliotekų) ir autorių teisių turėtojų interesai.	Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	<p>14. <i>Visuomenės informavimo intelektinės nuosavybės teisių klausimais programa ir jos įgyvendinimo 2004–2005 metų priemonės</i> (Žin., 2004-03-30, Nr. 47-1559).</p> <p>15. Bibliotekų atstovai dalyvauja <i>Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių</i> taryboje (Žin., 2007, Nr. 44-1702; 2009, Nr. 85-3632).</p> <p>16. Derinami autorių teisių naudotojų (bibliotekų) interesai su autorių teisių turėtojais – parengta <i>autorinio atlyginimo už knygų ir kitų leidinių panaudą bibliotekose tvarka</i> (Žin., 2007-09-07, Nr. 95-3832)</p>
	Kuriamos el. paslaugos (informacinės sistemos ir duomenų bazės)	Kuriama el. biblioteka	<p>17. Lietuvos informacijos išteklių integravimas į pasaulio informacines sistemas sudaro galimybes gyventojams greitai susirasti reikiamą informaciją (remiantis <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategija</i>, II d., 7.5 p., Žin., 2005, Nr. 73-2649).</p> <p>18. Mokyklų bibliotekų informacinės sistemos (MOBIS) veikimu ir plėtra rūpintasi pradėjus įgyvendinti veiksmų planą kuriant <i>Integralią švietimo ir mokslo informacijos sistemą</i> (Žin., 2006, Nr. 2-25).</p> <p>19. Tęsiant 2003 m. pradėtus darbus įgyvendinant <i>Elektroninės valdžios koncepciją</i> (Žin., 2003, Nr. 112-5022), patvirtinamas <i>Viešojo administravimo plėtros iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo 2007–2010 metų priemonių planas</i> (Žin., 2006, Nr. 120-4568; 2009, Nr. 62-2494).</p> <p>20. 2006 m. patvirtinama <i>Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2006–2008 metų programa</i> (Žin., 2006, Nr. 71-2630), kurioje numatoma plėtoti bibliotekų elektronines paslaugas virtualioje erdvėje, plečiant Lietuvos akademinį bibliotekų tinklą ir Lietuvos integralią bibliotekų informacijos sistemą (LIBIS), prenumeruojant interaktyvias duomenų bazes viešosiose bibliotekose, skatinant nespausdintos ir skaitmeninės medžiagos komplektavimą.</p> <p>21. Numatoma plėtoti bibliotekų teikiamas viešas paslaugas vartotojams elektroninėje erdvėje, perkelti realias bibliotekų paslaugas į virtualią erdvę: „sudarant galimybę vartotojams atlikti paiešką internete, užsisakyti, gauti ir grąžinti leidinius ir publikacijas internetu, užsakyti ir atsiskaityti už skaitytojo pažymėjimą, užsisakyti ir gauti visateksčius dokumentus, dokumentų kopijas ar jų skaitmenines dalis, naudotis bibliotekos informacijos elektroninės prenumeratos paslauga, grąžinti dokumentus neatsižvelgiant į bibliotekos darbo laiką ir nedalyvaujant bibliotekininkui“ (LRV nutarimas <i>Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 6 d. nutarimo</i></p>

			<p>Nr. 1097 „Dėl viešojo administravimo plėtos iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo 2007–2010 metų priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo ir 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1468 „Dėl elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios, 5.1.32 p., Žin., 2009, Nr. 62-2494).</p> <p>22. Plėtojamos sukurtos skaitmeninių objektų sklaidos erdvės, planuojama sukurti „Lietuvos dokumentinio kino archyvą ir prieigą prie jo internete“, „skaitmeninių garsinių knygų duomenų bazę, skirtą žmonėms su regėjimo negalia“ ir „Lietuvos radijo archyvo virtualią biblioteką“ (<i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija</i>, Žin., 2009, Nr. 66-2624).</p> <p>23. Lietuvos bibliotekų fondai integruojami į skaitmeninę Europos kultūros paveldo erdvę (<i>Darna us vystymosi strategijos pakeitimai</i>, Žin., 2009, Nr. 121-5215).</p>
	El. bibliotekų kūrimas mokslo ir studijų tikslams		<p>24. <i>Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 12-391) planuojama įgyvendinti antrą LITNET programą, įdiegiant mokslo ir studijų informacinę sistemą <i>LieMSIS</i>, sujungiant akademinės bibliotekas į vieną bibliotekų tinklą.</p> <p>25. Antra LITNET programa 2005–2009 m. ilgai netrukus buvo parengta, o joje numatyti darbai LITNET pritaikymui darbai su bibliotekinėmis informacinėmis sistemomis (LABT, LIBIS) ir mokslo ir studijų institucijų administravimo informacinėmis sistemomis (<i>LieMSIS, LAMA BPO</i>) (Žin., 2005, Nr. 51-1722, Priedas, 2005, Nr. 51-1722).</p> <p>26. <i>Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinė sistema (eLABa)</i> (Žin., 2006, Nr. 81-3212; 2008, Nr. 33-1205) formuojama kaip elektroninė Lietuvos akademinė biblioteka, kurioje rengiami, kaupiami, saugojami ir įvairiais išvesties būdais pateikiami Lietuvos mokslo ir studijų elektroniniai dokumentai, taip pat studijų baigiamieji darbai, daktaro disertacijos, jų santraukos bei habilitacijos procedūrai teikiamų mokslo darbų apžvalgos.</p> <p>27. Patvirtinta <i>Lietuvos virtualaus universiteto programa 2007–2012 m.</i> (Žin., 2007, Nr. 51-1997).</p>
	Formuojami skaitmeninimo veiklų procesus reglamentuojantys dokumentai	Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	<p>28. Patvirtinta <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudėtis</i> (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. spalio 21 d. įsakymas Nr. ĮV-432 <i>Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo</i> nerastas; Žin., 2007, Nr. 57-2214;</p>

		<p>2009, Nr. 127-5504), kurioje taip pat buvo bibliotekų atstovai.</p> <p>29. 2009 m. patvirtinta <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija</i> (Žin., 2009, Nr. 66-2624; 2009, Nr. 120-5141).</p> <p>30. Programuojama projektinė veikla Lietuvos kultūros paveldo objektų, svarbiausių istorijos ir visuomenės gyvenimo reiškinių, meno ir literatūros kūrinių skaitmeninimo veikloms, sudarant sąlygas ir galimybes <i>visiems norintiems nemokamai, lengvai ir patogiai pasiekti suskaitmenintą medžiagą internete</i> (Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonės Nr. VP2-3.1-IVPK-04-V „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“ finansavimo sąlygos ir tvarka, Žin., 2009, Nr. 74-3050, Priedas, Žin., 2009, Nr. 74-3050).</p>
	<p>Įgyvendinamos skaitmeninimo veiklos kultūros paveldui išsaugoti ir aktualizuoti</p>	<p>31. <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 105-3877) bibliotekos yra nurodomos kaip įstaigos, įgyvendinančios koncepcijos numatytas skaitmeninimo veiklas.</p> <p>32. <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 73-2649) numatomi tikslai, susiję su bibliotekų funkcijomis išsaugant ir skaitmeninant Lietuvos kultūros paveldą.</p> <p>33. Skaitmeninama išsaugant kilnojamąsias kultūros vertybes ateities kartoms, jas aktualizuojant ir sukuriant prieigą, sudarant sąlygas visuomenei naudotis kultūros paveldo objektais kultūros ir informacijos reikmėms (<i>Lietuvos Respublikos kilnojamyjū kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas</i>, Žin., 2008, Nr. 81-3183).</p>

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas sudarant sąlygas visuomenės prieigai prie informacijos, ją kaupiant, tvarkant, saugant ir teikiant visuomenei šiuolaikinėmis priemonėmis per kuriamas el. bibliotekas. Bibliotekų kūrimas el. erdvėje argumentuojamas skaitmeninimo procesu plėtojimu, siekiant išsaugoti kultūros paveldą plačiame Europos kultūros kontekste, integruojant Lietuvos bibliotekų fondus į skaitmeninę Europos kultūros paveldo erdvę (Žin., 2009, Nr. 121-5215).

Bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas planuojant bibliotekas visuomenėje įtvirtinti kaip technologijų, interneto ir

informacijos prieigos taškus, kurie yra pasiekiami net atokiausiai gyvenantiems žmonėms (34 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.*).

34 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2005–2009 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Technologijų centras</i>	Infrastruktūra tobulinama diegiant informacines ir komunikacines technologijas, sudarant galimybę jomis naudotis visuomenei	Bibliotekų automatizavimas ir kompiuterizacija	1. <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 73-2649) numatoma bibliotekose sudaryti sąlygas gyventojams prieigai prie interneto ir IT, naikinant ryšių ir informacinės struktūros netolygumus šalyje, tobulinant techninę bazę ir suteikiant gyventojams vienodas sąlygas naudotis IT. 2. <i>Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008–2010 m. programa</i> (Žin., 2008, Nr. 6-220, Priedas, 2008, Nr. 6-220). 3. 2008 m. pradėtas įgyvendinti bibliotekų plėtros projektas „ <i>Bibliotekos pažangai</i> “ (Žin., 2008, Nr. 44-1663; 1 priedas, 2008, Nr. 44-1663, 2 Priedas, 2008, Nr. 44-1663, 3 Priedas, 2008, Nr. 44-1663, 4 Priedas, 2008, Nr. 44-1663; 2009, Nr. 7-256; 1 Priedas, 2009, 2 Priedas, 2009, Nr. 7-256, 3 Priedas, 2009, Nr. 7-256, 4 Priedas, 2009, Nr. 7-256), kurio metu bibliotekos skatinamos teikti projektus paslaugų tobulinimui ir bendruomenių poreikiams tenkinti, naudojant šiuolaikines technologijas ir inovatyvius metodus, bendradarbiaujant, vykdam taikomuosius tyrimus ir kt.
	Kuriami vieši interneto prieigos taškai	Prieigos prie interneto sudarymas	4. <i>Lietuvos informacinės visuomenės strategijoje</i> (Žin., 2005, Nr. 73-2649) numatoma bibliotekose sudaryti sąlygas gyventojams naudotis nemokama interneto prieiga.
	Įgyvendinamos ugdymo programos, siekiant kad visuomenė naudotųsi informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis	Technologinio raštingumo ugdymas	5. Bibliotekos įtraukiamos į plano tikslą „tobulinti gyventojams ir verslo subjektams teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų ir informacijos prieinamumą ir kokybę, plėtoti viešojo administravimo sprendimų priėmimą naudojant IRT“ (LRV nutarimas <i>Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 6 d. nutarimo nr. 1097 „Dėl viešojo administravimo plėtros iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo 2007–2010 metų</i>

			<p>priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo ir 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1468 „Dėl elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios, 1.3.23 p., Žin., 2009, Nr. 62-2494).</p>
--	--	--	--

Bibliotekos kaip **technologijų centro** vaidmuo formuojamas planuojant bibliotekų infrastruktūros tobulinimą, diegiant informacines ir komunikacines technologijas siekiant trijų pagrindinių tikslų: 1. *Naikinti ryšių ir informacinės struktūros netolygumus šalyje*; 2. *Tobulinti techninę bazę ir suteikti gyventojams vienodas sąlygas naudotis informacinėmis technologijomis*; 3. *Užtikrinti bibliotekų fondų ir įvairių informacijos šaltinių prieinamumą* (Žin., 2005, Nr. 73-2649).

2005–2009 m. laikotarpiu bibliotekos kaip **informacijos ir žinių centro** vaidmens ir **technologijų centro** vaidmens formavimas teisės aktuose siejamas su visuomenės poreikiu patogiai ir laisvai naudotis bibliotekų informaciniais ištekliais virtualioje erdvėje (per el. bibliotekas) ir fizinėje aplinkoje (bibliotekų erdvėse) šiuolaikinėmis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis.

2.5.4. 2005–2009 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas

2005–2009 metus galima įvardinti Lietuvos bibliotekų vaidmenų formavimo teisės aktuose krypties pakeitimo laikotarpiu. Bibliotekų vaidmenys teisės aktuose formuojami siekiant sudaryti visuomenei, ypač nutolusiems vartotojams, prieigą prie skaitmeninio kultūros paveldo, perkelti bibliotekų ir informacijos paslaugas į virtualią erdvę; taip pat modernizuoti bibliotekų erdves, kompiuterizuoti ir automatizuoti bibliotekų veiklą.

Nors bibliotekų vaidmenis 2005–2009 m. laikotarpiu Lietuvoje galima įvardinti kaip sudarančiu sąlygas ir prieigą vartotojams naudotis virtualiomis paslaugomis, Lietuvos ir užsienio el. informaciniais ištekliais ir skaitmenintais kultūros objektais (formuojami bibliotekų kaip **informacijos ir žinių centro** ir **technologijų centro** vaidmenys), tačiau 2008 m. šalies ekonominė krizė ir reformuojamas viešojo

sektoriaus valdymas turėjo įtakos bibliotekų kaip *viešojo sektoriaus institucijų* ir *socialinių sąveikų erdvės* vaidmenų formavimui.

2005–2009 m. laikotarpis pasižymi didele kaita bibliotekų srityje ir formuojamais naujais vaidmenimis dėl informacinės visuomenės prioritetų, planuojamų programų ir priemonių, kuriomis siekiama įtraukti visuomenę į aktyvų informacijos vartojimą ir technologijų naudojimą visose gyvenimo srityse.

2.6. 2010–2014 m. formuojami Lietuvos bibliotekų vaidmenys

2010–2014 m. laikotarpiu įvairių sričių teisės aktai rengiami remiantis „*Europa 2020. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija*“ (2020 Europa, 2010) ir strategija „*Lietuva 2030*“ (Žin., 2012, Nr. 61-3050). Kultūros srities teisės aktai taip pat yra orientuojami į ekonomikos, valdymo ir sumanios visuomenės kūrimą, kurioje yra svarbus *atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė* (Žin., 2012, Nr. 61-3050).

Kultūros politikai priskiriamuose teisės aktuose formuluojamas siekis įtvirtinti kultūrą kaip valstybės raidos strateginę kryptį. 2010 m. patvirtintose *Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse* (Žin., 2010, Nr. 80-4152) planuojama plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą, reformuoti kultūros valdymą, gerinti kultūros srities finansavimą, užtikrinti intelektinių teisių turėtojų teisinę apsaugą ir plėtoti kūrybines industrijas, formuoti paveldo apsaugos politiką, didinti kultūros prieinamumą, plėtoti kultūrinės erdves. Šiuo tiriamu laikotarpiu kultūros sritis reformuojama ir, anot teisės aktų rengėjų, demokratizuojama, atskiriant kultūros politikos formavimą nuo įgyvendinimo.

2.6.1. Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekų vaidmenims

Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos veiksnys (konceptas) sietinas su siekiu atkurti tvaresnę ekonomiką ir visuomenę Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje, po 2008 m. ekonominės krizės.

Kultūros srities plėtros ir su kultūros kaip prioritetinės srities įgyvendinimu susijusiuose teisės aktuose formuojami bibliotekų kaip *atminties institucijų* ir *kultūros*

skleidėjų vaidmenys. Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo teisės aktuose sietinas su bibliotekų galimybėmis įgyvendinti efektyvią informacijos sklaidą naudojant kultūros infrastruktūrą.

Bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas siekiant užtikrinti svarbia nacionalinės tapatybės pagrindus saugančių kultūros atminties bei meno kūrybinių institucijų vietę bendrame šalies kultūros politikos kontekste (35 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

35 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip atminties institucijos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Atminties institucija</i>	Sudaromos sąlygos pažinti Lietuvos ir Europos istoriją ir kultūrą	Dalyvavimas kuriant tautinę ir pilietinę visuomenę, telkiant bendruomenes	1. Bibliotekos kaip atminties institucijos veikia užtikrindamos lietuvių kalbos išlikimą globalioje visuomenėje, skleidamos informaciją apie Lietuvos kultūrą, prisidedamos prie Europos kultūros įvairovės išsaugojimo ir stiprinimo, tautinės saviraiškos skleidimo (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios</i> , Žin., 2011, Nr. 33-1547; <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo</i> , Žin., 2012, Nr. 125-6272, <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo</i> , Žin., 2012, Nr. 9-354, priedas, Nr. 9-354). 2. <i>Lietuvos darnaus vystymosi strategijos „Lietuva 2030“ vizija: siekiama padėti Lietuvai tapti modernia, veržlia, atvira pasauliui, puoselėjančia savo nacionalinį tapatumą šalimi</i> (Žin., 2012, Nr. 61-3050). 3. Numatoma įgyvendinti <i>Lietuvos kultūros politikos gaires</i> , užtikrinti nacionalinės tapatybės pagrindus saugančių kultūros atminties bei meno kūrybinių institucijoms skiriamą finansavimą (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012-2016 m.</i> , IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).
	Kultūros paveldas saugomas, įgyvendinant	Atminties išsaugojimas	4. Kultūros paveldo tyrinėjimai atminties institucijose (<i>Kultūrinės plėtros per mokslinius tyrimus koncepcija</i> , Žin., 2011, Nr. 152-7165).

	skaitmeninimo procesus		<p>5. Lietuvos kultūros plėtojimas, kultūros paveldo išsaugojimas, lietuvių kalbos puoselėjimas – viena iš vertybių, kuria pagrįsta Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m. (Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p> <p>6. 2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija (2010, 2020 Europa).</p> <p>7. Lietuvos darnaus vystymosi strategijos „Lietuva 2030“ (Žin., 2012, Nr. 61-3050).</p> <p>8. Bibliotekoms aktualiausia projektinio finansavimo sritis – atminties institucijų (11 Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501).</p>
	Skaitmeninamas kultūros paveldas patraukliai pateikiamas naudotis	Kultūros paveldo aktualizavimas	<p>9. Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija (Žin., 2010, Nr. 133-6798, Nr. 148-7598).</p> <p>10. Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcija (Žin., 2011, Nr. 8-337).</p> <p>11. Bibliotekose planuojama skaitmeninti Lietuvos kultūros paveldo objektus (Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo, Žin., 2012, Nr. 125-6272).</p>

Bibliotekos kaip *atminties institucijos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas siekiant stiprinti kultūrinę aplinką ir paslaugų kokybę, prieinamumą ir patrauklumą vietos gyventojams regionuose, atvykstantiems svečiams ir turistams. Bibliotekos suprantamos kaip galinčios dalyvauti skatinant regionines kultūrines iniciatyvas ir kūrybinę raišką, prisidedančios prie socialinio ir kultūrinio kapitalo didinimo, plėtojančios bendruomeniškumą, pilietiškumą ir socialinę sanglaudą. Bibliotekose saugomi kultūros objektai aktualizuojami, plėtojant pažangią ir kūrybišką visuomenę – siekiama saugomų kultūros objektų praktiško panaudojimo visuomenės gyvenime, kūrybiškose veiklose.

Bibliotekos kaip *kultūros skeidėjos* vaidmuo formuojamas kultūros politikos kaitos gairių kontekste (36 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skeidėjos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

36 lentelė. *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galias decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip kultūros skleidėjos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Kultūros skleidėja	Telkia kultūrinėms ir kūrybinėms iniciatyvoms	Kultūros puoselėjimas	<p>1. <i>Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas</i> (Žin., 2010, Nr. 48-2299).</p> <p>2. 2011 m. <i>Regionų kultūros plėtros programa 2012–2020 metams</i> (Žin., 2011, Nr. 130-6189): bibliotekos matomos kaip gerinančios kultūrinės aplinkos ir paslaugų kokybę, prieinamumą ir patrauklumą vietos gyventojams regionuose, atvykstantiems svečiams ir turistams, taip pat skatinančios regionines kultūrinės iniciatyvas ir kūrybinę raišką prisidedant prie socialinio ir kultūrinio kapitalo didinimo, plėtojant bendruomeniškumą, pilietiškumą ir socialinę sanglaudą</p> <p>3. 2010 m. patvirtintos <i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės</i> (Žin., 2010, Nr. 80-4152).</p> <p>4. Kultūra yra pamatas, <i>jungiantis visuomenės narius, leidžiantis formuotis tapatybei, skatinantis saviraišką, išsaugantis gyvas tradicijas</i> (<i>Lietuvos darnaus vystymosi strategijos „Lietuva 2030“</i>, Žin., 2012, Nr. 61-3050).</p> <p>5. Sprendžiamos valstybės ir jos regionų kultūros plėtros, paveldo problemos, įgyvendinama Regionų kultūros programa (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012-2016 m.</i>, IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p>
	Įgyvendina edukacines programas, teikia kūrybinius produktus (parodos, kraštotyros informacijos sklaida ir kt.), realizuoja kultūros paslaugas (pvz., visiems prieinami nemokami profesionalaus meno renginiai)	Kultūros pažinimo ir prieinamumo užtikrinimas	<p>6. Užtikrinamas kultūros prieinamumas (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m.</i>, IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p> <p>7. Bibliotekos kaip kultūrinės žmogaus kompetencijas ir kūrybingumą visą jo gyvenimą ugdanți įstaiga (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės</i>, Žin., 2010, Nr. 80-4152).</p> <p>8. Planuojama atnaujinti <i>informacijos prieigai ir elektroninių išteklių naudojimui reikalingą įrangą, naujų technologijų galimybes nukreipti kūrybingo, išsilavinusio asmens ugdymui, sukuriant visoms vartotojų grupėms patrauklią aplinką bibliotekose</i> (<i>Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programa</i>, TAR, 2014, Nr. 2014-15822, 1 Priedas, Nr. 2014-15822).</p>
	Sudaro sąlygas (infrastruktūra ir nuotolinės platformos) iniciatyvoms ir kūrybinėms veikloms	Kultūrinės savirealizacijos skatinimas	<p>9. Bibliotekos įtraukiamos į Mokyklų tobulinimo programos <i>Plius Vaikų kūrybiškumo plėtros komponentą</i> (Žin., 2011, Nr. 55-2673).</p> <p>10. <i>Visuomenės atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė – Lietuvos darnaus vystymosi strategijos „Lietuva 2030“</i> kryptys (Žin., 2012, Nr. 61-3050)</p> <p>11. <i>2014–2020 Nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos planas</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-03544, Nr. 2014-19575): bibliotekos kaip galinčios prisidėti</p>

			ugdant visuomenės kūrybingumą per plėtojamas aukštos kokybės kultūros paslaugas ir kūrybinius produktus.
--	--	--	--

Bibliotekos kaip *kultūros skleidėjos* vaidmuo teisės aktuose formuojamas, atsižvelgiant į bendrą kultūros sektoriaus institucijų situaciją ir joms formuluojamus uždavinius, ugdant ir telkiant bendruomenės kultūrinei ir kūrybinei veiklai, sudarant sąlygas visuomenei naudotis šalies kultūriniais laimėjimais.

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* vaidmuo suprantamas įgyvendinant valstybines informavimo kampanijas (37 lentelė. *Individų ir visuomenės tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

37 lentelė. *Individų ir visuomenės tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos įtaka bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Galios formuotoja</i>	Įgyvendinamos institucijų, turinčių finansinius švertus, inicijuojamos informavimo kampanijos įvairiomis temomis	Propagavimas	<ol style="list-style-type: none"> 2010 m. tęsiama visuomenės informavimo kampanija apie autorių ir gretutinių teisių objektų legalų naudojimą, mažinant piratavimo lygį (<i>Visuomenės švietimo intelektualinės nuosavybės teisių klausimais programa</i>, Žin., 2010, Nr. 54-2667). Stiprinama autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sistema, šviečiama visuomenė intelektualinės nuosavybės apsaugos klausimais (Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m., IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630). 2013 m., rengiantis Euro įvedimui šalyje, į komunikacijos kampaniją įtraukiamos bibliotekos kaip informacijos skleidėjos ir vienos pagrindinių informavimo kanalų (Žin., 2013, Nr. 73-3670). 2014 m. pakeistame <i>Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plane</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-04989) bibliotekos įtraukiamos kaip erdvės, kuriose gali būti vykdomos su ekologija susijusios akcijos, skatinančios bendruomenės rūšiuoti atliekas.

Bibliotekos kaip *galios formuotojos* pasiekia dideles auditorijas visoje šalyje dėl plataus bibliotekų tinklo. Per bibliotekas propaguojamos valstybei aktualios temos, tokios kaip Euro įvedimas, autorių ir gretutinių teisių objektų legalus naudojimas, atliekų tvarkymas ir aplinkos apsauga.

2010–2014 m. bibliotekų kaip *atminties institucijų, kultūros skleidėjų* ir *galios formuotojų* vaidmenų formavimui teisės aktuose didelės įtakos turėjo bendros kultūros politikos stiprėjimo tendencijos šalyje, kultūros sklaidos poreikio regionuose didėjimas ir planuojama stiprinti kultūros infrastruktūra. Bibliotekų vaidmenys sietini su šalies kūrybingos visuomenės vizija – bibliotekose sudaromos sąlygos dalyvauti kultūrinėje ir kūrybinėje veikloje, pažinti kultūros vertybes, istoriją ir meną įvairioms socialinėms grupėms tiek bibliotekos erdvėse, tiek ir nutolus nuo bibliotekos – el. priemonėmis.

2.6.2. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekų vaidmenims

Socialinių struktūrų pokyčių veiksnys (konceptas) tiriamu laikotarpiu yra svarbus dėl siekio kurti pažangią visuomenę su stipria ekonomika po įvykusios ekonominės krizės.

Bibliotekų kaip *socialinių sąveikų erdvės* ir *viešojo sektoriaus institucijų* vaidmenys formuojami teisės aktuose apie kultūros srities projekcinę veiklą, orientuotą į bendruomenių poreikių tenkinimą.

Bibliotekos *kaip socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo formuojamas teisės aktuose įgauna dalyvaujamosios bibliotekos konceptui būdingų bruožų: biblioteka suprantama kaip visiems atvira erdvė, kurioje bendruomenės gali įgyvendinti savo sumanymus bendraujant, mokantis, leidžiant laisvalaikį, dirbant ir kt. (38 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

38 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmens formavimui 2010–2014 m.*

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
<i>Socialinių sąveikų erdvė</i>	Vertinamas kuriamas socialinis kapitalas ir socialinės vertės.	Individu socialinių garantijų ir lygybės užtikrinimas	1. „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (2010, 2020 Europa): tikslas – auganti visuomenė, iki 2020 m. sugrąžintas augimas, kuris būtų kitoks nei iki krizės – tvarus, – užtikrintas aukštas žmonių užimtumo lygis, socialinė ir teritorinė sanglauda. 2. 2012 m. patvirtintoje <i>Valstybinės studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros 2013–2020 metų programoje</i> (Žin., 2012, Nr. 145-7455),

			<p>nustatomos kryptys, kurios skatintų darnią žmogaus ir visuomenės raidą, stiprintų šalies konkurencingumą.</p> <p>3. <i>Strategija „Lietuva 2030“</i> (Žin., 2012, Nr. 61-3050): sumani ekonomika, sumani visuomenė ir sumanus valdymas.</p> <p>4. <i>2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinis veiklos planas</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-02026): bibliotekos kaip galinčios prisidėti užtikrinant tolygią ir tvarią regionų plėtrą.</p>
	Tobulinama infrastruktūra, pritaikant ją visuomenės, bendruomenių poreikiams		<p>5. Numatomos valstybės investicijos į kultūros paveldo ir kultūros infrastruktūros objektus, pritaikant juos šiuolaikinės visuomenės, vietos bendruomenės kultūriniais, socialiniams, ekonominiams poreikiams tenkinti ir sukuriant ekonominę vertę visuomenei (<i>Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programa</i>, TAR, 2014, Nr. 2014-15822, 1 Priedas, Nr. 2014-15822).</p>
	Infrastruktūra, teikiamos paslaugos pritaikomos socialiai jautrių grupių poreikiams (neįgaliesiems, senjorams, bedarbiams ir kt.)	Socialiai jautrių grupių įtraukimas	<p>6. 2010 m. Lietuvos ratifikuota <i>Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija</i> (Žin., 2010, Nr. 71-3561): neįgalių žmonių teisės lygiai su kitais asmenimis dalyvauti kultūriniame gyvenime, naudotis kultūrine medžiaga, dalyvauti kultūriniuose renginiuose, gauti kultūros paslaugas ar dalyvauti kultūrinėje veikloje.</p> <p>7. 2010 m. atnaujintas <i>Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas</i> (Žin., 2010, Nr. 60-2958).</p> <p>8. 2012 m. patvirtinama <i>Nacionalinė neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programa</i> (Žin., 2012, Nr. 137-7021).</p> <p>9. Apibrėžiama negalios samprata, pagal kurią taikomos išimtys kūriniių panaudojimui neįgaliesiems žmonėms skirtais būdais (<i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimai</i>, Žin., 2012, Nr. 6-177).</p> <p>10. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): ar projektuose numatoma organizuoti mokymus, pritaikytus skirtingoms gyventojų grupėms, ypač vaikams ir jaunimui, taip pat socialinės atskirties grupėms (bedarbiams, neįgaliesiems, senjorams).</p> <p>11. Planuojami bibliotekų projektai turi būti skirti socialinės atskirties mažinimui, pasižymėti ilgalaikiu teigiamu poveikiu ir nauda visuomenei ir bibliotekų sistemai, projektų rezultatų tvarumu, sklaida, užtikrintu tęstinumu ir kt. (8 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293).</p>
	Įgyvendinamos skaitymo skatinimo programos	Raštingumo ir skaitymo skatinimas	<p>12. 2006–2010 m. skaitymo skatinimo programų, skaitymo skatinimo iniciatyvų ir projektų tęstinumas (<i>Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos centralizuotai vykdomų skaitymo skatinimo priemonių plano 2012–2014 metams patvirtinimo ir finansavimo 2012 metams</i>, Žin., 2012, Nr. 48-2357).</p> <p>13. 2014 m. patvirtinama <i>Nacionalinė literatūros programa ir veiksmų planas 2014–2016 metams</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-02286, Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-02286; Nr. 2014-21183, Priedas, Nr. 2014-21183): bibliotekos kaip tarpininkės tarp literatūros kūrėjų ir literatūros vartotojų.</p>

	Parama švietimo prieinamumui ir įvairių kultūros ir švietimo paslaugų kūrimui	Dalyvavimas švietimo, studijų ir mokslo srityje	<p>14. Įgyvendinami skaitmeninto kultūros paveldo sklaidos projektai kultūros paveldo integravimui į švietimo ir studijų procesus, skatinančius visuomenės kūrybiškumą bei socialinę sanglaudą, kultūrinį turizmą ir turtinančius visuomenės laisvalaikį (Žin., 2010, Nr. 27-1282; 2011, Nr. 20-1017)</p> <p>15. <i>Valstybinė švietimo strategija</i> (Žin., 2010, Nr. 8-363).</p> <p>16. <i>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimai</i> (Žin., 2010, Nr. 15-701, 2011-03-31, Nr. 38-1804, 2012, Nr. 154-7937, 2013, Nr. 114-5683, Nr. 73-3655).</p> <p>17. <i>Kultūrinės plėtros per mokslinius tyrimus koncepcija</i> (Žin., 2011, Nr. 152-7165): projektinio finansavimo būdu įgyvendinami kultūrinės plėtros tyrimai mokslo ir kultūros įstaigose, sudaromos sąlygos tyrinėti kultūros paveldą atminties institucijose, taip pat ir bibliotekose (Žin., 2011, Nr. 152-7165).</p> <p>18. Neformaliojo švietimo programos, mažinti socialinę ir ekonominę visuomenės atskirtį (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2012–2014 m. tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimas</i>, Žin., 2011, Nr. 134-6350; 2012, Nr. 137-7015).</p> <p>19. Patvirtintoje <i>2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programoje</i> bibliotekoms, kaip ir kitoms kultūros įstaigoms ir atminties institucijoms, skirtas <i>vaidmuo didinant švietimo prieinamumą ir paslaugų įvairovę</i> (Žin., 2012, Nr. 144-7430).</p>
	Priešmokyklinio ugdymo organizatorės [pagal kontekstą]		<p>20. Bibliotekos įtrauktos į Mokyklų tobulinimo programos plius <i>Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros komponentą</i> (2 priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952).</p> <p>21. <i>Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-11581, 1 Priedas, Nr. 2014-11581).</p> <p>22. <i>Priešmokyklinio amžiaus vaikų kompetencijos (pasiekimai), jų turinio dėmenys ir ugdymo gairės</i> (2 Priedas, 2014, Nr. 2014-11581).</p>
	Mokyklų ir kaimo vietovių bendruomenių parama bendrojo lavinimo procese		<p>23. <i>Mokyklų tobulinimo programos plius</i> (Žin., 2010, Nr. 38-1798, Nr. 69-3462; 2011, Nr. 55-2673) pakeitimai „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimo“ ir „Mokyklos bibliotekų darbuotojų kompetencijos tobulinimo, taikant šiuolaikines priemones“, neformaliojo švietimo paslaugų komponentuose.</p> <p>24. <i>Mokyklų tobulinimo programa plius</i> planuojama įsteigti naujus universalius daigafunkčius centrus, gerinančius švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę kaimo vietovėse, įtraukiant į jų infrastruktūrą skirtingas viešojo sektoriaus institucijas, taip pat planuojant perkelti ir bibliotekas (Žin., 2010, Nr. 69-3462, 3 priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952).</p>
	Įgyvendinamos kultūrinės, kūrybinės ir edukacinės neformaliojo švietimo programos viso gyvenimo	Parama profesinėje veikloje	<p>25. Biblioteka kaip kultūrinės žmogaus kompetencijas ir kūrybingumą visą jo gyvenimą ugdati įstaiga (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės</i>, Žin., 2010, Nr. 80-4152).</p> <p>26. Bibliotekos įtrauktos į Mokyklų tobulinimo programos plius <i>Nuotolinio mokymo kuratorių (kaimo vietovėse) kompetencijos tobulinimo komponentą</i> (1 priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952)</p>

	mokymuisi		27. Patvirtintoje 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programoje (Žin., 2012, Nr. 144-7430): bibliotekos skatina viso gyvenimo mokymąsi, stengdamosios aprėpti socialiai pažeidžiamas grupes ir kaimo vietovių gyventojus, per formalus ir neformalus švietimo ugdymo paslaugas, išsaugotą ir aktualizuojamą kultūros paveldą ir ugdydamos sąmoningumą. 28. 2014 m. priimamas Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo Nr. VIII-822 pakeitimo įstatymas (TAR, 2014, Nr. 2014-10429), pervadijant jį į Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymą: bibliotekos kaip neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjos, nors tai nėra jų pagrindinė veikla.
	Bibliotekos infrastruktūra pritaikyta individų poreikiams atnaujinti žinias geresnėms karjeros galimybėms	Parama profesinėje veikloje	29. Biblioteka kaip erdvė sudaranti sąlygas žmogui plėtoti prasmingo ir laimingesnio gyvenimo perspektyvas – atnaujinti žinias, mėgautis literatūra, domėtis istorija ir naujovėmis, siekti geresnės karjeros, integruotis į bendruomenę, priimti savarankiškus sprendimus ir dalyvauti visuomenės gyvenime (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės</i> , Žin., 2010, Nr. 80-4152).

Bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmens formavimui teisės aktuose įtakos turi švietimo, mokslo ir studijų sritys. Bibliotekos įgyvendina švietimo, mokslo, studijų pagalbininkės ir mokymosi visą gyvenimą sąlygų sudarytojos funkcijas. 2010–2014 m. toliau sprendžiamos mokyklų bibliotekų probleminės sritys, susijusios su tobulintina, moksleivių poreikių neatitinkančia infrastruktūra; planuojamu daugiafunkčių centrų steigimu kaimo vietovėse. Taip pat bibliotekų vaidmens formavimui turi įtakos didelis politikos formuotojų susidomėjimas neformalaus švietimo sritimi, kuriai, nors ne visuomet formaliai, priskirtinos ir bibliotekos. Bibliotekų įgyvendinamos neformaliojo švietimo funkcijos, remiantis teisės aktų turiniu, padeda įveikti visuomenės narių ekonominius ir socialinius sunkumus.

Kultūros srityje, kaip ir kitose visuomenės ir valdymo srityse, 2010–2014 m. laikotarpiu įgyvendintos reformos, susijusios su kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimu (Lietuvos kultūros tarybos įsteigimas) ir apskričių administracinio valdymo reforma (naikinama apskričių viršininkų tarnyba). Bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo formuojamas reformų procese, nustatant bibliotekų pavaldumą ir kitas priskiriamas administracines funkcijas (39 lentelė. *Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus įstaigos vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

39 lentelė. Socialinių struktūrų pokyčių įtaka bibliotekos kaip viešojo sektoriaus įstaigos vaidmens formavimui 2010–2014 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Viešojo sektoriaus institucija	Kultūros politikos kaita, viešojo valdymo institucijų pertvarka, savininkų pasikeitimai	Atlieka funkcijas pagal nustatytą pavaldumą ir veiklos procesus	<p>1. 2010 m. patvirtinami nauji Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatai (Žin., 2010, Nr. 125-6392), kuriuose numatyta, kad ministerija <i>formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina kultūros ministrui pavestose valdymo srityse</i> (I d., 1 p.)</p> <p>2. 2010 m. apskričių viešųjų bibliotekų steigėjas tampa LRKM, nustatomos veiklos teritorijos, perplanuojamos bibliotekų regioninės funkcijos (Žin., 2010, Nr. 56-2748, Nr. 65-3238, Nr. 68-3394, Nr. 68-3395, Nr. 74-3747, Nr. 79-4087, Nr. 149-7651, Nr. 53-2597).</p> <p>3. Planuojama sudaryti Lietuvos kultūros tarybą, siekiama, kad LRKM būtų suteiktas tarpinstitucinio veiklos plano koordinatorės statusas, aktyviai dalyvaujant su ES struktūrinės paramos panaudojimu susijusioje veikloje (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m.</i>, IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p> <p>4. Planuojamos Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2012–2014 m. tarpinstitucinės veiklos kultūros politikos formavimo ir įgyvendinimo atskyrimui, Lietuvos menų tarybos steigimui, numatant kultūros ir meno sričių veiklos kokybės įvertinimo ir projekcinio finansavimo principus (Žin., 2011, Nr. 134-6350; 2012, Nr. 137-7015).</p> <p>5. 2012 m. patvirtintas Lietuvos kultūros tarybos įstatymas (Žin., 2012, Nr. 30-1409, Nr. 111-5631).</p> <p>6. 2014 m. LRKM įsakymu dėl projekto <i>Bibliotekos pažangai 2 įgyvendinimo ir priežiūros</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-15982) ir projekto „Bibliotekos pažangai 2“ įgyvendinimo plane 2014–2016 m. (Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15982), projektą pavedama įgyvendinti LNB, LRKM Kultūros politikos departamento Informacinės visuomenės plėtros skyriui pagal kompetenciją koordinuojant plano įgyvendinimą ir vykdant kontrolę.</p>
	Reglamentuojami vykstantys procesai, patvirtinamos veiklos organizavimo tvarkos		<p>7. 2010 m. atnaujinamos pavyzdinės naudojimosi biblioteka taisyklės (Žin., 2010, Nr. 101-5226), pakeitusios 1998 m. naudojimosi taisyklės (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1998 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. 95 <i>Dėl Bendrųjų naudojimosi biblioteka taisyklių</i> nerastas).</p> <p>8. 2014 m. keičiamas įsakymas dėl bendrosios bibliotekos apskaitos knygos ir bibliotekos dienoraščio formos (TAR, 2014, Nr. 20037).</p>
	Reglamentuojamas atlyginimų		<p>9. 2010 m. pratęsiamas sumažinto bazinio socialinio dydžio, pagal kurį skaičiuojami</p>

	mokėjimas.	turimą finansavimą	<p>biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimai, galiojimo terminas iki 2011 m. (Žin., 2010, Nr. 104-5385).</p> <p>10. 2011 m. pratęsiamas sumažinto bazinio socialinio dydžio, pagal kurį skaičiuojami biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimai, galiojimo terminas iki 2012 m. (Žin., 2011, Nr. 158-7477).</p> <p>11. 2012 m., atsižvelgiant į nuolat kintančią profesinės aplinkos situaciją ir Vyriausybės priimamus sprendimus dėl minimalios mėnesinės algos kėlimo bei šalies vidutinės algos dydžio, keičiama kultūros įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka, kai kurioms kategorijoms nenumatant žemiausių galimų atlyginimų koeficientų (Žin., 2012, Nr. 118-5965).</p> <p>12. Didinama efektyviai ir kokybiškai dirbančių kultūros darbuotojų motyvacija, nuosekliai keliami kultūros darbuotojų atlyginimai (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m.</i>, IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p>
	Įgyvendinamos veiklos, kuriamos paslaugos ir produktai, finansuojami projektiniu būdu		<p>13. Įsteigiama biudžetinė įstaiga <i>Lietuvos kultūros taryba</i> (Žin., 2012, Nr. 138-7062, Nr. 152-7802), kuriai perduodamas visas projektinis finansavimas pagal kultūros sritis ir programas.</p> <p>14. Kultūros rėmimo fondas, koordinuojamas Lietuvos kultūros tarybos, skelbia konkursus finansavimui iš dalies kultūros ir meno sričių projektams, pagal išskiriamas sritis ir priemones, vadovaujantis gairėmis (Žin., 2013, Nr. 121-6143, TAR, 2014, Nr. 2014-01566, Nr. 2014-05067, Priedas, Nr. 2014-05067; Nr. 2014-14501, 1-2, 30-32 priedai, Nr. 2014-14501).</p> <p>15. 2014 m. kovo 18 d. LRKM įsakymu patvirtina bibliotekų plėtros projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės ir dokumentų formas (TAR, 2014, Nr. 2014-03293, 1-8 priedai, Nr. 2014-03293).</p> <p>16. 2014 m. gruodžio 17 d. LRKM įsakymu patvirtina bibliotekų projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės ir dokumentų formas (TAR, 2014, Nr. 2014-20286, 1-6 priedai, Nr. 2014-20286).</p>
	Pristatoma bendruomenė	Stiprinama profesinė bendruomenė	<p>17. 2010 m. pakeičiami metų geriausių bibliotekininkų vardų suteikimo ir premijų skyrimo nuostatai, diferencijuojant metų geriausio bibliotekininko vardo, metų geriausio jaunojo bibliotekininko vardo ir metų geriausio bibliotekos direktoriaus vardo premijų dydžius (Žin., 2010, Nr. 34-1623).</p> <p>18. 2010 m. pakeista <i>Valstybinės stipendijos kultūros ir meno kūrėjams tvarka</i> (Žin., 2010, Nr. 120-6128, nuo 2014 m. – <i>Valstybinės stipendijos meno kūrėjams</i>, TAR, 2014, Nr. 2014-00102).</p> <p>19. Nustatytos <i>valstybės stipendijos kultūros ir meno kūrėjams kvotos</i> (Žin., 2012, Nr. 57-2882; TAR, 2014, Nr. 2014-04006).</p> <p>20. 2013 m., siekiant sukurti kultūros darbuotojų</p>

		<p>kvalifikacijos kėlimo sistemą, patvirtinama <i>Kvalifikacijos tobulinimo koncepcija</i> (Žin., 2013, Nr. 41-2019).</p>
	<p>Reformuojama kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijų įgijimo sistema</p>	<p>21. 2010 m. patvirtintas <i>bibliotekininkų atestavimo tvarkos aprašas</i> (Žin., 2010, Nr. 67-3379, Nr. 138-7067).</p> <p>22. Kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistema, keliant kultūros specialistų profesines ir ugdant bendrąsias kompetencijas, rūpinasi <i>Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras</i> (Žin., 2011, Nr. 13-583).</p> <p>23. 2011 m. <i>Lietuvos kultūros darbuotojų centras likviduojamas</i> (Žin., 2011, Nr. 105-4921)</p> <p>24. Stiprinant kultūros plėtrą regione ir panaudojant jau sukurtą bazę bibliotekose, planuojama „parengti ir patvirtinti viešųjų bibliotekų specialistų pagrindinių kompetencijų ir tęstinio mokymo programų rengimo tvarkos aprašą“, „rengti ir vykdyti viešųjų bibliotekų specialistų mokymus pagal sukurtas ir (ar) pritaikytas tęstinio mokymo programas“ (<i>Regionų kultūros plėtros programa 2012–2020 metams</i>, Žin., 2011, Nr. 130-6189).</p> <p>25. Kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimą pradedama organizuoti projektinio finansavimo būdu, rengiant ir įgyvendinant kvalifikacijos kėlimo programas pagal nustatytus LRKM prioritetus (Žin., 2012, Nr. 28-1272, Nr. 140-7192, Priedas, 2012, Nr. 140-7192).</p> <p>26. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): ar projekte numatomi <i>bibliotekų darbuotojų kompetencijų informacinių technologijų srityje tobulinimas; kvalifikacijos kėlimo projektai bei konferencijos</i>.</p>
	<p>Atstovai įtraukiami į šalies kultūros politikos formavimą</p>	<p>27. 2013 m. suburta ekspertų darbo grupė, kuri nustatytų bibliotekų plėtros prioritetines kryptis nustatymui (<i>Dėl bibliotekų plėtros prioritetinių krypčių nustatymo darbo grupės sudarymo</i>, 2013).</p> <p>28. Bibliotekų atstovai įtraukiami į <i>Lietuvos kultūros ir meno tarybos</i> (Žin., 2010, Nr. 36-1744; 2012, Nr. 104-5303) sudėtį.</p> <p>29. Bibliotekų atstovai įtraukiami į <i>Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos</i> (Žin., 2011, Nr. 108-5129; 2013, Nr. 85-4267) sudėtį.</p> <p>30. Bibliotekų atstovai įtraukiami į <i>Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos LIMIS įgyvendinimo stebėsenos darbo grupę</i> (Žin., 2011, Nr. 75-3635).</p> <p>31. 2012 m. LRKM patvirtina atnaujintą <i>Lietuvos bibliotekų tarybos</i> sudėtį iš 11 asmenų, atstovaujančių bibliotekininkams, mokslo, švietimo ir kultūros sritims (Žin., 2012, Nr. 33-1579).</p> <p>32. Pagal 2014 m. patvirtintus <i>Literatūros tarybos nuostatus</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-14332), taryba turi teikti kultūros ministruui pasiūlymus dėl politikos formavimo literatūros ir jos sklaidos srityje ir šios politikos įgyvendinimo, įtraukiami ir Lietuvos bibliotekininkų draugijos atstovai.</p>

	Tobulinama infrastruktūra, atsižvelgiant į visuomenės poreikius.	Funkcijoms įgyvendinti išnaudojami bibliotekų tinklas ir materialioji bazė	<p>33. <i>Bibliotekų plėtros projektai</i>: tvarkos ir finansavimo sąlygos (Žin., 2010, Nr. 127-6496; 2 priedas, 2013, Nr. 82-4090), projektų teikimo formos (Žin., 2013, Nr. 82-4090; 1-6 Priedai, Nr. 82-4090).</p> <p>34. Siekiama tinkamai įgyvendinti valstybinės muziejų, bibliotekų, kultūros centrų modernizavimo programas (<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa 2012–2016 m.</i>, IX d., Žin., 2012, Nr. 149-7630).</p> <p>35. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): <i>ar projekte vykdomi taikomieji tyrimai, aktualūs Lietuvos bibliotekų sistemai ar bibliotekų grupei, siekiant apibendrinti gerąją praktiką, parengti pavyzdinius praktinius sprendimus, metodines rekomendacijas ar galimybių studijas.</i></p> <p>36. 2014 m. patvirtinama Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programa (TAR, 2014, Nr. 2014-15822, 1 Priedas, Nr. 2014-15822; Kultūros infrastruktūros objektai, galimi finansuoti atrenkant valstybės planavimo būdu, 2 Priedas, Nr. 2014-15822, Kultūros paveldo objektai, galimi finansuoti atrenkant valstybės planavimo būdu, Kultūros rinkodaros metodinės rekomendacijos, 3 Priedas, Nr. 2014-15822, 4 Priedas, Nr. 2014-15822).</p>
	Nustatomos veiklos ir įgyvendinamos funkcijos.		<p>37. Kelis kartus atnaujinama LNB mokslo tarybos sudėtis (Žin., 2011, Nr. 32-1525; 2013, Nr. 65-3260).</p> <p>38. Patvirtinami Kauno apskrities viešosios bibliotekos nuostatai (Žin., 2012, Nr. 126-6340).</p> <p>39. Patvirtinami Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos nuostatai (Žin., 2012, Nr. 126-6341).</p> <p>40. Patvirtinami Lietuvos medicinos bibliotekos nuostatai (Žin., 2012, Nr. 16-721).</p> <p>41. Patvirtinami Lietuvos technikos bibliotekos nuostatai (Žin., 2012, Nr. 68-3520).</p> <p>42. Patvirtinami Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos nuostatai (Žin., 2013, Nr. 65-3256).</p> <p>43. Patvirtinami Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos nuostatai (Žin., 2013, Nr. 115-5763).</p> <p>44. 2013 m. priimta <i>Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo redakcija</i> (TAR, 2013, Nr. 2013-00289, įsigali nuo 2014 m.). Praplečiamas viešųjų bibliotekų apibrėžimas: <i>visiems vartotojams prieinama biblioteka, kaupianti ir sauganti universalų teritorijos (apskrities, savivaldybės), kurioje ji yra, bendruomenės poreikius tenkinančių dokumentų fondą, teikianči gyventojams informacijos ir viešosios interneto prieigos paslaugas, vykdanči kraštotyros, sociokultūrinės edukacijos, skaitymo skatinimo, informacinio raštingumo ir kitas su bibliotekų veikla susijusias neformaliojo švietimo programas ir projektus.</i></p>

			45. 2014 m. LRV nutarimu nutraukiama <i>Žemės ūkio bibliotekos veikla</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-10556). 46. Patvirtinami Klaipėdos apskrities viešosios Ievos Simonaitytės bibliotekos nuostatai (TAR, 2015, Nr. 2015-02080).
--	--	--	---

Bibliotekos kaip **viešojo sektoriaus institucijos** vaidmuo teisės aktuose formuojamas siekiant bibliotekų funkcijų įgyvendinimo, plėtojant aukštos kokybės kultūros paslaugas ir kūrybinius produktus tolygios ir tvarios regionų plėtros ir pažangios visuomenės kūrimo kontekste. 2010–2014 m. teisės aktuose formuluojamas bibliotekų funkcijų įgyvendinimo pagrindas – tobulintina infrastruktūra (kultūros paveldo ir kultūros infrastruktūros objektai), pritaikant ją visuomenės kultūriniais, socialiniams, ekonominiams poreikiams tenkinti ir sukuriant ekonominę vertę.

Bibliotekų **socialinių sąveikų erdvės** ir **viešojo sektoriaus institucijų** vaidmenys teisės aktuose tiriamu laikotarpiu formuojami siekiant stiprinti visuomenę, pritaikant viešojo sektoriaus paslaugas visuomenės poreikius atitinkančioje infrastruktūroje.

2.6.3. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekų vaidmenims

Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos veiksnys (konceptas) daro įtaką informacinės visuomenės plėtros įgyvendinimo planavimui šalyje. Bibliotekų kaip **informacijos ir žinių centrų** ir **technologijų centrų** vaidmenys formuojami teisės aktuose identifikuojant būtinybę sukurti bibliotekose palankias sąlygas visuomenei naudotis kultūros ir informacijos ištekliais, informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, sukurtomis informacijos sistemomis ir virtualiomis bibliotekomis.

Bibliotekos kaip **informacijos ir žinių centro** vaidmuo teisės aktuose formuojamas biblioteką suprantant kaip tarpininę, kuri sudaro visuomenei prieigą prie informacijos, naudojant šiuolaikines technologijas ir internetą (40 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.*).

40 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip informacijos ir žinių centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Informacijos ir žinių centras	Nustatoma bibliotekos dokumentų fondo struktūra ir organizavimo procesai	Kaupimas ir saugojimas	1. 2010 m. atnaujinami <i>Bibliotekų fondo apsaugos nuostatai</i> (Žin., 2010, Nr. 120-6135). 2. 2014 m. pakeičiami <i>Lietuvos bibliotekų fondo nuostatai</i> (TAR, 2014, Nr. 2014-19912), numatant naujas formas dokumentų perdavimui į mainų fondą.
	Nustatomi informacinių išteklių komplektavimo šaltiniai		3. 2010–2014 m. kelis kartus keičiama dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo tvarka (Žin., 2010, Nr. 34-1624; 2011, Nr. 29-1378; 2012, Nr. 23-1093; TAR, 2014, Nr. 2014-01565, Nr. 20288). 4. Bibliotekos prenumeruoja elektronines universalias ir mokslinės informacijos duomenų bazes (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios</i> , Žin., 2011, Nr. 33-1547; <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo</i> , Žin., 2012, Nr. 125-6272, <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo</i> , Žin., 2012, Nr. 9-354, priedas, nr. 9-354).
	Sudaromos sąlygos vartotojams ieškoti, gauti ir skleisti informaciją tiek bibliotekoje, tiek ir už jos ribų	Tarpininkavimas tarp informacijos ir visuomenės	5. Teisė į saviraiškos laisvę ir laisvę laisvai reikšti nuomonę, <i>įskaitant laisvę ieškoti, gauti ir skleisti informaciją ir idėjas lygiai su kitais asmenimis, visomis pasirinktomis bendravimo priemonėmis (Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija</i> , 21 ir 30 str., Žin., 2010, Nr. 71-3561). 6. Planuojama „parengti tarpbibliotekinio skolinimo paslaugų kompensavimo viešosioms bibliotekoms tvarką“ (<i>Regionų kultūros plėtros programa 2012–2020 metams</i> , Žin., 2011, Nr. 130-6189).
	Teikia informacijos paslaugas įvairioms auditorijoms, atsižvelgdamos į jų informacinius poreikius	Informacinis aprūpinimas	7. Siekiama gerinti gyventojų gyvenimo kokybę, užtikrinti vartotojų informacijos gavimą, pasiekiamumą bibliotekose (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios</i> , Žin., 2011, Nr. 33-1547; <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo</i> , Žin., 2012, Nr.

		<p>125-6272, <i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo</i>, Žin., 2012, Nr. 9-354, priedas, nr. 9-354).</p> <p>8. Poreikis <i>aprūpinti mokyklų bibliotekų fondus papildoma lietuvių kalbos, literatūros, kultūros mokymosi medžiaga</i> (<i>Dėl švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo</i>, Žin., 2011, Nr. 2-56).</p>
Įgyvendinami kompiuterinio ir informacinio raštingumo mokymai	Informacinio raštingumo ugdymas	9. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): ar projektuose numatoma parengti naujas gyventojų kompiuterinio ir informacinio raštingumo mokymų medžiagas.
Sudaromos sąlygos, naudojantis informaciniais ištekliais, kurti ir dalintis žiniomis	Žinių kūrimas ir dalinimasis	10. Biblioteka kaip sudaranti sąlygas žmogui plėtoti prasmingo ir laimingesnio gyvenimo perspektyvas – atnaujinti žinias, mėgautis literatūra, domėtis istorija ir naujovėmis, siekti geresnės karjeros, integruotis į bendruomenę, priimti savarankiškus sprendimus ir dalyvauti visuomenės gyvenime (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės</i> , Žin., 2010, Nr. 80-4152).
Derinami autorių teisių naudotojų (bibliotekų) ir autorių teisių turėtojų interesai	Parama intelektinės nuosavybės teisės srityje	<p>11. Patikslinamos sąlygos dėl „knygų ir kitų vaizduojamojo meno leidinių (dailės ir fotografijų albumų)“ panaudos ir reprografijos paslaugų atlyginimo; įvedamas kompensacinis mokestis, surenkamas už pardavinėjamus į šalį atvežamus įrenginius, kuriais atgaminami kūriniai, ir tuščias, analogines ir skaitmenines garso ir audiovizualines laikmenas (<i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimai</i>, Žin., 2012, Nr. 6-177).</p> <p>12. Intelektinių teisių turėtojų apsauga derinama su visuomenės ir teisių naudotojų interesais 2011 m. priimtuose <i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimuose</i> (Žin., 2012, Nr. 6-177).</p> <p>13. 2012 m. patvirtinamas sąrašas organizacijų, įvardijamų kaip neįgaliųjų interesams atstovaujančių asmenų, kuriems leidžiama pagal Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo išimtį nekomerciniais tikslais naudoti kūrinius ir gretutinių teisių objektus neįgaliems žmonėms skirtais būdais (Žin., 2012, Nr. 29-1338).</p>
Naudojami informacijos ištekliai, atsižvelgiant į teisėtus intelektinių teisių turėtojų lūkesčius		14. Numatomi apribojimai naudojant kūrinius, kurie gali būti prieinami kompiuterių tinklais, numatant draudimus juos kopijuoti, naudoti ne įstaigų specialiai parengtuose terminaluose, įpareigojant įvesti įmanomas techninės apsaugos priemones, kurios užtikrintų, kad kūrinių turiniai nebūtų perkelti ar perduoti už įstaigų terminalų ribų (<i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo</i>

			<p><i>pakeitimai, Žin., 2012, Nr. 6-177).</i></p> <p>15. Gretutinių teisių objektai, tokie kaip atlikimas, fonograma, audiovizualinio kūrinio (filmo) įrašai ir transliuojančios organizacijos transliacija arba jų įrašai taip pat gali būti naudojami tik bibliotekų patalpose (<i>Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimai, Žin., 2012, Nr. 6-177).</i></p> <p>16. Bibliotekos koncepcijoje matomos kaip galinčios prisidėti prie autorių teisių ir gretutinių teisių aukšto lygio apsaugos užtikrinimo, sudarant sąlygas visuomenei teisėtai naudotis autorių teisių saugomais kūriniiais bibliotekose (<i>Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės, Žin., 2010, Nr. 80-4152).</i></p>
	El. paslaugų (informacinių sistemų ir duomenų bazių) kūrimas	Kuriama el. biblioteka	<p>17. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): <i>ar projektai, skatinantys gyventojus naudoti sukurtus skaitmeninės informacijos šaltinius bei elektronines paslaugas, kuriami nauji bendradarbiavimo tinklai skaitmeninio raštingumo mokymams tarp bibliotekų, taip pat su kitomis kultūros ir kitų sektorių, taip pat ir privataus, institucijomis.</i></p> <p>18. Planuojama kurti virtualias bibliotekas (skaitmeninę garsinių knygų duomenų bazę, skirtą žmonėms su regėjimo negalia; Lietuvos radijo archyvo virtualią biblioteką) ir informacijos sistemas (atminties institucijų skaitmeninto kultūros paveldo ilgalaikio saugojimo duomenų banką; skaitmenintų lietuvių literatūros klasikos kūrinių sistemą) per <i>Ekonomikos augimo veiksmų programos „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonės „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“ (Žin., 2011, Nr. 37-1800) finansavimą.</i></p>
	El. bibliotekų kūrimas mokslo ir studijų tikslams		<p>19. 2012 m. patvirtinama <i>Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros 2013–2016 metų programa (Žin., 2012, Nr. 149-7653, Priedas, Nr. 149-7653),</i> tęsianti pradėtus darbus, jungiant anksčiau sukurtas duomenų bazes ir sistemas į Lietuvos akademinę elektroninę bibliotekos informacijos sistemą (eLABa).</p> <p>20. 2014 m. keičiamas <i>Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinės sistemos (eLABa) įsteigimo įsakymas (TAR, 2014, Nr. 2014-12699; Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos nuostatai, 1 Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-12699; Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai, 2 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-12699; Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos (eLABa) tvarkytojų sąrašas, TAR, 2014, Nr. 2014-</i></p>

			12701), išdėstant įsakymo pavadinimą nauja redakcija: „Įsakymas dėl Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos nuostatų ir Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“.
	Formuojami bibliotekų skaitmeninimo veiklų procesus reglamentuojantys dokumentai	Prieigos prie skaitmeninio turinio sudarymas	<p>21. <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija</i> (Žin., 2010, Nr. 133-6798, Nr. 148-7598).</p> <p>22. <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo taryba</i> (Žin., 2010, Nr. 101-5224; 2013, Nr. 121-6144).</p> <p>23. 2010 m. patvirtinamas <i>skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir prieigos standartų ir norminių dokumentų sąrašas</i> (Žin., 2010, Nr. 8-379): skaitmeninimo veiklas siekiama vykdyti sistemingai ir nuosekliai, pagal standartizuotus reikalavimus, kad skaitmeninis turinys turėtų suderinamumą šalies ir tarptautiniu mastu.</p> <p>24. Patvirtinama <i>Kultūros paveldo skaitmeninimo rezultatų ataskaitos forma</i> (Žin., 2010, Nr. 19-922).</p> <p>25. <i>Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcija</i> (Žin., 2011, Nr. 8-337).</p> <p>26. Bibliotekose planuojama skaitmeninti Lietuvos kultūros paveldo objektus ir jų pagrindu kurti viešai prieinamus skaitmeninius produktus (<i>Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo</i>, Žin., 2012, Nr. 125-6272).</p>

Bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas įgyvendinant intelektinės nuosavybės teisę ir sudarant prieigą visuomenei naudotis informacijos ištekliais. Informacijos išteklių komplektavimo politika taip pat keičiasi: laikantis pasaulyje taikomų standartų, siekiama bibliotekose formuoti el. išteklių fondus (el. leidinius, duomenų bazes ir kitus el. formato dokumentus). Informacija ir suskaitmenintas turinys taip pat yra pateikiamas visuomenei per informacines sistemas, el. bibliotekas.

Bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas planuojant kompiuterinės technikos ir programinės įrangos bibliotekose atnaujinimą ir sudarant sąlygas visuomenei nemokamai naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis bibliotekose (41 lentelė. *Skaitmeninių technologijų plėtros ir*

informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.).

41 lentelė. Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos įtaka bibliotekos kaip technologijų centro vaidmens formavimui 2010–2014 m.

Kategorijos (vaidmenys)	Subkategorijos (sistemos esiniai)	Indikatoriai (funkcijos)	Pagrindžiamieji teiginiai ir nuorodos į šaltinius
Technologijų centras	Atnaujinama infrastruktūra (kompiuterinė technika ir programinė įranga)	Bibliotekų automatizavimas ir kompiuterizacija	1. Tęsiama Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklo LITNET plėtra, numatant 2012–2016 metų veiklos užtikrinimo ir plėtros programą LITNET-3 (Žin., 2012, Nr. 23-1074; Priedas, Nr. 23-1074). 2. Planuojama „atnaujinant informacijos prieigai ir elektroninių išteklių naudojimui reikalingą įrangą, naujų technologijų galimybes nukreipti kūrybingo, išsilavinusio asmens ugdymui, sukuriant visoms vartotojų grupėms patrauklią aplinką bibliotekose“ (Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programa, TAR, 2014, Nr. 2014-15822, 1 Priedas, Nr. 2014-15822).
	Sudaroma galimybė naudotis vieša interneto prieiga	Prieigos prie interneto sudarymas	3. Planuojama plėsti interneto prieigą mobiliems įtaisams per bevielės prieigos sistemą Eduroam, padidinti kompiuterių tinklo pralaidumą, teikti el. paslaugas vartotojams, naudojant „debesų“ technologiją, įdiegti naujus tinklo protokolus, vienyti Lietuvos akademinė bibliotekų tinklą ir kt. (Žin., 2012, Nr. 23-1074). 4. Bibliotekose planuojama atnaujinti viešosios interneto prieigos taškus ir užtikrinti projekto „Bibliotekos pažangai“ tęstinumą (Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo, Žin., 2012, Nr. 125-6272).
	Įgyvendinamos technologinio raštingumo mokymo programos	Technologinio raštingumo ugdymas	5. Bibliotekų plėtros projektų vertinimo kriterijai (Žin., 2013, Nr. 82-4090): ar projektuose numatoma parengti naujas gyventojų kompiuterinio ir informacinio raštingumo mokymų medžiagas. 6. Bibliotekos planuojamais projektais turi prisidėti prie Lietuvos gyventojų skaitmeninės atskirties mažinimo, skatinant juos įgyti žinių ir įgūdžių, reikalingų sėkmingam informacinių technologijų naudojimui gyvenimo kokybės gerinimo tikslais (1 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293). 7. Projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklėse numatoma, kad projektų finansavimo tikslas yra didinti bibliotekų veiklos kokybę ir efektyvumą, skatinti kurti naujas ir tobulinti esamas bibliotekų paslaugas, atitinkančias vietos bendruomenės poreikius ir teikiamas pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas (1 Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-20286).

Bibliotekos kaip *technologijų centro* vaidmuo teisės aktuose formuojamas siekiant gerinti gyventojų gyvenimo kokybę, užtikrinti vartotojų informacijos gavimą ir pasiekiamumą bibliotekose įrengiant prieigą prie informacinių ir komunikacinių technologijų. Teisės aktuose formuojamas bibliotekos vaidmuo turi būti įgyvendinamas sudarant visuomenei galimybes laisvai naudotis bibliotekos infrastruktūra informacijos paieškai, bendravimui, mokymuisi ir gebėjimų ugdymui naudojantis elektroninėmis paslaugomis.

2010–2014 m. laikotarpiu bibliotekų kaip *informacijos ir žinių centro* vaidmens ir *technologijų centro* vaidmens formavimas teisės aktuose siejamas su bibliotekų infrastruktūros tobulinimu, sudarant visuomenei (ypač socialinę atskirtą patiriančioms grupėms) sąlygas naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir informacija kūrybinėms idėjoms realizuoti, gyvenimo kokybei gerinti.

2.6.4. 2010–2014 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos apibendrinimas

2010–2014 m. bibliotekų vaidmenys teisės aktuose formuojami dėl šių priežasčių: a) atsižvelgiama į bendrą Europos ir šalies politiką, siekiama sukurti sumanią visuomenę, kuri pasižymėtu tvaria ekonomika; b) įgyvendinama šalies kultūros politikos kaita; c) įvykę pasikeitimai viešojo sektoriaus struktūrose dėl apskričių valdymo reformos. Politinė aplinka palanki įvairių bibliotekų vaidmenų formavimui, tačiau labiausiai formuojamas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo, taip pat išryškėja bibliotekos kaip *socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo.

Kultūros politikos formavimas ir kultūros įvardijimas prioritetine šalies sritimi sudarė sąlygas iš naujo peržvelgti turimą kultūros infrastruktūrą. Bibliotekų infrastruktūros atnaujinimas sietinas su galimybėmis nuosekliai įgyvendinti priskiriamas funkcijas. Taip pat pastebimas perėjimas prie projektinio bibliotekų veiklų finansavimo, paslaugų ir produktų kūrimo, edukacijos ir neformaliojo švietimo įgyvendinimo. Vienas vertus, tai sudaro sąlygas skirtingų institucijų konkurencijai kultūros srityje, kita vertus, nėra užtikrinamas nuoseklus ir ilgalaikis pagrindinių bibliotekų funkcijų finansinis palaikymas.

Bibliotekų vaidmenys formuojami teisės aktuose, siekiant informacinių ir komunikacinių technologijų bei patikimos informacijos prieinamumo visuomenėje, ypač socialiai jautrioms grupėms, kurios kitais būdais negali įsitraukti į informacinę visuomenę.

Bibliotekos 2010–2014 m., panaudodamos infrastruktūros potencialą, rūpinasi turinio (informacijos), kurį kuruoja, aktualizavimu, sklaida, prieigos prie jo sudarymo tiek realioje, tiek ir virtualioje aplinkoje, visuomenės kūrybiškumo skatinimu, įtraukimu į viso gyvenimo mokymosi ir kitas socialines veiklas.

2.7. Lietuvos bibliotekų vaidmenų raida ir kaita 1990–2014 m. (apibendrinimas)

Atlikus Lietuvos teisės aktų analizę, nustatytas formuojamų bibliotekų vaidmenų fragmentiškumas, neišbaigtumas priskiriant funkcijas, numatant infrastruktūros panaudojimo galimybes. Taip pat didelę įtaką bibliotekų vaidmenų formavimui turi ne tik kultūros srities, bet švietimo, mokslo ir studijų, socialinės sritims skirti teisės aktai. Kultūros sritis, kaip svarbi stiprios visuomenės kūrimo dalis ir bibliotekų sektoriaus pagrindas, yra fiksuojama nepriklausomybės pradžios (kai siekiama skatinti tautiškumą, puoselėti istoriją) ir paskutinio laikotarpio (priėmus kultūros politikos kaitos gaires ir siekiant reformuoti šalies kultūros sritį) teisės aktuose. Kiekvieno laikotarpio specifika, nulemta ir tinklaveikos visuomenės veiksmų, turėjo įtakos bibliotekų vaidmenų kaitai Lietuvoje 1990-2014 m.

1990-2014 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų raidos ypatumai:

- *Atminties institucijos* vaidmuo pasikeičia nuo *kultūros paveldo objektų saugojimo ir kontrolės* (1990–1994 m., 1995–1999 m.) iki *kultūros paveldo aktualizavimo* tinkluose, bendradarbiaujant su kitomis atminties institucijomis (2005–2009 m., 2010–2014 m.).

- *Kultūros skleidėjos* vaidmens formavimas nuo *abstraktaus ir formalaus požiūrio į kultūrą kaip visuomenės pagrindą*, sudarantį nacionalinį, pilietinį, tautinį ir

kt. tapatumą, iki *siekio skatinti visuomenės kūrybiškumą*, atitinkantį sumanios visuomenės idėją, tvarios ekonomikos siekį ir darnios aplinkos kūrimą.

- ***Galios formuotojos*** vaidmuo formuojamas nuo 2000–2004 m. laikotarpio, tuo metu ir vėliau, bibliotekoms priskiriant propagavimo funkciją skleidžiant galią turinčių institucijų informaciją aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo, intelektinės nuosavybės teisės, profesinės aplinkos, euro įvedimo, mokslo populiarinimo ir pan. temomis.

- ***Socialinių sąveikų erdvės*** vaidmuo keitėsi nuo *bibliotekos kaip vietos mokymuisi ir paramos mokymosi procesams* funkcijos įgyvendinimo iki bibliotekos kaip atviros erdvės, kurioje *sudaromos sąlygos* visiems lygiomis galimybėmis bibliotekose realizuoti bendruomenių idėjas, mokytis, praleisti laisvalaikį, dirbti ir kt.

- ***Viešojo sektoriaus institucijos*** vaidmens nekeitė turinio – biblioteka suprantama kaip institucija, kurią reikia nuolatos finansuoti ir išlaikyti infrastruktūrą.

- ***Informacijos ir žinių centro*** vaidmuo formuojamas atsižvelgiant į bibliotekų informacinių išteklių kaupimo ir saugojimo funkcijas, bibliotekų informacijos sklaidos ir aprūpinimu informacija galimybes, sąsajas su intelektinės nuosavybės teisių turėtojais ir kt. 2005–2009 m. ir 2010–2014 m. daugiau dėmesio skiriama informacinių ir komunikacinių technologijų įtakai bibliotekoms: kuriamos el. bibliotekos, informacinės sistemos, bibliotekų ir informacijos paslaugos perkeliamos į virtualią erdvę.

- ***Technologijų centro*** vaidmens formavimas teisės aktuose pradėtas 1995–1997 m. ir apėmė funkcijas, susijusias su bibliotekų kompiuterizacija ir bibliotekinių procesų automatizavimu, prieigos prie interneto visuomenei sudarymu, technologinio raštingumo ugdymu. Sukurta infrastruktūra bibliotekoms sudarė sąlygas įsitraukti į informacinės visuomenės plėtros veiksmus, kai siekiama sudaryti sąlygas naudotis pasaulio informaciniais ištekliais, el. valdžios paslaugomis, tobulinti įgūdžius, reikalingus darbui.

-

1990–2014 m. Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos tendencijos yra:

- **Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimas** patenkinamas aktualizuojant kultūros paveldą (skaitmeninimą ir pateikimą visuomenei tinkluose),

visuomenės kūrybiškumo ir įsitraukimo, dalyvavimo ir kultūros vartojimo skatinimas. **Galios decentralizacijos** veiksnyms bibliotekos kaip galios formuotojos vaidmeniui turi įtakos dėl kitų institucijų formuojamų temų perteikimo, sklaidos visuomenei.

- **Socialinių struktūrų pokyčiai**, susiję su poreikiu atnaujinti viešojo sektoriaus institucijų infrastruktūrą ir visuomenės lūkesčiais viešojo sektoriaus paslaugoms, turėjo įtakos nuo bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmens realizavimo (akcentuojant infrastruktūrą) iki siekio kurti bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmenį sumanioje visuomenėje (akcentuojant kūrybiškumą).

- **Skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos** veiksniai, kurie teisės aktuose perteikiami siekiu ir politiniu prioritetu plėtoti informacinę visuomenę šalyje, suformavo sąlygas visuomenei bibliotekose laisvai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją, naudotis patikima informacija per el. bibliotekas, informacines sistemas, duomenų bazes, o bibliotekoms dalyvauti intelektinės nuosavybės teisės srityje.

Teisės aktuose formuojamų Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaita intensyviausia keliais laikotarpiais: 1990–1994 m. ir 1995–1999 m. stiprinant bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmenį, 2000–2004 m., lygiagrečiai su bibliotekos kaip viešojo sektoriaus institucijos vaidmeniu, intensyviau formuojant bibliotekos kaip informacijos ir žinių vaidmenį, ir 2010–2014 m. kai, be pastarųjų vaidmenų, teisės aktuose išryškėja formuojamas bibliotekos kaip socialinių sąveikų erdvės vaidmuo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Mokslinės ir specialiosios literatūros bei teisės aktų kokybinė turinio analizė leido teoriškai pagrįsti tai, kad bibliotekų kaitą tikslinga identifikuoti tiriant šiuolaikinės – *Dalyvaujamosios* – bibliotekos konceptą sąveikoje su tinklaveikos visuomenės veiksmų poveikiu bibliotekų vaidmenims. Pagrindiniai tinklaveikos visuomenės veiksniai, darantys įtaką bibliotekų vaidmenų formavimui, grindžiami dalyvaujamosios bibliotekos konceptu, yra šie:

a) *Individų ir bendruomenių tapatumo poreikio augimo ir galios decentralizacijos* veiksniai, darantys įtaką bibliotekų kaip **atminties institucijų, kultūros skleidėjų ir galios formuotojų** vaidmenims.

- *Atminties institucijų* vaidmuo kinta dėl pasireiškiančio individų siekio kurti savo tapatumą, paremtą kultūros, istorijos, bendruomenių ir kitomis žiniomis.

- *Kultūros skleidėjų* vaidmuo kinta dėl individų ir bendruomenių poreikio įsitraukti į kultūros veiklas, pažinti ir formuoti kultūrą, įgyvendinti kūrybines idėjas.

- *Galios formuotojų* vaidmuo kinta dėl vartotojų ir institucijų įgaunamų naujų decentralizuotų galių bibliotekų veikloms.

b) *Socialinių struktūrų pokyčių* veiksnys, darantis įtaką bibliotekos kaip **socialinių sąveikų erdvės ir viešojo sektoriaus institucijos** vaidmenims.

- *Socialinių sąveikų erdvės* vaidmuo kinta dėl individų poreikio mokytis visą gyvenimą, kurti savo socialinį statusą ir ryšį su kitais asmenimis patogioje, atviroje, viešojoje ir prieinamoje erdvėje.

- *Viešojo sektoriaus institucijų* vaidmens kaita sietina su bibliotekos vietos kintančioje aplinkoje pergalvojimu ir reikalingumo pagrindimu, vertinant bibliotekų kuriamas socialines vertes ir teikiamą naudą visuomenei.

c) *skaitmeninių technologijų plėtros ir informacinės elgsenos kaitos* veiksmų įtaka bibliotekos kaip **informacijos ir žinių centro ir technologijų centro** vaidmenims.

- *Informacijos ir žinių centro* vaidmens kaita sietina su sudaromomis sąlygomis visuomenei patogiai (taip pat ir nuotoliniu būdu) ieškoti, gauti patikimą informaciją, dalintis savo sukurtu turiniu ir žiniomis.

- *Technologijų centro* vaidmens kaita sietina su atotrūkio mažinimu tarp visuomenės dalies, kuriai yra prieinamos šiuolaikinės technologijos bei informacija tinkluose, ir dalies, kuri neturi galimybių prisijungti prie tinklo ar panaudoti visų šiuolaikinių technologijų teikiamų privalumų.

2. *Dalyvaujamąsios bibliotekos koncepto* realizavimas, esant tinklaveikos visuomenės poveikiui, bibliotekoms kelia specifinių uždavinių, kurie gali būti identifikuojami ir sprendžiami pasitelkus daktaro disertacijoje sukurtą konceptualų modelį, grindžiamą CIDOC CRM ontologija, kuri yra pripažinta tarptautiniu mastu. Atsižvelgiant į platų CIDOC CRM ontologijos taikymą, sukurtas bibliotekos sistemos konceptualus modelis yra patikimas ir universalus įrankis analizuojant ir planuojant strategines bibliotekų vaidmenų kaitos kryptis ir bibliotekų vaidmenų formavimo procesą. Konceptualaus modelio esiniais išskirti šie tarpusavyje sąveikaujantys esiniai: vaidmenų formavimas, vaidmenys, veikėjai, funkcijos, infrastruktūra (informaciniai išteklių, materialinė bazė, procesai) ir kontekstas (teisė, laikas ir erdvė, vieta).

Konceptualus modelis leidžia pagrįsti tolesnio empirinio tyrimo metodologiją, analizuoti esinių sąveikas: *veikėjai tam tikrame kontekste ir infrastruktūroje per funkcijas formuoja vaidmenis*. Bibliotekų vaidmenų formavimo proceso konceptualiame modelyje detalizuojamas bibliotekos sistemoje vykstantis vaidmens formavimo procesas, pasirinkus esinį *vaidmens formavimas* ir vieną pasirinktą esinį *politikai (savininkai): politikai, veikiantys socialiniame kontekste, kuri sukuria visuomenė, vykdo teisėkūrą ir rengia teisės aktus, kurie turi įtakos bibliotekos vaidmens formavimui per sukuriamas bibliotekos funkcijas, suformuojančias bibliotekų vaidmenis*.

3. Universali tyrimo metodika parengta suderinant įvairius tyrimų metodus ir modelius: mokslinės literatūros analizę, CATWOE metodą, disertacijoje sukurtą bibliotekos sistemos konceptualų modelį ir kokybinę turinio analizę. Integruota metodika leidžia įvertinti tinklaveikos visuomenės poveikį bibliotekų vaidmenų

formavimui, nustatyti bibliotekos sistemą sudarančių struktūrinių elementų ir jų sąveikos su išorine aplinka reikšmę bibliotekų vaidmenų formavimo procese. Sukurta universali tyrimo metodika leidžia abstrahuoti ir sujungti visus bibliotekos vaidmenų tyrimo aspektus į integruotą modelį bei taikyti jį verifikuojant bibliotekos sistemos konceptualųjį modelį Lietuvos bibliotekų vaidmenų kaitos empirinio tyrimo pagrindu.

Universali tyrimo metodika buvo pritaikyta praktikoje Lietuvos bibliotekų sritį reglamentuojančių ir kontekstą sudarančių oficialių dokumentų (įstatymų, nutarimų, sprendimų, įsakymų ir kt. oficialių dokumentų) nuo 1990 m. iki 2014 m. analizei. Metodikos praktinis pritaikymas leido atskleisti visuminį Lietuvos bibliotekų vaidmenų raidos ir kaitos vaizdą bei išryškino metodologijos universalumą. Metodika gali būti taikoma tiriant kitą realaus pasaulio bibliotekų vaidmenų kaitos situaciją, tyrimui pasirenkant kitus, konceptualiame modelyje apibrėžtus veikėjus (personala, vartotojus) ir tiriant jų formuojamus bibliotekų vaidmenis, remiantis kitais empiriniais duomenimis (bibliotekų planais ir veiklos ataskaitomis, empirinę medžiagą surenkant pritaikius interviu ar fenomenologinio tyrimo metoda), taip pat tiriant kitų šalių ir kito laikotarpio bibliotekų vaidmenis.

4. Atlikus empirinį tyrimą buvo nustatyti pagrindiniai bibliotekų vaidmenų ***raidos ypatumai iš kurių svarbiausi yra:***

a) bibliotekos kaip ***atminties institucijos ir kultūros skleidėjos*** vaidmenys formuojami visais tiriamais laikotarpiais nuo kultūros paveldo saugojimo ir abstrakčios bibliotekų misijos puoselėti kultūrą iki kultūros paveldo aktualizavimo ir kultūros prieinamumo sudarymo.

b) bibliotekos kaip ***galios formuotojos*** vaidmuo Lietuvoje veikiant tinklaveikos visuomenei nėra aiškiai formuojamas. Bibliotekos suprantamos kaip galią turinčių institucijų komunikacijos priemonė ir informacijos sklaidos įrankis, galintis pasiekti įvairias tikslines auditorijas perduodant informaciją aktualiomis temomis.

c) bibliotekos kaip ***socialinių sąveikų erdvės*** vaidmuo formuojamas atsižvelgiant į šalies istorinius ir socialinius lūžius. Bibliotekos dažniausiai suprantamos kaip parama besimokančiajam, studijuojančiajam, neformaliojo švietimo dalis, mokymosi visą gyvenimą skatintoja.

d) intensyviausiai formuotas bibliotekos kaip *viešojo sektoriaus institucijos* vaidmuo. Teisės aktuose įvardijamos trys pagrindinės bibliotekos sistemos problemos: 1. personalas, kurio kvalifikaciją būtina kelti, 2. (ne)pritaikytos bibliotekų erdvės ir naudojamos technologijos (visuomenės lūkesčių neatitinkanti infrastruktūra), 3. poreikis nuolatos atnaujinti bibliotekų informacinius išteklius.

e) bibliotekos kaip *informacijos ir žinių centro* ir *technologijų centro* vaidmenys teisės aktuose formuojami siekiant plėtoti informacinę visuomenę, realizuoti visuomenės laisvę ir teisę į informaciją bei paskatinti naudotis skaitmeninėmis technologijomis.

5. Atlikus empirinį tyrimą buvo nustatytos Lietuvos bibliotekų vaidmenų *kaitos tendencijos, iš kurių svarbiausios yra:*

a) vaidmenys kinta nuo požiūrio, kad *technologijos yra tik priemonė* bibliotekų socialinėms funkcijoms įgyvendinti (pvz., bibliotekinių procesų automatizavimo) iki *šiuolaikinių skaitmeninių technologijų taikymo kaip pagrindo* bibliotekų funkcijoms įgyvendinti.

b) nuo vaidmenų formavimo, *įgyvendinant ekspertų funkcijas* (pvz., kultūros paveldo saugojimas) iki orientavimosi į visuomenei *aktualaus turinio kuravimą* (pvz., kultūros paveldo sklaida tinkluose).

c) vaidmenys kinta nuo bibliotekos *infrastruktūros kūrimo siekiant kaupti ir saugoti* informacinius išteklius iki bibliotekos *infrastruktūros pritaikymo visuomenės socialiniams poreikiams* naudotis atviromis viešosiomis erdvėmis, dirbti individualiai ir grupėse, mokytis, bendrauti, leisti laisvalaikį, ieškoti informacijos, pasinaudoti įvairių formatų dokumentais, el. ištekliais ir paslaugomis.

d) nuo kultūros sklaidos, *sudarant sąlygas susipažinti ir pažinti* šalies ir užsienio kultūrą, profesionalųjį meną, iki *individuei ir bendruomenių įtraukimo* į kultūrinės veiklas, kultūros produktų kūrimo, kūrybinių idėjų realizavimo ir rezultatų dalinimosi.

6. Lietuvos bibliotekų vaidmenys 1990-2014 m. formuojami įvairių sričių (kultūros, socialinės, švietimo, mokslo ir studijų ir kt.) teisės aktuose, todėl siekiamybe tampa įvairių bibliotekų vaidmenų susiejimas su pagrindinėmis politinės darbotvarkės aktualijomis, sistemingas požiūris į bibliotekų sritį ir bibliotekų srities politiką.

Bibliotekų vaidmenų formavimui būtinas logiškas, struktūruotas ir racionalus požiūris, pagrįstas bendra koncepcija, todėl yra rekomenduojamas teisės aktuose bibliotekų vaidmenis formuoti kryptingai – bendro conceptualaus požiūrio pagrindu bei įvertinant didžiausią tinklaveikos visuomenės aplinkos veiksnių poveikį bibliotekų vaidmenims.

Bibliografinių nuorodų sąrašas

1. 2014-2020 metų Nacionalinės pažangos programa [interaktyvus] (2012). 2012 m. lapkričio 28 d., Nr. 1482. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Žin. 2012, Nr. 144-7430. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=439028
2. AABØ, Svanhild (2005). The role and value of public libraries in the age of Digital technologies [interaktyvus]. In *Journal of Librarianship and Information Science*. Vol 37 (4): 205-211. Sage Publications. DOI 10.1177/0961000605057855. Prieiga per internetą: <http://lis.sagepub.com/content/37/4/205.full.pdf+html>
3. AABØ, Svanhild; AUDUNSON, Ragnar (2012). Use of library space and the library as place [interaktyvus]. In *Library & Information Science Research*. 34(2). P. 138-149. DOI:10.1016/j.lisr.2011.06.002
4. AHARONY, Noa. (2012). Facebook use in libraries: An exploratory analysis [interaktyvus]. In *Aslib Proceedings*. 64(4), p. 358-372. DOI 10.1108/00012531211244725
5. AHARONY, Noa (2013). Facebook use by Library and Information Science students [interaktyvus]. In *Aslib Proceedings*, Vol. 65 Iss 1 p. 19-39 <http://dx.doi.org/10.1108/00012531311297168>
6. ALBRIGHT, Kendra; GAVIGAN, Karen (2014). Information Vaccine: Using Graphic Novels as an HIV/AIDS Prevention Resource for Young Adults. In *Journal of Education for Library & Information Science*. Vol. 55, Issue 2, p. 178-185. Prieiga per internetą: <http://connection.ebscohost.com/c/articles/95121309/information-vaccine-using-graphic-novels-as-hiv-aids-prevention-resource-young-adults>
7. ALIŠAUSKAS, Ričardas (2010). Švietimo ir visuomenės sinergijos prielaidos [interaktyvus]. Iš *Pedagogika*, Nr. 100. P. 37-41. ISSN 1392-0340. Prieiga per internetą: www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2010/100/alis37-41.pdf
8. ASTRAUSKAS, Algirdas (2011). Vietos savivaldos raida Lietuvoje 1990-2010 metais. Iš *Viešoji politika ir administravimas*. 2011, T. 10, Nr. 2 / 2011. Prieiga per internetą:
https://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/vpa/archyvas/dwn.php?id=281284

9. AUGUSTINAITIS, Arūnas (2005). Žinių visuomenės vadybinio racionalizavimo principai. Iš *Informacijos mokslai*. Nr. 35.

10. BAKER, David; EVANS, Wendy (2011). Libraries, society and social responsibility. In *Libraries and Society : Role, responsibility and future in an age of change* / David Baker ir Wendy Evans. Oxford, Cambridge, New Delhi. Chandos Publishing. Chandos information professional series. P. 1-16. ISBN: 978-1-84334-131-4 (print)

11. BERGER, L. Peter (1995). *Sociologija* : humanistinis požiūris. Litterae universitatis. 195 p. ISBN 9986-475-08-2

12. BERGER, L. Peter; LUCKMANN, Thomas (1999). *Socialinis tikrovės konstravimas*: žinojimo sociologijos traktatas. Vilnius : Pradai. ISBN 9986-943-48-5

13. BERTALANFFY, Ludwig von (1950 a). *An Outline of General System Theory* (1950) [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://www.isnature.org/Events/2009/Summer/r/Bertalanffy1950-GST_Outline_SELECT.pdf

14. BERTALANFFY, Ludwig von (1950 b). The Theory of Open Systems in Physics and Biology [interaktyvus]. In *Science*. January 13, Vol. 111. Prieiga per internetą: http://vhpark.hyperbody.nl/images/a/aa/Bertalanffy-The_Theory_of_Open_Systems_in_Physics_and_Biology.pdf

15. BERTALANFFY, Ludwig von (1972). The History and Status of General Systems Theory. In *Academy of Management*. 1972 December 1. DOI:10.2307/255139

16. *Bibliotekos pažangai* : projektas „Bibliotekos pažangai“ 2008-2012 m. Poveikio vertinimo tyrimai [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.bibliotekospazangai.lt/lt/poveikio-vertinimo-tyrimai/poveikio-vertinimo-tyrimu-pristatymas>

17. *Bibliotekos pažangai*: ruošiantis permainoms : esamos situacijos įvertinimo tyrimo ataskaita (2008) [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://www.bibliotekospazangai.lt/media/public/Atsisiuntimui/TyrimuAtaskaitos/WEB_LT/2008/2008_TyrimuSantrauka.pdf

18. *Bibliotekos pažangai: pokyčiai bibliotekose ir visuomenėje : poveikio vertinimo tyrimų ataskaita* (2009) [interaktyvus] / parengė Baltijos viešųjų ryšių grupė. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Panevėžio spaustuvė. Prieiga per internetą:

http://www.bibliotekospazangai.lt/media/public/Atsisiuntimui/TyrimuAtaskaitos/WEB_LT/2009/2009_TyrimuSantrauka.pdf

19. *Bibliotekos pažangai: pokyčiai bibliotekose ir visuomenėje : poveikio vertinimo tyrimų 2010 metų ataskaita* (2010) [interaktyvus] / parengė ir išleido Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Print House. Prieiga per internetą:

http://www.bibliotekospazangai.lt/media/public/Atsisiuntimui/TyrimuAtaskaitos/WEB_LT/2010/2010_TyrimuSantrauka.pdf

20. *Bibliotekos pažangai : pokyčiai bibliotekose ir visuomenėje : poveikio vertinimo tyrimų 2008-2012 m. ataskaita* (2012) [interaktyvus]. parengė ir išleido Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. ISBN 978-609-405-063-3. Prieiga per internetą:

http://www.bibliotekospazangai.lt/media/public/Atsisiuntimui/TyrimuAtaskaitos/WEB_LT/2011/2011_TyrimuSantrauka.pdf

21. BIRGELYTĖ, Aušra (2005). Sinergetika kaip nelinijinis mąstymo ir veikimo modelis [interaktyvus]. Iš *LOGOS: A Journal of Religion, Philosophy, Comparative Cultural Studies and Art* (LOGOS), Nr. 44, p: 158-166. Prieiga per internetą: <http://litlogos.eu/Archive/logos44.pdf>

22. BIRGELYTĖ, Aušra (2008). Didaktinio projekto kaip sinergetinio ugdymo proceso edukologinis tyrimas [interaktyvus]. Iš *Pedagogy Studies* (Pedagogika), Nr. 91, p. 115-121. Prieiga per internetą: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2008/91/115-121bir.pdf>

23. BITINAS, Bronislovas; RUPŠIENĖ, Liudmila; ŽYDŽIŪNAITĖ, Vilma (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija*. Klaipėda, S. Jokužio leidykla-spaustuvė. 304 p. ISBN 978-9986-31-267-3.

24. BLANDFORD, Ann; STELMASZEWSKA, Hanna; BRYAN-KINNS, Nick ([2001]). *Use of multiple digital libraries: a case study* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.ucl.ac.uk/annb/docs/abhsnbkJCDL.pdf>
25. BORGMAN, L. Christine (2003). *Nuo Gutenbergo iki globalios informacijos infrastruktūros* : informacijos prieiga tinklų apraizgytame pasaulyje. Kaunas : Poligrafija ir informatika. 328 p. ISSN 1392-1673.
26. BULAVAS, Vladas; VARNIENĖ, Regina (2003). Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema. Iš *Knygotyra*. T. 40. P. 278-302. ISSN 0204-2061
27. CASEY, Michael E.; SAVASTINUK, Laura C. (2007). *Library 2.0 : a guide to Participatory Library Service* [interaktyvus]. Information Today, Medford, New Jersey. ISBN 978-1-57387-297-3. Prieiga per internetą: <http://www.jovenmania.com/index.php/comunes/descargarDoc/id/23544-1>
28. CASTELLS, Manuel (2000). Toward a Sociology of the Network Society. In *Contemporary Sociology*. Vol. 29, No. 5 (Sep., 2000) (pp. 693-699). Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2655234>
29. CASTELLS, Manuel (2005, 2006, 2007). Informacijos amžius. Ekonomika, visuomenė ir kultūra. ISSN 1392-1673.
- I tomas. *Tinklaveikos visuomenės raida*. Kaunas : Poligrafija ir informatika, 2005. 536 p. ISBN 9986-850-52-5.
- II tomas. *Tapatumo galia*. Kaunas : Poligrafija ir informatika, 2006. 480 p. ISBN 9986-850-57-6.
- III tomas. *Tūkstanmečio pabaiga*. Kaunas : Poligrafija ir informatika, 2007. 416 p. ISBN 978-9986-58-8.
30. CHECKLAND, Peter (1985). From Optimizing to Learning: A Development of Systems Thinking for the 1990s [interaktyvus]. In *The Journal of the Operational Research Society*. Vol. 36, No. 9, Systems Thinking in Action. Conference at Henly. P. 757-767. Published by: Palgrave Macmillan Journals on behalf of the Operational Research Society. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/2582164>

31. CHECKLAND, Peter; POULTER, John (2010). Soft Systems Methodology. In *Systems Approaches to Managing Change: A Practical Guide* / Reynolds, Martin; Holwell, Sue. Springer. P. 243-292. DOI 10.1007/978-1-84882-809-4_5
32. CHU, Heting (2015). Research methods in library and information science: A content analysis. In *Library & Information Science Research*. Vol. 37. P. 36-41. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.1016/j.lisr.2014.09.003>
33. CROFTS, Nick; DOERR, Martin; GILL, Tony; STEAD, Stephen; STIFF, Matthew (2011). *Definition of the CIDOC Conceptual Reference Model* : Version 5.0.4 [interaktyvus]. Produced by the ICOM/CIDOC Documentation Standarts Group, Continued by the CIDOC CRM Special Interest Group. 173 p. Prieiga per internetą: http://www.cidoc-crm.org/docs/cidoc_crm_version_5.0.4.pdf
34. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas: šeštas (trečias elektroninis) leidimas* (2011) [interaktyvus] / redaktorių kolegija: Stasys Keinys (vyr. redaktorius), Laimutis Bilkis, Jonas Paulauskas, Vytautas Vitkauskas. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2006; internetinė versija, 2011. Prieiga per internetą: <http://dz.lki.lt>
35. DAVIS, Candy (2008). Librarianship in the 21st Century – Crisis or Transformation? In *Public Library Quarterly*. Vol. 27(1). The Haworth Press. doi: 10.1080/01616840802122401
36. EVE, Raymond A.; HORSFALL, Sara; LEE, Mary E. (1998). *Chaos, Complexity, and Sociology: Myths, Models, and Theories*. Thousand Oaks : Sage. 328 p. ISBN: 0761908900
37. EVJEN, Sunniva (2012). *Placing the public library – a comparative analysis of political perceptions* : Ph.D. thesis from Royal School of Library and Information Science, Denmark [interaktyvus]. 275 p. ISBN: 978-87-7415-324-5. Prieiga per internetą: http://pure.iva.dk/ws/files/34241938/EVJEN_2012.pdf
38. FEATHER, John (2011). Free and equal access: a conundrum for the information society. In *Libraries and Society* : Role, responsibility and future in an age of change / David Baker ir Wendy Evans. Oxford, Cambridge, New Delhi. Chandos

Publishing. Chandos information professional series. P. 67-79. ISBN: 978-1-84334-131-4 (print)

39. FEDERER, Lisa (2013). The librarian as research informationist: a case study [interaktyvus]. In *Journal of the Medical Library Association: JMLA*. Vol 101(4), p. 298-302. DOI: 10.3163/1536-5050.101.4.011

40. FICHTER, Darlene (2006). *Web 2.0, Library 2.0 and Radical Trust: A First Take* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://library2.usask.ca/~fichter/blog_on_the_side/2006/04/web-2.html

41. FORREST, Charles; BOSTICK, Sharon L. (2013). Welcoming, flexible, and state-of-the-art: Approaches to continuous facilities improvement. In *International Federation of Library Associations and Institutions*. 39(2) 140-150. DOI: 10.1177/0340035213486408

42. FRASER, Matthew; DUTTA, Soumitra (2010). *Mano virtualieji aš. Kaip socialiniai tinklai keičia darbą, gyvenimą ir pasaulį*. Vilnius : Eugrimas. 476 p.

43. GHARAJEDAGHI, Jamshid (2011). *Socio-cultural Systems* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://ackoffcenter.blogs.com/files/gharajedaghi-sociocultural-systems-revised-1-23-12-with-edits.pdf>

44. GLOSIENĖ, Audronė (2000 a). Biblioteka informacijos politikos kontekste. Iš *Informacijos mokslai*. T. 15.

45. GLOSIENĖ, Audronė (2000 b). Lithuanian Librarianship of the Past Decade: a Long Way to Freedom. In *Library and Information Gateway to the New Millennium* : Proceeding of the 6th Congress of Baltic Librarians. October 5-6, 2000, Vilnius, Lithuania. Lithuanian Librarians' Association. Vilnius. ISBN 9986-9269-6-3

46. GLOSIENĖ, Audronė (2010). *Kūrybiškumas ir socialinis kapitalas žinių visuomenėje: idėjų žemėlapis : mokslo studija*. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. 146 p. ISBN 978-9955-33-625-9.

47. GLOSIENĖ, Audronė; RUDŽIONIENĖ, Jurgita (2006). Kultūros paveldo institucijų plėtra: politikos, technologijų, inovatyvios praktikos ir mokslinių tyrimų sąveika. Iš *Informacijos mokslai*. T. 36, p. 9-26

48. GOULDING, Anne (2006). *Public Libraries in the 21 st Century : Defining Services and Debating the Future*. Published by Ashgate Publishing Limited. ISBN 0-7546-4286-0
49. GRIGAS, Vincas (2013). *Bibliotekininko edukatoriaus ugdymo modelis besimokančioje visuomenėje : daktaro disertacija : socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija (08 S)*. Mokslinė vadovė Regina Varnienė-Janssen; mokslinė konsultantė Vita Mozūraitė.
50. GRUBER, Thomas (1993). A Translation Approach to Portable Ontology Specifications. *Knowledge Acquisition. Knowledge Systems Laboratory, Computer Science Department* [interaktyvus], no. 5(2), p. 199–220. Prieiga per internetą: <http://tomgruber.org/writing/ontolingua-kaj-1993.pdf>
51. GUARINO, Nicola; WELTY, Chris (2000). *Conceptual Modeling and Ontological Analysis* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.cs.vassar.edu/~weltyc/aaai-2000/>
52. GUDAUSKAS, Renaldas (2013). *Lietuvos valstybės informacijos politikos situacija ir perspektyvos* [interaktyvus; pranešimo skaidrės]. Šiauliai. Prieiga per internetą: http://www.slideshare.net/Kompiuterininku_dienos/gudauskas-r-lietuvos-valstybs-informacijos-politikos-situacija-ir-perspektyvosrg
53. GUDŽINSKAS, Liutauras (2009). Pokomunistinės valstybės raida Europos Sąjungoje: užtikrinta ateitis ar spąstai? [interaktyvus]. Iš *Politologija*. Nr. 4, p. 127-152. Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/obj/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367168879259>
54. HAKEN, Hermann (1980). Synergetics : are Cooperative Phenomena Governed by Universal Principles? [interaktyvus]. In *Naturwissenschaften*. Vol. 67, Issue 3, p. 121-128. DOI 10.1007/BF01073611. Prieiga per internetą: <http://link.springer.com/article/10.1007/BF01073611>
55. HILL, Valerie; LEE, Hyuk-Jin (2010). *Adoption of Virtual Worlds in Libraries* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://www.asis.org/asist2010/proceedings/proceedings/ASIST_AM10/submissions/30_2_Final_Submission.pdf

56. HOLMBERG, Kim; HUVILA, Isto; KRONQVIST-BERG, Maria; WIDÉN-WULFF, Gunilla (2009). What is Library 2.0? [interaktyvus]. In *Journal of Documentation*. Vol. 65 No. 4, pp 668-681. Emerald Group Publishing Limited. Prieiga per internetą: DOI 10.1108/00220410910970294
57. HUVILA, Isto (2013). „Library users come to a library to find books“ : the structuration of the library as a soft informaton system. In *Journal of Documentation*. Vol 69, No 5, p. 715-735. Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/JD-06-2012-0080
58. HUVILA, Isto, HOLMBERG, Kim, KRONQVIST-BERG, Maria, NIVAKOSKI, Outi; WIDÉN, Gunilla (2013). What is Librarian 2.0 – New competencies or interactive relations? A library professional viewpoint [interaktyvus]. In *Journal of Librarianship and Information Science*. 45(3). P. 198-205. DOI:10.1177/0961000613477122
59. HUVILA, Isto; EK, Stefan; WIDÉN, Gunilla (2014). Information Sharing and the Dimensions of Social Capital in Second Life [ineraktyvus]. In *Journal of Information Science*. Vol. 40, no. 2, p. 237-248. SAGE. DOI:10.1177/0165551513516711
60. *Informacinių technologijų visuomenė: humanitarinės interpretacijos* : monografija (2002). Lietuvos teisės universitetas. Vilnius. 184 p. ISBN 9955-442-87-5.
61. JAGER, Karin de; NASSIMBENI, Mary; UNDERWOOD, G. Peter (2007). Libraries, literacies and learning: retrospect and prospects. In *Libraries for the future: progress and development of South African libraries : 73rd IFLA General Conference and Council, 19-23 August 2007, Durban, South Africa / Library and Information Fereration of Library Associations and Institutions (IFLA); Theo Bothma, Peter Underwood, Patrick Ngulube (editors)*. Durban : [IFLA]. P. 133-147. ISBN 978-0-620-39076-7
62. JANKEVIČIŪTĖ, Laura (2010). Vaikas ir virtualus skaitymas: prancūziškos knygos vaikams internete [interaktyvus]. Iš *Knygotyra*. Nr. 55. P. 249-

268. ISSN 0204-2061. Prieiga per internetą:
<http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/3481/2541>

63. JANUŠEVIČIENĖ, Rasa (2005). *Bibliotekų ir informacijos paslaugos sutrikusio regėjimo žmonėms* : disertacija : Komunikacija ir informacija (06H).

64. JASKONIENĖ, Dalia (2002). Šalies savivaldybių viešosios bibliotekos 1990-2000 metais : veiklos apžvalga. Iš *Savivaldybių viešosios bibliotekos 1990-2000 metais* : veiklos apžvalga / sudarytoja Dalia Jaskonienė, spec. redaktorius Vytautas Gudaitis. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Bibliotekininkystės centras. Vilnius. 160 p.

65. JOCHUMSEN, Henrik; RASMUSSEN, Casper Hvenegaard; SKOT-HANSEN, Dorte (2012). The four spaces – a new model for the public library [interaktyvus]. In *New Library World*. Vol. 133, No. 11/12. Emerald Group Publishing Limited. DOI. 10.1108/03074801211282948

66. JOKŪBAUSKIENĖ, Saulė (2013). *Informacijos ir komunikacijos specialistų strateginės lyderystės kompetencijų formavimas besimokančioje organizacijoje* : daktaro disertacija : socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija (08 S). Mokslinė vadovė Beata Grebliauskienė; mokslinė konsultantė Vilija Targamadžė.

67. KANIŠAUSKAS, Saulius (2008). *Sinergetinio pasaulėvaizdžio kontūrai* (Filosofiniai ir moksliniai aspektai) : monografija. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, 2008. 448 p. ISBN 978-9955-19-078-3

68. KELLY, Brian; BEVAN, Paul; AKERMAN, Richard; ALCOCK, Jo; FRASER, Josie (2009). Library 2.0: balancing the risks and benefits to maximise the dividends. In *Program*. Vol 43, Iss 3. P. 311-327. Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/00330330910978608

69. KRONQVIST-BERG, Maria (2014). *Social Media and Public Libraries : exploring Information Activities of Library Professionals and Users* : diss. Åbo Akademi University. Åbo Akademi University Press, Finland. ISBN 978-951-765-730-3.

70. KUPRIENĖ, Jūratė (2012). *Informacijos organizavimo principų taikymas elektroninėje erdvėje: strateginių krypčių nustatymas mokslinėms skaitmeninėms bibliotekoms* : daktaro disertacija : humanitariniai mokslai, komunikacija ir informacija (06 H). Mokslinė vadovė Marija Prokopčik; mokslinė konsultantė Regina Varnienė-Janssen.

71. *Kultūros ir kūrybinių paslaugų savivaldybių kultūros įstaigose tyrimas* : galutinė ataskaita (2012) [interaktyvus] / Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Parengė UAB „BGI Consulting“, VšĮ „KULTUR“. 2012 m. gruodis. Prieiga per internetą: <http://www.aksk.lt/wp-content/uploads/2013/08/lataskaita-1.pdf>

72. KUBLICKIENĖ, Lilija; ŽVINKLIENĖ, Alina; SVIKAS, Kęstutis (2011). Kultūrėjimo procesai modernioje Lietuvoje: bibliotekų ir kultūros centrų vaidmuo regionuose [interaktyvus]. Iš *Filosofija. Sociologija*. T. 22. Nr. 4. P. 483-492. Prieiga per internetą: <http://www.zodziai.lt/reiksme&word=Politika&wid=15686>

73. KUODIS, Raimondas (2008). Lietuvos ekonomikos transformacija 1990-2008 metais: etapai ir pagrindinės ekonomikos politikos klaidos [interaktyvus]. Iš *Pinigų studijos*. Prieiga per internetą:

74. http://eia.libis.lt:8080/archyvas/viesas/20100319190807/http://www.lb.lt/leidiniai/pinigu_studijos2008_2/Raimondas_Kuodis.pdf

75. KUTKAITYTĖ, Monika (2013). *Mąžtantis visuomenės raštingumas: pražūtinga nieko nedaryti* [interaktyvus]. 2013-04-01. Lrt.lt. Prieiga per internetą: http://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/14705/maztantis_visuomenes_rastingumas_prazutinga_nieko_nedaryti

76. KWANYA, Tom; STILWELL, Christine; UNDERWOOD, G. Peter (2012). Intelligent libraries and apomediators: Distinguishing between Library 3.0 and Library 2.0. In *Journal of Librarianship and Information Science*. Vol 45(3), p. 187-197. Sage. DOI: 10.1177/0961000611435256

77. LANKES, R. David (2011). *The Atlas of New Librarianship*. Cambridge, Mass : MIT Press. 408 p. ISBN 978-0-262-01509-7

78. LANKES, R. David; SILVERSTEIN, Joanne; NICHOLSON, Scott ([2007]). *Participatory Networks* : The Library as Conversation [interaktyvus]. Prieiga

per

interneta:

<http://quartz.syr.edu/rdlankes/Publications/Others/ParticipatoryNetworks.pdf>

79. LAUŽIKAS, Rimvydas (2008). Skaitmeninimas kaip mokslas: Baris projekto patirtis. Iš *Informacijos mokslai*. Nr. 46. p. 67-83

80. LAUŽIKAS, Rimvydas (2010). Unikalumas ir entropija kultūros paveldo informacijoje ir komunikacijoje [interaktyvus]. Iš *Informacijos mokslai*. Nr. 52. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/leidyba/lt/component/k2/item/3196-unikalumas-ir-entropija-kulturos-paveldo-informacijoje-ir-komunikacijoje>

81. LECKIE, Gloria J.; BUCHMAN, John E. (2007). Space, Place, and Libraries: An Introduction. In *The Library as Place : History, Community, and Culture*. Libraries Unlimited, United States of America.

82. LEONAVIČIUS, Vylius; KETURAKIS, Saulius (2002). Sovietinė globalioji modernybė ir globalumo-lokalumo suvokimas sovietinėje Lietuvoje [interaktyvus]. Iš *Sociologija. Mintis ir veiksmai*. 2002/2. ISSN 1392-3358. Prieiga per internetą: http://www.ku.lt/wp-content/uploads/2013/04/2002_nr_02.40-49.pdf

83. LEVICKAITĖ, Rasa (2010). Generations X, Y, Z: How Social Networks Form the Concept of The World Without Borders (The Case of Lithuania). In *Limes. Cultural Regionalistics*. Vol. 3, No. 2. ISSN 2029-0187 print / ISSN 2029-0209 online Prieiga per internetą: <http://versita.metapress.com/content/qt5n541r624138m5/fulltext.pdf>

84. LEWIS, David W. (2007). A Strategy for Academic Libraries in the First Quarter of the 21st Century [interaktyvus]. In *College & Research Libraries*. September. Vol. 68 No. 5, p. 418-434. Prieiga per internetą: <http://crl.acrl.org/content/68/5/418.full.pdf+html>

85. *Lietuvos bibliotekų statistika 2013 m.* [interaktyvus]. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. LIBIS bibliotekų statistikos modulis. Prieiga per internetą: <http://statistika.libis.lt:7878/pls/apex/f?p=106>

86. *Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema* [interaktyvus]. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Prieiga per internetą: <http://www.lnb.lt/apie-nb/programos-ir-projektai/lietuvos-integrali-biblioteku-informacijos-sistemas-libis>

87. *Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės* [interaktyvus] (2010). 2010 m. birželio 30 d., Nr. XI-977. Lietuvos Respublikos Seimas. Žin., 2010, Nr. 80-4152. Prieiga per internetą:

88.

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=377620&p_query=&p_tr2=

89. *Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“* [interaktyvus] (2010). Prieiga per internetą:

<http://www.lrv.lt/bylos/veikla/viesosios%20konsultacijos/Lietuva2030.pdf>

90. *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas* [interaktyvus]. 1995 m. birželio 6 d. Nr. I-920. Lietuvos Respublikos Seimas. Žin., 1995, Nr. 51-1245; 2004, Nr. 120-4431; 2010 Nr. 53-2597. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=238641&Condition2=>

91. *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 4, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas* [interaktyvus] 2010 m. balandžio 22 d. Nr. XI-775. Žin., 2010, Nr. 53-2597. Lietuvos Respublikos Seimas. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=370677

92. *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 3^l, 6^l straipsniais įstatymas* [interaktyvus]. 2013 m. gruodžio 23 d. nr. XII-752. Lietuvos Respublikos Seimas. Teisės aktų registras, 2013, Nr. 2013-00289. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=463394&p_query=bibliotek%F8%20%E1statymas&p_tr2=2

93. MACEVICIUTE, Elena (2014). Research libraries in a modern environment. In *Journal of Documentation*. Vol. 70, No. 2. Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/JD-04-2013-0044

94. MACDONALD, Liz (2012). *A New Chapter* : Public library services in the 21st century [internaktyvus]. CarnegieUK Trust. Prieiga per internetą: <http://www.carnegieuktrust.org.uk/getattachment/b04629b2-aa09-4bd0-bc3a-9b9b04b7aba1/A-New-Chapter.aspx>

95. MADERN, Dawn (2002). Driving Libraries Toward a Sustainable Future. In *Libraries in the Information Society* / edited by Tatiana V. Ershova and Yuri E. Hohlov. International Federation of Library Associations and Institutions. München : Saur. (IFLA publications; 102). ISBN 3-598-21832-X
96. MANŽUCH, Zinaida; MACEVIČIŪTĖ, Elena; ADOMAVIČIUS, Benas (2012). *Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų plėtros veiksmų ir tendencijų analizė* : LiBiTOP: Lietuvos bibliotekų tinklo optimizavimo galimybių studija [interaktyvus]. Vilnius. 129 p. Prieiga per internetą: https://docs.google.com/file/d/0Bwzw0zYL2N_JS1FqMUNnTzBxR2c/edit?pli=1
97. MANŽUCH, Zinaida; MACEVIČIŪTĖ, Elena; SADUNIŠVILI, Renata (2013). *Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų ateities plėtros scenarijų tyrimas* : LiBiTOP: Lietuvos bibliotekų tinklo optimizavimo galimybių studija [interaktyvus]. Vilnius. 304 p. Prieiga per internetą: <https://docs.google.com/file/d/0B2eahNizpAafajlxNG0zRnJBWEU/edit?pli=1>
98. MANŽUCH, Zinaida; TAUTKEVIČIENĖ, Gintarė (2014). *Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų strategijų, kokybinių ir kiekybinių veiklos rodiklių tyrimas* : LiBiTOP: Lietuvos bibliotekų tinklo optimizavimo galimybių studija [interaktyvus]. Vilnius. 693 p. Prieiga per internetą: <https://docs.google.com/file/d/0B2eahNizpAafSjg2SIRBdnZBTnc/edit?pli=1>
99. MARCHIONINI, Gary; MAURER, Hermann (1995). The Roles of Digital Libraries in Teaching and Learning [interaktyvus]. In *Communications of the ACM*. Volume 38, Issue 4. DOI:10.1145/205323.205345
100. MASTEIKA, Saulius; SIMUTIS, Rimvydas (2004). Mažiausio pasipriešinimo kelio strategija ir jos taikymas finansų rinkose [interaktyvus]. Iš *Informacijos mokslai*. 2004 Nr. 27. Prieiga per internetą: http://www.leidykla.eu/fileadmin/Informacijos_mokslai/2004-28/71-79.pdf
101. MCKINSEY GLOBAL INSTITUTE (2013). *Disruptive Technologies: Advances that Will Transform Life, Business, and the Global Economy* [interaktyvus] / Manyike, James; Chui, Michael; Bughin, Jacques; Dobbs, Richard; Bisson, Peter;

Marks, Alex. May, 2013. Prieiga per internetą:
http://www.mckinsey.com/insights/business_technology/disruptive_technologies

102. McCREADIE, Nell (2013). Library value in the developing world. In *IFLA Journal*. Vol 39(4), p. 327-343. SAGE. DOI 10.1177/0340035213510116

103. MELNIKAS, Borisas (2002). *Transformacijos*. Vilnius : Vaga. 750 p. ISBN 5-415-01637-6

104. MELNIKAS, Borisas (2013). *Žiniomis grindžiamos visuomenės kūrimas: globalizacija, darni plėtra, ekonominiai sprendimai*. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. 544 p. ISBN 978-609-244-7

105. MIAO, Qihao (2002). To be or not to be: public libraries and the global knowledge revolution. In *Libraries in the Information Society* / edited by Tatiana V. Ershova and Yuri E. Hohlov. International Federation of Library Associations and Institutions. München : Saur. (IFLA publications ; 102). ISBN 3-598-21832-X

106. MINGERS, John (2006). *Realising Systems Thinking: Knowledge and Action in Management Science* [interaktyvus]. Springer Link. ISBN (Online) 978-0-387-29841-2. <http://link.springer.com/book/10.1007/0-387-29841-X/page/1>

107. NESTA, Frederick; MI, Jis (2011). Library 2.0 or Library III: returning to leadership [interaktyvus]. In *Library Management*, Vol. 32. Iss 1/2. P. 85-97. Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/01435121111102601

108. NGHIEM, Huy (2010). Delivering information literacy programmes in the context of network society and cross-cultural perspectives. In *World Library and Information Congress: 76th IFLA General Conference and Assembly*. 10-15 August 2010, Gothenburg, Sweden. Prieiga per internetą: conference.ifla.org/past-wlic/2010/74-nghiem-en.pdf

109. NGUYEN, Linh Coung; PARTRIDGE, Helen; EDWARDS, Sylvia L. (2012). Towards an understanding of the participatory library. In *Library Hi Tech*. Vol 30, No. 2. P. 335-346. Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/07378831211239997

110. NGUYEN, Linh Coung; PARTRIDGE, Helen; EDWARDS, Sylvia L. (2013). Understanding the participatory library through a grounded theory study

[interaktyvus]. In *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*. Volume 49, Issue 1. Wiley Online Library. Prieiga per internetą: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/meet.14504901051/pdf>

111. NIEGAARD, Hellen (2002). Libraries and National Information Policies and/or National it Strategies – a Survey. In *Libraries in the Information Society* / edited by Tatiana V. Ershova and Yuri E. Hohlov. International Federation of Library Associations and Institutions. München : Saur. (IFLA publications ; 102). ISBN 3-598-21832-X

112. NORTH, Douglass Cecil (2003). *Institucijos, jų kaita ir ekonomikos veikmė*. Vilnius : Eugrimas. 190 p. ISBN 9955-51-54-5

113. *Oxford Dictionaries* : Language matters [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.oxforddictionaries.com/>

114. PAULAUSKIENĖ, Aldona (2012). Gimtoji kalba: didžiavimasis ja ir išdavystė [interaktyvus]. Iš *Mokslo Lietuva*. Rugsjūčio 9 d. Prieiga per internetą: <http://mokslolietuva.lt/2012/08/gimtoji-kalba-didziavimasis-ja-ir-isdavyste/>

115. PETRAITYTĖ, Simona (2013). *Lietuvos akademių bibliotekų vaidmenų konstravimas (diskurso analizė)* : daktaro disertacija : socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija (08 S). Mokslinė vadovė Elena Macevičiūtė.

116. PETUCHOVAITĖ, Ramunė (2004). *Viešųjų bibliotekų paslaugų bendruomenei plėtra* : sėkmingos praktikos Lietuvoje ir tarptautinių veiksnių studija. Vilniaus universitetas, Komunikacijos fakultetas, Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas. Vilniaus universiteto leidykla.

117. PRENSKY, Marc (2001). Digital Natives, Digital Immigrants Part 1. In *On the Horizon*, Vol. 9 Iss: 5, pp. 1-6. MCB UP Ltd. DOI: 10.1108/10748120110424816

118. PRIGOGINE, Ilya (2006). *Tikrumo pabaiga: laikas, chaosas ir nauji gamtos dėsniai*. Vilnius, Margi raštai. 239 p.

119. PUPELIENĖ, Janina (2007). *Akademių bibliotekų vystymosi strateginės kryptys žinių visuomenėje* : disertacija

120. QUICK, Susannah; PRIOR, Gillian; TOOMBS, Ben; TAYLOR, Luke; CURRENTI, Rosanna (2013). *Cross-European survey to measure users' perceptions of the benefits of ICT in public libraries : final report* [interaktyvus]. Funded by the Bill and Melinda Gates foundation. Prieiga per internetą: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kirjastot/kansainvaelineen_ja_eu-yhteistyoe/Liitteet/Final_Report_-_Cross-European_Library_Impact.pdf
121. REITH, David (1984). The Library as Social Agency. In *The Library in Society*. Littleton. Libraries Limited Inc. P. 5-17.
122. RICHARDSON, Kurt A. (2004 a.). Systems theory and complexity: Part 1 [interaktyvus]. In. *E:CO*. Vol. 6, No. 3. Prieiga per internetą: http://emergentpublications.com/ECO/eco_other/issue_6_3_10_fm.pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1
123. RICHARDSON, Kurt A. (2004 b.). Systems theory and complexity: Part 2 [interaktyvus]. In. *E:CO*. Vol. 6, No 4. Prieiga per internetą: [http://kurtrichardson.com/\(S\(3yrpbzvwdptruoorurdjluzk\)\)/Publications/ECO/ECO_other/Issue_6_4_8_FM.pdf](http://kurtrichardson.com/(S(3yrpbzvwdptruoorurdjluzk))/Publications/ECO/ECO_other/Issue_6_4_8_FM.pdf)
124. RICHARDSON, Kurt A. (2005). Systems theory and complexity: Part 3 [interaktyvus]. In. *E:CO*. Vol. 7, No 2. Prieiga per internetą: [http://kurtrichardson.com/\(S\(3yrpbzvwdptruoorurdjluzk\)\)/Publications/ECO/ECO_other/Issue_7_2_9_FM.pdf](http://kurtrichardson.com/(S(3yrpbzvwdptruoorurdjluzk))/Publications/ECO/ECO_other/Issue_7_2_9_FM.pdf)
125. RICHARDSON, Kurt A.; MIDGLEY, Gerald (2007). Systems theory and complexity: Part 4. The evolution of systems thinking [interaktyvus]. In. *E:CO*. Vol. 9, Nos 1-2. Prieiga per internetą: http://kurtrichardson.com/publications/richardson_midgley.pdf
126. *Riding the Waves or Caught in the Tide?* : Navigating the Evolving Information Environment : IFLA Trend Report (2013) [interaktyvus]. The International Federation of Library Associations and Institutions. Prieiga per internetą: http://trends.ifla.org/files/trends/assets/insights-from-the-ifla-trend-report_v3.pdf
127. RUTKAUSKIENĖ, Ugnė (2008). Viešųjų bibliotekų poveikio vertinimas. Iš *Informacijos mokslai*. Nr. 46.

128. RUTKAUSKIENĖ, Ugnė (2009 a). Lietuvos viešųjų bibliotekų įtaka informacinių technologijų sklaidai visuomenėje. Iš *Informacijos mokslai*. Nr. 50
129. RUTKAUSKIENĖ, Ugnė (2009 b). Viešųjų bibliotekų socialinis ir ekonominis poveikis vartotojams : disertacija.
130. SABARATNAM, Julie S; ONG, Esther (2013). Singapore libraries: from bricks and mortar to information anytime anywhere. In *IFLA Journal*. 39(2), p. 103-120. SAGE. DOI: 10.1177/0340035213488710
131. SADEH, Tamar (2008). User experience in the library: a case study [interaktyvus]. In *New Library World*. 109 (1/2). Prieiga per internetą: <http://www.exlibrisgroup.com/files/Publications/Userexperienceinthelibraryacasestudy.pdf>
132. SATGOOR, Ujala (2015). Celebrating libraries in 20 years of democracy: An overview of library and information services in South Africa. In *IFLA Journal*. 41(2), p. 97-111. SAGE. DOI: 10.1177/0340035215585100
133. SEY, Araba; COWARD, Chris; BAR, François; SCIADAS, George; ROTHSCHILD, Chris; KOEPKE, Lucas (2013) [interaktyvus]. *Connecting people for development* : Why public access ICTs matter. Seattle: Technology & Social Change Group, University of Washington Information School. Prieiga per internetą: <http://tascha.uw.edu/publications/connecting-people-for-development>
134. SINKEVIČIUS, Vytautas (2010). Kovo 11-oji: Nepriklausomybės atkūrimo teisinė konstrukcija [interaktyvus]. Iš *Jurisprudencija*. 2010, 3(121), p. 55-71. ISSN (online) 2029-2058, ISSN (print) 1392-6195. Prieiga per internetą: <https://www3.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/1047>
135. SHERA, Jesse H. (1976). The Library and Society. In *Introduction to Library Science: Basic Elements of Library Service*. Libraries Unlimited. ISBN 0872871738
136. SKARŽAUSKIENĖ, Aelita (2008). Sisteminiis mąstymas kaip kompetencija lyderystės paradigmoje : daktaro disertacija.
137. SKYTTNER, Lars ([2001], 2002). *General Systems Theory: Ideas & Applications*. Singapore : World Scientific. 459 p.

138. SKYTTNER, Lars (2005). *General Systems Theory: Problems, Perspectives, Practice*. New Jersey : World Scientific. 524 p.
139. THORHAUGE, J.; LARSEN, G.; THUN, H.-P.; ALBRECHTSEN, H. (1997). *Public libraries and the information society*. European Commission, DG XIII/E.4. Libraries in the information society series. Luxemburg : Office for Publications of the European Communities. ISBN 92-828-0505-0
140. TIDIKIS, Rimantas (2003). *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilnius : Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras. 628 p. ISBN 9955-563-26-5
141. VAICEKAUSKIENĖ, Violeta (2009). Sistemų teorijos integravimas į socialinio darbo veiklą [interaktyvus]. Iš *LOGOS*. sausis-kovas, Nr. 58. Prieiga per internetą: http://litlogos.eu/L58/logos58_181_188vaicekauskiene.pdf
142. VAKKARI, Pertti; CRONIN, Blaise (1991). *Conceptions of library and information science : historical, empirical and theoretical perspectives : proceedings of the International Conference held for the celebration of 20th Anniversary of the Department of Information Studies, University of Tampere, Finland, 26-28 August*.
143. VANWYNSBERGHE, Hadewijch; VANDERLINDE, Ruben; GEORGES, Annabel; VERDEGEM, Pieter (2014). The librarian 2.0: Identifying a typology of librarian's social media literacy. In *Journal of Librarianship of Information Science*. P. 1-11. Sage DOI: 10.1177/0961000613520027
144. Vartotojų nuomonė apie informacinių ir komunikacinių technologijų naudą Lietuvos viešosiose bibliotekose = User's Perceptions of the benefits of Information and Communication Technologies in Public Libraries in Lithuania (2013) / Parengė Susannah Quick, Gillian prior, Ben Toombs, Luke Taylor, Rosanna Currenti; Redaktorės Giedrė Čistovienė, dr. Ineta Krauls. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Vilnius.
145. VASSILAKAKI, Evgenia; GAROUFALLOU, Emmanouel, (2014). The impact of Facebook on libraries and librarians: a review of the literature [interaktyvus]. In *Program*. Vol. 48, Iss 3. p 226-245. Emerald Group Publishing Limited

146. WEBSTER, Frank (2006). *Informacinės visuomenės teorijos*. Kaunas : UAB „Poligrafija ir informatika“, 2006. 320 p.
147. WELLS, Andrew (2014). Agile management: Strategies for success in rapidly changing times – an Australian University Library perspective. In *IFLA Journal*. Vol 40(1), p. 30-34. SAGE. DOI 10.1177/0340035214526539
148. WILLIAMS, Bob (2005). Soft Systems Methodology [interaktyvus]. *The Kellogg Foundation*. Prieiga per internetą: <http://users.actrix.co.nz/bobwill/ssm.pdf>
149. WYBO, Jean-Luc; LONKA, Harriet (2004). Emergency Management and the Information Society: How to Improve the Synergy? [interaktyvus]. In *International Journal of Emergency Management*. Volume 1, Numer 2/2002. Prieiga per internetą: <http://inderscience.metapress.com/content/d7u64egnjmhr0bl6/>
150. ZIMERMAN, Martin (2012). Digital natives, searching behavior and the library [interaktyvus]. In *New Library World*. Vol. 133, Iss: ¾, p. 174-201. Emerald Insight. DOI 10.1108/03074801211218552
151. ВАНЕЕВ, Анатолий Николаевич; ГОЛЬДБЕРГ, А. Л. (1977). Главный объект библиотечной науки. In *Библиотекарь*. No 12. С. 75-76.
152. ВАНЕЕВ, Анатолий Николаевич ([1982] 2004). Об объекте и предмете библиотековедения (1982). In *Библиотечное дело. Теория. Методика. Практика* / Санкт-Петербургский государственный университет культуры и искусств. Санкт-Петербург : Профессия. Серия "Библиотека". ISBN 5-93913-078-X. С. 33-39.
153. ПАРСОНС, Талкотт (2000). *О структуре социального действия*. Москва : Академический Проект. 880 p.
154. ПРИГОЖИН, Иль (1991). Философия нестабильности [interaktyvus]. In *Вопросы философии*. Москва, № 6, с. 46–52. Prieiga per internetą: <http://ec-dejavu.ru/i/Instability.html>
155. СТОЛЯРОВ, Юрий Николаевич (1981). *Библиотека : структурно-функциональный подход*. Москва : Книга. 255 p.
156. ШРАЙБЕРГ, Яков Леонидович (2013). *Электронная книга, будущее библиотеки и общественное сознание: попытка осмысления и предвидения* :

ежегодный доклад конференции “Крым” : год 2013. Москва, ГПТБ России. ISBN 978-5-85638-179-4

Programinė įranga:

157. Protégé 5.0. Prieiga per internetą: <http://protege.stanford.edu/>

158. NavigOWL – vizualizacijos įrankis. Prieiga per internetą: <http://protegewiki.stanford.edu/wiki/NavigOWL>

Empiriniam tyrimui atrinktų oficialių dokumentų bibliografinių nuorodų sąrašas

Informacijos šaltiniai:

I. Lietuvos Respublikos Seimo informacijos sistema. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/dokpaieska/forma_1.htm

II. Teisės aktų registras. Prieiga per internetą: www.e-tar.lt

1990–1994 m. oficialūs dokumentai

1. **Žin., 1990, Nr. 7-170.** *Lietuvos Respublikos vietos savivaldos pagrindų įstatymas.* Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas. 1990 m. vasario 12 d., Nr. XI-3676. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.55DFA8DB5C3E>
2. **Žin., 1990, Nr. 9-220.** *Deklaracija dėl Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų įgaliojimų.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 11 d., Nr. I-10. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=2&p_tr2=2
3. **Žin., 1990, Nr. 9-221.** *Įstatymas dėl Valstybės pavadinimo ir herbo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d., Nr. I-11. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=13&p_query=&p_tr2=
4. **Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0.** *Aktas dėl Lietuvos Nepriklausomos Valstybės atstatymo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 11 d., Nr. I-12. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.12C754906DE4>
5. **Žin., 1990, Nr. 9-223.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Konstitucijos galiojimo atstatymo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 11 d., Nr. I-13. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=35&p_query=&p_tr2=

6. **Lietuvos aidas, 1990, Nr. 11-0.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 11 d., Nr. I-14. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=45&p_query=&p_tr2=
7. **Žin., 1990, Nr. 10-290.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinės Švietimo, mokslo ir kultūros komisijos pirmininko išrinkimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 20 d. Nr. I-44. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=118&p_tr2=2
8. **Žin., 1990, Nr. 11-330.** *Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymas.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 22 d., Nr. I-61. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=137&p_tr2=2
9. **Žin., 1990, Nr. 10-315.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministro paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. kovo 26 d., Nr. I-81. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=159&p_tr2=2
10. **Žin., 1990, Nr. 14-411.** *Nutarimas dėl Lietuvos kultūros fondo statuso registravimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. balandžio 28 d., Nr. 140. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3494&p_tr2=2
11. **Žin., 1990, Nr. 18-476.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos ministerijų pagrindinių funkcijų.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. gegužės 17 d., Nr. 154. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3508&p_tr2=2
12. **Žin., 1990, Nr. 18-480.** *Nutarimas dėl spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntinėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. birželio 5 d., Nr. 199. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3551&p_tr2=2

13. **Žin., 1990, Nr. 23-561.** *Įstatymas dėl aukštesniosios pakopos savivaldybių kultūros ir švietimo padalinių sudarymo ir jų vadovų tvirtinimo bei atskaitomybės.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas. 1990 m. liepos 30 d., Nr. I-428. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=426&p_tr2=2
14. **Žin., 1990, Nr. 24-598.** *Lietuvos Respublikos Kultūros paveldo inspekcijos laikinasis įstatymas.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. liepos 30 d., Nr. I-432. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=430&p_tr2=2
15. **Žin., 1990, Nr. 27-670.** *Nutarimas dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tobulinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. rugsėjo 12 d., Nr. 283. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3632&p_tr2=2
16. **Žin., 1990, Nr. 29-704.** *Nutarimas dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų priskyrimo savivaldybių vietiniam ūkiui.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. rugsėjo 28 d., Nr. 298. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=79730
17. **Žin., 1990, Nr. 33-817.** *Nutarimas dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų priskyrimo savivaldybių vietiniam ūkiui.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. spalio 31 d., Nr. 333. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3680&p_tr2=2
18. **Žin., 1990, Nr. 33-819.** *Nutarimas dėl intelektinės techninės kūrybos rezultatų valstybinės apsaugos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. lapkričio 14 d., Nr. 337. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3684&p_tr2=2
19. **Žin., 1990, Nr. 33-806.** *Nutarimas dėl Lietuvos autorių teisių agentūros turto.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. lapkričio 15 d., Nr. I-791. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=899&p_tr2=2

20. **Žin., 1990, Nr. 35-841.** *Nutarimas dėl valstybinės kalbos statuso įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1990 m. lapkričio 29 d., Nr. I-824. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=930&p_tr2=2
21. **Žin., 1990, Nr. 36-877.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1990 m. lapkričio 30 d., Nr. 362. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3709
22. **[Priimta 1991 m.], Žin., 2006, Nr. 68-2497.** *Visuotinė žmogaus teisių deklaracija.* Generalinės Asamblėjos priimta ir paskelbta 1948 m. gruodžio 10 d. rezoliucija 217 A (III). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.181EDAC3A371>
23. **Žin., 1991, Nr. 3-62.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos ministrų paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. sausio 13 d., Nr. I-940. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1046&p_tr2=2
24. **Žin., 1991, Nr. 7-191.** *Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. vasario 12 d., Nr. I-1052. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=674&p_tr2=2
25. **Žin., 1991, Nr. 7-192.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įsigaliojimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. vasario 14 d., Nr. I-1057. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=679&p_tr2=2
26. **Žin., 1991, Nr. 7-213.** *Nutarimas dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio padidinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. vasario 22 d., Nr. 74. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=3914&b=>
27. **Lietuvos aidas, 1991, Nr. 52-0.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos prisijungimo prie Tarptautinės žmogaus teisių chartijos dokumentų.* Lietuvos

Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. kovo 12 d., Nr. I-1136. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.6D939C208B5C>

28. **Žin., 1991, Nr. 11-306.** *Nutarimas dėl Lietuvos informatikos tarybos steigimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. kovo 29 d., Nr. 113. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=3953&p_tr2=2

29. **Žin., 1991, Nr. 23-593.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. birželio 25 d., Nr. I-1489. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=1480

30. **Žin., 1991, Nr. 21-558.** *Nutarimas dėl gyventojų papildomų išlaidų, susijusių su kai kurių prekių kainų padidėjimu, kompensavimo ir biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo didinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. birželio 27 d., Nr. 250. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=4089&p_tr2=2

31. **Žin., 1991, Nr. 21-559.** *Nutarimas dėl valstybinės stipendijos įsteigimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. liepos 1 d., Nr. 258. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=4097&p_tr2=2

32. **Žin., 1991, Nr. 26-711.** *Nutarimas dėl Lietuvos informatikos tarybos nuostatų patvirtinimo ir tarybos sudėties dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. rugpjūčio 19 d., Nr. 338. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=4177

33. **Žin., 1991, Nr. 26-687.** *Pareiškimas dėl Lietuvos Respublikos įsipareigojimų, kylančių iš 1950 m. lapkričio 4 d. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gynimo konvencijos.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. rugsėjo 5 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc l?p_id=119609&p_tr2=2

34. **Žin., 1991, Nr. 33-913.** *Nutarimas dėl Valstybės stipendijų nuostatų.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1991 m. spalio 21 d., Nr. 436. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1C2A5D6AA68D>

35. **Žin., 1991, Nr. 34-941.** *Nutarimas dėl Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos funkcijų išplėtimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. lapkričio 20 d., Nr. I-2008. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=2283&p_tr2=2
36. **Žin., 1991, Nr. 249-0.** *Lietuvos Respublikos neigaliųjų socialinės integracijos įstatymas.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1991 m. lapkričio 28 d., Nr. I-2044. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=2319&b=>
37. **Žin., 1992, Nr. 9-226.** *Nutarimas dėl Lietuvos knygų rūmų steigėjo funkcijų perdavimo ir Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos funkcijų išplėtimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. sausio 15 d., Nr. 27. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=6340&p_tr2=2
38. **Publikavimas nerastas, 1992.** *Nutarimas dėl Lietuvos aklyjų bibliotekos nuostatų.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos kolegija. 1992 m. vasario 27 d., Nr. 14.
39. **Žin., 1992, Nr. 16-442.** *Nutarimas dėl nacionalinės informacinės infrastruktūros sukūrimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. kovo 25 d., Nr. 191. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=6504&p_tr2=2
40. **Žin., 1992, Nr. 19-573.** *Nutarimas dėl spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntinėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. gegužės 21 d., Nr. 374. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=6686
41. **Žin., 1992, Nr. 22-655.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacijos instituto įstatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. gegužės 29 d., Nr. 412. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=6724&p_tr2=2
42. **Žin., 1992, Nr. I-2790.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos ministrų paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1992 m. liepos 23 d., Nr. I-2790. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1627&p_tr2=2

43. **Žin., 1992, Nr. 23-673.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos ministrų paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Aukščiausiasji Taryba – Atkuriamasis Seimas. 1992 m. liepos 30 d., Nr. I-2812. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1605&p_tr2=2
44. **Žin., 1992, Nr. 29-863.** *Nutarimas dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. rugpjūčio 24 d., Nr. 631. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=8684&b=>
45. **Žin., 1992, Nr. 31-964.** *Nutarimas dėl Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. spalio 7 d., Nr. 738. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=9604&p_tr2=2
46. **Žin., 1992, Nr. 32-988.** *Nutarimas dėl leidybinių standartų taikymo leidyboje kontrolės ir nacionalinių leidybinių standartų projektų rengimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1992 m. spalio 9 d., Nr. 760. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=9626&p_tr2=2
47. **Publikavimas nerastas, 1992.** *Įsakymas dėl nacionalinės spaudos archyvo.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. 1992 m. lapkričio 4 d., Nr. 1343.
48. **Lietuvos aidas, 1992, Nr. 220-0; Žin., 1992, Nr. 33-1014.** *Lietuvos Respublikos Konstitucija.* Piliečių referendumas. 1992 m. lapkričio 6 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1890&p_tr2=2
49. **Lietuvos aidas, 1992, Nr. 220-0.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos.* Piliečių referendumas. 1992 m. lapkričio 6 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1891
50. **Žin., 1992, Nr. 36-1093.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Seimo komitetų.* Lietuvos Respublikos Seimas. 1992 m. gruodžio 8 d., Nr. I-13. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5436&p_tr2=2

51. **Žin., 1992, Nr. 36-1101.** *Dekretas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėties.* Lietuvos Respublikos Prezidentas. 1992 m. gruodžio 10 d., Nr. 4. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3061&p_tr2=2
52. **Žin., 1993, Nr. 28-655.** *Nutarimas dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1993 m. liepos 8 d., Nr. 511. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=11249
53. **Žin., 1993, Nr. 28-657.** *Nutarimas dėl tarptautinio standartinio knygos numerio (ISBN) žymėjimo leidiniuose.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1993 m. liepos 9 d., Nr. 513. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=11251&p_tr2=2
54. **Žin., 1993, Nr. 32-734.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo ir papildymo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1993 m. liepos 16 d., Nr. I-241. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5560
55. **Žin., 1993, Nr. 58-1132.** *Įsakymas dėl kultūros ir švietimo įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. 1993 m. liepos 23 d., Nr. 898. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=10239&p_tr2=2
56. **Žin., 1993, Nr. 58-1133.** *Įsakymas dėl kultūros ir meno personalo pareigų sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. 1993 m. liepos 30 d., Nr. 943. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=10240
57. **Žin., 1993, Nr. 58-1134.** *Įsakymas dėl kultūros ir švietimo ministro 1993 07 23 įsakymo Nr. 898 dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. 1993 m. rugsėjo 3 d., Nr. 1046. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=10242&p_tr2=2
58. **Žin., 1993, Nr. 59-1143.** *Įstatymas dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1993 m.

spalio 28 d., Nr. I-295. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5619

59. **Žin., 1994, Nr. 8-122.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo ir papildymo.* 1994 m. sausio 20 d., Nr. I-381. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5715

60. **Žin., 1994, Nr. 44-805.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimo ir papildymo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. gegužės 17 d., Nr. I-459. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.29CFCAA38885>

61. **Žin., 1994, Nr. 43-773.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. gegužės 31 d., Nr. I-486. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5831

62. **Žin., 1994, Nr. 44-819.** *Nutarimas dėl „Bibliotheca Baltica“ steigimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1994 m. birželio 7 d., Nr. 450. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=12921&p_tr2=2

63. **Publikavimas nerastas, 1994.** *Įsakymas dėl tarpbibliotekinio abonemento standarto (LST 1304:1993) įgyvendinimo ministerijos sistemos bibliotekose.* Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. 1994 m. birželio 9 d., Nr. 609.

64. **Žin., 1994, Nr. 45-836.** *Dekretas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Prezidentas. 1994 m. birželio 9 d., Nr. 322. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=3388&p_tr2=2

65. **Žin., 1994, Nr. 53-1013.** *Nutarimas dėl funkcijų perdavimo Kultūros ministerijai ir Švietimo ir mokslo ministerijai.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1994 m. liepos 5 d., Nr. 566. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=13037&p_tr2=2

66. **Žin., 1994, Nr. I-533.** *Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. liepos 7 d., Nr. I-533. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5884

67. **Žin., 1994, Nr. 60-1183.** *Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. liepos 19 d., Nr. I-558. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=5911&b=>
68. **Žin., 1994, Nr. 85-1616.** *Įsakymas dėl kultūros savivaldos kolegijos nuostatų.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. 1994 m. spalio 24 d., Nr. 97. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19008&p_tr2=2
69. **Žin., 1994, Nr. 84-1589.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl specialiojo fondo veikiančioms ir besisteigiančioms profesinėms sąjungoms remti tarybos“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Seimas. 1994 m. spalio 25 d., Nr. I-619. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=5978&b=>
70. **Žin., 1994, Nr. 89-1726.** *Dekretas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro atleidimo.* Lietuvos Respublikos Prezidentas. 1994 m. lapkričio 15 d., Nr. 428. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5375&p_tr2=2
71. **Žin., 1994, Nr. 89-1727.** *Dekretas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro paskyrimo.* Lietuvos Respublikos Prezidentas. 1994 m. lapkričio 15 d., Nr. 429. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=5376&p_tr2=2
72. **Publikavimas nenurodytas, 1994** *Nutarimas dėl Kultūros ministerijos reikalų perdavimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1994 m. lapkričio 17 d., Nr. 1141. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=13943
73. **Žin., 1994, Nr. 60-1198.** *Nutarimo dėl prisijungimo prie 1886 metų Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1994 m. liepos 29 d., Nr. 677. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=13147&p_tr2=2
74. **Žin., 1994, Nr. 81-1533.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1994 m. spalio 13 d., Nr. 976. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=13780&b=>

75. **Žin., 1994, Nr. 91.** *Rezoliucija dėl Baltijos valstybių bendradarbiavimo kultūros srityje.* Baltijos Asamblėja. 1994 m. lapkričio 13 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=16248&p_tr2=2

76. **Žin., 1995, Nr. 40-988.** *Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos.* Tarptautinius dokumentus pasirašiusios šalys. Įsigaliojo 1994 m. gruodžio 14 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19846&p_query=&p_tr2=

77. **Žin., 1994, Nr. 101-2015.** *Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. gruodžio 15 d. Nr. I-707. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=15139

1995–1999 m. oficialūs dokumentai

1. **Žin., 1995, Nr. 3-37.** *Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1994 m. gruodžio 22 d., Nr. I-733. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=15165&b=>

2. **Žin., 1995, Nr. 9-184.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. sausio 17 d., Nr. I-761. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=15193

3. **Žin., 1995, Nr. 4-73.** *Nutarimas dėl minimalių bei kitų išmokų dydžių nustatymo ir biudžetinių įstaigų bei organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1995 m. sausio 4 d., Nr. 6. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=15705&p_tr2=2

4. **Žin., 1995, Nr. 15-371.** *Įsakymas dėl kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. 1995 m. vasario 6 d., Nr. 35. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=15492

5. **Žin., 1995, Nr. 16-372.** *Pareiškimas dėl rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo ir netolerancijos apraiškų.* Lietuvos Respublikos Seimas. 1995 m. vasario 15 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18835&p_tr2=2
6. **Žin., 1995, Nr. 29-653.** *Nutarimas dėl nevalstybinio švietimo rėmimo taisyklių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1995 m. kovo 28 d., Nr. 441. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=17305&p_tr2=2
7. **Žin., 1995, Nr. 37-930.** *Nutarimas dėl Valstybės stipendijų nuostatų dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1995 m. balandžio 28 d., Nr. 616. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=17824&p_tr2=2
8. **Žin., 1995, Nr. 43-1049.** *Nutarimas dėl Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties.* Lietuvos Respublikos Seimas. 1995 m. gegužės 16 d., Nr. I-895. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=17783&p_tr2=2
9. **Žin., 1995, Nr. 47-1150.** *Nutarimas dėl Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1995 m. birželio 1 d., Nr. 763. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18417&p_tr2=2
10. **Žin., 1995, Nr. 51-1245.** *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. birželio 6 d., Nr. I-920. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=18307&b=>
11. **Žin., 1995, Nr. 51-1246.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. birželio 6 d., Nr. I-921. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18308&p_tr2=2
12. **Žin., 1995, Nr. 55-1362.** *Susitarimas dėl bendradarbiavimo kultūros ir meno srityje.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Uzbekistano Respublikos Vyriausybė. 1995 m. birželio 7 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19819&p_tr2=2

13. **Žin., 1995, Nr. 53-1302.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. birželio 13 d., Nr. I-947. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18334
14. **Žin., 1995, Nr. 57-1419.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo ir papildymo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. birželio 22 d., Nr. I-963. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18350
15. **Žin., 1995, Nr. 60-1501.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1995 m. liepos 3 d., Nr. I-983. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18370&p_tr2=2
16. **Žin., 1995, Nr. 59-1500.** *Įsakymas dėl informacijos apie Lietuvos standartus.* Lietuvos standartizacijos departamentas. 1995 m. liepos 7 d., Nr. 120. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19400&p_tr2=2
17. **Žin., 1995, Nr. 65-1629.** *Įsakymas dėl apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. 1995 m. rugpjūčio 2 d., Nr. 244. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19345&p_tr2=2
18. **Žin., 1995, Nr. 73-1719.** *Įsakymas dėl informacijos apie Lietuvos standartus.* Lietuvos standartizacijos departamentas. 1995 m. rugpjūčio 23 d., Nr. 139. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=22653&p_tr2=2
19. **Žin., 1995, Nr. 84-1909.** *Nutarimas dėl kultūros įstaigų registro nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1995 m. spalio 9 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=21402&p_tr2=2
20. **Žin., 1995, Nr. 90-2029.** *Sprendimas dėl Kauno medicinos akademijos bibliotekos dalies senų spaudinių naikinimo.* Lietuvos Respublikos Valstybinės paminklosaugos komisija. 1995 m. spalio 27 d., Nr. 13. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=22471&p_query=Kauno%20medicinos%20akademijos&p_tr2=2

21. **Žin., 1996, Nr. 14-352.** *Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1996 m. sausio 23 d., Nr. I-1179. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=24349

22. **Žin., 1996, Nr. 14-375.** *Nutarimas dėl kultūros įstaigų ir organizacijų, išlaikomų iš Lietuvos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, bendrųjų nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. vasario 7 d., Nr. 227. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=24420

23. **Žin., 1996, Nr. 27-664.** *Įsakymas dėl Lietuvos standartų leidimo, platinimo ir informavimo apie juos taisyklių.* Lietuvos standartizacijos departamentas prie Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos. 1996 m. kovo 7 d., Nr. 47. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=25640

24. **Žin., 1996, Nr. 33-821.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. spalio 13 d. nutarimo Nr. 976 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. balandžio 4 d., Nr. 423. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=26349&b=>

25. **Žin., 1996, Nr. 41-1011.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 21 d. nutarimo Nr. 374 „Dėl spaudinių privalomųjų egzempliorių siuntimo tvarkos“ dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. balandžio 26 d., Nr. 508. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=27069&p_tr2=2

26. **Publikavimas nerastas, 1996.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. 1996 m. birželio 17 d., Nr. 229.

27. **Žin., 1996, Nr. 71-1706.** *Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1996 m. liepos 2 d.,

Nr. I-1418. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=29884

28. **Žin., 1996, Nr. 74-1773.** *Nutarimas dėl tarnautojų, kuriems netaikomas giminaičių darbo apribojimas eiti pareigas vienoje valstybės ir savivaldybės institucijoje bei valstybės (vietos savivaldybės) įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. liepos 29 d., Nr. 901.

Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=30002&p_tr2=2

29. **Žin., 1996, Nr. 107-2459.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos (LIBIS) programos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. spalio 31 d., Nr. 1273. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=32360&p_tr2=2

30. **Žin., 1996, Nr. 115-2679.** *Nutarimas dėl spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms tvarkos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1996 m. lapkričio 22 d., Nr. 1389. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=32971&b=>

31. **Žin., 1997, Nr. 12-228.** *Sutarties dėl bendradarbiavimo kultūros, švietimo, studijų, mokslo ir technologijų srityje ratifikavimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Italijos Respublikos Vyriausybė. 1997 m. sausio 21 d., Nr. VIII-89.

Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=34978

32. **Žin., 1997, Nr. 74-1920.** *Nutarimas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatų tvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1997 m. rugpjūčio 1 d., Nr. 886. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=42243&b=>

33. **Žin., 1997, Nr. 12-233.** *Sutartis dėl bendradarbiavimo kultūros, švietimo, studijų, mokslo ir technologijų srityse.* Tarptautinius dokumentus pasirašiusios šalys, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Italijos Respublikos Vyriausybė. Įsigalioja 1998 m. gegužės 8 d. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=33446

34. **Žin., 1997, Nr. 65-1537.** *Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo 9, 11, 30, 31, 33, 33⁽¹⁾ straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos

- Prezidentas. 1997 m. birželio 26 d., Nr. VIII-306. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=41481
35. **Žin., 1997, Nr. 32-792.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1389 „Dėl spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms tvarkos“ dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1997 m. balandžio 10 d., Nr. 330. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=37673&b=>
36. **Žin., 1997, Nr. 33-834.** *Nutarimas dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygų dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1997 m. balandžio 14 d., Nr. 357. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=TAR.A29913C2F41D>
37. **Žin., 1997, Nr. 55-1279.** *Įsakymas dėl kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. 1997 m. gegužės 23 d., Nr. 386. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=40037
38. **Publikavimas nerastas, 1997 [Žin., 1997, Nr. 74-1920].** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1997 m. rugpjūčio 1 d., Nr. 530.
39. **Žin., 1997, Nr. 74-1920.** *Nutarimas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatų tvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1997 m. rugpjūčio 1 d., Nr. 886. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=42243&b=>
40. **Publikavimas nerastas, 1997.** *Įsakymas dėl bibliotekos dokumentų formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1997 m. lapkričio 7 d., Nr. 757.
41. **Žin., 1998, Nr. 10-263.** *Įsakymas dėl kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. sausio 7 d., Nr. 6. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=49122
42. **Publikavimas nerastas, 1998.** *Įsakymas dėl bendrųjų naudojimo biblioteka taisyklių.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. vasario 10 d., Nr. 95.

43. **Publikavimas nerastas, 1998.** *Įsakymas dėl bibliotekos teikiamų mokamų paslaugų sąrašo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. vasario 10 d., Nr. 96.
44. **Publikavimas nerastas, 1998.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų fondo bendrųjų nuostatų.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. vasario 10 d., Nr. 97.
45. **Publikavimas nerastas, 1998.** *Įsakymas dėl Atsarginio fondo nuostatų, Mainų fondo nuostatų ir Depozitinio fondo nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. vasario 10 d., Nr. 98.
46. **Žin., 1998, Nr. 66-1909.** *Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1998 m. birželio 30 d., Nr. VIII-822. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=60192
47. **Žin., 1998, Nr. 67-1940.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1998 m. liepos 2 d., Nr. VIII-854. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=60343
48. **Žin., 1998, Nr. 72-2105.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1998 m. rugpjūčio 11 d., Nr. 1020. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=60977
49. **Publikavimas nerastas, 1998.** *Įsakymas dėl bibliotekinių norminių dokumentų galiojimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1998 m. rugsėjo 28 d., Nr. 590.
50. **Žin., 1999, Nr. 35-1036.** *Nutarimas dėl nacionalinių kultūros įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio padidinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1999 m. balandžio 13 d., Nr. 413. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/acc/legalActDownload.html?documentId=TAR.9FE1586F376A&lang=lt>
51. **Žin., 1999, Nr. 50-1598.** *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1999 m. gegužės 18 d., Nr. VIII-1185. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=207199

52. **Žin., 1999, Nr. 52-1696.** *Nutarimas dėl socialinių ir pedagoginių vaikų mokymosi sąlygų sudarymo programos ir bendrojo ugdymo modernizavimo programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1999 m. birželio 9 d., Nr. 764. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=184288&p_query=skaitymo%20metai&p_tr2=2
53. **Žin., 1999, Nr. 52-1699.** *Nutarimas dėl Komisijos-Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1999 m. birželio 9 d., Nr. 772. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=82165
54. **Žin. 1999, Nr. 63-2064.** *Įsakymas dėl kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1999 m. birželio 30 d., Nr. 248. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=84301
55. **Žin., 1999, Nr. 82-2414.** *Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 1999 m. rugsėjo 21 d., Nr. VIII-1328. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=86929
56. **Žin., 1999, Nr. 99-2861.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 1999 m. lapkričio 19 d., Nr. 1283. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=90408
57. **Publikavimas nerastas, 1999.** *Įsakymas dėl Metų bibliotekininko konkurso nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 1999 m. gruodžio 6 d., Nr. 520.

2000–2004 m. oficialūs dokumentai

1. **Žin., 2000, Nr. 33-944.** *Įsakymas dėl bibliotekos fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2000 m. kovo 9 d., Nr. 98. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=99410
2. **Žin., 2000, Nr. 27-715.** *Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. kovo 21 d., Nr. VIII-1586. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=97866
3. **Publikavimas nerastas, 2000.** *Įsakymas dėl Kultūros ministerijos 1997 m. rugpjūčio 1 d. įsakymo Nr. 530 „Dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudarymo“ dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2000 m. kovo 31 d., Nr. 120.
4. **Žin., 2000, Nr. 40-1116.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 15 straipsnio papildymo ir 41 straipsnio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. gegužės 11 d., Nr. VIII-1678. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=100833
5. **Žin., 2000, Nr. 43-1223.** *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. gegužės 16 d., Nr. VIII-1681. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=101298&b=>
6. **Žin., 2000, Nr. 61-1838.** *Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 5 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas. 2000 m. liepos 13 d., Nr. VIII-1847. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=105862
7. **Žin., 2000, Nr. 66-1985.** *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 73 straipsnio pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. liepos 20 d., Nr. VIII-1886. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=106365>

8. **Žin., 2000, Nr. 92-2879.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 41 straipsnio pakeitimo ir 42 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. spalio 12 d., Nr. VIII-2039. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=111857
9. **Žin., 2000, Nr. 102-3214.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 6, 7, 10, 32, 34 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. lapkričio 21 d., Nr. IX-38. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=114053
10. **Žin., 2001, Nr. 101-3596.** *Lietuvos Respublikos įstatymas dėl 1954 m. Europos kultūros konvencijos ratifikavimo.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2000 m. liepos 5 d., Nr. VIII-1809. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=105524
11. **Žin., 2001, Nr. 101-3599.** *Europos kultūros konvencija.* Paryžius, 1954 12 19. Tarptautinius dokumentus pasirašiusios šalys. Ratifikuota 2000 m. liepos 5 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=31945
12. **Žin., 2001, Nr. 1-13.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 9 d. nutarimo nr. 772 „Dėl Komisijos – Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2000 m. gruodžio 29 d., Nr. 1514. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=116964
13. **Žin., 2001, Nr. 6-167.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2001 m. sausio 11 d., Nr. 7. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=118548
14. **Žin., 2001, Nr. 10-297.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2001 m. sausio 17 d., Nr. 16. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=119698

15. **Žin., 2001, Nr. 20-652.** *Nutarimas dėl Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. vasario 28 d., Nr. 229. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=123561&b=>
16. **Žin., 2001, Nr. 40-1401.** *Nutarimas dėl valstybės stipendijų meno ir kultūros kūrejų įsteigimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. gegužės 8 d., Nr. 525. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=132109&b=>
17. **Žin., 2001, Nr. 42-1454.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos nuostatų.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. gegužės 14 d., Nr. 542. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=132646&b=>
18. **Žin., 2001, Nr. 47-1628.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. gegužės 29 d., Nr. 640. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=135599&b=>
19. **Žin., 2001, Nr. 71-2534.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginio plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. rugpjūčio 10 d., Nr. 984. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=147527&b=>
20. **Žin., 2001, Nr. 86-3015.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. spalio 4 d., Nr. 1196. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=245658
21. **Žin., 2001, Nr. 95-3358.** *Nutarimas dėl Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejaus minėjimo programos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2001 m. lapkričio 7 d., Nr. 1315. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=180268
22. **Žin., 2002, Nr. 15-574.** *Nutarimas dėl autorinio atlyginimo už kūrinių atgaminimą reprografijos būdu (fotokopijavimo ar kitu būdu popieriuje) mokėjimo tvarkos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. vasario 6 d., Nr. 181.

Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=159868

23. **Žin., 2002, Nr. 15-575.** *Nutarimas dėl autorinio atlyginimo už knygų ir kitų leidinių panaudą bibliotekose mokėjimo tvarkos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. vasario 6 d., Nr. 182. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=159869>

24. **Žin., 2002, Nr. 77-3290.** *Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas.* Tarptautinius dokumentus pasirašiusios šalys. Galioja nuo 1992 m. vasario 20 d. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1368BA1B875C>

25. **Žin., 2002, Nr. 40-1499.** *Nutarimas dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. balandžio 12 d., Nr. 519. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388766

26. **Žin., 2002, Nr. 42-1584.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2002 m. balandžio 16 d., Nr. 164. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=164887

27. **Žin., 2002, Nr. 44-1679.** *Sprendimas dėl prašymo ištirti, ar Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos“ (1995 m. birželio 13 d. įstatymo nr. I-947 redakcija) neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 daliai, Europos vietos savivaldos chartijos 3 straipsnio 1 daliai, 4 straipsnio 2 ir 5 dalims, 6 straipsnio 1 daliai, taip pat ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. lapkričio 28 d. nutarimo nr. 1320 „Dėl Lietuvos nepriklausomybės signatarų namų ir Lietuvos menininkų rūmų“ 2.4 punktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 daliai, Europos vietos savivaldos chartijos 3 straipsnio 1 daliai, 4 straipsnio 2 ir 5 dalims, 6 straipsnio 1 daliai, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 4 punktui ir 6 straipsnio 1 dalies 13 punktui.* Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo. 2002 m. balandžio 25 d. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=165228

28. **2002, Nr. IX-1637.** *Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 2001 metų veiklos ataskaita.* Valstybinė lietuvių kalbos komisija prie Lietuvos Respublikos Seimo. 2002 m. gegužės 23 d. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=166885
29. **Žin., 2002, Nr. 60-2467.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. birželio 13 d., Nr. 906. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=168925&b=>
30. **Žin., 2002, Nr. 60-2468.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugpjūčio 1 d. nutarimo nr. 886 „Dėl Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2002 m. birželio 13 d., Nr. 907. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=168926&b=>
31. **Žin., 2002, Nr. 82-3521.** *Nutarimas dėl regionų kultūros plėtros programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. rugpjūčio 13 d., Nr. 1282. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=176809
32. **Žin., 2002, Nr. 83-3599.** *Nutarimas dėl Valstybės registrų integralios sistemos kūrimo strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. rugpjūčio 22 d., Nr. 1332. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=178712
33. **Žin., 2002, Nr. 92-3943.** *Nutarimas dėl bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. rugsėjo 17 d., Nr. 1454. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=184168&Condition2=>
34. **Publikavimas nerastas, 2002.** *Įsakymas dėl Kultūros ministerijos gražiausių metų knygų ir geriausio bibliotekininko vardo premijų įsteigimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2002 m. spalio 30 d., Nr. 393.

35. **Žin., 2002, Nr. 109-4834.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudėties.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2002 m. spalio 30 d., Nr. 394. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=193084&b=>
36. **Žin., 2002, Nr. 113-5029.** *Nutarimas dėl Valstybės ilgalaikės veiklos strategijos.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2002 m. lapkričio 12 d., Nr. IX-1187. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=193888
37. **Žin., 2002, Nr. 114-5100.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimo nr. 1196 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2002 m. lapkričio 26 d., Nr. 1853. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=194377
38. **Žin., 2003, Nr. 5-214.** *Įsakymas dėl priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi bendrosios programos.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2002 m. birželio 24 d., Nr. 1147. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=198860
39. **Žin., 2003, Nr. 28-1125.** *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2003 m. kovo 5 d., Nr. IX-1355. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=207019&b=>
40. **Informaciniai pranešimai, 2003, Nr. 40.** *Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondo protokolas.* Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondas. 2003 m. kovo 19 d., Nr. 4. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=212023
41. **Žin., 2003, Nr. 33-1395.** *Įsakymas dėl geriausio metų bibliotekininko vardo suteikimo ir premijų skyrimo nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2003 m. kovo 24 d., Nr. IV-113. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=208343
42. **Žin., 2003, Nr. 51-2289.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėties.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2003 m. gegužės 5 d., Nr. IV-172.

Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=211630

43. **Žin., 2003, Nr. 52-2316.** *Nutarimas dėl vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2003 m. gegužės 20 d., Nr. IX-1569. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=211767

44. **Žin., 2003, Nr. 63-2853.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2003 m. birželio 17 d., Nr. IX-1630. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=214236

45. **Žin., 2003, Nr. 60-2725.** *Nutarimas dėl etninės kultūros plėtros valstybinės programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2003 m. birželio 19 d., Nr. 793. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=213471

46. **Žin., 2003, Nr. 71-3216.** *Nutarimas dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2003 m. liepos 4 d., Nr. IX-1700. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=215471

47. **Žin., 2003, Nr. 89-4029.** *Nutarimas dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2003 m. rugsėjo 11 d., Nr. 1160. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=217644

48. **Žin., 2003, Nr. 112-5022.** *Nutarimas dėl elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2003 m. lapkričio 25 d., Nr. 1468. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=222092

49. **Žin., 2003, Nr. 113-5090.** *Įsakymas dėl Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklo LITNET.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2003 m. lapkričio 26 d., Nr. ISAK-1663. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=222490

50. **Žin., 2003, Nr. 119-5406.** *Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2003 m. gruodžio 4 d., Nr. IX-1871. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=267613
51. **Žin., 2004, Nr. 56-1955.** *Įsakymas dėl profesinio orientavimo strategijos ir jos įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. 2003 m. lapkričio 19 d., Nr. ISAK-1635/A1-180. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=230964
52. **Žin., 2004, Nr. 24-739.** *Nutarimas dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo ataskaitos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2004 m. vasario 9 d., Nr. 142. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0E697072A7D2>
53. **Informaciniai pranešimai, 2004, Nr. 38.** *Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondo tarybos posėdžio protokolo išrašas.* Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondo taryba. 2004 m. kovo 8 d., Nr. 2. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=233755
54. **Žin., 2004, Nr. 47-1559.** *Įsakymas dėl visuomenės informavimo intelektualinės nuosavybės teisių klausimais programos ir jos įgyvendinimo 2004–2005 metų priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2004 m. kovo 17 d., Nr. IV-65. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=229543
55. **Priedas, Žin., 2004, Nr. 47-1559.** *Visuomenės informavimo intelektualinės nuosavybės teisių klausimais programos įgyvendinimo 2004–2005 metų priemonės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2004 m. kovo 17 d., Nr. IV-65. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=229543
56. **Žin., 2004, Nr. 56-1957.** *Įsakymas dėl mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijos ir jos įgyvendinimo veiksmų plano tvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo

ministras. 2004 m. kovo 26 d., Nr ISAK-433/A1-83. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=230967

57. **Priedas, Žin., 2004, Nr. 56-1957.** *Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. 2004 m. kovo 26 d., Nr. ISAK-433/A1-83. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=230967

58. **Žin., 2004, Nr. 73-2513.** *Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 2, 3, 13, 14, 24 straipsnių, įstatymo priedo pakeitimo bei papildymo ir 14 straipsnio 9 dalies pripažinimo netekusia galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, laikinai einantis Respublikos Prezidento pareigas. 2004 m. balandžio 22 d., Nr. IX-2161. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=232346&b=>

59. **Žin., 2004, Nr. 83-2983.** *Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2004 m. gegužės 11 d., Nr. IX-2228. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=233791

60. **Žin., 2004, Nr. 103-3755.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 7, 8, 10, 11, 15, 16, 29, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 56, 58, 59, 60, 61, 66, 69, 70, 71, 72 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, laikinai einantis Respublikos Prezidento pareigas. 2004 m. birželio 22 d., Nr. IX-2292. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=236465

61. **Žin., 2004, Nr. 120-4431.** *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. liepos 15 d., Nr. IX-2378. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=238641&Condition2=>

62. **Žin., 2004, Nr. 120-4437.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. liepos 15 d., Nr. IX-2398. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=238646

63. **Žin., 2004, Nr. 118-4404.** *Isakymas dėl 2004 metų valstybinės svarbos švietimo, profesinio mokymo, mokslo ir studijų projektų užduočių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2004 m. liepos 16 d., Nr. ISAK-1187. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=238652
64. **Žin., 2004, Nr. 140-5124.** *Nutarimas dėl visuotinio kompiuterinio raštingumo programos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2004 m. rugsėjo 15 d., Nr. 1176. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=386105
65. **Žin., 2004, Nr. 156-5693.** *Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos“ bei jį keitusio įstatymo pripažinimo netekusiais galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. spalio 12 d., Nr. IX-2486. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=243502&p_tr2=2
66. **Žin., 2004, Nr. 170-6237.** *Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 5, 6, 7, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. lapkričio 2 d., Nr. IX-2531. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=245597
67. **Žin., 2004, Nr. 171-6294.** *Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 7, 9, 14, 15, 18, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir 8 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. lapkričio 4 d., Nr. IX-2534. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=245853&b=>
68. **Žin., 2004, Nr. 171-6315.** *Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 1 straipsnio pakeitimo ir 6 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2004 m. lapkričio 11 d., Nr. IX-2567. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=245882&b=>

69. **Žin., 2005, Nr. 7-217.** *Įsakymas dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategijos ir informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2004 m. gruodžio 14 d., Nr. ISAK-2015. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=248840

70. **Žin., 2005, Nr. 8-252.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1999 m. birželio 30 d. įsakymo nr. 248 „Dėl kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2004 m. gruodžio 31 d., Nr. IV-440. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=249005

2005–2009 m. oficialūs dokumentai

1. **Žin., 2005, Nr. 12-391.** *Nutarimas dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2005 m. sausio 24 d., Nr. 82. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=249299

2. **Žin., 2005, Nr. 14-420.** *Nutarimas dėl darbuotojų, kuriems netaikomas draudimas dirbti vienoje valstybės ir savivaldybės institucijoje bei valstybės ar savivaldybės įmonėje, kai juos sieja artimi giminystės ar svainystės ryšiai ir kai jų darbas susijęs su vieno iš jų tiesioginiu pavaldumu kitam arba su vieno teise kontroliuoti kitą, kategorijų sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2005 m. sausio 26 d., Nr. 86. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=249335

3. **Žin., 2005, Nr. 40-1290.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2005 m. kovo 24 d., Nr. 315. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=279570

4. **Žin., 2005, Nr. 51-1722.** *Įsakymas dėl Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklo LITNET 2005–2009 metų plėtros LITNET-2 programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2005 m. balandžio 14 d., Nr. ISAK-608. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=254559
5. **Priedas Žin., 2005, Nr. 51-1722.** *Lėšų poreikis Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklo LITNET 2005-2009 metų plėtros programos įgyvendinimui.* Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklo LITNET 2005-2009 metų plėtros LITNET-2 programos 1 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2005 m. balandžio 14 d., Nr. ISAK-608. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=254559
6. **Žin., 2005, Nr. 61-2170.** *Įsakymas dėl mokslo ir technologijų populiarinimo Lietuvoje strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2005 m. gegužės 9 d., Nr. ISAK-797. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=255873
7. **Priedas, Žin., 2005, Nr. 61-2170.** *Mokslo ir technologijų populiarinimo Lietuvoje strategijos įgyvendinimo planas.* Mokslo ir technologijų populiarinimo Lietuvoje strategijos priedas. Patvirtinta 2005 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. ISAK-797. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=255873
8. **Žin., 2005, Nr. 73-2649.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2005 m. birželio 8 d., Nr. 625. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=257174
9. **Žin., 2005, Nr. 87-3274.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl kultūros įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos“ (1995 m. birželio 13 d. redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. lapkričio 28 d. nutarimo nr. 1320 „Dėl Lietuvos nepriklausomybės signatarų namų ir Lietuvos menininkų rūmų“ 1, 2.3 ir 2.4 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.* Lietuvos Respublikos

Konstitucinis Teismas. 2005 m. liepos 8 d. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=259865#

10. **Žin., 2005, Nr. 88-3333.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. liepos 14 d., Nr. ĮV-330. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=259881

11. **Žin., 2005, Nr. 105-3890.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. rugpjūčio 23 d., Nr. ĮV-367. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=261212

12. **Žin., 2005, Nr. 105-3877.** *Nutarimas dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2005 m. rugpjūčio 25 d., Nr. 933. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=260975

13. **Žin., 2005, Nr. 112-4110.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudėties.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. rugsėjo 12 d., Nr. ĮV-382. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=262039

14. **Publikavimas nerastas, 2005.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. spalio 21 d., Nr. ĮV-432.

15. **Žin., 2005, Nr. 134-4832.** *Įsakymas dėl Valstybės ar savivaldybių įsteigtų bibliotekų teikiamų mokamų paslaugų sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. lapkričio 2 d., Nr. ĮV-502. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?condition1=265649>

16. **Žin., 2005, Nr. 153-5651.** *Įsakymas dėl bendrosios bibliotekos apskaitos knygos ir bibliotekos dienoraščio formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2005 m. gruodžio 23 d., Nr. ĮV-757. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?condition1=268644>

17. **Žin., 2006, Nr. 2-25.** *Įsakymas dėl integralių švietimo ir mokslo informacinių sistemų kūrimo strategijos ir jos įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo.* Lietuvos

Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2005 m. gruodžio 22 d., Nr. ISAK-2617.
Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=268833

18. **Žin., 2006, Nr. 4-115.** *Įsakymas dėl neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2005 m. gruodžio 30 d., Nr. ISAK-2695. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=269178

19. **Žin., 2006, Nr. 6-192.** *Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 10 straipsnio pakeitimo ir 11 straipsnio bei IV skyriaus pripažinimo netekusiais galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2006 m. sausio 9 d., X-484. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=269081

20. **Žin., 2006, Nr. 14-492.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 525 „Dėl valstybės stipendijų meno ir kultūros kūrėjams įsteigimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. sausio 31 d., Nr. 109. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=270099

21. **Žin., 2006, Nr. 27-894.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo nr. 631 „Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. vasario 28 d., Nr. 207. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=271121

22. **Žin., 2006, Nr. 30-1065.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos standarto LST EN ISO 2789:2005 „Informacija ir dokumentai. tarptautinė bibliotekų statistika (ISO 2789:2003)“ taikymo bibliotekų veikloje.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2006 m. kovo 3 d., Nr. ĮV-93. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=272163&b=>

23. **Žin., 2006, Nr. 73-2762.** *Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2006 m. birželio 15 d., Nr. X-

694. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=279173&b=>
24. **Žin., 2006, Nr. 71-2630.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2006–2008 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. birželio 21 d., Nr. 615. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=278867
25. **Žin., 2006, Nr. 82-3254.** *Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2006 m. liepos 11 d., Nr. X-752. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=280580&b=>
26. **Žin., 2006, Nr. 81-3212.** *Įsakymas dėl Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinės sistemos (eLABa) įsteigimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2006 m. liepos 14 d., Nr. ISAK-1506. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=280911
27. **Žin., 2006, Nr. 102-3939.** *Nutarimas dėl ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2006 m. rugsėjo 19 d., Nr. X-818. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=283042
28. **Žin., 2006, Nr. 102-3950.** *Nutarimas dėl vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos 2006-2011 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. rugsėjo 21 d., Nr. 926. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=282952
29. **Žin., 2006, Nr. 112-4273.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-2008 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. spalio 17 d., Nr. 1020. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=284564
30. **Žin., 2006, Nr. 120-4568.** *Nutarimas dėl viešojo administravimo plėtros iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo 2007–2010 metų priemonių plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. lapkričio 6 d., Nr. 1097. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=286022&b=>

31. **Žin., 2006, Nr. 133-5027.** *Nutarimas dėl 2007 metų paskelbimo vaikų kultūros metais.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2006 m. lapkričio 23 d., Nr. X-923. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=287975&b=>
32. **Žin., 2006, Nr. 132-5006.** *Nutarimas dėl skaitymo skatinimo programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. lapkričio 30 d., Nr. 1200. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=287765&p_query=&p_tr2=
33. **Žin., 2006, Nr. 136-5171.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1389 „Dėl spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms tvarkos“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2006 m. gruodžio 11 d., Nr. 1240. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=288641
34. **Žin., 2006, Nr. 137-5242.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų fondo nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2006 m. gruodžio 11 d., Nr. IV-670. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=289116
35. **Žin., 2006, Nr. 140-5375.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos programos „Visuomenės informacinis aprūpinimas“ valstybės biudžeto lėšų skyrimo bibliotekoms, panaudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos aprašo, sutarties dėl bibliotekai skirtų valstybės biudžeto lėšų dokumentams įsigyti, duomenų bazių centralizuotos prenumeratos bibliotekoms finansavimo sutarties, viešosios bibliotekos ataskaitos apie valstybės biudžeto lėšų, skirtų dokumentams įsigyti, panaudojimą formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2006 m. gruodžio 18 d., Nr. IV-685. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.94A9E3A9E6AE>
36. **Žin., 2007, Nr. 19-723.** *Įsakymas dėl visuomenės švietimo intelektinės nuosavybės teisių klausimais programos ir jos įgyvendinimo 2007–2008 metų priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2006 m. gruodžio 28

d., Nr. IV-706. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=292303

37. **Priedas, Žin., 2007, Nr. 19-723.** *Visuomenės švietimo intelektualinės nuosavybės teisių klausimais programos įgyvendinimo 2007-2008 metų priemonės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2006 m. gruodžio 28 d., Nr. IV-706. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=292303

38. **Žin., 2007, Nr. 28-1038.** *Įsakymas dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos sudėties ir darbo reglamento patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2007 m. vasario 28 d., Nr. IV-136. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=293134

39. **Žin., 2007, Nr. 43-1628.** *Lietuvos respublikos švietimo įstatymo 2, 12, 37, 39, 41, 43, 45, 46, 56, 62, 63, 66, 71 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2007 m. balandžio 3 d., Nr. X-1066. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=295409

40. **Žin., 2007, Nr. 44-1702.** *Įsakymas dėl autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2007 m. balandžio 16 d., Nr. IV-253. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=296156

41. **Žin., 2007, Nr. 50-1981.** *Įsakymas dėl nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2007 m. balandžio 23 d., Nr. IV-265. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=297258

42. **Žin., 2007, Nr. 53-2062.** *Įsakymas dėl Lietuvos aklųjų bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2007 m. gegužės 8 d., Nr. IV-289. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=297524

43. **Žin., 2007, Nr. 57-2214.** *Įsakymas dėl Kultūros ministro 2005 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. IV-432 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2007 m. gegužės 17 d., Nr. IV-

295. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=298153
44. **Žin., 2007, Nr. 71-2795.** *Nutarimas dėl 2008 metų paskelbimu skaitymo metais.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2007 m. birželio 19 d., Nr. X-1196. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=300543
45. **Žin., 2007, Nr. 72-2858.** *Nutarimas dėl vaikų kultūros metų renginių programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2007 m. birželio 13 d., Nr. 619. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=300632
46. **Žin., 2007, Nr. 77-3045.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2007 m. birželio 26 d., Nr. X-1210. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=301367
47. **Žin., 2007, Nr. 51-1997.** *Įsakymas dėl Lietuvos virtualaus universiteto 2007-2012 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. balandžio 27 d., Nr. ISAK-791. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=297176
48. **Žin., 2007, Nr. 81-3320.** *Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2007 m. liepos 4 d., Nr. X-1260. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=302101
49. **Žin., 2007, Nr. 81-3324.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 41, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2007 m. liepos 4 d., Nr. X-1266. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/mobile/legalAct.html?documentId=TAR.BC49291ED2F0>
50. **Žin., 2007, Nr. 95-3832.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 182 „Dėl autorinio atlyginimo už knygų ir kitų leidinių panaudą bibliotekose mokėjimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2007 m. rugpjūčio 14 d., Nr. 905. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=303664&b=>

51. **Žin., 2007, Nr. 106-4348.** *Nutarimas dėl Nacionalinės darnaus vystymosi švietimo 2007–2015 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2007 m. spalio 2 d., Nr. 1062. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=305987
52. **Žin., 2007, Nr. 127-5185.** *Nutarimas dėl regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2007–2010 metų programos.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2007 m. lapkričio 28 d., Nr. 1269. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=310272
53. **Žin., 2008, Nr. 7-257.** *Įsakymas dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 3 d., ISAK-2331. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312947
54. **Priedas, Žin., 2008, Nr. 7-257.** *Mokyklų tobulinimo programa plius.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 3 d., Nr. ISAK-2331. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312947
55. **Žin., 2008, Nr. 7-261.** *Įsakymas dėl tyrėjų karjeros programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 3 d., Nr. ISAK-2335. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312951
56. **Priedas, Žin., 2008, Nr. 7-261.** *Tyrėjų karjeros programa.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 3 d., Nr. ISAK-2335. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312951
57. **Žin., 2008, Nr. 4-134.** *Nutarimas dėl regionų kultūros plėtros 2008-2012 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2007 m. gruodžio 19 d., Nr. 1445. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312440&p_query=&p_tr2=
58. **Žin., 2008, Nr. 6-220.** *Įsakymas dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008-2010 metų strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 20

d., Nr. ISAK-2530. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312799

59. **Priedas, Žin., 2008, Nr. 6-220.** *Tikslai, uždaviniai, uždavinių priemonės, jų rodikliai bei reikšmės.* Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008-2010 metų programa, 1 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2007 m. gruodžio 20 d., Nr. ISAK-2530. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=312799

60. **Žin., 2008, Nr. 20-739.** *Įsakymas dėl vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2008 m. sausio 9 d., Nr. ISAK-43. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=314710

61. **Žin., 2008, Nr. 24-891.** *Įsakymas dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių ir ataskaitos formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. vasario 22 d., Nr. IV-100. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=315162#

62. **Žin., 2008, Nr. 33-1205.** *Įsakymas dėl studijų baigiamųjų darbų, daktaro disertacijų, jų santraukų bei habilitacijos procedūrai teikiamų mokslo darbų apžvalgų kaupimo Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinėje sistemoje.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2008 m. kovo 13 d., Nr. ISAK-655. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=316240

63. **Žin., 2008, Nr. 49-1820.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2008 m. balandžio 9 d., Nr. 368. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318797&b=>

64. **Žin., 2008, Nr. 44-1661.** *Įsakymas dėl metų geriausių bibliotekininkų vardų suteikimo ir premijų skyrimo nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros

ministras. 2008 m. balandžio 9 d., Nr. ĮV-173. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=318130

65. **Žin., 2008, Nr. 44-1663.** *Isakymas dėl bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties ir ataskaitos formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. balandžio 11 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318132&b=>

66. **1 priedas, Žin., 2008, Nr. 44-1663.** *Bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų paraiška.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. balandžio 11 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318132&b=>

67. **2 priedas, Žin., 2008, Nr. 44-1663.** *Projektui „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinti 20__ metais skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartis.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. balandžio 11 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318132&b=>

68. **3 priedas, Žin., 2008, Nr. 44-1663.** *Bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sutartis.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. balandžio 11 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318132&b=>

69. **4 priedas, Žin., 2008, Nr. 44-1663.** *Bibliotekų plėtros projektui įgyvendinti skirto valstybės biudžeto lėšų finansavimo panaudojimo ataskaita.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. balandžio 11 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=318132&b=>

70. **Žin., 2008, Nr. 81-3183.** *Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2008 m. liepos 3 d., Nr. X-1682. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=324512

71. **Žin., 2008, Nr. 77-3051.** *Isakymas dėl bibliotekų veiklos norminių dokumentų ir Lietuvos standartų sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. liepos 3 d., Nr. ĮV-323. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=324100

72. **Žin., 2008, Nr. 89-3560.** *Įsakymas dėl bibliotekų specialistų kvalifikacijos kėlimo 2009–2013 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. liepos 29 d., Nr. ĮV-350. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=325634
73. **Žin., 2008, Nr. 97-3767.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2008 m. rugpjūčio 21 d., Nr. ISAK-2410. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=326144
74. **Žin., 2008, Nr. 122-4647.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro ir Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymo Nr. ISAK-433/A1-83 „Dėl mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijos ir jos įgyvendinimo veiksmų plano tvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrė. 2008 m. spalio 15 d., Nr. ISAK-2795/A1-347. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=329216
75. **Priedas, Žin., 2008, Nr. 122-4647.** Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų planas. Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijos priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrė. 2008 m. spalio 15 d., Nr. ISAK-2795/A1-347. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=329216
76. **Žin., 2008, Nr. 134-5201.** *Nutarimas dėl integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Santaka“ plėtros programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2008 m. lapkričio 12 d., Nr. 1170. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=331235
77. **Žin., 2008, Nr. 138-5461.** *Įsakymas dėl formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2008 m. lapkričio 24 d., Nr. ISAK-3219. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=332022

78. **Žin., 2008, Nr. 150-6091.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2008 m. gruodžio 24 d., Nr. 1358. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=334655
79. **Žin., 2009, Nr. 7-256.** *Įsakymas dėl bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties ir ataskaitos formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. gruodžio 31 d., Nr. ĮV-649. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335785
80. **1 priedas, Žin., 2009, Nr. 7-256.** *Projekto „Bibliotekos pažangai“ įvykdymo 20__ m. sutartis.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. gruodžio 31 d., Nr. ĮV-649. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335785
81. **2 priedas, Žin., 2009, Nr. 7-256.** *Bibliotekų plėtros projekto finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų paraiška.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. gruodžio 31 d., Nr. ĮV-649. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335785
82. **3 priedas, Žin., 2009, Nr. 7-256.** *Bibliotekų plėtros projekto įvykdymo 20__ m. sutartis.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. gruodžio 31 d., Nr. ĮV-649. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335785
83. **4 priedas, Žin., 2009, Nr. 7-256.** *Bibliotekų plėtros projekto įvykdymo ataskaitos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2008 m. gruodžio 31 d., Nr. ĮV-649. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335785
84. **Žin., 2009, Nr. 17-668.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudėties tvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2009 m. vasario 4 d., Nr. ĮV-46. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=337277

85. **Žin., 2009, Nr. 23-937.** *Įsakymas dėl Lietuvos žemės ūkio bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras. 2009 m. vasario 24 d., Nr. 3D-123. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=338258
86. **Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2335 „Dėl tyrėjų karjeros programos patvirtinimo“.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
87. **Priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Tyrėjų karjeros programa.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
88. **1 priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Programos paprogramių ir priemonių aprašymas.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
89. **2 priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Programos priemonėms įgyvendinti skiriamos lėšos.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
90. **3 priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Programos paramos sutarčių pasirašomos apimtys (mln. Lt).* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
91. **4 priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Preliminarus programos lėšų įsisavinimo planas (mln. Lt).* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-480. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681
92. **5 priedas, Žin., 2009, Nr. 32-1252.** *Numatomi pasiekti programos rezultatai.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. kovo 12 d., Nr. ISAK-

480. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=339681

93. **Žin., 2009, Nr. 54-2152.** *Įsakymas dėl standartizacijos darbų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo.* Lietuvos standartizacijos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos direktorius. 2009 m. balandžio 10 d., Nr. V-32. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343566

94. **Žin., 2009, Nr. 46-1820.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2009 m. balandžio 16 d., Nr. ISAK-772. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=342328

95. **Žin., 2009, Nr. 54-2140.** *Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2009 m. balandžio 30 d., Nr. XI-242. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430

96. **Žin., 2009, Nr. 62-2494.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 6 d. nutarimo Nr. 1097 „Dėl viešojo administravimo plėtros iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo 2007–2010 metų priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo ir 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1468 „Dėl elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. gegužės 13 d., Nr. 465. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=344647

97. **Žin., 2009, Nr. 64-2563.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. gegužės 20 d., Nr. 473. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=344880

98. **Žin., 2009, Nr. 66-2624.** *Nutarimas dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. gegužės 20 d., Nr. 493. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=345065
99. **Žin., 2009, Nr. 77-3183.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 1020 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. birželio 10 d., Nr. 640. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=347345
100. **Žin., 2009, Nr. 74-3050.** *Įsakymas dėl projektų, vykdomų pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-04-V „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“, finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo.* Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktorius. 2009 m. birželio 11 d., Nr. T-52. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=346967
101. **Priedas, Žin., 2009, Nr. 74-3050.** *Projektų, vykdomų pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-04-V „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“, finansavimo sąlygų aprašas.* Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktorius. 2009 m. birželio 11 d., Nr. T-52. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=346967
102. **Žin., 2009, Nr. 77-3179.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimo nr. 1445 „Dėl regionų kultūros plėtros 2008–2012 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. birželio 17 d., Nr. 636. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=347337
103. **Žin., 2009, Nr. 83-3448.** *Įsakymas dėl Nacionalinės 2010-ųjų Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos

socialinės apsaugos ir darbo ministras. 2009 m. liepos 1 d., Nr. A1-431. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=348690

104. **Žin., 2009, Nr. 87-3661.** *Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymo ir jį pakeitusių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2009 m. liepos 7 d., Nr. XI-318. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=349513

105. **Žin., 2009, Nr. 86-3638.** *Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2009 m. liepos 14 d., Nr. XI-334. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=349316&b=>

106. **Žin., 2009, Nr. 85-3632.** *Įsakymas dėl Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2009 m. liepos 14 d., Nr. IV-359. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=349377

107. **Žin., 2009, Nr. 89-3802.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2, 48 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2009 m. liepos 15 d., Nr. XI-346. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=349853

108. **Žin., 2009, Nr. 93-3975.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 56 straipsnio pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2009 m. liepos 21 d., Nr. XI-382. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=350397

109. **Žin., 2009, Nr. 100-4185.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. rugpjūčio 19 d., Nr. 843. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=351079

110. **Žin., 2009, Nr. 116-4946.** *Nutarimas dėl apskričių viršininkų įsteigtų įstaigų ir vykdomų programų 2010 metų asignavimų vykdant apskričių reformą.* Lietuvos

Respublikos Vyriausybė. 2009 m. rugsėjo 16 d., Nr. 1157. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=353466

111. **Žin., 2009, Nr. 121-5215.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimo nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. rugsėjo 16 d., Nr. 1247. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=354369

112. **Žin., 2009, Nr. 114-4873.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. balandžio 9 d. įsakymo Nr. IV-173 „Dėl metų geriausių bibliotekininkų vardų suteikimo ir premijų skyrimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2009 m. rugsėjo 16 d., Nr. IV-492. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=353347

113. **Žin., 2009, Nr. 116-4978.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. IV-649 „Dėl bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarčių ir ataskaitos formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos kultūros ministras. 2009 m. rugsėjo 23 d., Nr. IV-511. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=353603

114. **Žin., 2009, Nr. 120-5141.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimo nr. 493 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2009 m. rugsėjo 30 d., Nr. 1215. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=354072

115. **Žin., 2009, Nr. 127-5504.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. IV-432 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2009 m. spalio 21 d., Nr. IV-564. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=356060

116. **Žin., 2009, Nr. 138-6089.** *Įsakymas dėl etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras.

2009 m. lapkričio 19 d., nr. ISAK-2365. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=358689

2010–2014 m. oficialūs dokumentai

1. **2010, 2020 Europa.** *2020 m. Europa* : Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija : komisijos komunikatas [interaktyvus]. Europos komisija. Briuselis, 3.3.2010. Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LT:PDF>
2. **Žin., 2010, Nr. 8-379.** *Įsakymas dėl skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir prieigos standartų ir norminių dokumentų sąrašų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. sausio 7 d., Nr. ĮV-6. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=364039
3. **Žin., 2010, Nr. 8-363.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimo nr. 82 „Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. sausio 12 d., Nr. 48. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=363943
4. **Žin., 2010, Nr. 15-701.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 61 straipsnio papildymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2010 m. sausio 21 d., Nr. XI-668. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=364295
5. **Žin., 2010, Nr. 19-922.** *Įsakymas dėl kultūros paveldo skaitmeninio rezultaty ataskaitos formos pavirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. vasario 8 d., Nr. ĮV-95. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=365458
6. **Žin., 2010, Nr. 27-1282.** *Įsakymas dėl skaitmeninto kultūros paveldo sklaidos projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties ir ataskaitos formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m.

vasario 26 d., Nr. ĮV-133. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=366469

7. **Žin., 2010, Nr. 34-1623.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. balandžio 9 d. įsakymo Nr. ĮV-173 „Dėl metų geriausių bibliotekininkų vardų suteikimo ir premijų skyrimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. kovo 17 d., Nr. ĮV-166. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=367833

8. **Žin., 2010, Nr. 34-1624.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. vasario 22 d. įsakymo Nr. ĮV-100 „Dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių ir ataskaitos formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. kovo 17 d., Nr. ĮV-167. Prieiga per internetą:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C3990FC78CDC>

9. **Žin., 2010, Nr. 36-1744.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. rugsėjo 2 d. įsakymo Nr. ĮV-473 „Dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėties patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. kovo 22 d., Nr. ĮV-178. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=368248

10. **Žin., 2010, Nr. 60-2958.** *Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 2, 10, 15, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2010 m. balandžio 29 d., Nr. XI-791. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=372045

11. **Žin., 2010, Nr. 54-2667.** *Įsakymas dėl visuomenės švietimo intelektinės nuosavybės teisių klausimais programos ir jos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. gegužės 5 d., Nr. ĮV-260. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=371845

12. **Žin., 2010, Nr. 56-2748.** *Nutarimas dėl Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos savininko teisių ir pareigų įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. gegužės 12 d., Nr. 521. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=372151

13. **Žin., 2010, Nr. 38-1798.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plus patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2010 m. balandžio 1 d., Nr. V-458. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=368697
14. **Priedas, Žin., 2010, Nr. 38-1798.** *Neformaliojo švietimo paslaugų plėtros komponentas.* Mokyklų tobulinimo programos plus 45 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2010 m. balandžio 1 d., Nr. V-458. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=368697
15. **Žin., 2010, Nr. 48-2299.** *Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 5, 8, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2010 m. balandžio 13 d., Nr. XI-749. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=369909
16. **Žin., 2010, Nr. 53-2597.** *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 4, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2010 m. balandžio 22 d., Nr. XI-775. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=370677
17. **Žin., 2010, Nr. 65-3238.** *Nutarimas dėl Klaipėdos apskrities viešosios Ievos Simonaitytės bibliotekos savininko teisių ir pareigų įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. birželio 2 d., Nr. 676. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=374310
18. **Žin., 2010, Nr. 67-3379.** *Įsakymas dėl bibliotekininkų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. birželio 4 d., Nr. IV-320. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=374825&p_tr2=2
19. **Žin., 2010, Nr. 68-3394.** *Nutarimas dėl Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos savininko teisių ir pareigų įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. birželio 7 d., Nr. 698. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=374729

20. **Žin., 2010, Nr. 68-3395.** *Nutarimas dėl Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos savininko teisių ir pareigų įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. birželio 7 d., Nr. 699. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=374730
21. **Žin., 2010, Nr. 69-3462.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2010 m. birželio 8 d., V-854. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=375183
22. **Žin., 2010, Nr. 74-3747.** *Nutarimas dėl Kauno apskrities viešosios bibliotekos ir Kauno apskrities pedagoginio muziejaus savininko teisių ir pareigų įgyvendinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. birželio 16 d., Nr. 797. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=376438
23. **Žin., 2010, Nr. 79-4087.** *Įsakymas dėl apskričių viešųjų bibliotekų veiklos teritorijų.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. birželio 29 d., Nr. ĮV-372. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=377688
24. **Žin., 2010, Nr. 80-4152.** *Nutarimas dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2010 m. birželio 30 d., Nr. XI-977. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=377620&p_query=&p_tr2=
25. **Žin., 2010, Nr. 101-5224.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. rugpjūčio 20 d., Nr. ĮV-440. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=379856
26. **Žin., 2010, Nr. 101-5226.** *Įsakymas dėl pavyzdinių naudojimosi biblioteka taisyklių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. rugpjūčio 20 d., Nr. ĮV-442. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=379858

27. **Žin., 2010, Nr. 104-5385.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 843 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ pakeitimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. rugpjūčio 31 d., Nr. 1242. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=380195&b=>
28. **Žin., 2010, Nr. 71-3561.** Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija ir jos fakultatyvus protokolai. Tarptautinius dokumentus pasirašiusios šalys. Įsigalioja 2010 m. rugsėjo 17 d.. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=335882
29. **Žin., 2010, Nr. 120-6128.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 525 „Dėl valstybės stipendijų kultūros ir meno kūrėjams“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. spalio 6 d., Nr. 1424. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=382678&b=>
30. **Žin., 2010, Nr. 120-6135.** *Įsakymas dėl bibliotekų fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. spalio 6 d., Nr. IV-499. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=382842
31. **Žin., 2010, Nr. 125-6392.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. spalio 13 d., Nr. 1469. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=383845
32. **Žin., 2010, Nr. 127-6496.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. IV-649 „Dėl bibliotekų plėtros projektų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarčių ir ataskaitos formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. spalio 21 d., Nr. IV-522. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=384514

33. **Žin., 2010, Nr. 133-6798.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimo nr. 493 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. lapkričio 10 d., Nr. 1586. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=385886
34. **Žin., 2010, Nr. 138-7067.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. ĮV-320 „Dėl bibliotekininkų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. lapkričio 22 d., Nr. ĮV-603. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=387076
35. **Žin., 2010, Nr. 149-7651.** *Įsakymas dėl darbo grupės apskričių viešųjų bibliotekų funkcijoms ir uždaviniams įvertinti.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. gruodžio 14 d., Nr. ĮV-683. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389382&p_query=kauno%20apskrities%20vie%F0osios&p_tr2=2
36. **Žin., 2010, Nr. 148-7598.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimo nr. 493 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010 m. gruodžio 15 d., Nr. 1777. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389151
37. **Žin., 2011, Nr. 13-583.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2010 m. gruodžio 28 d., Nr. ĮV-723. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=391699
38. **Žin., 2011, Nr. 2-56.** *Įsakymas dėl lietuvių kalbos ugdymo bendrojo lavinimo programas vykdančiose mokyklose 2010–2014 metų strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2010 m. gruodžio 30 d., Nr. V-2455. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390510
39. **Žin., 2011, Nr. 8-337.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 25 d. nutarimo nr. 933 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo*

konceptijos patvirtinimo“ pakeitimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2011 m. sausio 17 d., Nr. 53. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=391080

40. **Žin., 2011, Nr. 20-1017.** *Įsakymas dėl skaitmeninto kultūros paveldo sklaidos projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos, ataskaitos ir įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. vasario 10 d., Nr. IV-108. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=392779

41. **Žin., 2011, Nr. 29-1378.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 147 „Dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių, ataskaitos ir projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo“ pakeitimo. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. vasario 28 d., Nr. IV-147. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=393805*

42. **Žin., 2011, Nr. 32-1525.** *Įsakymas dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos sudėties patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2007 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. IV-136 „Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos sudėties ir darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. kovo 10 d., Nr. IV-165. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=394393

43. **Žin., 2011, Nr. 33-1547.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios. 2011 m. kovo 16 d., Nr. 301. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=394457

44. **Žin., 2011, Nr. 38-1804.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2011 m. kovo 17*

d., Nr. XI-1281. Prieiga per internetą:

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=395105&b=>

45. **Žin., 2011, Nr. 37-1800.** *Įsakymas dėl Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2009 m. birželio 11 d. įsakymo Nr. T-52 „Dėl projektų, vykdomų pagal ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-04-V „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“, finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo.* Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktorius. 2011 m. kovo 25 d., T-34. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=395365

46. **Žin., 2011, Nr. 55-2673.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. balandžio 26 d. Nr. V-683. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=398464

47. **Žin., 2011, Nr. 66-3131.** *Įsakymas dėl skaitmeninio turinio kūrimo rekomendacijų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. gegužės 23 d., Nr. ĮV-384. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=400145

48. **Žin., 2011, Nr. 75-3635.** *Įsakymas dėl projekto „Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema LIMIS“ įgyvendinimo stebėsenos komiteto sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. birželio 14 d., Nr. ĮV-435. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=402071

49. **Žin., 2011, Nr. 105-4921.** *Nutarimas dėl biudžetinės įstaigos Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro likvidavimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2011 m. rugpjūčio 17 d., Nr. 912. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=404842

50. **Žin., 2011, Nr. 108-5129.** *Įsakymas dėl Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m.

rugpjūčio 25 d., Nr. ĮV-551. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=405392

51. **Žin., 2011, Nr. 130-6189.** *Įsakymas dėl regionų kultūros plėtros 2012-2020 metų programos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2011 m. spalio 19 d., Nr. ĮV-639. Prieiga per internetą: <http://www.epaveldas.lt/documents/10165/19809/dok409806.pdf>

52. **Žin., 2011, Nr. 134-6350.** *Nutarimas dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2012–2014 metų tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2011 m. spalio 27 d., Nr. 1269. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=410468

53. **Žin., 2011, Nr. 148-6952.** *Įsakymas dėl Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. ISAK-2331 „Dėl mokyklų tobulinimo programos plius patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. lapkričio 24 d., Nr. V-2253. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=413224

54. **1 Priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952.** *Nuotolinio mokymo kuratorių (kaimo vietovėse) kompetencijos tobulinimo komponentas.* Mokyklų tobulinimo programos plius 5 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. V-2253 redakcija. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=413224

55. **2 Priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952.** *Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros komponentas.* Mokyklų tobulinimo programos plius 11 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. V-2253 redakcija. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=413224

56. **3 Priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952.** *Universalių daugiafunkcių centrų steigimo ir plėtros komponentas.* Mokyklų tobulinimo programos plius 27 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. V-2253 redakcija. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=413224

57. **4 Priedas, Žin., 2011, Nr. 148-6952.** *Suaugusiųjų švietimo institucijų modernizavimo plėtojant universalius daugiafunkčius centrus komponentas.* Mokyklų tobulinimo programos plius 41 priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. V-2253 redakcija. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=413224
58. **Žin., 2011, Nr. 152-7165.** *Įsakymas dėl kultūrinės plėtros per mokslinius tyrimus koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2011 m. gruodžio 14 d., Nr. V-2317. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=414148
59. **Žin., 2011, Nr. 158-7489.** *Įsakymas dėl informacinės visuomenės plėtros vertinimo kriterijų reikšmių surinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo.* Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktorius. 2011 m. gruodžio 14 d., T-226. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=415723
60. **Žin., 2011, Nr. 158-7477.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 843 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ pakeitimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2011 m. gruodžio 21 d., Nr. 1488. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=415385&b=>
61. **Žin., 2012, Nr. 6-177.** *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 2, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 33, 39, 58, 75 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 201 straipsniu ir 1, 2 priedais įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2011 m. gruodžio 21 d., Nr. XI-1833. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=415881&p_query=
62. **Žin., 2012, Nr. 16-721.** *Įsakymas dėl Lietuvos medicinos bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras. 2011 m. sausio 30 d., Nr. V-59. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=417923

63. **Žin., 2012, Nr. 9-354.** *Įsakymas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. 2012 m. sausio 13 d., Nr. 3-40. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=417041
64. **Priedas, Žin., 2012, Nr. 9-354.** *II. Plano tikslai, uždaviniai, priemonės, asignavimai ir įgyvendinančios institucijos.* Priedas prie Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymas Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. 2012 m. sausio 13 d., Nr. 3-40. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=417041
65. **Žin., 2012, Nr. 23-1074.** *Įsakymas dėl Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros 2013–2016 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2012 m. vasario 13 d., Nr. V-242. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=418713
66. **Priedas, Žin., 2012, Nr. 23-1074.** *Lėšų poreikis LITNET-3 programos priemonių įgyvendinimui (tūkst. lt). Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklo LITNET veiklos užtikrinimo ir plėtros 2012–2016 metų programos „LITNET-3“ 3 priedas.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2012 m. vasario 13 d., Nr. V-242. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=418713
67. **Žin., 2012, Nr. 23-1093.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 147 „Dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių, ataskaitos ir projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. vasario 14 d., Nr. IV-105. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=418741
68. **Žin., 2012, Nr. 28-1272.** *Įsakymas dėl kultūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo projektų dalinio finansavimo iš 2012 metų valstybės biudžeto lėšų taisyklių,*

paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. vasario 28 d., Nr. ĮV-140. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=419349

69. **Žin., 2012, Nr. 29-1338.** *Įsakymas dėl neįgalių žmonių interesams atstovaujančių asmenų, kuriems leidžiama naudoti kūrinis ir gretutinių teisių objektus neįgaliems žmonėms skirtais būdais, sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. vasario 29 d., Nr. ĮV-155. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=419467&p_query=&p_tr2=2

70. **Žin., 2012, Nr. 30-1409.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymo projekto Nr. XIP-3469(2) ir Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIP-3470(2).* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. kovo 7 d., Nr. 268. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=419637

71. **Žin., 2012, Nr. 33-1579.** *Įsakymas dėl Lietuvos bibliotekų tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. kovo 12 d., Nr. ĮV-178. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=420229

72. **Žin., 2012, Nr. 48-2357.** *Įsakymas dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos centralizuotai vykdomų skaitymo skatinimo priemonių plano 2012–2014 metams patvirtinimo ir finansavimo 2012 metams.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. balandžio 19 d., Nr. ĮV-278. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=422958

73. **Žin., 2012, Nr. 57-2882.** *Įsakymas dėl valstybės stipendijų kultūros ir meno kūrėjams kvotų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. gegužės 9 d. ĮV-326. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=424902

74. **Žin., 2012, Nr. 61-3050.** *Nutarimas dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos

Seimas. 2012 m. gegužės 15 d., Nr. XI-2015. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5EE74F9648A5>

75. **Žin., 2012, Nr. 68-3520.** *Įsakymas dėl Lietuvos technikos bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro direktorius. 2012 m. birželio 13 d., Nr. 3R-21. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=427667

76. **Žin., 2012, Nr. 104-5303.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros ir meno tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. rugsėjo 3 d., IV-578. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=432236

77. **Žin., 2012, Nr. 118-5965.** *Įsakymas dėl kultūros įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. spalio 9 d., Nr. IV-677. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=434738

78. **Žin., 2012, Nr. 126-6340.** *Įsakymas dėl Kauno apskrities viešosios bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. spalio 9 d. IV-681. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=435924

79. **Žin., 2012, Nr. 126-6341.** *Įsakymas dėl Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. spalio 9 d., Nr. IV-682. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=435925

80. **Žin., 2012, Nr. 125-6272.** *Nutarimas dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. spalio 24 d., Nr. 1281. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=435596

81. **Žin., 2012, Nr. 137-7015.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimo Nr. 1269 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2012–2014 metų tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo.*

Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. lapkričio 21 d., Nr. 1402. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=437979

82. **Žin., 2012, Nr. 137-7021.** *Nutarimas dėl nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. lapkričio 21 d., Nr. 1408. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=437985

83. **Žin., 2012, Nr. 140-7192.** *Įsakymas dėl kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. lapkričio 22 d., Nr. IV-824. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=438624

84. **Priedas, Žin., 2012, Nr. 140-7192.** *Kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. lapkričio 22 d., Nr. IV-824. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=438624

85. **Žin., 2012, Nr. 154-7937.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 67 straipsnio pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2012 m. gruodžio 20 d., Nr. XII-131. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=440402

86. **Žin., 2012, Nr. 111-5631.** *Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2012 m. rugsėjo 18 d., Nr. XI-2218. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=433089

87. **Žin., 2012, Nr. 138-7062.** *Nutarimas dėl biudžetinės įstaigos Lietuvos kultūros taryba įsteigimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. lapkričio 21 d., Nr. 1410. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=438152

88. **Žin. 2012, Nr. 144-7430.** *Nutarimas dėl 2014-2020 metų Nacionalinės pažangos programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. lapkričio 28 d.,

Nr. 1482. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=439028

89. **Žin., 2012, Nr. 145-7455.** *Nutarimas dėl valstybinės studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros 2013–2020 metų plėtros programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2012 m. gruodžio 5 d., Nr. 1494. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=439448

90. **Žin., 2012, Nr. 152-7802.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros tarybos nuostatų.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2012 m. gruodžio 12 d., Nr. IV-882. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=440459&p_tr2=2

91. **Žin., 2012, Nr. 149-7653.** *Įsakymas dėl Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros 2013–2016 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2012 m. gruodžio 12 d., Nr. V-1738. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=440172

92. **Priedas, Žin., 2012, Nr. 149-7653.** *Lėšų poreikis LITMIS programos priemonėms įgyvendinti (tūkst. Lt). Lietuvos mokslo ir studijų informacinių technologijų integracijos 2013–2016 metų programos 3 priedas.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2012 m. gruodžio 12 d., Nr. V-1738. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=440172

93. **Žin., 2012, Nr. 149-7630.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos.* Lietuvos Respublikos Seimas. 2012 m. gruodžio 13 d., Nr. XII-51. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=439761

94. **Žin., 2013, Nr. 41-2019.** *Įsakymas dėl kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. balandžio 16 d., Nr. IV-293. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=446875

95. **Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Įsakymas dėl bibliotekų plėtros projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sąmatos, sutarties, ataskaitos ir įvykdymo faktinės išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų*

patvirtinimo. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

96. **1 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Bibliotekų plėtros projekto finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų paraiška.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

97. **2 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Bibliotekų plėtros projekto sąmatos prie paraiškos formos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

98. **3 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Bibliotekų plėtros projekto įvykdymo sutarties forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

99. **4 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Bibliotekų plėtros projekto sąmatos prie sutarties forma. Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų išlaidų sąmata.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

100. **5 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Bibliotekų plėtros projekto įvykdymo ataskaitos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

101. **6 Priedas, Žin., 2013, Nr. 82-4090.** *Projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašas.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. gegužės 22 d., Nr. ĮV-361. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454101

102. **Žin., 2013, Nr. 65-3256.** *Įsakymas dėl Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras.

2013 m. birželio 12 d., Nr. IV-454. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=451514

103. **Žin., 2013, Nr. 65-3260.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. kovo 10 d. įsakymo Nr. IV-165 „Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos sudėties patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2007 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. IV-136 „Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos sudėties ir darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. birželio 14 d., Nr. IV-474. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=451519

104. **Žin., 2013, Nr. 73-3655.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2013 m. birželio 20 d., Nr. XII-398. Prieiga per internetą:
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=452015&b=>

105. **Žin., 2013, Nr. 73-3670.** *Nutarimas dėl nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2013 m. birželio 26 d., Nr. 604. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=453080

106. **Publikavimas nerastas, 2013.** *Įsakymas dėl bibliotekų plėtros prioritetinių krypčių nustatymo darbo grupės sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. birželio 26 d., Nr. IV-494.

107. **Žin., 2013, Nr. 85-4267.** *Įsakymas dėl autorių teisių ir gretutinių teisių tarybos sudėties patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. liepos 26 d., Nr. IV-587. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454420

108. **Žin., 2013, Nr. 91-4541.** *Įsakymas dėl valstybinėse bibliotekose bei archyvuose saugomo dokumentinio paveldo restauravimo ir prevencinio konservavimo projektų finansavimo iš dalies valstybės biudžeto lėšomis taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras.

- 2013 m. rugpjūčio 20 d., Nr. ĮV-600. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=454973
109. **Žin., 2013, Nr. 114-5683.** *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 36 straipsnio pakeitimo įstatymas.* 2013 m. spalio 15 d., Nr. XII-553. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=458229
110. **Žin., 2013, Nr. 115-5763.** *Įsakymas dėl Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. spalio 25 d., Nr. ĮV-733. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=459068
111. **Žin., 2013, Nr. 121-6143.** *Įsakymas dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 2014 metais.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. lapkričio 18 d., Nr. ĮV-771. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=460569
112. **Žin., 2013, Nr. 121-6144.** *Įsakymas dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos sudarymo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2013 m. lapkričio 19 d., Nr. ĮV-776. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=460570
113. **TAR, 2013, Nr. 2013-00289.** *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 31, 61 straipsniais įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentė. 2013 m. gruodžio 23 d., Nr. XII-752. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=463394
114. **TAR, 2014, Nr. 2014-00102.** *Nutarimas dėl valstybės stipendijų meno kūrėjams.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. sausio 8 d., Nr. 9 Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=464016
115. **TAR, 2014, Nr. 2014-01566.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. lapkričio 18 d. įsakymo Nr. ĮV-771 „Dėl kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 2014 metais“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. vasario 12 d., Nr. ĮV-100 Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=465957&p_tr2=2

116. **TAR, 2014-02-14, Nr. 2014-01565.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 147 „Dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių, ataskaitos ir projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. vasario 12 d., Nr. ĮV-104. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=465956
117. **TAR, 2014, Nr. 2014-02026.** *Nutarimas dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. vasario 19 d., Nr. 172. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=466365
118. **TAR, 2014, Nr. 2014-02286.** *Įsakymas dėl Nacionalinės literatūros programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. vasario 26 d., Nr. ĮV-130. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=466531
119. **Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-02286.** *Nacionalinės literatūros programos įgyvendinimo veiksmų planas 2014-2016 metams.* Nacionalinės literatūros programos priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. vasario 26 d., Nr. ĮV-130. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=466531
120. **TAR, 2014, Nr. 2014-03386.** *Nutarimas dėl informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. kovo 12 d., Nr. 244. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467638
121. **TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Įsakymas dėl bibliotekų plėtros projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sąmatos, sutarties, ataskaitos ir įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-

184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
122. **1 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
123. **2 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų paraiškos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
124. **3 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sąmatos prie paraiškos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
125. **4 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sutarties forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
126. **5 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų išlaidų sąmatos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
127. **6 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų ataskaitos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
128. **7 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655

129. **8 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-03293.** *Bibliotekų plėtros projekto vertinimo forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 18 d., Nr. ĮV-184. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=467655
130. **TAR, 2014, Nr. 2014-03544.** *Nutarimas dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. kovo 19 d., Nr. 269. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=468056
131. **TAR, 2014, Nr. 2014-04006.** *Įsakymas dėl Valstybės stipendijų kultūros ir meno kūrėjams kvotų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. kovo 27 d., Nr. ĮV-210. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=468393
132. **TAR, 2014, Nr. 2014-04989.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. balandžio 16 d., Nr. 366. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=470113
133. **TAR, 2014, Nr. 2014-05067.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. lapkričio 18 d. įsakymo Nr. ĮV-771 „Dėl kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 2014 metais“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. balandžio 28 d., Nr. ĮV-310. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=470261&p_tr2=2
134. **Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-05067.** *2014 metų kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos prioritetinių veiklų rėmimo sritys ir priemonės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. balandžio 28 d., Nr. ĮV-310. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=470261&p_tr2=2
135. **TAR, 2014, Nr. 5429.** *Įsakymas dėl gairių pareiškėjams bendrai Lietuvos Respublikos ir Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo paramai gauti pagal programą „Europos kultūros paveldo kultūros ir menų įvairovės skatinimas“ patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gegužės 15 d., Nr. ĮV-

351. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e0d21860dc2611e39a43a3f57c05722e>
136. **TAR, 2014, Nr. 2014-10429.** *Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo Nr. VIII-822 pakeitimo įstatymas.* Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidentas. 2014 m. liepos 10 d., Nr. XII-1018. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=478093
137. **TAR, 2014, Nr. 2014-10556.** *Nutarimas dėl žemės ūkio bibliotekos veiklos nutraukimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. liepos 22 d., Nr. 704. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=478718
138. **TAR, 2014, Nr. 2014-11581.** *Įsakymas dėl priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. rugsėjo 2 d., Nr. V-779. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=480510
139. **1 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-11581.** *Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. rugsėjo 2 d., Nr. V-779. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=480510
140. **2 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-11581.** *Priešmokyklinio amžiaus vaikų kompetencijos (pasiekimai), jų turinio dėmenys ir ugdymo gairės.* Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos priedas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. rugsėjo 2 d., Nr. V-779. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=480510
141. **TAR, 2014, Nr. 2014-12699.** *Įsakymas dėl švietimo ir mokslo ministro 2006 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. ISAK-1506 „Dėl Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinės sistemos (eLABa) įsteigimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. rugsėjo 22 d., Nr. V-838. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=482859
142. **1 Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-12699.** *Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos nuostatai.* Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo

ir mokslo ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-838. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=482859

143. **2 Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-12699.** *Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai.* Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-838. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=482859

144. **TAR, 2014, Nr. 2014-12701.** *Įsakymas dėl Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinės sistemos (eLABa) tvarkytojų sąrašo patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. rugsėjo 22 d., Nr. V-839. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=482861

145. **TAR, 2014, Nr. 2014-14332.** *Įsakymas dėl literatūros tarybos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-703. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485321

146. **TAR, 2014, Nr. 2014-15822.** *Įsakymas dėl kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-711. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486694

147. **1 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15822.** *Kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programa.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-711. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486694

148. **2 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15822.** *Kultūros infrastruktūros objektai, galimi finansuoti atrenkant valstybės planavimo būdu.* Kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos 2 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-711. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486694

149. **3 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15822.** *Kultūros rinkodaros metodinės rekomendacijos.* Kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos 3

priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-711.
Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486694

150. **4 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15822.** *Kultūros paveldo objektai, galimi finansuoti atrenkant valstybės planavimo būdu.* Kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos 1 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 6 d., Nr. ĮV-711. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486694

151. **TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Isakymas dėl kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

152. **1 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Projekto išlaidų sąmata prie paraiškos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

153. **2 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

154. **3 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno sritys „Architektūra ir dizainas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 1 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714.

Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

155. **4 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno sritys „Vizualieji menai (dailė, fotografija, tarpdisciplininis menas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 2 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros

ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

156. **5 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Scenos menai (teatras, opera, muzikinis teatras, šokis, cirkas)“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 3 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

157. **6 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Muzika“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 4 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

158. **7 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Literatūra“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 5 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

159. **8 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Kinas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 6 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

160. **9 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Etninė kultūra ir tautodailė“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 7 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

161. **10 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Mėgėjų menas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 8 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
162. **11 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Atminties institucijos (bibliotekos, archyvai, muziejai)“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 9 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
163. **12 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Kultūros paveldas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 10 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
164. **13 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Tarpšritiniai projektai“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 11 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
165. **14 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno srities „Vaikams ir jaunimui skirti kultūros bei kultūrinės edukacijos projektai, meno renginiai, kuriuose dalyvauja vaikai ir jaunimas“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 12 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
166. **15 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Skaitymo skatinimo iniciatyvos“*

finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 13 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

167. **16 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Lietuvos kultūros ir kūrybinių industrijų plėtra“ finansavimo sąlygos*. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 14 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

168. **17 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Medijų ir informacinio raštingumo skatinimo projektai“ finansavimo sąlygos*. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 15 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

169. **18 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų įgyvendinimas“ finansavimo sąlygos*. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 16 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

170. **19 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Teigiamo meno poveikio sveikatai ir gerovei skatinimas“ finansavimo sąlygos*. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 17 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

171. **20 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos kultūros ir meno programos „Lietuvos kultūros ir meno pristatymas*

užsienyje“ finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 18 priedas Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2

172. 21 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501. *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Lietuvos kultūros organizacijų dalyvavimas Europos sąjungos programos „Kūrybiška Europa“ paprogramėje „Kultūra“ finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 19 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222

173. 22 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501. *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Nacionaliniai paviljonai Venecijos bienalėje“ finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 20 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222

174. 23 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501. *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Lietuvoje rengiami tęstiniai tarptautiniai kultūros ir meno renginiai“ finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 21 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222

175. 24 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501. *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Lietuvoje rengiami tęstiniai prioritetiniai mėgėjų meno renginiai“ finansavimo sąlygos. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 22 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą:*

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222

176. **25 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Lietuvoje rengiami tarptautiniai muzikos atlikimo meno konkursai“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 23 priedas Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=22226
177. **26 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Užsienio šalių menininkų rezidencijos Lietuvoje“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 24 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222
178. **27 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Skaitmeninto kultūros paveldo sklaida“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 25 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222
179. **28 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Pilietinio, tautinio, lituanistinio ugdymo ir atminties įprasminimo projektai“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 26 priedas Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222
180. **29 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamos programos „Kilnojamųjų kultūros vertybių prieinamumo vartotojams (lankytojams) didinimo projektai“ finansavimo sąlygos.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 27 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=222

181. **30 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros ir meno projekto dalinio finansavimo konkurso paraiškos forma. Kultūros ir meno srities projekto dalinio finansavimo kultūros rėmimo fondo lėšomis konkurso paraiška.* Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 28 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
182. **31 priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-14501.** *Kultūros ir meno projekto dalinio finansavimo konkurso paraiškos forma.* Programos projekto dalinio finansavimo kultūros rėmimo fondo lėšomis konkurso paraiška. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 29 priedas. Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 16 d., Nr. ĮV-714. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=485568&p_tr2=2
183. **TAR, 2014, Nr. 2014-15982.** *Įsakymas dėl projekto „Bibliotekos pažangai 2“ įgyvendinimo ir priežiūros.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 22 d., Nr. ĮV-732. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486912
184. **Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-15982.** *Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ įgyvendinimo planas 2014-2016 metams.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. spalio 22 d., Nr. ĮV-732. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=486912
185. **TAR, 2014, Nr. 2014-19575.** *Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 19 d. nutarimo Nr. 269 „Dėl 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2014 m. gruodžio 10 d., Nr. 1388. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=491496
186. **TAR, 2014, Nr. 2014-19912.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2006 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-670 „Dėl Lietuvos bibliotekų fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m.

gruodžio 17 d., Nr. ĮV-951. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492429

187. **TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Įsakymas dėl bibliotekų projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, projekto paraiškos, sąmatos, sutarties, ataskaitos ir įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

188. **1 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Bibliotekų projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

189. **2 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto dalinio finansavimo paraiškos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

190. **3 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sąmatos prie paraiškos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

191. **4 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sutarties forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

192. **5 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų išlaidų sąmatos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

193. **6 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų ataskaitos forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras.

2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

194. **7 priedas. TAR, 2014, Nr. 2014-20286.** *Projekto vykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo forma.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 17 d., Nr. ĮV-954. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=492872&p_query=

195. **TAR, 2014-12-19, Nr. 20037.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-757 „Dėl bendrosios bibliotekos apskaitos knygos ir bibliotekos dienoraščio formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 18 d., Nr. ĮV-959. Prieiga per internetą:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e2b9592086c311e481c9c95e73113964>

196. **TAR, 2014-12-22, Nr. 20288.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. ĮV-147 „Dėl dokumentų įsigijimo viešosiose bibliotekose ir duomenų bazių centralizuotos prenumeratos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo, sutarčių, ataskaitos ir projekto įvykdymo faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų sąrašo formų patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 18 d., Nr. ĮV-978. Prieiga per

internetą:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/2538dfa0878211e4a98a9f2247652cf4>

197. **TAR, 2014, Nr. 2014-21183.** *Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. vasario 26 d. įsakymo Nr. ĮV-130 „Dėl Nacionalinės literatūros programos patvirtinimo“ pakeitimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 19 d., Nr. ĮV-983. Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=493672

198. **Priedas, TAR, 2014, Nr. 2014-21183.** *Nacionalinės literatūros programos įgyvendinimo veiksmų planas 2014-2016 metams. Nacionalinės literatūros programos priedas.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2014 m. gruodžio 19 d., Nr. ĮV-983. Prieiga

per

internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=493672

199. **TAR, 2014, Nr. 2014-21183.** *Įsakymas dėl kai kurių Švietimo ir mokslo ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios.* Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras. 2014 m. gruodžio 23 d., Nr. V-1264. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6bd478508f3611e4a98a9f2247652cf4>
200. **TAR, 2015, Nr. 2015-02080.** *Įsakymas dėl Klaipėdos apskrities viešosios I. Simonaitytės bibliotekos nuostatų patvirtinimo.* Lietuvos Respublikos kultūros ministras. 2015 m. vasario 11 d., Nr. ĮV-93. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1010158

PRIEDAI

1 priedas. Biblioteka kaip sudėtinga lanksčioji sistema

Biblioteka suprantama kaip sistema, turinti sudėtingai lanksčiajai sistemai būdingus bruožus, nes ji yra: *atvira, holistiška, tamsi, saviorganizuota ir sinergiška, hierarhiška ir/arba tinklinė, evoliucionuoja viena kryptimi, chaotiška* (42 lentelė. Biblioteka kaip sudėtinga lanksčioji sistema, remiantis Prigogine [Пригожин], 1991, 2006; Richardson 2004 a, 2004 b, 2005; Richardson ir Midgley 2007; Kanišauskas, 2008 ir kt.).

42 lentelė. Biblioteka kaip sudėtinga lanksčioji sistema (remiantis Prigogine [Пригожин], 1991, 2006; Richardson 2004 a, 2004 b, 2005; Richardson ir Midgley 2007; Kanišauskas, 2008 ir kt.)

Lanksčiajai sistemai būdingi bruožai	Lanksčiųjų sistemų būdingų bruožų aiškinimas	Lanksčiųjų sistemų bruožai bibliotekos sistemoje
<i>Atvira</i>	Atviros sistemos <i>sąveikauja su išorine aplinka, auga ar sunyksta, priklausomai nuo esinių sąveikos</i> (Bertalanffy, 1950 a, 1950 b), o jų <i>elgesys gali būti suprastas tik jų aplinkos kontekste</i> (Gharajedaghi, 2011).	Bibliotekininkystės mokslo objektas sudarytas iš trijų esinių sistemos: <i>dokumentas – biblioteka – skaitytojas</i> (Ванеев ir Гольдберг, 1977; Ванеев, [1982] 2004). Sistema yra atvira, nes kiekvienas esinys savaime turi ryšių su aplinka, pavyzdžiui, <i>biblioteka</i> yra būtinas sistemos esinys, tačiau jo nereikėtų vertinti kaip uždaro ir izoliuoto, sieti ne tik su sistemos kitais esiniais (<i>dokumentu ir skaitytojais</i>), bet ir su aplinka – <i>visuomene</i> (Ванеев ir Гольдберг, 1977; Ванеев, [1982] 2004).
<i>Holistiška</i>	Sistema kaip visuma, kurioje reikia analizuoti ne kiekvieno esinio ar esinių sumos veikimą, o visos sistemos veikimą (Richardson, 2004 a).	Struktūriniame-funkciniame bibliotekos kaip sistemos modelyje objektas bibliotekų genezė ir esmė tiriamas nuo <i>abstraktaus prie konkretaus</i> , kaip visuma, kurią sudaro vienas nuo kito neatsiejami keturi esiniai <i>dokumentai – abonentai – bibliotekininkas – materialinė-techninė bazė</i> (Столяров, 1981). Sistemos esinius galima tirti ir atskirai, bet tai jau

		<p>bus kita sistema, nes: <i>dokumentai</i> – pagrindas, medžiaga dėl kurios egzistuoja sistema; <i>abonentai</i> (sistemos prasmė ir tikslas) – vartotojai, dėl kurių sistema funkcionuoja, vykdo veiklą; <i>bibliotekininkas</i> – esinys, įjungiantis ir užtikrinantis sistemos veiklą; <i>materialinė-techninė bazė</i> – materialinių išteklių aprūpinimo ir vidinės sistemos aplinkos funkcionavimo sąlyga (Столяров, 1981).</p>
<i>Tamsi</i>	<p>Sistemos <i>tamsos</i> (angl. <i>darkness</i>) principas nusako, kad nė viena sistema negali būti suprasta ir išanalizuota galutinai. Tai taip pat susiję ir su sistemos atvirumo principu, kai sistema nuolat sąveikauja su aplinka, dėl ko pati nuolat keičiasi (Richardson, 2004 a).</p>	<p>Biblioteka kaip sistema taip pat negali būti suprasta ir išanalizuota galutinai, nes biblioteką supanti aplinka nuolat kinta, sukeldama pasikeitimus ir sistemoje.</p>
<i>Saviorganizuota ir sinergiška</i>	<p>Saviorganizacija nusako sistemos savybę pačiai iš savęs, iš savo esinių, augti, keistis ir reorganizuotis į kitas sistemas (Richardson, 2004 b, Kanišauskas, 2008). Saviorganizacija sistemose yra svarbi, kai kalbama apie sistemų atsikūrimą po pasikeitimų ir prisitaikymą prie kintančios aplinkos, nes gerai saviorganizuotos sistemos leidžia sistemai prisitaikyti prie aplinkos ir su ja sąveikauti (Gharajedaghi, 2011). Saviorganizacija sudėtingose sistemose turi būti suprantamas kaip sudėtingos sistemos gebėjimas savaime augti ir keistis, ne paprastai prisitaikyti prie aplinkos, bet evoliucionuoti kartu su aplinka per sąveiką. Kelios galimos evoliucijos trajektorijos ir vienos pasirinkimas sistemai gali nulemti jos tolesnę egzistavimą (<i>gyvybingos</i> trajektorijos) arba žlugimą (<i>negvybingos</i> trajektorijos) (Kanišauskas, 2008).</p>	<p>Biblioteka įvardijama kaip plačios žmonių sukurtos socialinės sistemos dalis, kuri yra skirta <i>visuomenės poreikiams tenkinti</i>, todėl ji yra <i>sąlygojama ir formuojama socialinės aplinkos</i> (Shera, 1976) – biblioteka kaip sistema saviorganizuojasi, prisitaikydama prie aplinkos. Bibliotekos kaip sistemos evoliucijoje turimi pasirinkimai gali nulemti tolesnę sistemos būtį ir kitų evoliucijos trajektorijų pasirinkimą.</p>
<i>Hierarchiška ir/arba tinklinė</i>	<p>Sistema, turinti savybę saviorganizuotis, <i>susitvarko į hierarchiją</i>, kuri kyla vertikaliai ir plečiasi horizontaliai (Richardson, 2004 b, p. 77) – kitaip sakant, sudaro tinklą. Šios struktūros skiriasi nuo dirbtinai kuriamų sistemų savo netolygumu ir keitimusi. Sudėtingų</p>	<p>Šiuolaikinėje visuomenėje hierarchiškai organizuotų sistemų mažėja, o jas keičia tinklinės sistemos (Castells, 2005), todėl biblioteka kaip sistema veikia tinklinėje aplinkoje ir sąveikauja su kitais sistemos esiniais hierarchiškai ir/arba tinkliškai.</p>

	sistemų hierarchiškumas ir tinkliškumas leidžia sistemą analizuoti kaip vieną iš didesnės sistemos esinių, posistemų arba kaip atskirą sistemą (Richardson, 2004 b).	
<i>Evoliucionuojanti viena kryptimi.</i>	Nukreipta tik į vieną pusę <i>laiko strėlė</i> leidžia suvokti laiką kaip negrįžtamą, todėl ir visi sistemoje įvykę procesai yra <i>negrįžtami</i> . Aplinka charakterizuojama pagal <i>jos vienovę ir įvairovę, nes laiko strėlė yra bendra visoms visatos dalims</i> – šiuo metu vykstantys procesai daro įtaką visai aplinkai, o sistemų mutacija evoliucijos eigoje pakeičia visą sistemą (Prigogine, 2006, p. 77).	Biblioteka kaip sistema taip pat evoliucionuoja patirdama mutacijas – bibliotekos keičiasi be galimybės grįžti į praėjusį etapą, pavyzdžiui, atsiradusios, staiga įsigalėjusios ir diegiamos veikloje informacinės ir komunikacinės technologijos pakeitė bibliotekas negrįžtamai nuo vieno evoliucijos laike atsiradusio mutacijos taško.
<i>Chaotiška</i>	<i>Sistemų teorijoje chaoso dėsniai (tvarka ir netvarka)</i> suprantami kaip sudėtingų sistemų perėjimas iš tvarkos į chaosą, chaoso būklės, perėjimas iš chaoso į tvarką ir t.t. (Kanišauskas, 2008, p. 50; Пригожин, 1991). Priimamas <i>nestabilumas</i> kaip būtinybė egzistuoti tokiam pasauliui, kokį mes jį suvokiame šiuo metu (Prigogine, 2006).	Biblioteka kaip sistema veikia pagal tvarkos ir netvarkos dėsnius.

2 priedas. Bibliotekos sistemos esiniai ir sąveikos

1.	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)	E39 Veikėjas (Actor)	E39 Veikėjai
Viršklasis	E74 Grupė (Group)	E74 Grupė Visuomenė, bibliotekos personalas
	E40 Juridinis asmuo (Legal Body)	E40 Juridinis asmuo Savininkai (politikai)
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia realius asmenis, kurie gyvena ar gyvena.
Sąveikos (savybės)	P11 dalyvavo (dalyvavo <kažkur>): E39 Veikėjas (P11 had participant (participated in))	E39 Veikėjai P11 dalyvavo E7 Funkcijų kūrime E74 Grupė P11 dalyvavo E7 Funkcijų kūrime E40 Juridinis asmuo P11 dalyvavo E7 Funkcijų kūrime
	P14 atliktas (įvykdytas <kažkieno>): E39 Veikėjas (P14 carried out by (performed))	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P14 įvykdė E7 Funkcijas
	P74 turi dabartinę ar ankstesnę buveinę (ankstesnę arba dabartinę buveinę): E53 Vieta (P74 has current or former residence (is current or former residence of))	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P74 Turi dabartinę ar ankstesnę buveinę E53 Vietą
	P75 turi (yra <kažkieno> turtas): E30 Teisės (P75 possesses (is possessed by))	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P75 Turi E30 Teises E39 Veikėjai (visuomenė) P75 Turi E30 Teises E40 Juridinis asmuo P75 Turi E30 Teises
	P95 buvo sudarytas (buvo	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P95 buvo sudaryti į

	sudarytas <kažkieno>): E74 Grupė. (P95 has formed (was formed by): E74 Group)	E74 Grupė E39 Veikėjai (visuomenė) buvo sudaryti į E74 Grupę
	P99 yra likviduotas (objektas buvo likviduotas): E74 Grupė (P99 dissolved (was dissolved by))	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P99 buvo likviduotas iš E74 Grupės E40 Juridinis asmuo P99 buvo likviduotas iš E74 Grupės
	P105 teises turi (yra įsigijęs autoriaus teises <kažkam>): E39 Veikėjas (P105 right held by (has right on))	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P105 Įsigijęs autoriaus teises E31 Dokumentams
	P107 esamas arba yra buvęs <kažkieno> narys (dabartinė arba ankstesnė narystė): E39 Veikėjas (P107 has current or former member (is current or former member of): E39 Actor)	E39 Veikėjai (bibliotekos personalas) P107 esamas arba yra buvęs narys E74 Grupės E39 Veikėjai (visuomenė) P107 esamas arba yra buvęs narys E74 Grupės E40 Juridinis asmuo P107 esamas arba yra buvęs narys E74 Grupės

2.	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)	E7 Funkcijos (Activity)	E7 Funkcijos
Viršklasis	-	-
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia įgyvendinamas funkcijas, kuriuos atlieka sistemos E39 Veikėjai.
Sąveikos (savybės)	E7 Funkcijos. P15 buvo paveiktas (paveiktas <kažkieno>) (E7 Activity. P15 was influenced by (influenced))	E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E53 Vietos E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E52 Laiko ir erdvės E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E30 Teisių E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E39 Veikėjų E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E7 Funkcijų E7 Funkcijos P15 Buvo paveiktos E29 Gamybos proceso
	P16 panaudotas specifinis objektas (objektas buvo panaudotas <kažkam>) (P16 used specific object (was used for))	E7 Funkcijoms P16 Buvo panaudoti E31 Dokumentai E7 Funkcijoms P16 Buvo panaudoti E29 Gamybos procesai E7 Funkcijoms P16 Buvo panaudoti E22 Žmogaus sukurti objektai E7 Funkcijoms P16 Buvo panaudotos E30 Teisės
	E7 Funkcijos. P17 buvo paskatintas (objektas buvo <kažkieno> paskatintas) (E7 Activity. P17 was motivated by (motivated))	E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E30 Teisių E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E52 Laiko ir erdvės E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E53 Vietos E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E22 Žmogaus sukurtų objektų E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E29 Gamybos procesų E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E31 Dokumentų E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E39 Veikėjų E7 Funkcijos P17 Buvo paskatintos E7 Funkcijų
	P19 buvo skirtas (objektas numatytas naudoti <kažkam>) (was intended use of (was made for))	E7 Funkcijos P19 Buvo skirtos E28 Vaidmenims
	E7 Funkcijos. P20 turėjo specifinį tikslą (objekto sukūrimo specifinis tikslas): E7 Funkcijos (P20 had specific purpose (was purpose of))	E7 Funkcijos P20 Turėjo specifinį tikslą E7 Funkcijoms E7 Funkcijos P20 Turėjo specifinį tikslą E5 Rezultatui
	E7 Funkcijos. P21 turėjo bendrą	E7 Funkcijos P21 Turėjo bendrą tikslą su E7 Funkcija

	tikslą (objekto sukūrimo bendras tikslas) (P21 had general purpose (was purpose of))	E7 Funkcijos P21 Turėjo bendrą tikslą – E5 Rezultatą
	P32 panaudota bendroji technika (objektui sukurti panaudota <kažkokia> bendroji technika) (P32 used general technique (was technique of))	E7 Funkcijoms P32 Panaudota bendroji technika – E22 Žmogaus sukurti objektai
	E7 Funkcijoms. P33 naudota specialioji technika (objektui sukurti panaudota <kažkokia> specialioji technika): E29 Gamybos procesas (E7 Activity. P33 used specific technique (was used by): E29 Design or Procedure)	E7 Funkcijoms P33 Panaudotos specialios priemonės - E29 Gamybos procesai
	E7 Funkcijoms. P125 panaudotas tam tikros rūšies objektas (panaudoto objekto rūšis) (E7 Activity. P125 used object of type (was type of object used in))	E7 Funkcijoms P125 Panaudotas tam tikros rūšies objektas – E31 Dokumentai
	E7 Funkcijos. P134 buvo pratęstas (buvo tęsiamas): E7 Funkcijomis (E7 Activity. P134 continued (was continued by): E7 Activity)	E7 Funkcijomis P134 Buvo pratęstos E7 Funkcijos

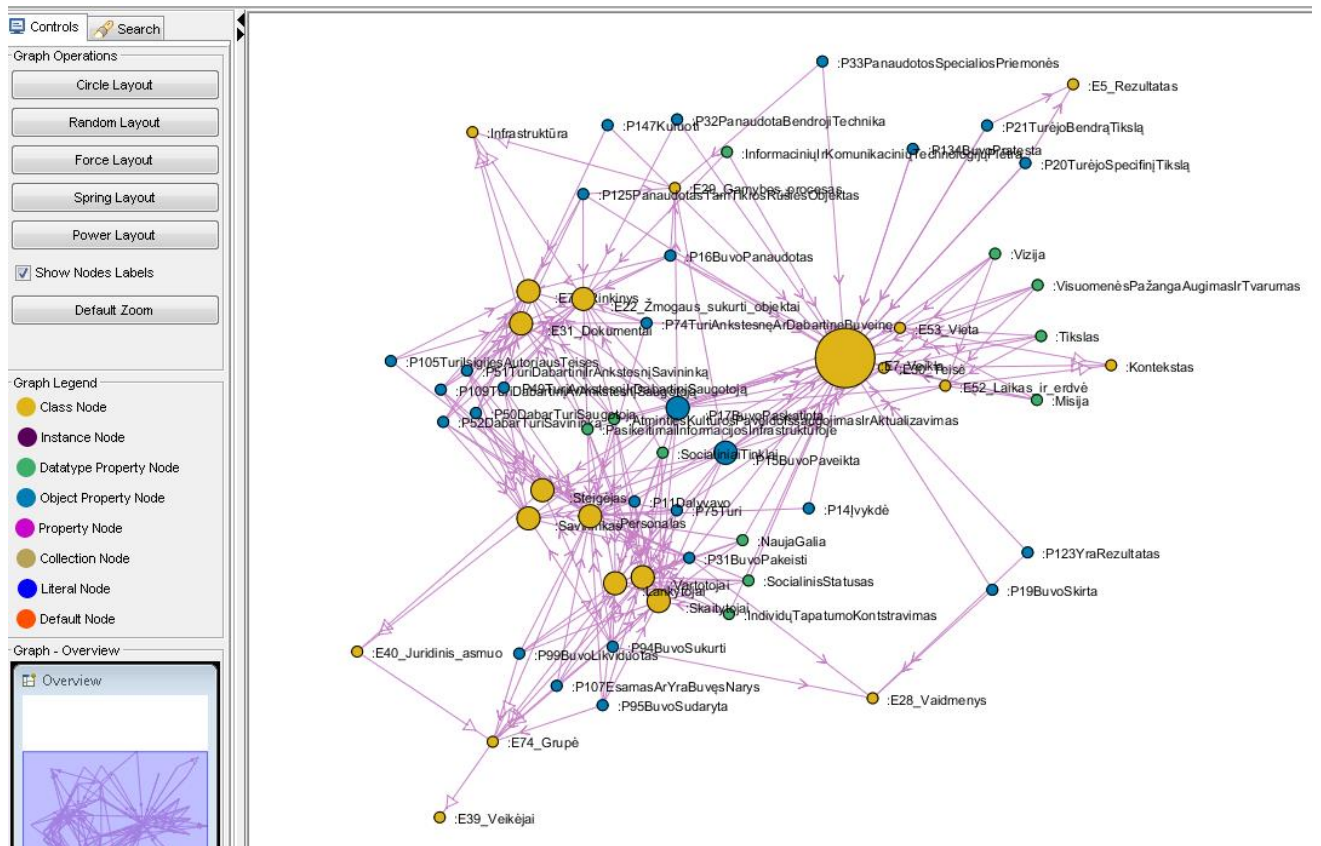
3.	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)		Infrastruktūra
Viršklasis	E22 Žmogaus sukurti objektai (Man-Made Object) E29 Gamybos procesas (Design or Procedure) E31 Dokumentai (Document)	E22 Žmogaus sukurti objektai (materialiniai ištekliai) E29 Gamybos procesas (vadyba, standartai ir k t.) E31 Dokumentai (informaciniai ištekliai)
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia bibliotekos sistemoje esančią infrastruktūrą, kurią E39 Veikėjai naudoja
Sąveikos (savybės)	P49 turi ankstesnį ar dabartinį saugotoją (anksčiau arba dabar yra <kažkur> saugomas): E39 Veikėjas (P49 has former or current keeper (is former or current keeper of))	E31 Dokumentai (informacijos ištekliai) P49 Turi ankstesnį ir dabartinį saugotoją E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E31 Dokumentai P49 Turi ankstesnį ir dabartinį saugotoją E40 Juridinis asmuo (politikai) E31 Dokumentai P49 Turi ankstesnį ir dabartinį saugotoją – anksčiau ar dabar yra saugomas E22 Žmogaus sukurtuose objektuose
	P50 dabar turi saugotoją (dabar saugomas <kažkur>): E39 Veikėjas (P50 has current keeper (is current keeper of))	E31 Dokumentai P50 Dabar turi saugotoją E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E31 Dokumentai P50 Dabar turi saugotoją E40 Juridinis asmuo (politikai) E31 Dokumentai P50 Dabar turi saugotoją – yra saugomas E22 Žmogaus sukurtuose objektuose
	P51 turi ankstesnį ar dabartinį savininką (anksčiau arba dabar	E31 Dokumentai P51 Turi ankstesnį ir dabartinį savininką E39 Veikėjus (bibliotekos personalas)

<kažkas> yra savininkas): E39 Veikėjas (P51 has former or current owner (is former or current owner of)	E22 Žmogaus sukurti objektai P51 Turi ankstesnį ir dabartinį savininką E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E31 Dokumentai P51 Turi ankstesnį ir dabartinį savininką E40 Juridinis asmuo (politikai) E22 Žmogaus sukurti objektai P51 Turi ankstesnį ir dabartinį savininką E40 Juridinis asmuo (politikai)
P52 dabar turi savininką (dabartinis savininkas yra): E39 Veikėjas (P52 has current owner (is current owner of))	E31 Dokumentai P52 Dabar turi savininką E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E22 Žmogaus sukurti objektai P52 Dabar turi savininką E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E31 Dokumentai P52 Dabar turi savininką E40 Juridinis asmuo (politikai) E22 Žmogaus sukurti objektai P52 Dabar turi savininką E40 Juridinis asmuo (politikai)
P74 turi dabartinę ar ankstesnę buveinę (ankstesnę arba dabartinę buveinę): E53 Vieta (P74 has current or former residence (is current or former residence of))	E31 Dokumentai P74 Turi dabartinę ar ankstesnę buveinę E53 Vieta E22 Žmogaus sukurti objektai P74 Turi dabartinę ar ankstesnę buveinę E53 Vieta
P109 turi dabartinį ar ankstesnį saugotoją (<kažkas> yra dabartinis ar ankstesnis saugotojas): E39 Veikėjas (P109 has current or former curator (is current or former curator of))	E31 Dokumentai P109 Turi dabartinį ar ankstesnį saugotoją E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E22 Žmogaus sukurti objektai P109 Turi dabartinį ar ankstesnį saugotoją E39 Veikėjus (bibliotekos personalas) E31 Dokumentai P109 Turi dabartinį ar ankstesnį saugotoją E40 Juridinis asmuo (politikai) E22 Žmogaus sukurti objektai P109 Turi dabartinį ar ankstesnį saugotoją E40 Juridinis asmuo (politikai)

4.	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Esinys (klasė)		Kontekstas
Viršklasis	E30 Teisės E52 Laikas ir erdvė E53 Vieta	E30 Teisės E52 Laikas ir erdvė E53 Vieta
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia kontekstą, aplinką, kurioje veikia sistema ir kurioje formuojami vaidmenys
Sąveikos (savybės)	-	-

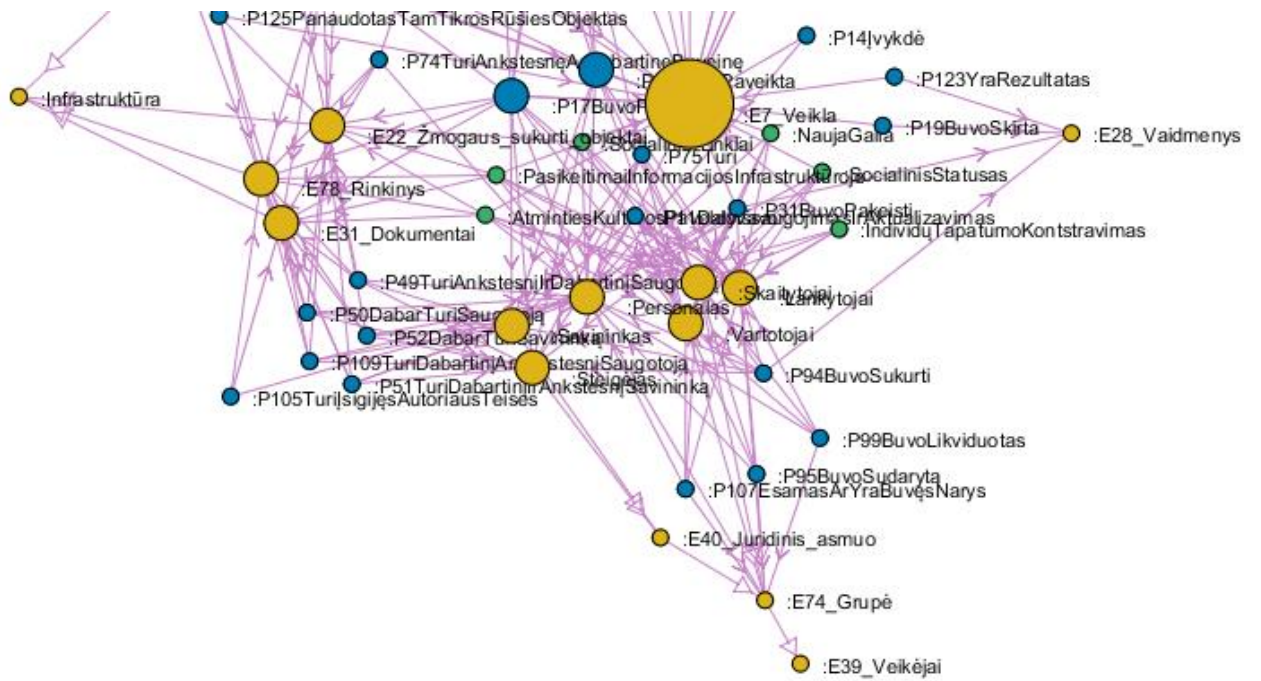
5.	CIDOC CRM	Bibliotekos sistema
Klasė (esinys)	E5 Įvykis (Event)	E5 Rezultatas
Viršklasis	-	-
Apibrėžtis		Esinys apibrėžia rezultatus, kuriuos sistema pasiekia, vykdydama E7 Funkcijas
Savybės	-	-

Iš viso bibliotekos sistemoje užfiksuota 280 aksiomų (6 pav. *Bibliotekos sistemos vizualizacija su NawigOwl*).

6 pav. *Bibliotekos sistemos vizualizacija su NavigOWL*

Bibliotekų vaidmenys, kaip bibliotekos sistemos esinys, sąveikauja su kitais sistemos esiniais (7 pav. *Bibliotekų vaidmenų sąveika su bibliotekos sistemos esiniais*).

7 pav. Bibliotekų vaidmenų sąveika su bibliotekos sistemos esiniais

3 priedas. Atrinkti oficialūs dokumentai pagal metus (proc.)

Metai	Oficialūs dokumentai apie bibliotekas	Dalis proc. nuo atrinktų oficialių dokumentų	Oficialūs dokumentai apie kontekstą	Dalis proc. nuo atrinktų oficialių dokumentų	Iš viso atrinkta oficialių dokumentų	Iš viso proc.
1990-1994 m.	23	29,87	54	70,13	77	100
Iš jų:						
1990 m.	5	23,81	16	76,19	21	100
1991 m.	3	20,00	12	80,00	15	100
1992 m.	7	46,67	8	53,33	15	100
1993 m.	4	57,14	3	42,86	7	100
1994 m.	4	21,05	15	78,95	19	100
1995-1999 m.	40	70,18	17	29,82	57	100
1995 m.	11	55,00	9	45,00	20	100
1996 m.	9	90,00	1	10,00	10	100
1997 m.	7	70,00	3	30,00	10	100
1998 m.	7	77,78	2	22,22	9	100
1999 m.	6	75,00	2	25,00	8	100
2000-2004 m.	48	68,57	22	31,43	70	100
2000 m.	4	33,33	8	66,67	12	100
2001 m.	8	88,89	1	11,11	9	100
2002 m.	13	76,47	4	23,53	17	100
2003 m.	10	76,92	3	23,08	13	100
2004 m.	13	68,42	6	31,58	19	100
2005-2009 m.	81	69,83	35	30,17	116	100
2005 m.	14	77,78	4	22,22	18	100
2006 m.	14	73,68	5	26,32	19	100
2007 m.	14	63,64	8	36,36	22	100
2008 m.	22	91,67	2	8,33	24	100
2009 m.	17	51,52	16	48,48	33	100
2010-2014 m.	136	68,00	64	32,00	200	100
2010 m.	28	73,68	10	26,32	38	100
2011 m.	17	70,83	7	29,17	24	100
2012 m.	22	70,97	9	29,03	31	100
2013 m.	19	95,00	1	5,00	20	100
2014 m.	50	57,47	37	42,53	87	100
Iš viso:	328		192		520	

5 priedas. Atrinkti oficialūs dokumentai apie kontekstą pagal institucijas ir dokumento rūšį

Oficialaus dokumento tipas / metai	A1	A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
1990-1994 m.	1	9	4	9	9	1	1	0	3	16	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54
1990 m.	1	5		5						5																		16
1991 m.		3		2			1		1	5																		12
1992 m.		1	1	2	1				1	2																		8
1993 m.					2					1																		3
1994 m.			3		6	1			1	3		1																15
Oficialaus dokumento tipas / metai		A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
1995-1999 m.		0	0	0	9	0	1	1	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
1995 m.					5		1			3																		9
1996 m.												1																1
1997 m.					2			1																				3
1998 m.					2																							2
1999 m.											2																	2
Oficialaus dokumento tipas / metai		A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
2000-2004 m.		0	0	0	12	2	0	0	2	3	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	22
2000 m.					6				1	1																		8
2001 m.						1																						1
2002 m.									1	1		1														1		4
2003 m.					1	1				1																		3
2004 m.					5									1														6
Oficialaus dokumento tipas / metai		A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
2005-2009 m.		0	0	0	10	2	0	0	0	6	0	2	0	6	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	35
2005 m.														2	1											1		4
2006 m.					2	1				1		1																5
2007 m.					3	1								3	1													8
2008 m.										1					1													2
2009 m.					5					4		1		1	4					1								16

Oficialaus dokumento tipas / metai	A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
2010-2014 m.	0	0	0	5	1	0	1	0	10	0	9	29	2	5	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	64
2010 m.				3			1		3		2			1													10
2011 m.									3		1			2					1								7
2012 m.				1	1				3		2			1						1							9
2013 m.				1																							1
2014 m.									1		4	29	2	1													37
Iš viso:	9	4	9	45	6	2	2	5	40	0	14	29	9	12	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2	0	192

Žymėjimas:

- A1 - Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausioji Taryba
- A - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas. ĮSTATYMAI (iki 1992 lapkričio 11 d.)
- Ą – Lietuvos Respublikos Prezidentas DEKRETAI
- B - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas NUTARIMAI (iki 1992 lapkričio 11 d.)
- C - Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Prezidentas ĮSTATYMAI
- D- Lietuvos Respublikos Seimas NUTARIMAI
- E – REZOLIUCIJOS, PAREIŠKIMAI
- F - TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI, SUTARTYS, KOMUNIKATAI
- G – KONSTITUCIJA, Ratifikuotos KONVENCIJOS, DEKLARACIJOS, TEISĖS PAKTAI
- H - Lietuvos Respublikos Vyriausybė NUTARIMAI
- I - Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija ĮSAKYMAI (ik 1994 m. birželio 9 d.)
- J – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ĮSAKYMAI (nuo 1994 m. birželio 9 d.)
- K – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija PRIEDAI prie įsakymų
- L – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija ĮSAKYMAI (nuo 1994 m. birželio 9 d.)
- M – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija PRIEDAI prie įsakymų
- N – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ĮSAKYMAI
- O – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ĮSAKYMAI
- P – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ĮSAKYMAI
- R - Lietuvos standartizacijos departamentas (Patentų biuras) ĮSAKYMAI
- S - Informacinės visuomenės plėtros komitetas ĮSAKYMAI
- Š - Lietuvos Respublikos susisiekiimo ministerija ĮSAKYMAI
- T - Informacinės visuomenės plėtros komitetas PRIEDAI prie įsakymų
- U - Lietuvos Respublikos valstybinė paminklo saugos komisija SPRENDIMAI
- Ū - Valstybinė lietuvių kalbos komisija
- V - Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondas PROTOKOLAI
- Z – STRATEGIJOS ir PRIEDAI
- Ž – Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

6 priedas. Atrinkta oficialių dokumentų iš viso pagal institucijas ir dokumentų rūšis

Oficialaus dokumento tipas / metai	A 1	A	Ą	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	Ū	V	Z	Ž	Atrinkta dok
Iš viso		12	4	10	70	12	2	4	6	126	6	113	73	33	22	3	1	1	5	4	1	3	1	1	2	2	1	520

Žymėjimas:

- A1 - Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausioji Taryba
- A - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas. ĮSTATYMAI (iki 1992 lapkričio 11 d.)
- Ą – Lietuvos Respublikos Prezidentas DEKRETAI
- B - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas NUTARIMAI (iki 1992 lapkričio 11 d.)
- C - Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Prezidentas ĮSTATYMAI
- D- Lietuvos Respublikos Seimas NUTARIMAI
- E – REZOLIUCIJOS, PAREIŠKIMAI
- F - TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI, SUTARTYS
- G – KONSTITUCIJA, Ratifikuotos KONVENCIJOS, DEKLARACIJOS, TEISĖS PAKTAI
- H - Lietuvos Respublikos Vyriausybė NUTARIMAI
- I - Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija ĮSAKYMAI (iki 1994 m. birželio 9 d.)
- J – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ĮSAKYMAI (įsteigta nuo 1994 m. birželio 9 d.)
- K – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija PRIEDAI prie įsakymų
- L – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija ĮSAKYMAI (įsteigta nuo 1994 m. birželio 9 d.)
- M – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija PRIEDAI prie įsakymų
- N – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ĮSAKYMAI
- O – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ĮSAKYMAI
- P – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ĮSAKYMAI
- R - Lietuvos standartizacijos departamentas (Patentų biuras) ĮSAKYMAI
- S - Informacinės visuomenės plėtros komitetas ĮSAKYMAI
- Š - Lietuvos Respublikos susisiekiimo ministerija ĮSAKYMAI
- T - Informacinės visuomenės plėtros komitetas PRIEDAI prie įsakymų
- U - Lietuvos Respublikos valstybinė paminklo saugos komisija SPRENDIMAI
- Ū - Valstybinė lietuvių kalbos komisija
- V - Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondas PROTOKOLAI
- Z – STRATEGIJOS ir PRIEDAI
- Ž – Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas